

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

maksat
yeşillik
olsun..

SAYI 40
HAZİRAN 2016
FİYATI 6 TL
KKTC FİYATI 6.75TL

BEN AŞKIN, ACININ VE DEVRİMİN KADINIYIM

Dücan Cündioğlu - Zülfü Livaneli - Genco Erkal - Atasoy Müftüoğlu - Hakan Günday - Teoman - Burak Aksak - Murat Uyrkulak
Tarık Tufan - Yüksel Aksu - Pınar Öğünç - Sevan Nişanyan - Fatih Özgüven - Ahmet Ümit - Gündüz Vassaf - Enis Batur
Ertuğrul Mavioğlu - Angutyus - Nermin Yıldırım - Oruç Aruoba - Bağış Erten - Sinem Sal - Haydar Ergülen - Özlem Kumrular
Ali Lida - Seray Şahiner - Kemal Varol - Hakan Bıçakçı - Sevim Gözay - Mahir Ünsal Eriş - Jehan Barbur - Ömer Erdem - Kalben
Başak Buğday - Mustafa Çiftci - Aslı Tohumcu - Siddık Akbayır - Ayça Örer - Onur Gökşen - Işıl Cinmen - Can Bonomo
Birol Tezcan - Turgut Yüksel - Sinan Sülün - Kutub Şimşek - Uğur Aktaş - Ömer Göksel - Sinan Taşçı - Cemil Cahit
Ökkeş Koska - Levent Gönenç - Ali Çetinkaya - Ahmet Ülkü - Irmak Değirmencioğlu - Tefik Merkut
Emre Orhun - Şenol Bezci - Kadir Erten - Rewhat - Nurhak Kaya

BARİŞ MAKİNESİ

ÖZGÜR MUMCU

*İnsanlık tarihinin
en büyük icadı çalışacak mı?*

BU ÂLEMDEN BİR FRIDA GEÇTİ

**Kuş ölür, sen uçuşu hatırla...
Füruğ**

Onu ilk gördüğümde, kaşları pervasızca alnının ortasında buluşmuştu ve tedirgin maymunlar omzunda cirit atıyordu. Tam olarak neden büyüldüğümü anlamasam da, gözlerimi ayıramadan uzun uzun bakmıştım yüzüne. Cüretkardı, mağrurdu, aynı anda hem mahzun hem de mutluydu. Onda daha evvel karşılaşmadığım bir anlam bulacağım aşıkardı, zira kendinden başka hiç kimseye benzemiyordu.

Tekmil moda, onaylanma arzusuna, sevlime kaygısına dil çıkaran isyankâr kaşlarına, onların altını çizen gizemli bakışlarına, omzuna tırmanmış hınzır maymunlarına bakakalmış, hemen oracıkta Frida'yı sevmekte karar kılmıştım.

İtiraf ediyorum; ben onu sevdikten sonra tanıdım. Bazen öyle olur hayatta. Önce seversiniz, sonra tanırırsınız ve yeterince talihliyseniz şayet, en nihayet belki biraz anlarsınız.

Ben de Frida'yı tanımaya başladıkça, günbegün arttı hayranlığım.

İhtişamlı bir hikâyesi vardı.

Kısa bir hayata sığmış uzun bir hikâye.

DOĞACAĞI GÜNE KARAR VEREN KADIN

Hikâye 6 Temmuz 1907'de Meksika'da başlıyor. Dünyanın Frida Kahlo'ya biçtiği doğum günü bu. Ama seneler ilerleyince, Frida'nın tatlı canı o gün doğmak istemiyor. Meksika Devrimi'nin gerçekleştiği 7 Temmuz 1910'u kendine doğum günü ilan ediyor. Pek çokları öleceği günü seçme telaşındayken, defalarca ölümün kapısından dönen Frida, doğacağı günle ilgileniyor. Zaten başına gelen bütün yıkımlardan bir diriliş çıkarmaya çalışan biri o. Yıkımı, bozgunu bol bir ömür yaşıyor. Ama dirilişi de öyle.

"TAHTA BACAKLI FRIDA"

Altı yaşında geçirdiği hastalık neticesinde bir bacağı diğerinden kısa kalıyor. Böylece ömür boyu yakasını bırakmayacak hastane odaları, formol kokuları, ağır kesiciler ve hasta yataklarıyla ilk defa minicik bir çocukken tanışıyor Frida.

O dönem "tahta bacaklı" diye çağırıyor arkadaşları onu. Alınıyor elbet ama bilmiyor da. O incecik bacağıyla yere sapasağlam basmayı öğreniyor. Talihsizliği yenilgiye devşirmeden, uygun adım yürümeye devam ediyor. Öyle azimli ki, sadece erkeklerin okuduğu fiyakalı bir okula kabul edilen ilk kız öğrencilerden biri olmayı bile beceriyor. Sonraki yıllarda, politikaya bulaşıyor, felsefeye merak salıyor, yanlış verilmiş cevaplara doğru soruları bulmak için elinden geleni ardına koymuyor.

KAZA

Fakat talihsizlikler peşini bırakmıyor Frida'nın. On sekiz yaşındayken, bindiği otobüs bir tramvayla çarpışıyor. Sol kalçasından girip leğen kemiğinden dışarı fırlıyor demir bir çubuk. Sonuç: On bir yerden kırılmış bir bacak, yerinden çıkmış bir omuz, üç yerinden kırılmış bir leğen kemiği,

Frida Kahlo, Self Portrait With Monkeys, 1943

"Beni anlamadın demeyeceğim. Beni anladın. Zaten en dayanılmaz acı buydu. Sen beni anladın. Anladığın halde canımı yaktın" diyor bir mektubunda...

hırpalanmış bir ruh ve ömür boyu dinmeyecek sancılar.

Doktorlar öleceğini düşünüyor. Frida ölmüyor. Kolay kolay teslim olacak biri değil o. Var gücüyle asılıyor hayata. Tarumar olmuş bedenini sarsan acılar refakatinde inatla direniyor. Tam otuz iki ameliyat geçiriyor. Ne var ki hiçbir zaman büsbütün iyileşemiyor. Evvela alçılara hapsedilen vücudu, daha sonra da hayatı boyunca katlanmak zorunda kalacağı ağır, demir korselere mahkum ediliyor.

AYNADAN TUVALE

Kazadan sonraki ilk iki senesi, yatağa çivilenmiş halde geçiyor. Bir gün annesi gelip aynalar asıyor odasının tavanına. O da yattığı yerden aynadaki aksini izlemeye koyuluyor. Kafasını her kaldırdığında, eksik, sakat, sancılara gömülmüş bir kızla karşılaşır orada. Geceler ve gündüzler boyunca, adını gecenin ve gündüzün celladı koyduğu aynalardan kendini seyrediyor. Öyle uzun bakıyor ki, galiba sonunda bütün yaralarını sevmeye başlıyor. Bundan sonrası tuvallere dökülen uzun bir hikâye.

Frida aynalarda gördüklerini resmetmeye başlıyor. Ruhsal ve fiziksel bir acı dökülüyor önüne. Ama isyan da. Göreni olduğu yere mihlayan dehşetli bir şey. İşte o şey, Picasso'ya bile "Biz onun gibi insan yüzleri çizmeyi bilmiyoruz" dedirtiyor.

Bir yarımı tamamlamak istercesine hiç durmadan resimler yapıyor Frida. Çekinmeden, utanmadan, kimin

ne düşüneceğine aldırmadan, en mahremine kadar her şeyi ama her şeyi anlatıyor. Hastalığını, umutlarını, yıkımlarını, doğmamış çocuklarını, içinden yükselen acıyı, hayatta kalma savaşını, yaralarını, yaralarını, bütün yaralarını... Başına gelen tek mil yıkımı cüretkâr bir şölene dönüştürüyor. Bütün bunları yaparken ne afili bir kariyerin ne de kendini birilerine beğendirmenin peşinde. Kendine verilen payeleri de benimsemiyor. Anlatmak sadece anlamın bir yolu onun için. Ve o da büyüdükçe çılgına dönüşüyor. Bir geyik gibi çiziyor bazen kendini. Vücudu oklarla dolu bir geyik. Her biri, hayattan aldığı yara izleri.

FİL VE GÜVERCİN

Frida hayatta iki büyük kaza geçirdiğinden bahsediyor. Biri bedenini korkunç acılara mahkum eden malum otobüs kazası, diğeri aynı akıbeti ruhuna yaşatan ressam Diego Rivera'nın aşkı.

Evlendiklerinde file güvercinin aşkına benzetiliyor ilişkileri. Diego'da sadakatten eser yok. Kız kardeşi dahil birçok kadınla aldatıyor güvercini. O vakte dek yakalandığı bütün fırtınalardan sağ çıkmayı becermiş Frida'nın ruhunda kara delikler açılıyor. Onca badireyi atlatmış bu olağanüstü kadın, aşkın karşısında rotasını şaşırıyor. Çok incinip savrulmasına rağmen Diego'dan bir türlü tamamen vazgeçemiyor. Geyiğin karnındaki en derin oklardan biri oluyor Diego.

"Beni anlamadın demeyeceğim. Beni anladın. Zaten en dayanılmaz acı buydu. Sen beni anladın. Anladığın halde canımı yaktın" diyor bir mektubunda ona.

Ha, Diego bu mektubu anlıyor mu, orası muamma.

BİR HİKÂYENİN SONU

Gittikçe daha çok tanınıyor Frida. Sadece tablolarıyla değil, giyim kuşamından, politik duruşuna, her şeyiyle ilgi çekiyor.

Ne var ki zamanla ağırlaşıyor bedenine saplanmış acılar. İskeletini taşıyamaz hale geliyor. En nihayet bir bacağı kesiyor doktorlar. Yeniden yatağa çakılıyor. Ancak resim yapmayı ve hayata sarılmayı bırakmıyor hiç. Doktorlar yataktan çıkmasını yasakladığında mesela, yatağını bir kamyona yükletip, kendi sergisinin açılışına öyle gidiyor. Son ana kadar hayattan vazgeçmiyor. Ama hayat ondan vazgeçiyor sonunda. Frida kırk yedi yaşında, ardında gürül gürül bir hikâye ve 144 tablo bırakarak bu âlemden ayrılıyor.

Biz tanıştığımızda o çoktan ölmüştü. Geride bıraktığı, acılarla dolu fakat ihtişamlı bir ömürdü. Herkes başka bir yerinden tanımlamaya uğraşıyordu onu. Kimine göre ressamdı, kimine göre komünist, kimine göre âşık, kimine göre feminist.

Yaşasaydı herhalde kendini anadan üryan çizerek, tek bir tabloyla cevapları hepsini. Buyum ben derdi, kendim kadar ve sadece kendim gibi.

Feleğe, fillere ve âlemin türlü garabetine rağmen, kırılacağı kaşlı bir güvercindi Frida. Bu dünyadan salınarak geçti. Kısık uçuşuna rağmen rüzgârı çok oldu. Şimdi, geride kalan esinti bile yetiyor dalgalanmamıza.

Vay be, onunla aynı dünyadan geçiyoruz ha! 🌸

ZAVALLI

Geçmiş bilinci yenilgilerle oluşur.
Önce yenilgi, sonra zafer.

Yenilgi tatmamış hangi nefis zafer duygusuna ihtiyaç duyar?

Her zaferin, her zafer isteğinin ardında unutulması güç yenilgiler vardır; telâfisi güç yenilgiler, başarısızlıklar, yetersizlikler, eksiklikler.

Geçmiş bilinci, öncelikle yenilginin, yenilgilerin bilincidir, sonra o yenilgiler nedeniyle kendisine ihtiyaç duyulan zaferlerin.

Zayıflıktan veya zayıf olmaktan değil sadece, zayıf görünmekten bile korkar böyleleri.

Zafer kazanma isteği bu yüzden *pathetiquetir*. Hastalığı hastalıkla tedavidir. Zıddıyla.

Varlık sıkıntısı.

Güçsüzlük korkusu.

Yıkılmadım ayaktaım, zavallılığı.

Kimse bugünü için geçmişe ihtiyaç duymaz. Geçmiş ihtiyacı, bizatihi gelecek içindir, tıpkı tarih gibi.

Tarihe de bugün için değil, gelecek için ihtiyaç duyarız.

Gelecek için, yani umut edebilmek için.

Geçmişin mevcudiyeti, geçmişe ilişkin bilinçli bir tavrın mevcudiyeti demektir. Geçmişini bütünüyle kavramaya ihtiyaç duyan her bilinç, hakikatte, geleceğini yeniden modellemeye ihtiyaç duyuyor demektir.

Tarihsizlik, anda yaşamaktır. Gelecek ve geçmişten mahrum bir hâlde yaşamaktır.

Kim ne derse desin, tarihsizlik, mutlu bir hâlde yaşamaktır.

Evet, geçmişten ve gelecekte mahrumiyet, aslında mutluluk sebebidir.

Hâlden memnunsan, ne geleceği bilmeye ihtiyaç duyarsın, ne de geçmiş.

Tarihsiz olanın derdi de olmaz çünkü. Olsaydı, tarihi de olurdu. Tarihi, yani geçmiş, ve dolayısıyla geleceği, hatıraları, iyi ya da kötü hatıraları, kısacası kayıtları.

O kayıtların insanoğlunun ayağını dünyaya perçinleyen vidalara dönüşmesi işten bile değildir.

Kişi, şu veya bu şekilde eksikliğinin farkına vardığı an, hemen kolektif bir geçmişe

mensub olduğunu/olması gerektiğini hatırlar ve bütünlüğünü, o kolektif geçmişin üzerinden ele geçirmeye çalışır.

BEN işe yaramazsa oralarda bir yerlerde bekleyen bir BİZ vardır her zaman. Yoksa bile kolayca icat edilir ve bir çırpıda Ben'in geçmişinden Biz'in geçmişine geçilir.

Tarih zincirinin hem *zaaf*, hem *kudret* anlamına geldiği noktadır burası.

Birbirine sınıksı bağlı muhkem halkalar, ah o ne büyük kudret!

Bir yaşam boyu, o muhkem halkalardan birine bağlanmış olmak, ah ne büyük zaaf!

Halkalar, yani insanın geçmişinden ve geleceğinden kurtulmasına izin vermeyen kayıtlar.

İzafet ve kayıt düşkünlüğünün ardında zeval korkusu vardır, zeval bulma korkusu.

Kemâl yetkinlik ve tamlik demektir. Karşıtıysa *zevâl*.

Zevâl da eksiklik ve noksanlık demektir. (Daha teknik bir karşılık vermek istesem, karşılık olarak

düşkünlük sözcüğünü seçerdim.)

Kemâl sahibi, sözde yetkinliğe,

tamlığa ulaşmış, yani bütünlük dairesinin tepesine çıkmış olan demektir. *Zevâl* sahibi ise bu bütünlük dairesinin dibine düşmüş olan. İkisi aslâ birbirinden bağımsız düşünülemez. Çünkü *zevâlsiz kemâl*, *kemâlsiz zevâl* olmaz. Kişi *zevâl*deyken *kemâli* arzular ve tabiatıyla

kayd u izafet aracılığıyla tamamlanacağını zanneder;

aid olmakla, mensub olmakla, yani bir bütüne/ bütünlüğe *aid* ve bir bütüne/bütünlüğe *mensub* olmakla.

Geçmiş bilinci, yenilgilerle oluşur, demiştik. Ben'in bilinci de, Biz'in bilinci de.

Üç semavi din de insanın yeryüzündeki mâcerasını bir yenilgi anlatısıyla başlatır, Âdem-Havva anlatısıyla.

Bu yenilgiyi bir başka yenilgi izler: Kabil hikâyesi.

Sonra zaferler gelir, birbiri ardısıra galibiyetler ve mağlubiyetler.

İnsanoğlu bu süreçte, bütünlük dairesinin bazen tepesine çıkar (*kemâl*), bazen dibine düşer (*zevâl*).

Nitekim *zavallı* kelimesinin kökeninde *zevâl*in bulunması ve *düşkün* anlamını taşıması, hiç de sebepsiz yere değildir. İnsan *zavallı* (*düşkün*) bir varlıktır. Çünkü öncelikle bu dünyaya düşmüştür ve düşüşü bu dünyada da hâlen devam etmektedir.

Komik olanı şu:

Bazı insanlar sadece bazı insanların zavallı (*zeval'lı*) olduklarını düşünüyorlar. Oysa bütün insanlar zavallıdır.

Senin anlayacağın ey talib, *düşkün* olmayanı olmaz insanın. ✱

BEN
işe yaramazsa
oralarda
bir yerlerde
bekleyen bir
BİZ
vardır
her zaman.

Rene Magritte, 'La Légende des Siècles' (1952)

magritte

Yeniden Başlamak:

Bozulan şeyleri düzeltmek yerine, her şeye yeniden başlama isteği. O ilk heyecan ve ne yapacağını bilememe telaşı. hayat böyle daha güzel.

Burak Aksak

Medeniyet:

Yaya geçidine yaklaşınca yavaşlayan otobüsün durduğu noktadır.

Işıl Cinmen

Ruh ve Beden:

Her insan bedeninin çürüyeceğini bilir ve bundan korkar. Ama çoğunun ruhu bedeninden önce çürür; nedense bundan kimse korkmaz...

Zülfü Livaneli

Militarizm

Türkiye'de de düzenli biçimde sulanan bir bitki.

Pınar Öğünç

Yalnızlık

Sorarlarsa, 'Ne iş yaptın bu dünyada?' diye, rahatça verebilirim yanıtını: Yalnız kaldım. Kalabildim! Altı milyar insanın arasında doğdum. Ve hiçbirine çarpmadan geçtim aralarından...

Hakan Günday

Umut:

Umut her görüşten iyi insanların birarada saf tutmasındadır. Birbirimizden umudu kesmeyelim.

Ahmet Mümtaz Taylan

Saat

Zamanın değirmen taşı; çarklar döndükçe ufanır ömür...

Levent Gönenç

Rastlantı

Rastlantı, olağan seyrini sürdüren olaylar zincirine bir başka zincirin halkasının karışmasıyla ortaya çıkar: İnsanların hayatları paralel değildir çünkü, gün gelir bir çizgi ötekiyle kesişir ve o noktadan başlayarak seyir değişir.

Enis Batur

Zulüm

Zulüm gören, merhameti öğrenmeliydi, ama öyle olmuyordu, zulüm gören gördüğünü uyguluyordu.

Seray Şahiner

Dünya

En büyük yetimhane.

Nermin Yıldırım

Konuşmak

Söyleyecek şeyimiz olmadığından değil, söyleyecek çok şeyimiz var aslında ama bugüne kadar anlattıklarımız hiçbir işe yaramadığından konuşmak istemiyoruz.

Ali Lidar

Güzel bir an

Çaydan ilk yudumu alırken aklıma çok net bir düşünce takıldı: Güzel bir anın hemen öncesi, o anın kendisinden daha iyi...

Hakan Bıçakçı

Gündem:

Şerefli mağlubiyet

Okan Avcı

Değer:

Türümüzün bir özelliği bu. Bir yandan beş para etmeyen şeylere dünyanın parasını verir, bir yandan da maddi değeri yok diye dünyanın en güzel şeylerinin bedava olduğunun farkına varmaz ya da küçümseriz.

Gündüz Vassaf

Harita:

Fiziki haritayı daha çok severdim, dünya bir bütün olurdu çünkü o zaman, sınırlar kaybolurdu ve benim için bütün o kesik çizgilerle birbirinden ayrılmış ülkeler varılabilir, görülebilir birer coğrafya haline gelirdi..

Murat Uyrakulak

OT

SÖZ

LÜK

COPLUM

Bir Salı...

HASTA: Cop mu?
DOKTOR: Cop.
HASTA: Cop?
DOKTOR: Cop.
HASTA: Nasıl cop?
DOKTOR: Bayağı cop.
HASTA: Nasıl olur böyle bir şey ya?
DOKTOR: İnanın biz de en az sizin kadar şaşırdık. Ama durum bu. Standart bir polis copunun kimyevi yapısıyla birebir aynı.
HASTA: Ne yapacağız peki?
DOKTOR: Önce bir... Meslektaşlarımla görüşmem gerekiyor tabii. Siz de takdir edersiniz ki tıp tarihine geçecek bir vaka bu.
HASTA: Lan bana ne tıp tarihinden. Çek al işte! Kes şuradan al. Ameliyat olayım, bitsin.
DOKTOR: Beyefendi bu kütle sizin göz bebeğinizde oluşarak büyümüş. Nasıl alalım öyle kafamıza göre. Hem şu an için ne desek boş. Tekrar birkaç test isteyeceğim. Onları da bir görelim...
HASTA: Dedemde de katarakt vardı. Bu da onun gibi bir şey mi acaba?
DOKTOR: İlgisi yok.
HASTA: Allah allah... Bildiğimiz cop yani?
DOKTOR: Evet, bildiğimiz cop.
HASTA: Cop?
DOKTOR: Evet, cop!

Bir Cuma...

HASTA: Ne demek, böyle yaşayacaksınız! Nasıl yaşanır lan böyle!
DOKTOR: Bakın, yükseltmeyin sesinizi.
HASTA: Ne olur lan yükseltirsem!
DOKTOR: İyi o zaman, yükseltin! Avazınız çıktığı kadar bağırın! Zaten o kadar geç kalınmış bir şey ki bu... Yahu insan bir doktora gideyim, ne oluyor bana, der. İki ay gözün elinde gezmişsin kardeşim.
HASTA: Ne bileyim ben, mikrop kaptım falan sandım. Annem çaylı pamukla bastırdı, geçer, dedi.
DOKTOR: İyi güzel demiş de bak sonra da bu cop çıkmış bir de... Şimdi de bana kızyorsun...
HASTA: Ben ne yapacağım şimdi?
DOKTOR: Ağlama kardeşim, tamam... Al, sil yüzünü... Bak, bakın beyefendi, şimdilik, diyorum... Şimdilik bununla yaşamaya alışmanız gerekiyor, diyorum. Öncelikle sebebini bulmamız gerekiyor.
HASTA: Ulan niye benim

başıma geldi böyle bir şey, niye, niye!
DOKTOR: Kardeşim vurma şu copla masaya, döktün hep kalemleri, yapma...
HASTA: Niye ama, niye!
DOKTOR: Sakin ol! Önce bir sakin ol!... Biz elimizden geleni yapacağız ama senin de bir çaba sarf etmen lazım. Her şeyden önce de bu copu kullanmayı öğrenmen lazım. Anladın mı? Kendine de çevrene de zarar vermeden bununla yaşamayı öğrenmen gerekiyor.
HASTA: Kursa mı gideceğim?
DOKTOR: Ne kursu be!... Oynatma bak şu gözlerini, sen oynattıkça cop sürekli sallanıyor. Dağıttın her yeri! Sabit bir yere bak. Bakma sağa sola. Önüne bak...
HASTA: Ben ne yapacağım şimdi!
DOKTOR: Gitti vazo işte!
HASTA: Toplarım.
DOKTOR: Lan bırak, bırak, önüne bak sen, önüne!

Bir Çarşamba...

HASTA: J'le mi yazılıyor, c'le mi? Jop mu cop mu?
DOKTOR: Bilmiyorum, c'le yazılıyor herhalde. Müsaade edersen, şu test sonuçlarına bakayım. Hımm... Evet... Evet... Tamam...

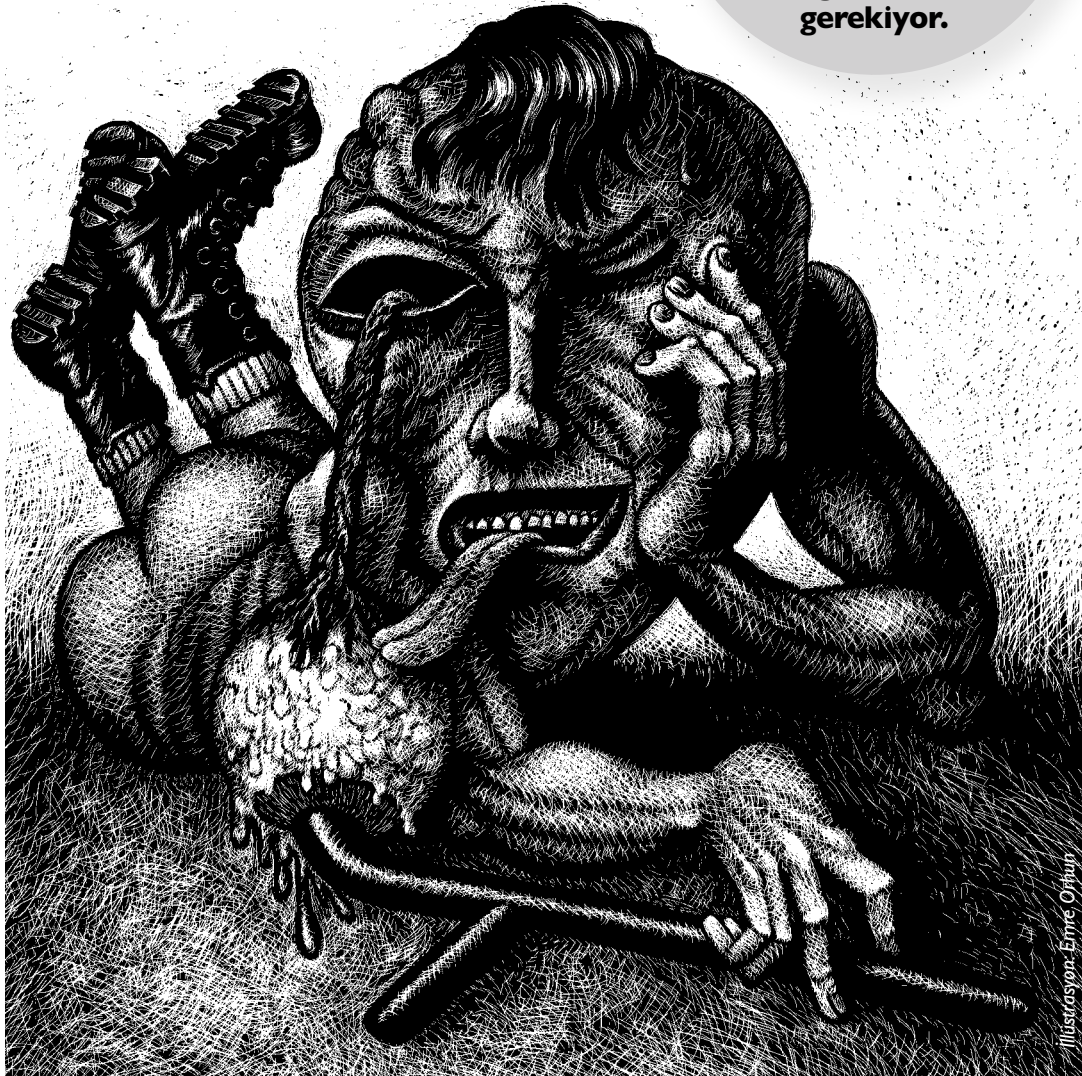
Her şeyden önce de bu copu kullanmayı öğrenmen lazım. Anladın mı? Kendine de çevrene de zarar vermeden bununla yaşamayı öğrenmen gerekiyor.

HASTA: Polis kolejine girecektim olmadı, çok üzül müştüm... Ondan oldu diyor annem. Asabi, diyor. Sinirdenmiş.
DOKTOR: Hı hı... Evet... E bu değerlerin hepsi gayet iyi... Bir de şunlara bakalım.
HASTA: Bir de bizim orada bir oğlan var. Üniversitede. Gıcık bir tip. Onun da nazarı değmiş olabilir, bak. Ondan da şüpheleniyorum. Beddua mı etti, ne yaptı...
DOKTOR: Hımm...
HASTA: Diyeceksin ki niye beddua etsin, elin adamı...
DOKTOR: Tabii, hı hı... Hımm...
HASTA: Biz bunu dövmüştük bir defasında. Ta o zamandan beri uyuz oluyor bana.
DOKTOR: Bu da tamam...
HASTA: Sonra ben bunu bir gördüm. Tek gözü gitmiş. Ne oldu lan, dedim.

DOKTOR: Diğerleri nerede acaba?

HASTA: Eyleme gitmiş bu...

DOKTOR: Hemşire hanım, bana bir dosya bırakacaklardı sabah, test sonuçları, bir getirir misiniz?
HASTA: Terörist gibi bir şey zaten. Gaz kapsülü gelmiş bunun gözüne.
DOKTOR: Hah bunlar işte... Teşekkürler hemşire hanım.
HASTA: Gözü çıkmış... Bir de diyor polis attı. Bile bile attı suratıma, diyor. Olur mu lan, dedim. Bile bile atar mı! Hem sen kendin kaşınmışsın. Ne işi var eylemde! Değil mi? O itin nazarı değdi herhalde.
DOKTOR: Hı? Tabii, tabii... Hımm...
HASTA: Sen de oku oku bitiremedin doktor! Ne diyor testler, ne olacak şimdi?
DOKTOR: Efendim?
HASTA: Diyorum, ne yapacağız şimdi?
DOKTOR: Anlaşıldı...
HASTA: Ne anlaşıldı?
DOKTOR: Anlayacak bir şey yokmuş, o anlaşıldı.
HASTA: Yani?
DOKTOR: Her şey normal.
HASTA: Nasıl normal ya!
DOKTOR: Bütün sonuçlar normal... Tıbben hiçbir sorunun yok. Normal yani.
HASTA: Lan neresi normal, şu halime bak!
DOKTOR: Olabilir ama gözünün durumu gayet iyi. Görmende de bir sorun yok.
HASTA: Ne yapayım ben peki şimdi?
DOKTOR: E bakmaya devam et. 🌟

“Bir olay yazılınca zaman kaybolur ve canlanmak için okuyanın bakışını bekler...”

Gürsel Korat *Unutkan Ayna*'da insanlığın soluğunu tuttuğu ve bakışlarını Anadolu'ya diktiği bir zaman parçasını anlatıyor: “Unutmanın” bazen “her şeyi eksiksiz görmek” anlamına geldiğini söyler gibi...

Unutkan Ayna on iki günün romanı; on iki güne sığan umutların, şimşek hızıyla parlayan ölümün, insanlık acısının, kardeşliğin ve çaresizliğin. Bu topraklarda yaşayıp da sürülen, göçe giden, ölen insanların. Aynada unuttuklarımızın.

Polisiyenin ve gerilimin olanaklarını tarihi romanına uygulayan yazar, nefes nefese bir anlatımla okuru Kapadokya'nın eşsiz dünyasının labirentinde dolaştırıyor.

Unutkan Ayna
Gürsel Korat
Roman, 280 s.

YAZARIN YKY'DEKİ DİĞER KİTAPLARI

Rüya Körü
Gürsel Korat
Roman, 220 s.

Yine Doğdu Tanyıldızı
Gürsel Korat
Roman, 204 s.

Zaman Yeli
Gürsel Korat
Roman, 124 s.

GÖRÜLMÜŞTÜR

MENEMEN ÖYKÜLERİ

Pirzola

Yan hücredeki komşum 12 yıldan beri tecritteymiş. Yetiştirme yurtlarında büyümüş. 12 yaşındayken uzun mesafe koşusunda kurum birincisi olmuş; hayatının ilk ve galiba son güzel olayı bu. Sonra il seçmelerinde bir kıza yenilmiş. Bunun üzerine kendisi de kız olmaya karar vermiş. Kurumdan çıkınca suç işlemeye başlamış. Şimdi ancak otuz yaşında olduğuna göre çok fazla fırsatı olmamış. "Canım pirzola çekti," dedim. Bozuntuya vermedi. Kendi de pirzola çok severmiş. Kemiksiz et, oh! Öbür yandaki hücreden laf attılar, "Sen pirzola'yı nereden biliyon yavşak!" Biraz kıvırdı, sonra itiraf etti. Pirzola hiç yememiş. Televizyondan duymuş. Ne olduğuna dair net bir fikri yoktu. Şimdi harıl harıl Peygamber efendisinin hayatını çalışıyor. Sınavda iyi puan alırsa ödül varmış.

Medya Türkü Evi

Şivan'ın ailesi Lice'den gelmiş; babası siyasi davadan dokuz yıl yatmış. Onun öfkesiyle ya da onun getirdiği bir yalnızlık duygusuyla serseriliğe meyletmiş. Hırsızlıktan beş yıl yatmış. Oğlunun utancından babası bir daha kahveye gidememiş: Bunu anlatırken ağlamaklı oluyor. Çıktıktan birkaç ay sonra bir arkadaşının ısrarıyla Medya Türkü Evi adlı yere bira içmeye gitmiş. Oradayken arbede çıkmış, arkadaş silahını çekip ateş etmiş, yanlışlıkla oradan geçen biri ölmüş ama o hengamede birinin vurulduğunu fark edememişler. Bizimki arkadaşı yaka paça bir taksiye tıkip olay yerinden

uzaklaştırmış. Taksici mahalleden tanıdık biriymiş. Yardım ve yataklıktan başı derde girer diye korkmuş, poliste verdiği ifadede şahısları tanımadığını, arabasına silah zoruyla bindiklerini, para ödemediklerini söylemiş. Aklınca bunları korumaya çalışmış. Sonradan pişman olup, "Yok öyle bir şey, bu çocukları tanımım, tehdit etmediler, ücreti de ödediler," diye düzeltmiş ama mahkeme bu ifadeyi

kale almamış. Sonuç: Şivan cinayeti iştirakten 18 ay tutuklu kaldıktan sonra beraat etmiş; sorguda ve duruşmada hiç mevzu edilmediği halde, taksiciyi rehin almaktan altı sene yemiş. Anayasa Mahkemesi'ne dilekçe yazalım, "Bana yardım et," dedi. Kuşku belirttim, "Sonuç alman zor," dedim. "Moralimi bozdun," diye bana küstü, birkaç gün konuşmadı.

Tas

Kaan'ın kayınpederi kızını geri almaya çalışmış. İki üç defa sülalecek ev basıp kadını tutup götürmüşler, bir daha alırsan öldürürüz diye gözdağı vermişler. Arada iki yaşında çocuk var. Üstelik kadın dokuz aylık hamile. Sonunda bunun sabrı taşmış, pompalı tüfeği kaptığı gibi kayınpederi, iki baldızı, bir bacanağı öldürmüş, karısıyla çocuğunu alıp götürmüştü. Yakalanacağını pek düşünmemiş ama aynı gün almışlar. Okuma yazması yok ama iyi bir anlatıcı, olayı Homerik destanlar gibi ballandırarak anlatıyor. Domuz kurşunu kayınpederin yüzünün ortasına gelmiş. Adamın kafatası uçup küt diye tavana çarpmış, yere düştükten sonra fırl fırl dönmeye devam etmiş. "Bana okuma öğret," diye tutturdu. Yarım ağızla bir iki denedim, sonra vazgeçtim. *

Okuma yazması yok ama iyi bir anlatıcı, olayı Homerik destanlar gibi ballandırarak anlatıyor.

HANI

1. Yavaştır yaşamının anlamı.

2. Sana aldırma; öyle hemen de çıkıp gelmez sana, sen onu ne denli bekliyor olsan da.

Senin beklemen: bir boşunalık duygusudur yalnızca; gerçekler içinde hayallerin; olup-bitenler içinde olamayacakların düşünmesi — boyuna ve boşuna bir düşüş — oysa o, gelişmektedir. Sana doğru. Sen hiç bilmeden — beklerken, bilmeden.

Senin beklediğindir o; ama sen, bilmiyorsundur. Gelmeyeceğini sanarsın. Yıllar geçtikçe, hatta, hiç gelmeyeceğini bildiğini sanarsın — yıllar geçer, emin olduğunu da sanarsın, artık hiç gelmeyeceğinden.

Senin beklemen: hüznü ama dingin bir umutsuzluktur; bir an önce bitirip gitme isteği çökmüştür üzerine — hatta bitiremeyeceğini de bildiğin birçok şeye aldırma ve umarsızlıkla girip, hepsini yarım bırakıp gitmek, bir ayartı kadar keskindir artık.

— Yaşamının anlamı bulunmamıştır, bulunamayacaktır — o, gelmeyecektir — ya; sonuçsuz bir son olarak, ölüm, gelebilir, artık, işte...

3. Hani çiçekler vardır — sanarsın, hep tomurcuk kalacaklar (öylesine uzun sürmüştür ki gelişmeleri, serpilmeleri, olgunlaşmaları); oysa, gün gelir, inanmadığın bir hızla, pırl pırl açiverirler ya — işte, öyle: birdenbire geliverir yaşamının anlamı.

Yıllar sürer, çünkü, o küçücük tomurcuğun gelişmesi, sonra çiçeklenmesi; sonra olgunlaşması, meyveye duracak hale gelmesi. Yıllar ve yıllar...

Meyve: olgunluktan çürümeye geçiş olacaktır; ama, yokluktan varlığa da...

Yaşamdaki ölüme; ama, bir o kadar da, ölümden yaşama...

4 - Yıllar önce görmüşsündür onu -- bir an için, tek bir kez: Ufacık. Belirsiz. Uçucu. Yalnızca, içinden, "Ne güzelsin" demişsindir; "Kalsan ya biraz" bile diyemeden -- zaten bilmiyorsundur deyimi o zamanlar.

Bir karışıklık ve geçip gidicilik içinde yalnızca: anlık bir görüntü. Bir görünüm, bir yüz, bir çehre -- birkaç renk içinde. Esintili bozkır tepesinde (bir tür bahardır) ak bir kızıl. Kötü bir çivit mavisi ve yapışkan bir beyaz içinde. Yanında sapsarı bir şey...

Geçip gitmiş, silik; hep de silinen bir anı. Küçücük. Zorlukla anımsadığın (o gün niye orada olduğun bile belirsizdir), hiçbir anlam veremediğin; kavramak şöyle dursun, daha nereye -- hangi yerine -- koyacağını bile bilemediğin bir an - ani bir anı olacak bir şey...

İşte, pencerenin camında yavaştan biriken buğu gibidir -- gözünü tamamiyle kapayacak körlük --: görüşünü tamamiyle örtmeye yönelmiştir; ama, açık bakışının da hangi noktada olanaklı olduğunu (Bahar'ın ne zaman ve nasıl geleceğini) sana bildiren, gene, odur...

5. Sonra, işte, yıllar sonra (yarıyı çoktan aşmış ömür sonra) gelir: "İşte o benim" der -- "bendim o işte..." *

GÖZ KALEMİ

“Beni hatırlıyorsun değil mi?”
Hatırlıyorum. Birlikte bir fotoğrafımız bile var aslında. Sen bilmiyorsun. Yan yana gibiyiz ama değiliz. Bir arkadaş topluluğu içinde çekilmiş eski bir fotoğraf. Ben sana bakıyorum, sen başka bir yere. Çok güzelsin. Sen hep güzelsin. Ben yine sana bakıyorum, sen başka bir yere. Beni görmüyorsun. Fark etmiyorsun. Dolaştığın yerlerde dikkati çekmeyen bir nesne gibi bir kenarda duruyorum. Dokunsan can gelecek bedenime. Kanım dolanmaya başlayacak vücudumda, gözlerim açılacak, ayağa kalkıp peşinden geleceğim. Yıllardır aynı fotoğrafa bakıyorum, sen bana bakmıyorsun, ayaklarım taş kesiliyor ve olduğum yerde öylece kalakalıyorum. Seni hatırlıyorum, seni seviyorum, seni çok özleyorum. Sen bilmiyorsun.

“Bir yerden hatırlıyor gibiyim” diye gülümseyerek cevap verdim Hande’nin sorusuna. Karşımdaki boş sandalyeye otururken ben de okuduğum kitabı kapatıp çantama koymaya çalışıyordum. Şaşkınlıktan elim ayağıma dolaştı.

Okuldan sonra birbirimizi bir daha hiç görmediğimiz için kendi açısından haklıydı böyle sormakta. Aynı üniversitede okuyorduk. Ben felsefe okuyordum o Türkoloji. Oğuz diye ortak bir arkadaşımız vardı. Oğuzlarla birlikte “Dar Kapı” adında bir fanzin çıkarıyorlardı. Sonra fanzini geliştirdiler ve dergiye dönüştü. Beni de aralarına aldılar. Zamanla samimiyetimiz arttı ve Hande’ye bakarken artık acı çekmeye başladığımı fark ettim. Çok kısa bir süre sonra da bütün yazılarımı onun için yazmaya başladım. O dergiye yazdığım her bir yazıyı, her bir satırı, her bir kelimeyi onun için yazdım.

Okul kalabalığının seyrek olduğu günlerden birinde bahçedeki banklardan birinde oturmuş ağlarken gördüm Hande’yi. Yanına gittim. Yüzünü kaldırıp baktı ve sonra ağlamaya devam etti. Yanına oturdum hiçbir şey söylemeden. O ağladı, ben sustum. O ağladı, ben sustum. O ağladı, ben sustum. Sonra da kalkıp gitti. Lan elin kırılсын bir kerelik omzuna dokunsana. Bir şey söylemen de gerekmez, hafifçe dokunuversene omzuna. Ağlayan bir kadının omzuna dokunmak demek, “bak ben senin yanındayım, ağladığın hiçbir şey için değmez, burada senin yanında, yarana baktıkça içi sızlayan biri var” demektir.

Bir kere de Hergel’de oturmuş dergi üzerine konuşurken birden “bunları kime yazıyorsun?” diye sordu. Lan desene “sana yazıyorum.” “Seni tanıdıktan sonra her şeyi seninle konuşur gibi yazıyorum” desene. “Sen okuyacaksın diye içimi kanatıyorum, senin okuduğunu düşündükçe yüzüm bembeyaz oluyor heyecandan” desene. “Her yazının başına oturduğumda bir paket sigara bitiriyorum seni düşünmekten” desene. Sakalım var, odamda Cahit Zarifoğlu’nun bir posterini asılı ve altında “düşmüşse eğer sana bakarken

düşüm” yazıyor.

Tuhaf bir kader olarak ona bakmaya ve ona bakarken düşmeye razı geliyorum. Kalbimi, kalbinin hizasına koymaya çalıştığım o gür sakallı şairin bütün yaralarını üzerime almaya gönüllü oluyorum.

“Bunları kime yazıyorsun?”

Sana. Seni göreceğim zaman içim içime sığmıyor. Yazarken bazen birlikte çektiğimiz, aslında birlikte çektiğimiz, Oğuz da var fotoğrafta, o hep yanında, başka arkadaşlar da var Türkoloji’den, kim çekmiş bilmiyorum, dergi muhabbeti, bu fotoğraf bana kalmış, yan yanayız, değiliz, yan yana gibiyiz ama sen başka yere bakınca aramızdaki mesafe artmış, sen çok uzaklara gitmişsin, fotoğrafın bir kısmını kestim, sen oraya bakıyorsun çünkü ve nereye baktığını görmek içimiz acıtıyor, Oğuz’a, o fotoğraf işte,

**Ağlayan
bir kadının omzuna
dokunmak demek,
“burada senin yanında,
yarana baktıkça
içi sızlayan biri var”
demektir.**

yazarken ara ara o fotoğrafa bakıyorum ve hep sana konuşur gibi yazıyorum, cesaretim artıyor, kalbim büyüyor, dilimdeki bağ çözülüyor.

“Bunları kime yazıyorsun?”

“Hiç kimseye. Özel biri yok. Öyle yazıyorum işte.”

“Çok güzel bence. Acaba dedim kendi kendime, acaba birine mi yazıyor?”

Sana. Hiç kimseye. Sen, seviyorum. Hiç kimse. Bundan böyle bütün “hiç kimse”ler “sen”sin.

Aradan geçen onca yıldan sonra Hande, Beyoğlu Sineması’nın kafesinde gelip yanıma oturdu ve gülümseyerek “beni hatırlıyorsun değil mi” diye sordu. Yazgı filmi yeni vizyona girmişti. Hafta içi akşam seanslarından birinde, az sayıda insanla birlikte filmi bekliyorduk.

“Filmi mi bekliyorsun?”

**“Bende bir resmin var, yüzüme bakmıyor.”
Nazan Öncel şarkısından**

“Evet.”

“İyi ya birlikte izleriz.”

Yan yana oturalım. Aynı yere bakalım. Ben karanlıkta sana bakayım fark ettirmeden. Ben o yazıları kime yazdım biliyor musun? Bilmiyorsun. Bilsen ne değişir? Hiçbir şey. Sen kimsin biliyor musun peki? Hiç kimse.

“Ya bak sana bir şey diyeceğim. Geçenlerde hangi gündü hatırlamıyorum ama senin radyo programını dinledim biliyor musun? Hangi radyoydu?”

“Marmara FM.”

“Tesadüfen, gece vakti. Dışarıdaydık eve geldim. Yorulmuşum. Öyle bir radyoyu karıştırayım, hafif müzik dinleyeyim dedim. Sonra bir program denk geldi. Biraz dinledim. Kendi kendime aa dedim, ben bu sesi bir yerden hatırlıyorum. Bir baktım sen. Bitene kadar dinledim.”

“Beğendin mi?”

“Çok güzeldi. Ya dedim, o kadar samimiydik, senelerdir görüşmüyoruz. Herkes bir yana savruldu. Daha yeni aklımdan geçirdim bak burada karşılaştık. Demek ki birbirimizi çağırmışız.”

Birbirimiz çağırmadık. Ben çağırmak istedim sesim çıkmadı. Ağzımı açtım olmadı. Yazdım, yazdım, yazdım ama birbirimizi çağırmış sayılmayız.

Karşılıklı gülümsedik. Sonra birlikte filmin gösterileceği salona geçtik, yerimize oturduk. Işıklar söndü. Böyle iyi. Işıklar hiç açılmasın bir daha. İncecik yansıyan ışıktaki yüzünü seçebileyim yeter. Perdenin içinden geçip kaybolalım. Her şey hayal olsun, her şey film icabı. Kimse hatırlamasın yüzümüzü. Ben seni hiç unutmayayım.

Film başladı. Yazgı.

“Benimle evlenir misin?” diye soruyor kız, gözlerini televizyondan hiç ayırmayan umursamaz adama. “Olur” diye cevaplıyor adam. “Beni seviyor musun?” diye üsteliyor kız bu kez. “Bilmiyorum, sevmiyorum galiba” diyor adam. “O

zaman niye evlenmek istiyorsun?” diye merakla soruyor. “Fark etmez” diyor adam.

Ağlayasım geldi. Kendimi tuttum. Ben ağlayayım sen omzuma dokun. Hiçbir şey sorma ama omzuma dokun. Zaman geriye aksın. Kimin için yazdığımı sor, bir kere daha.

Film bitti, dışarı çıktık.

“Cep telefonunu versene. Oğuz da çok sevinir. Şirketten geç geliyor hafta içi günler. Bir hafta sonu görüşelim.”

“Cep telefonum yok.”

Çantasından çıkardığı bir alışveriş fişinin arkasına göz kalemiyle kendi telefon numarasını yazdı ve uzattı.

“Valla hiç kalem arayamayacağım şimdi. Göz kalemiyle yazdım.”

Gülümsedi ve gitti. ✨

BABAM'A MEKTUP

Seni tanıyan herkesin, geçen onca yıla karşın adını söylerken sesleri titriyor ve gözlerinde hep bir sevgi ve buğu var. Azıcık zamanda herkesin kalbine girmiş ve çıkmamışsın.

Bir çocuk iki yaşındayken babası ölmüşse, onunla ilgili anıları varlığıyla değil, yokluğuyla ilgili oluyor.

Yine de iki tane anı parçacığı kalmış bende.

Birinde ben gece yarısı uyanmışım, sen koşup kucağına alıyorsun beni...

Diğerindeyse salonda hazırlanmış bir yatakta bitkin yatıyor ve sürekli öksürüyorsun.

İkişer saniyelik iki hatıra.

Anı niyetine kalan birkaç kitap var yine de.

Bir de almaya başladığın Meydan Larousse fasikülleri.

Büyüyünce çok işime yarayacağını söylemişsin anneme. Senden sonra da biz biriktirdik, 12 cilt oldular.

Evde bıraktığın hüznün, senin nasıl biri olduğunu sormaktan alıkoyduğun için beni, ben de onları okudum ilkokula başlar başlamaz. Bergman'ın "Yedinci Mühür"ü, Goethe'nin "Faust" u, senin yüzünden yedi yaşımda girdiler hayatıma. Anladığımı sanmıyorum o yaşta ama amaç seni tanımaktı nasılsa. Bir de resimlerine baktım hep. Şimdi benim boylarımda -aynı boydaymışız zaten- esmer, zayıf, güleç, zarif bir adam.

Evde senden bahsedildiği ve ağlanıldığı zamanlarda, içeriye kaçtıysam da bir kulağım orada oldu hep. Onları da kattım tasvirine. Mavi gömlekleri sevdiğini, günde iki kere tıraş olduğunu, inatçılığını, zekânı ve nasıl tüm ailenin göz bebeği olduğunu öğrendim yan odadan. Ve ölümüne yakın bana ayakkabı almak için mağazaya girdiğinde yürüyecek gücün olmadığından, nasıl bir koltuğa çöküp tezgahartarlardan tüm çocuk ayakkabılarını ona getirmelerini rica ettiğini...

Adımı koyarken de zorlanmışsın.

Bir çocuk iki yaşındayken babası ölmüşse, onunla ilgili anıları varlığıyla değil, yokluğuyla ilgili oluyor.

Türk Dil Kurumu'na gidip günlerce isim aramışsın bana. Hatta adım önce Alper'miş... Sonra Teoman'ı çok beğenip değiştirmişsin ismimi. Adımı çok sevişim ondan.

Büyüyünce öğrendim bazı detayları da.

Azıcık kalan paranızla halam yemek almaya çalışırken, "N'olur sigara alalım" deyişini, yatılı okuldan çıktığın cumartesi günleri gezmek yerine, yeğenini alıp Cerrahpaşa'da yatan Yahya Kemal Beyatlı'yı ziyaret ettiğini, Aşık Veysel ile tanışmak için Giresun'dan Sivas'a gidişini, sonradan öğrendim.

Aynı sana çekmişim...

Böylece anladım.

Ama çok kızdım sana ve Tanrı'ya küçükken. "Niye ben?" diye sordum ona. Sana da kendine dikkat etmediğin için kızdım. Şimdi senden yaşlıyım. Öldüğün yaşı çoktan geçtim. Sana ve ona kırgınlığım da çoktan geçti zaten.

Annem geçenlerde, sakladığı bir yerden benim büyüüşümü kaydetmek için aldığı 8 mm kamerayı verdi bana. Yepyeni. İçinde kullanılmamış ham filmler bile var. Otuz sekiz yıldır öylece beklemişler. Ölüyor olduğun için vaktin olmamış kullanmaya.

Bir şey daha söylemek isterim.

Seni tanıyan herkesin, geçen onca yıla karşın adını söylerken sesleri titriyor ve gözlerinde hep bir sevgi ve buğu var. Azıcık zamanda herkesin kalbine girmiş ve çıkmamışsın.

Ölerek beni çok üzdün ama böyle bir adam olduğun için hep gurur duydum seninle.

Beni tanısan, sen de gurur duyardın, eminim.

Varlığınla ve yokluğunla beni var ettiğin için teşekkürler.

Nur içinde yat. 🌸

UMUDUN PERÇEMİDİR GÜLÜMSEMEK

261

Küsmek,
bir vakit kazanma şeklidir.

262

İnsanın kendisine mahçup olmasından daha fenâ ne olabilir ki?

Hiç!

263

Umudun perçemidir gülümsemek.

264

Hatırlamak,
insanın kendisine taktığı çelmedir.

265

Hatânın eskisine tecrübe,
yenisine "yâ kısmet" denir.

266

Gecenin gündüzden intikâmıdır,
rüyâ görmek.

267

'İstediğin şeyi yapmak' ile
'istemediğin şeyi yapmamak' arasında pek de fark yok.
'Şey' mühim mesele!

268

Ne bekliyorduk ki...
İyi biri olunca,
her şeyin gönlümüzce olacağını mı?
Ah canım benim,
ah benim canım,
canım...

269

Depresyon: Sessizlik taklidi.

270

İnsan evine, heves bezginliğe...
Her şey aslına döner!

Şimdi de yazar Charlie Chaplin'le tanışın.

Efsanevi Sahne Işıkları
filmine ilham veren öykü,
notlarıyla birlikte 60 yıl sonra
Chaplin Arşivi'nden çıkarıldı.

**RAMP IŞIKLARI
VE SAHNE IŞIKLARI'NIN DÜNYASI**
Charles Chaplin, David Robinson
Çev. Fadime Kahya
270 sayfa, 32 TL

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

HİNÇ

Enis Batur

Âdemoğlu iyilik, sevgi, saygı, minnet, şükran, sadakat, merhamet üretiyor bir yandan; bir yandan da kötü(cül)lük, nefret, kin, garaz, kıskançlık, kalleşlik gizilgücü barındırıyor: Hepimiz mürekkebiz. Bilge, evliya, âlim içindeki kem depoyu bilmem ne kadar, nereye kadar eritebiliyordur.

Beynimizin farklı köşelerinde herbiri için bir çekmece duruyor olabilir mi, onu da bilemiyoruz henüz: Varsayımlar var. Düşündükçe, sözelimi "hınç" bağlamında, insan ruhunun kör karanlık cephesinde bir hazne oluşturuyor gibi geliyor bana. Kimse, babası doğar doğmaz adını Hıncal koydu diye hınçla dalmıyor hayata — hınç, zaman ve 'yatırım' isteyen bir kaynak: Biriktirilen, usul usul semiren şey. Demek ki hınç haznesini doldurmak, hınçlanma sürecini yoğunlaştırmak ya da hafifleterek geçirmek bize kalan seçim, yaşarken.

Başka deyişle: Yolda karar vereceğiz, ne kadar kendimizi hınçla dolduracağımıza — tam tersine, ne kadar onun hazneyi kaplamasına engel olacağımıza.

Hınç: Bir ruh kanseri. 🌿

Peter Paul Rubens, "Cain Slaying Abel" (1608-9)

Düccane Cündioğlu

Bellek iyi kötü tüm idraklerin, tüm yaşamışlıkların içinde saklandığı biricik mekân, büyüklüğüse göreceli, bazen bir tür kumkuma, kap, kiler; bazen bir tür koranak, depo, bazen de hangar; ama daima içinde gezilmesi güç bir labirent. Eskiler bu yüzden onu kuvve-i hafıza olarak adlandırmışlar; ama aynı zamanda o, anımsanacak ve gerektiğinde kullanmak üzere çıkarılacak ne varsa hepsinin tıkabasa doldurulduğu bir hazne. Bu işlevi nedeniyle aldığı adsa kuvve-i zakire.

İlki saklama gücü, ikincisi anımsama gücü. Çünkü onda anımsanmak üzere bir kenarda tutulan idrakler kadar, bilinçten saklı kalması (unutulması) istenen idrakler de yer alır. Şiddet ürünü idrakler öfkeye, öfke kine, kin intikama dönüştüğünde bellek edilgen hâle gelir, bu-ara-da sadece unutma yeteneği değil, bastırma yeteneği de zayıflar.

Hınç işbu zayıflığın ürünü.

Gömülü olduğu patlayıcıyı ne zaman tutuşturacağı kestirilemeyen bir fitilin sönmek bilmez alevi. Kendini mağrur ve mağdur olarak duyumsayanların biricik besini. Çaba ve azim suretine bürünen tüm hırs ve ihtiraslara ölümsüzlük kazandıran kara büyü. Tapınağının temeli içgüdüler, büyücüleriyse sözde ahlak âbideleri. Hınç bu yüzden etkinlik halinde tezahür eden bir edilgenlik. İktidarsız tinin din ve ahlak perdesi arkasından sırtan sönmüş bedeni. Gayz ve nefretin cübbeli hali. Saf açıklık. Azad kabul etmez kölelik. Muhatabından çok sahibini yakıp yıkan bir illet-i hased.

Bu nedenle tedbiri akıl, ilacı vicdan, dermanı şefkat, şifası muhabbet. 🌿

Gündüz Vassaf

"Uğradığı ihanetin hınca ile pek kolay affetmeyecekti."

Refik Halid Karay

Anneciğim, babacığım, Kim bilir ne kadar düşündünüz kararınızı vermeden önce. Çocuklarına McDonald's hamburgeri tekrarında bildik Mehmet, Ayşe isimlerini takan anne babalar, ne kadar sıradan insanlar. Bana verdiğiniz adıma layık olmak istedim. Ne yazık ki, ikiniz de Hakk'ın rahmetine kavuştuğunuzdan, son günlerde hissettiğim gururu göremeyeceksiniz. İnşallah öteki dünyada birbirimize kavuştuğumuzda hasretimizi telafi ederiz. Kaç gün kıvrandım acı içinde. Babacığım, sesin kulaklarımdaydı o son günlerimizde. İlkokulda olmalıyım. Can Yücel'in Hamlet çevirisini okuyorsun. "Olmak ya da olmamak, bütün dümen bu." İçerdeyken de okudun mu büyüklerimizin şiirlerini?

Affedemezdim ailemizin dağıtılmasını. Annemi Hollanda'ya yollayıp hapisten kurtarıırken, sen sekiz yıl yattın. Tek başıma kaldım, sürdürdüm kavgamızı. Adını yaşattım. "İşte babasının oğlu," dediklerinde nasıl gurur duyduğumu anlatamam. Mektubumu mezarınıza bırakıyorum. İbret olsun.

Anneme nasıl kıyabildin? Seni boşadı diye hakkı yok muydu yaşamaya? Şimdi ben içerdeyim. Hakkını helal ettin mi? Annemi öldürmüş olmanın günahından kurtardım seni. Adıma layık oldum mu baba!

Ellerinizden öperim.

Oğlunuz, Hıncal. 🌿

BURAK AKSAK

“Yani genç arkadaşım, her korkan kaçmaz ama her kaçan korkaktır. Anlıyor musun beni?” Anlamıyordum. Ne söylediği hakkında en ufak bir fikrim bile yoktu. Evet, korkaktım. Ama bunu niye bu kadar büyük bir mesele haline getirdiğine anlam veremiyordum. Liseden yeni mezun olmuş biri olarak iş görüşmesine gelmiştim...

KORKAK

Bir işi yapmanın bir kolay bir de zor yolu varsa, önce kolay olan yolu dener, beceremezsem vazgeçerim. Yapım bu. Zorluklarla baş edebilen bir insan değilimdir. Arkama bile bakmadan kaçırım. Herhangi bir sorunla karşılaştığın zaman ya kaçarsın ya da o sorunun üstüne gidersin. Yaptığın tercih senin kim olduğuna belirler. Tercihini yaptıktan sonraki ihtimallerse sonsuzdur. Ya kaçarken yakalanırsam, ya sorunun üstüne gidip de başarısız olursam? Her tercih önüne başka seçenekler sunar. Sürekli karar vermek zorundasın. Verdiğin her karar yeni pişmanlıklara yol açar. Her pişmanlık yaşadığında her şeye yeniden başlamak istersin. Ve her başlangıç, yeni bir zaman kaybıdır. Umutsuzluk değil, umursamazlık benimkisi.

“Çok çabuk pes ediyorsun Burak’cım” dedi ve kahvesinden bir yudum aldı. Daha yeni tanışmıştık ama kendisinden nefret etmeye başlamıştım bile. “Burak’cım” ne lan düzrü? Konuşmama fırsat vermeden devam etti. “Daha çok çabalamalı ve başarıya giden yolda hiç yılmadan yürümelisin.” Küçükçekmece’den kalkıp gelmişim. Önce Mercan yokuşunu çıkmış, ardından Beyazıt’ta kaybolmuş ve tekrar Eminönü’ne dönmek zorunda kalmışım. Gazete ilanındaki adresi bulabilmek için sabahtan beri yürüyorum zaten. Daha ne yürümesi? Benim yürümeye takatım mı kalmış a pezevenk? Bunları da söyleyemedim tabii. Haklısınız gibisine kafamı salladım. Daha doğrusu ben sadece kafamı salladım, o haklı olduğundan emindi zaten. “Söyle misin Burak’cım...” Bak hâlâ ya!

“Fare neden saklanır?”
“Kediden.”
“Yo hayır, fare korktuğu için saklanır.”

Kahvesinden bir yudum daha aldı ve bir sigara yaktı. Bense sadece boş gözlerle bakmakla yetindim. Sigarasından bir nefes çekti ve boş gözlerimi fark etmiş olacak ki açıklamaya devam etti.

“Peki fare neden kaçır?”
“Kediden.”
“Yo hayır, fare korktuğu için kaçır.”

E tamam daa işte ben ne diyorum? Kediden korkmuyor mu bu namussuz? İngilizce dersinde sözlüye kalktığım günkü çaresizliği yaşıyordum adamın karşısında. Ne desem beğendiremiyordum herife. Sürekli yanlış cevap veriyordum. Belli ki soruyu anlamamıştım. Geri zekalı olduğumu düşünmüş olmalı ki sigarasından bir nefes daha çekti ve ne demek istediğini açıklamaya başladı.

“Yani genç arkadaşım, her korkan kaçmaz ama her kaçan korkaktır. Anlıyor musun beni?”

Anlamıyordum. Ne söylediği hakkında en ufak bir fikrim bile yoktu. Evet, korkaktım. Ama bunu niye bu kadar büyük bir mesele haline getirdiğine anlam veremiyordum. Liseden yeni mezun olmuş biri olarak iş görüşmesine gelmiştim ve adam da kapı kapı dolaşıp ansiklopedi pazarlayan bir şirketin sahibiydi. Aslında sahibi olup olmadığından emin değildim ama tavırları “küçük dağları ben yarattım, büyük olanlarda da hissem var” havalarında olduğu için bu kaniye kapılmıştım. İlanda vasıfsız eleman aranıyor diyordu. O yüzden kalkıp gelmişim. Aranan tüm vasıfsızlıklara sahiptim. İşin ne olduğunu öğrendiğimde “bu iş bana göre değil galiba” dediğim andan itibaren susmadı adam. Bana hayat dersi vermeye kararlıydı. Ama söyledikleri bir kulağımdan girip öbür kulağımdan çıkıyordu. Dersi derste dinlememek konusunda oldukça başarılıydim. Anlattıklarının sınavda çıkıp çıkmayacağı umurumda değildi. Dersin bitmesini bekledim. Ders

bitince de her zamanki gibi bana yakışanı yaptım ve koşarak uzaklaştım oradan. Eve dönerken adamın söylediklerini düşündüm. Aklımda sadece o çemçük ağzını yayarak “Burak’cım” deyişi vardı. Göt! Durduk yere yine sinirlendim adama. Geri dönüp suratına iki tane vurmak geldi içimden. Ama üşendim. Eve girdim, televizyonu açtım, Tom ve Jerry izledim.

Ben tercihim çoktan yaptım ve kim olduğumu biliyorum. Hiçbir sorunla yüzleşemeyecek kadar, önüme çıkan ilk engelde vazgeçecek kadar korkak biriyim ben, evet. Bildiklerimi açıklamaya başlarsam yer yerinden oynamaz, en fazla birkaç kişinin canı sıkılır. Telefon rehberini anahtarlık olarak kullanan biri de değilim. İnsanları belli kapıları açmak için kullanılan birer anahtar olarak görmem. Varsın tüm kapılar kapalı kalsın. Gidecek bir yerim olmasın, ne çıkar? Azrail çocuk dağıttığında “git az ötede dağıt, benim oğlana dokunma da” diyen adam gibiyim. Hayattan hiçbir beklentim yok. Bu delirmiş dünyada tek başınasın, herkese ve her şeye rağmen hâlâ hayattasın. Bu bile başlı başına oldukça yorucuyken, işleri daha da zorlaştırmanın bir manası yok. 🌟

HAYDAR ERGÜLEN

HAZİRAN KALBİM...

1. Seninleyken tek kişiyim sen yokken iki başıma
2. Huysuzlukların bir huy oldu sende bana mavi gelmen bundan
3. Çiçeğin az oldu bu kez bir şiirle tamamlarım gecen de az geldiyse eğer bir gülüşle tamamlarım
4. Bir rüya gözden düşerse gönül karanlık kalır (karanlık gönül kalır)
5. Senden gördüğüm kışı başkasının baharına değişmem!
6. Akşama bağlıyım bu siyah boşluktan çözmeyin beni...
7. Haziran, kalbim “Hazırol Kalbim”

(“Hazırol Kalbim”, Metin Demirtaş’ın şiiri.)

KUŞ YUVASI

Türkiye’de kasıklarında kuş ötenler, ancak zengin iseler kabul görürler. Yoksulların kasıkları kuşlara yasaktır, yoksul kasıklar ancak kasvetle kekeleyebilirler.

İstanbul’daki Taksim Meydanı hayattır. Türkiye’nin neşeli, kederli, canı balinasıdır. Ağzından su, sırtından kan, kıçından rakı fişkırtır. Her daim taksilerin kuşatmasındadır ve taksiciler meydanı ağızlarındaki okkalı sigaralarla süzerlerken ekmek, memleket ve meşk hayalleri kurarlar...

Tahir onlardan biriydi. O da ekmek ve aşk peşindeydi, o da özlüyordu memleketini çok. Ama bir farkı vardı meslektaşlarından. Tahir erkek değildi. Tahir erkeğe benziyordu adamakıllı; sert bir görünüşü vardı, saçları kısacık, kasketi kabadayıcı yana eğikti, elinde otuz üçlük tespih, ağzında her daim sigara ve küfür vardı. Her şey tamam gibiydi yani. Ama tamam değildi, zira Tahir’in önünde okkalı bir aleti yoktu...

Üç yıl önce, hamamböcekleri ve farelerin cirit attığı bir fırında, temiz yüzünden, dürüstlüğünden ve toplama-çıkarma yapabilmesinden dolayı hamurculuktan alınıp kasaya konmuştu. Memnundu halinden, çünkü işçilerle aynı yerde, kabarık göğüsleriyle kabarık olmayan önünü fark ettirmeden giyinip soyunma derdinden kurtulmuştu. Hangi pantolon-gömlekle işe geliyorsa, aynıyla evine dönebiliyordu artık.

İzah etmesi gereken tek mesele, her zaman olduğu gibi, sarı ayva tüyleriyle kaplı suratıydı. “Köseyim,” diyordu, yirmi beş yaşına basıp da niye o kadar “temiz pak yüzlü” olduğunu soranlara. Erkeklerde surat kılsızlığını bir türlü içine sindiremeyen ve taştan pos bıyık, mermerden peygamber sakalı çıkarmaya kadir kocakarı ilaçları önermeye girişen bazı “yiğitseverleri”, “Hepsini denedim, olmadı,” diyerek başından savıyordu.

Zaten bir müddet sonra herkes alıştı Köse Tahir’e. Fırının tezgâhında para alıp üst veren “nur yüzlü” delikanlıydı o. Bilardoyu sıkı oynuyor, milli maç zaferlerinde sokaklara dökülüp en önde bayrak sallıyor, iki sokak aşağıdaki birahane de karı kız muhabbeti yapan akranlarını sessiz, lakin bu işten anladığını belli eden olgun ve alaycı gülümsemelerle dinlemeyi ihmal etmiyordu...

Türkiye’de fırın demek, muhitin yediden yetmişe tüm fertlerinin mutlaka kapısından girdiği bir tür mabet demektir. Türkiye’de insanların çoğu camiye gider, ama daha da çoğu ekmekle doyar. Tahir’in çalıştığı fırın da bu nedenle mahalle imamını kıskandıracak kadar revaçta bir yerdi. Her gün alaca ve ayaz sabah vakitlerinden, “hoşça kal” diyerek el salladığı gri akşam vakitlerine kadar, her çeşit insan Tahir’le en az bir kez yüz yüze gelirdi.

Göz göze gelenler de oluyordu haliyle. Tahir tezgâhın arkasında geçirdiği on saat boyunca, o gözleri umursamazlıkla karşılamaya dikkat ediyor, oğlansever ağabey ve amcalarla hayatı magazin sayfalarındaki tüyleri özenle alınmış meşhurlardan bilen genç kızların baygın bakışlarıyla tezgâhın üzerine döşediği arzu mayınları arasında, cambaz misali dans etmeye çalışıyordu...

Halbuki kimseye muhtaç olmadan karnını doyurmaktan, mesaisi bitip de gecenin hükmü hayata dadandığında tek göz evine çekilmekten ve uzun uzun kendisini düşünmekten başka hiçbir şey istemiyordu Tahir.

Düşünmek düşünmek düşünmek, düşündükçe anlamak istiyordu: Köyün kırılıklarında niye güzel kokulu lezzetli otlar yetiştiğini, o otları toplamaya neden

anne-babaların değil de küçük kızların gönderildiğini anlamak istiyordu. Ot toplayan küçük kızların neden otların yanında açan rengârenk çiçeklere dalıp gittiğini, otların yanında biten rengârenk çiçeklere dalıp giden küçük kızların yanında neden kocaman adamların bittiğini... Küçük kızların elinden tutan büyük adamların gözlerinin neden kuytu yerler arandığını, o otların bol bulunduğu kırıklarda neden kuytu yerlerin de bol bulunduğunu... O kuytu yerlerde gizli toz toprağın küçük kızların giysilerini nasıl olup da kirlettiğini, kirli giysilerin sıyrılıp hoyratça açılan bacakların arasında nasıl öylesine kıyıcı bir acının hissedilebildiğini...

Tahir adamların yüzlerinde korku, kokularında kusma arzusu, seslerinde tehlike hissederek kendisinin de nasıl bir adama dönüşebildiğini, adama dönüştüktan sonra evinden, köyünden, memleketinden kaçma cesaretini nasıl bulabildiğini de soruyordu kendine. Ve onca badirenin ardından vardığı bu tek göz evde, cılız ve beyaz gövdesine dokunurken kendisini nasıl algıladığını anlamak istiyordu...

Kimdi o? Erkek miydi kadın mıydı? Sözgelimi genç bir kızın kolunda minicik, şirin, yavruağzı bir çanta gördüğünde neden cıvıltıyla gülüvmek istiyordu da, mahallenin kolpalarından biri belinden çıkardığı sustalı gözünün önünde gururla şaka şuka sallarken niye heyecan ve zevkten boğulacak gibi oluyordu?

Ekmek sarılan gazetelerin birinde gördüğü afet misali mankene sırtında ürpermelerle dalıp giderken, nasıl olup da hemen yanındaki haberde pazu gösteren aygıra hazla kaban tükürük bezlerini kontrol edemeden, ağzı aralık bakabiliyordu?

Nasıl olup da evinde ağır ağır kazak örerken izlediği maçta “bizimkiler” gol attığında aniden şişleri fırlatıp en “kalın” tezahüratları saydırabiliyordu? Fırinci ustasının elindeki ince uzun kürek nasıl olup da ona hem bir arzu hem bir korku nesnesi gibi görünebiliyordu?

İşte sonra bütün bu sorulardan, o dayanılmaz anlama isteğinden, cinsiyet köprüsünün bir o yakasına bir bu yakasına koşup durmaktan yorgun düşüp uyuyakalıyordu Tahir. Ertesi gün en azından aynı somunlara, aynı liralara, aynı bakışlara yuvarlanacak olmanın rahatlığıyla...

*

Tahir’in tereddüdünü, öyle olmakla böyle olmak arasındaki gerginlikleri, adeta Doğu ile Batı arasında ılımlı bir köprü olmak misali sergilediği gayretleri elbette ki

Dünyanın bütün denizleri, ovaları ve dahi dağları o gözlerde kederli, ama vaatkâr bir özet halinde duruyordu.

aşk sona erdirecekti. Her tür acının hem başlangıcı hem bitişi aşktan değil midir zaten? Aşk değil midir, nihai ismimizi koyup bizi kendimize hamile bırakan, kendi kendimizi doğurmamızı sağlayan ve ortaya çıkan bebeği önce mucize sonra hilkatı garip, veya tam tersi kılan?

Funda fırına girdiği gün, âlemleri rahmetten usandıracak kadar şevkle yağıyordu yağmur. Tahir Funda’ya ilk baktığında, başına yapışmış sırlıslıkla başörtüsünün altında bir çift yeşil göz gördü önce. Öyle dalgalı gözlerdi ki bunlar, adeta bütün o yağmur damlaları daha denize varmadan önce minik bir havuzda oynaşmakta karar kılmış, dinlenmek için mola verip Funda’nın gözlerine birikmişti. Dünyanın bütün denizleri, ovaları ve dahi dağları o gözlerde kederli, ama vaatkâr bir özet halinde duruyordu.

Tahir sırtında bir ürperme, kasıklarında bir kamaşma, gözlerinin altında bir karıncalanma hissetti Funda’ya bakarken. Funda da Tahir’i, ondan yüzlerce ekmek satın alıp o âna dek bir kez olsun bakılmamış olmanın çapkın sitemiyle süzdü.

Hiç konuşmadılar, sadece birbirlerine baktılar, dışarıdaki yağmurun bin perdeden duyulan sesi tekinsiz bir şenliğe dönüşmekteydi ve fırın ustası tuvaletten dönüp küreği gürültüyle kavramasa belki sonsuza dek öylece durup birbirlerine bakacaklardı...

“İki ekmek,” dedi Funda, iki ne güzel bir sayıydı. “Bir lira,” dedi Tahir, bir ne güzel bir sayıydı. Beş lira uzattı Funda, lira ne güzel bir paraydı. Kasadaki hazneleri karıştırı karıştırı dört lira bulup uzattı Tahir, kasa ne güzel bir aygıttı. “Teşekkür ederim,” dedi Funda, teşekkür ne güzel bir kelimeydi. “Rica ederim,” dedi Tahir, etmek ne güzel bir fiildi...

İlk buluşmaları, haliyle Tahir’in mahalle hudutlarının birkaç sokak dışındaki tek göz evinde gerçekleşti. Sabahın körüydü. Tahir fırına hasta olduğunu söylemişti, Funda ise annesine açıköğretim lisesi sınavlarına

gireceğini. Tahir yalan söylemişti, Funda ise doğru. O yüzden Tahir sadece bir günlük yevmiye, Funda ise lise diplomasını kaybetti...

Tek odada, odadaki tek yatakta yan yana oturur oturmaz, Funda başındaki örtüyü sıyrıp kirden siyaha çalan halının üzerine fırlatıverdi. Tahir Funda'nın başörtüsünü bu kadar çabuk çıkarmasına şaşırmış, hatta biraz da içerlemişti. 12 yıl önce o da başörtülüydü ne de olsa ve o kadar çabuk çıkarılmaması gereken bir şey olduğunu hatırlıyordu...

Lakin Tahir'in asıl tedirginliğiyle kıyaslandığında, kirli haliye pike yapan bir parça ipekli kumaşın zerre önemi olamazdı. "Üstümü çıkarırım sadece, ama sen altını da çıkarabilirsin istersen," deyiverdi Funda, Tahir'in endişesini tavana vurdurmak istercesine. Tahir Funda'nın dediklerini işitir işitmez, daha "istersen" kelimesini duyar duymaz, işte o saniyede, tam o anda, hayatının en riskli kararını verdi ve pantolonunun kemerini çözüp altında ne varsa bir çırpıda sıyrarak kendisini anlatmaya yeltendi...

Funda ürktü önce, bu aceleyi fazla kaba buldu, bir soğukluk zerk oldu içine, değme manken de bulunmayacak taştan memelerini ilk kez açmaya karar bozmasına vesile olan bu süt gibi güzel oğlanın zavallı iştahına küsüverdi ve gitmek üzere çantasına uzandı. Ama Tahir de uzanıp Funda'nın elini yavaşça tuttu ve orasına götürdü...

Funda'nın parmaklarının tanık olduğu boşluk, ikisine bir yıla mal oldu. Funda'nın gözyaşları eşliğinde tek göz evi terk ettiği sabahtan sonra, birbirlerinden ayrı, her zamanki sıkıcı ve zor hayatlarını yaşadılar...

Lakin o sabahtan tam bir yıl sonra Funda, kendisini istemeye gelenlerle annesi-babası-ağabeyinden oluşan güruha, tükürükle köpürttüğü orta kahveleri ikram edip soğukkanlı bir katil gibi iki-üç parça eşyasını küçük bir çantaya tıktı ve gizlice kapıdan süzüldü...

Artık köyündeki acı otlar yerine Funda'nın hayaliyle gecelerini geçiren Tahir, kapı ziline acı acı çalınmasıyla yatağından fırladı ve kapıyı açıp Funda'yı karşısında görünce olduğu yere çöktü, hüngür hüngür ağlamaya başladı. Funda da başladı hiçkırılmaya. Ağlaya ağlaya birbirlerine sarıldılar, yatağa nasıl vardıklarını, nasıl soyunduklarını, birbirlerine nasıl dokunduklarını fark etmediler bile. Sabah gözlerini açtıklarında, kuşlar pencereleri kırıp eve girmiş, kasıklarına konmuş, orada cıvıldıyorlardı...

*

Türkiye'de kasıklarında kuş ötenler, ancak zengin iseler kabul görürler. Yoksulların kasıkları kuşlara yasaktır, yoksul kasıklar ancak kasvetle kekeleyebilirler. Bunu her buralı genç gibi gayet iyi bilen Tahir ve Funda, kasıklarındaki kuşları kovalayıp ertesi gün tek göz evi terk ettiler. Tahir fırına, Funda ailesinin evine uğramadı bir daha. Çok uzak bir semtte başka bir tek göz bulup hayatla ve birbirleriyle boğuşmaya koyuldular...

Funda öyle güzel yemek yapıyordu ki, yiyenin başı dönüyordu. Kaşığı elinden bırakamıyordu Funda'nın yemeklerini yiyen kişi, ağzına sokup çıkardıktan sonra boş kalan çatala üzüntüyle bakıyor, bıçağın o sanat eseri börekleri acımasızca

kesebilmesine şaşıırıyordu. Funda o kadar güzel yemek yapınca, dolmaları art arda yutan Tahir'in güzel tüsüz oğlan surati bir tür apak düğün davuluna benzemeye başlamıştı elbet. Takside gececi şoförlüğe başlayan Tahir, mesai bitsin de eve gideyim diye dakikaları sayıyordu. Bayılıyordu Tahir sabaha karşı taksinin anahtarını devredip eve yollanmaya. Çünkü evde onu hem Funda'nın pamuk memeleri hem Funda'nın sumak dolmaları bekliyordu. Lakin daha iki-üç dolmayı gövdeye indirmişken gözlerine sanki kepenk iniyordu Tahir'in. Funda'nın pamuk memeleri sinirle inip kalkarken, Tahir çoktan yellene yellene rüya görmeye başlamış oluyordu. Derken günün birinde Funda, dolma tenceresini Tahir'in kafasına geçirip, ne zamandır dokunulmamaktan örümcek ağı bağlamış tüneğini gösteriverdi...

*

Taksim'de bir taksiye el ettim.

Durdu.

Baktım, temiz yüzlü, tıknaz bir adam oturuyor şoför koltuğunda.

Bindim, "Şişli," dedim.

Atatürk Kültür Merkezi'nin önünden geçerken, "Sigara içebilir miyim?" diye sordum.

Şoför, "Tabii abicim, hatta varsa bana da ver," dedi, kalıbına hiç uymayan ince bir sesle.

Severim böylelerini, paketi çıkarıp ikram ettim, aldı, yaktı, ben de yaktım bir tane.

Tam Harbiye'ye dönerken, sigarasından derin bir nefes alıp, "Abicim, sen anlayışlı birine benziyorsun, senden bir ricam olsa..." dedi.

Şaşırdım.

Ne gereği varsa anlayışlı mizacım başkalarının da malumu olduğundan, gayri ihtiyari başımı salladım.

On beş dakika sonra, Taksim Meydanı'na bakan Devlet Tiyatroları binasının üstündeki Seks Shop'tan çıktım.

Kırmızı ambalaj kâğıdına sarılı belden bağlamalı plastik kamışı taksinin penceresinden Tahir'e uzatıp arka koltuğa attım kendimi.

Yolda hiç konuşmadık.

Şişli'ye vardık.

Para çıkardım, almadı.

İsrar ettim.

Aldırmadı.

Yüzünde tuhaf bir gülümseme hasil oldu.

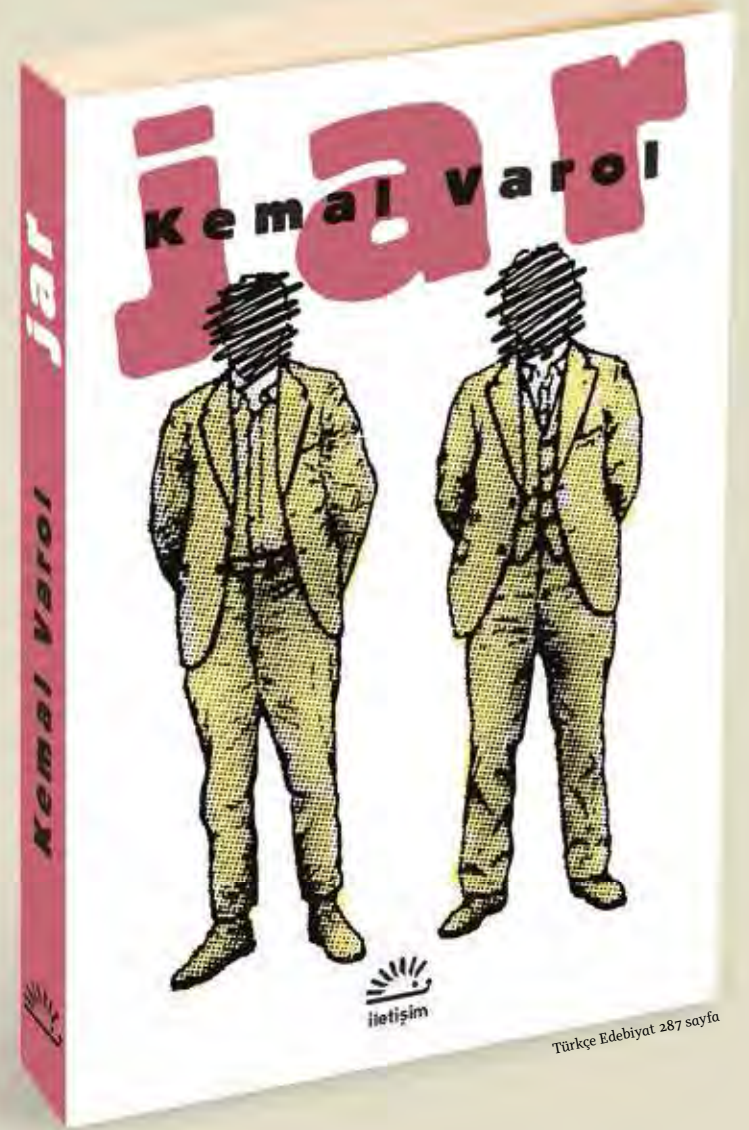
"Senin gibi anlayışlı insanlara söylüyorum, söyleyince rahatlıyorum abi," dedi.

"Neyi?" diye sordum.

"Ben kadını abi," diye yanıtladı.

Bir anlığına bakışıp salak salak gülümsedik. Ben apartmanın kapısına yöneldim, o yola düzüldü.

Ben ona Tahir ismini verdim, o bana bu hikâyeyi verdi. ✿

Masalsı, büyüülü ve yalın bir roman...

Birbirinden nefret eden iki yaşlı adamın etrafında dönen cayırtılı hikâyeler... Yatağını arayan, su gibi kıvrıla kıvrıla akan hayatlar... Kemal Varol'un neşeli gevezeleri, öfkelipleri, biçareleri, mesel içinde mesel olan habaset teferruatları, figüranları, şehrin sineması... Taşranın dermansızlığı, taşranın keçi inadı... Harareti ve hengâmesi... Renkleri...

Jar, masalsı, büyüülü ve yalın bir roman... Bir Arkan-ya romanı... Kemal Varol'un ilk romanı.

ÖFKE BÜYÜRKEN

Sabah evden çıktınız, işe gidiyorsunuz. Bir bakıyorsunuz ki caddede iki kişi birbirine sille-tokat girişmiş. Birisinin burnunun kanadığını fark ediyorsunuz.

Görmemiş gibi yaparak geçip gidiyorsunuz.

Biraz ileride iki araba kafa kafaya gelmiş. Önemli bir hasar yok ama iki adam dışarı çıkmış birbirlerine ağza alınmaz küfürlerle saldırıyorlar.

Bunu da duymamış gibi davranıyorsunuz.

İşe geliyorsunuz ki feci bir gerilim var. Hava elektrikli, insanlar birbirleri hakkında söyleniyor, dış gıcırdatıyor. Sonunda beklenen oluyor ve iki kişi arasında bir tartışma patlayıveriyor.

Bir arkadaşınız elindeki evrakları bir başka arkadaşınızın suratına çarparak "Yetti be artık, canımdan bezdim, arkamdan iş çevirme!" diye haykırıyor.

Birkaç kişi kavgayı ayırıyor. Siz görmezden gelmeye çalışıyorsunuz.

Akşam eve dönerken bir kapkaççı, bir kadının çantasını çalmaya teşebbüs ediyor. Yoldan geçenler genç kapkaççıyı yakalayıp eşek sudan gelene kadar dövüyor, ağzını burnunu kırıyorlar. Polis düdüklere duyuluyor.

Trafik sıkışmış. Herkes birbirine el kol işarete yaparak kornalar basmakta. Cehennemî bir gürültü var ortalıkta.

Bunların hiçbirine aldırmayıp eve geliyorsunuz; o gün hiçbir olaya karışmadan kendinizi eve atmanın huzurunu yaşamak istiyorsunuz.

Ama olmuyor. İçinizde bir kasılma, bir sertlik, bir korku var.

Size hiçbir şey olmadı, hiçbir olaya karışmadınız ama yine de gün boyunca karşı karşıya geldiğiniz olaylar sizi gergin kıldı. Artık siz de

her an patlamaya hazır bir bomba gibisiniz.

İşte Türkiye'in hali bu.

Ortalıkta o kadar çok kavg, o kadar çok gerilim var ki; hiçbir olaya karışmasanız bile siz de ister istemez nasibinizi alacaksınız bu ortamdan.

Havadaki nefret neredeyse elle tutulur hale gelmiş.

Parti başkanları birbirlerine en ağır dille saldırıyor, bağırıyor, haykırıyorlar.

Gazetelerde köşe yazarları birbirlerine küfür ediyorlar.

Ekrana çıkanların çoğu neredeyse birbirini dövecek halde.

Bu ortamı paylaştığınız zaman bir şeye karışıp karışmıyor olmanızın bir anlamı yoktur.

Ortamınız budur. Soluduğunuz havada nefret vardır. İster istemez etkilenir, fark etmeden siz de birilerine bela okumaya başlarsınız.

İşte hal-i perişanımız bu.

Oysa hepimize bir tek ömür verilmiş. Bir süre sonra paydos zili çalacak ve ebedi uyku başlayacak.

O zaman ne kavgaların farkında olacağız, ne nefretlerin.

Bu kısacık ömrü, bu kadar büyük ihtiraslarla, ego çarpışmalarıyla, sen ben horozlanmalarıyla tüketmeye değer mi?

Bu hayatta aşk var, aile, dostluk, sanat var, kendinden geçerek kahkahalar atmak var.

Bunu yapmak yerine niye dişlerinizi sıkarak, birilerinden öç almaya çalışarak yaşayacaksınız ki.

Değer mi? 🌸

Havadaki nefret neredeyse elle tutulur hale gelmiş. Hiçbir olaya karışmasanız bile siz de ister istemez nasibinizi alacaksınız bu ortamdan.

seni bir koltuğa gelin etselerdi

seni bir koltuğa gelin etselerdi
seni mor seni zambak beyazı bir koltuğa
seni güzel seni tatlı sözler içinde
seni bir hafta sonu şöyle alkışlar şöyle şen
şöyle balkan havaları eşliğinde

seni bir koltuğa gelin etselerdi
geniş evlere doğru içleri bal mermeri
seni yüksek seni binalara asansörler içinde
zalimin oğlu zalim keskin gözlerle

yanında yörende ötücü kuşlar
bir dediğini iki etmeyen sümbül saçlı ağızlar
seni bir koltuğa gelin etselerdi
dünyanın son günüymüş gibi
kapalı bir havada seni

agamemnon

onların orduları kadınlarından boşandılar
koyun başları diktiler üzüm çitlerine
güneş kızlarıysa ateş soylarıdır
yapraklar kağıtta yokluğu taşımaz ki

senin devletine tapu kılmağa geldiler
biz bize benzedik bu yangın geçitinde
onların tanrıları arabalara biner
uçar gibi giderler cennet diye
ölüm düşünlerine

İki filmde de, kadınların katlanmak durumunda oldukları neredeyse birbirinin eşi bir pozisyon var. Erkeklerin altında olmak zorunda olmak, diyebiliriz buna.

MUTLULUK VAATLERİ

Daraltırsak arabeskin, genişletirsek melodramın esas konusu 'vaat'tir. Yerine getirilmemiş vaatler. Zeki Demirkubuz'un son filmi 'Kor' konuya 'yandan yaklaşıyor' gibi ise, bu Demirkubuz arabesk ya da melodramdan, en azından onların bir çeşidinden korktuğu için değil. Bu, her zamanki gibi, insanın temel meselelerinden kendine özgü bir hikaye anlatmaya çalıştığı için. İnsanın temel hayalkırıklığı nedir? Sisler içinde duran bir hayal gibi de olsa, varoluşumuzun bizi hep el yordamıyla yönelttiği şeyin, 'Mutluluk Vaadi'nin boşa çıkması. Üç aşağı beş yukarı hepimiz, mutluluk vaadinin boş çıkmasından inciniriz; 'buna layık değiliz'dir ya da bu konuda bağırıp çağırıcaksak 'daha iyisine layıkız'dır. Başka vaatler yerine gelmiş ya da gelmiş gibi olabilir. Ama mutluluk yolu ile tamamlanmak vaadi (ki çoğu zaman bir yanılsama da olabilir), asıl peşinde olduğumuz şey odur. Aradaki rekabet şu bu meselelerini bir kenara bırakalım; 'Kor'da iki erkek ve bir kadın iç içe geçen boşa çıkmış vaatlerden bir çember içinde birbirlerine bağlılar. Cemal, hayatın kendisine karşı adaletsiz olduğu duygusuyla mutsuz. Karısı Emine, Cemal'in mutsuzluğuna bir noktadan bağlanmış, dolayısıyla bu adaletsizlikten hak etmediği bir pay almış olmaktan dolayı mutsuz. Atölye sahibi Ziya parası pulu falan olmakla birlikte kendisine layık gördüğü 'daha farklı' bir mutluluk vaadinin yoksunluğundan dolayı mutsuz. Bu mutsuzluk zincirinin belki en alt noktası Cemal. Çünkü vaatler sofrasında sadece mutluluktan yana değil, bu çember içinde bağlı olduğu insanların çelmesine takılmaktan dolayı da kazık yemiş hissediyor kendini; o, 'hayatın sillesini' yiyen... Emine'ninki daha Madam Bovary tipi bir mutsuzluk- daha iyisine layık olduğu duygusuyla karışık bir mutsuzluk. Ziya'nınki ise, haydi biraz abartalım, Büyük Gatsby tipi bir mutsuzluk. Parası pulu olmanın mutluluk vaadinin yerine gelmesiyle bir alakası olmadığı hissine dayalı bir mutsuzluk. Üçünün de tahmin edersiniz ki 'küçük mutluluklar' teranesine inançları yok. (Diyebiliriz ki, çünkü filmin yok; bu bulaşık suyu gibi atmosferde küçük mutluluğa benzer birşey yok, Ziya'nın insanları her fırsatta yemeye içmeye götürmesini saymazsak ki, tabii saymıyoruz.)

Oysa şu da söylenebilir; Cemal'in yediği sille ne kadar tartışılmalıysa, Emine'nin 'daha iyisi' de o kadar tartışılmalıdır. Ziya'nın eli durmadan yükselterek mutsuzluğunu katmerlemesi de. Ne olacak sanki, zamanında göz koyduğu kadın kazara öbür adamla evlenmişse de, o göz koyduğu kadın şimdi bunun bir mutsuzluk sebebi olduğunu anlamış da yeniden kaçırılmış gibi görünen fırsata doğru yöneliyorsa; Ziya'nın mutsuzluğunu iyi edecek olan şey atölyelerini büyütmede falan kendisine yardım eden 'teşebbüs' fırsatı, girişim enerjisi mi yani hayatında da? Tabii ki değil. Filmde Ziya'nın buna biraz aydı, biraz olsun direksiyonu kırmaya

çalıştığı, Cemal'in dönüşünden sonra Emine'yi bürosuna çağırıp 'her şeyi unuttum'a giriştiği bir sahne var. Sıradan bir melodramda bu sahne 'işler', adam aşkını derinlere gömer, 'bir sır gibi senelerce saklar' vb. Bir Demirkubuz filminde ise böyle olmaz, çünkü kimse 'aşkını' ya da belki de aşk sandığı 'mutluluk vaadi'ni ertelemeyiz. Hiçbirimiz de böyle bir şey yapmayız muhtemelen. Hayat bizi, çok geçmeden bir 'kendini yoketme' güdüsüne bağlanacak da olsa bir 'hayatta kalma' güdüsüne sevk eder böyle durumlarda. Eros ile Thanatos akrabadırlar. Nitekim, Ziya'nın bu 'asil' davranışına önce Emine karşı çıkacaktır: 'Hani bana vaadin?' Daha doğrusu, 'yalan mıydı vaadi vaadedişin?' Mutluluk vaadine arkadan hafifçe bir fiske vurulmuşsa, bu vaat bir oyuncak araba gibi eften püften de olsa artık yerinde durmaz.

Bir Zeki Demirkubuz filminde kimse 'aşkını' ya da belki de aşk sandığı 'mutluluk vaadi'ni ertelemeyiz.

Kaldı ki, Ziya'nın arabalar, direksiyon kırmak gibi konularda ne kadar beceriksiz olduğunu çok geçmeden film bize söyleyecektir. 'Kor'un orijinal tarafı seyirciye sonda, Ziya bir duvara toslayıp da devreden çıktığında, tabir caizse Küçük Emrah'la Emma Bovary'yi aynı yatakta, belki ömür boyu (olmaz ya) bırakarak bitmesi. Bir Zeki Demirkubuz filmi farklı bir melodram-arabesk yapan da aşağı yukarı budur.

Mükemmel bir film olan Senem Tüzen'in 'Anayurdu'nu da aynı hat üzerinden izlemek mümkün. (Film olarak mükemmelliğini oluşturan çeşitli hatlar üzerinden izlemek de mümkün, ama beni filmlerin gıcır gıcırıkları değil, meselelerine olan inançları ilgilendiriyor çoktandır.) Genç bir kadın için mutluluk vaadi, çeşitli fos çıkan denemelerden sonra 'köye gidip kapanıp' romanını yazmak olabilir mi? Neden olmasın. 'Anayurdu'

filminin genç kadın kahramanın 'entel'liğiyle ilgili derdi yok. Gerçekten yok. Filmin içinde nakledilen konu özetine bakılırsa yazmak için çırpındığı roman biraz devşirme, romanın kendisinin 'mutluluk vaadi' temasını ele alış biraz ecnebi vb. (Medea-Sylvia Plath karışımı bir şey.) Olsun. Genç kadın yazar romanını yazma konusunda samimidir. Annesinin köy evine kapanmasının iyi bir seçim olduğu söylenemeyebilir ama bile bile lades kimin, hangimizin zaafı değil ki? Bu hikayedeki 'bile bile lades', çok geçmeden anasının çıkagelmesiyle birlikte genç kadının çabalarını sekteye uğratacaktır. Genç bir yazarı mutlu edecek şey romanını tamamlamaksa, hiçbir zaman başından atamayacağı anasınınki de kendi boş çıkmış mutluluk vaadini kızına hatırlatmak için her zaman 'orada durmak' olabilir. Anlaşılan o ki, anasının 'hayatının roman' oluşu ve bunu durmadan ortaya sürmek istemesi, bu genç kadının, yok saysa da dönüp dönüp yüzleşmesi gereken bir konudur. Anne, annenin 'romani' ve ısrarı ne kadar tahammül edilmez olsalar da... Anlaşılan, 'Anayurdu'ndan geçmeden kurmaca alemlerin fantastik yurduna adım atılamaz.

Mamafih, iki filmde de, kadınların katlanmak durumunda oldukları neredeyse birbirinin eşi bir pozisyon var. Erkeklerin altında olmak zorunda olmak, diyebiliriz buna. Karakterlerine, hırsları ve mutluluk arayışları açısından neredeyse birbirlerine eşit, neredeyse asexüel davranan 'Kor'un kadın kahramanı sevimde iki erkeğin de üstüne çıkmasına katlanmak zorunda. Onun, birbirinin neredeyse eşi olan bu iki sevimden de zevk aldığını söylemek zor. Böyle olmakla ve hatta sevimyi durdurmaya çalışmakla birlikte, filmin kadın kahramanına reva gördüğü muameledeki duygusuz simetriyi önemsemediği söylenemez.

Oysa 'Anayurdu' benzer bir sahneyi içerse de, bambaşka bakıyor konuya. Cinsel birleşme duygusuzdan da öte, ne kadar travmatik ve garip de olsa, olayı başlatan genç kadın kahramanın ta kendisi. 'Anayurdu' hem kadınların böyle şeylere sadece taraf olmadıklarını, maruz da kaldıklarını, hem de bazen travmanın dibine kadar kendi istekleriyle gidip, 'mutluluk arayışları'nın engelleri içinde her köşeyi bucağı araştırma cesaretini gösterebileceklerini söylüyor. Erkeklerin umursamadığı bir şey. Ki bu da klasik 'mutluluk vaadi' melodramları- hikayeleri açısından yepyeni bir sayfa. 🌸

YEŞİLMİŞİK

O yaz, kasabadaki derdimizi Şener'in yeşil gözlerine borçluysak, sevincimizi de Ahmet Amcaların siyah beyaz televizyonuna borçluyduk.

Esmer falan diyorlardı hepimize. Külliye yalan. Ben karaydım. Gobi, benden karaydı. Ferdi karaydı. Salih karaydı. Zülküf karaydı. Ramazan karaydı. Dilan karaydı. Zülfiye karaydı. Azat vardı bir de. Bize pek benzemiyordu. Çünkü Azat kapkaraydı. Ama en fenası Şener'di. Çünkü o beyazdı. O kadar beyazdı ki, yüzü adeta bir süt tülbenini andırıyordu. Bizim saçlarımız haftada bir yıkanmaktan kafamıza keçe gibi yapışırken onun düz saçları kasabanın seyrek rüzgârında dalgalanırdı. Güneş bile ondan yanaydı. Kavurucu güneş yırtık tişörtlerimizden içeri girip göğsümüzü yakarken Şener'in bir tek yanaklarına tesir ederdi. Güneşin altında yol tepen yanakları bir zaman sonra nar gibi kızarır, yüzü âdeta bayrağın renklerine çalardı.

Kimimizin gözleri siyah, kimimizin kahverengiydi. Ama Şener'inkiler yeşildi. Sahipleri hacca gitmiş komşularımızın kapılarına sürdükleri boya gibi yeşil. Hatta türbe yeşiliydi gözleri. O yeşil gözlerle kızların yanında bitiverdiğinde bizim gözlerimiz daha da koyulaşır, kara tenimiz daha da beter kararır. Şener bütün çocuk oyunlarında baş tacı olurdu. Kızlar, arada bir onun yeşil gözlerine eğilir ve sonra suyu yeşil kuyuda kaybolurlardı.

Benim yedi kardeşim vardı. Gobi'nin dört. Ramazan'ın on iki. Zülfiye'nin dokuz kardeşi vardı. Dilan'ın altı. Azat'ın, bir kısmı üvey annesinden, on altı. Şener tek çocuktı. Babası maliyede memurdu. Neden bir kardeşi olmadığını anlayamıyorduk. Annesi sağdı. Babası sağlıklıydı. Neden dokuz kardeşi daha olmuyordu mesela. Neden sırayla ağabeylerinin eskilerini giymiyor da her seferinde yepyeni elbiselerle aramızda dolaşıyordu. Bir yandan da acıydık kardeşiz olmasına. İlk zamanlar duvar diplerinde tek başına oturduğu için mecburen aramıza aldık onu. Bizim düzenimize, küfür ve şakalarımıza alışması zaman aldı ama kısa sürede hepimizi geride bıraktı.

Sabahtan akşama bizim peşimizde dolanırdı Şener. Hem tek çocuktı, hem saçları ince telliydi, en acısı da teni bembeyazdı; onu kıskanmak elde değildi. Fakat bütün bunlar dert değildi. Dert denilen her şey bir çocuk oyununda kaybolup gidiyordu nihayetinde. Bir derdimizin olduğunu anlamak için Şener'le tanışmamız gerekiyordu belki de. Gül gibi yaşayıp gittiğimiz o yıl Şener sayesinde dert sahibi olduk.

Nihayetinde çocuktuk. Nihayetinde en ağır küfür bile üç güne unutulurdu. Kızlar aramızda olmadığında Şener'le gül gibi geçiniyorduk. Ondan iyi küfür ediyorduk. Briket fabrikasının boş arsasında o kalede beklerken gollerini arkaya biz diziyecek. Yerlerde bulduğumuz izmaritin dumanını içimize çekerken, Şener dumanı hafifçe yanaklarına doldurup ânında geri salıyordu. En uzağa işeyen, tüküren, osuran bizdik. Şener'in beyaz teni, düz saçları ve yeşil gözleri olabiliyordu ama kuyruğumuzdu sonuçta. Nereye gidileceğine, hangi oyunu oynayacağımıza biz karar veriyorduk. O da yalnız kalmamak için mecburen başını öne eğip katlanıyordu bize. Ama ne zaman mahalle kızları aramıza katılsa ona olan nefretimiz daha da kabarıyordu. Kızların gözü ona dönerken bizim de gözümüz dönüyordu haliyle. O da sabah akşam ezilmekten, durmadan kaleye yollanmaktan, itiraz edememekten bıkmış olacak ki, kızların gözlerinin içine içine bakar, intikamını böyle alırdı.

O yaz, kasabadaki derdimizi Şener'in yeşil gözlerine borçluysak, sevincimizi de Ahmet Amcaların siyah beyaz televizyonuna borçluyduk. Ahmet Amcalar, bu televizyonu ne zaman aldı, eskiden beri vardı da biz mi yeni keşfetmiştik, hatırlamıyorum. Bildiğim tek şey, mahallede tek bir evde televizyon vardı ve o da Ahmet Amcalardaydı.

Bir zaman sonra mahallenin ne kadar çocuğu varsa Ahmet Amcaların evine doluşmaya başladık. Her gün televizyon izlemeye gidemiyorduk. Çünkü Rabia Teyze kızırıyordu. Kısa bir süre çizgi film izledikten sonra, regülatörün fazla ısındığını söyleyip hepimizi kapı dışarı ediyordu. Hevesimiz kursağımızda kalıyordu ama Rabia Teyze de haklıydı sonuçta. Birkaç saat önce temizlediği odayı darmadağın ediyor, film izlerken çıkardığımız gürültüyle sürekli başını ağrıtıyorduk. Çizgi filmin en heyecanlı yerinde elini televizyona güç kaynağı vazifesi gören regülatörün üzerine koyar, üzerine serdiği beyaz danteli kaldırıp biraz daha inandırıcı olmaya çalışır ve "Çok ısındı, patlayacak!" derdi. Yarıda kalan çizgi filmin devamını kendi aramızda tamamlayarak çocuk oyunlarımıza geri dönüyorduk.

Ahmet Amca, Rabia Teyze'ye göre daha insafliydi. Onun evde olduğu hafta sonları, mahalledeki kedi köpeği bile peşimize takıp kapısında biterdik. Ahmet Amca, bir öğretmen edasıyla hepimizi odadaki yerlerimize oturtur, Rabia Teyze'nin rahatını kaçırmamak için türlü telkinlerde bulunurdu. Ahmet Amca'nın her uyarısını dikkate almak zorundaydık. Çünkü çizgi filmi sonuna kadar izlememiz sadece o izin veriyordu. Yalnız onun da kendince kuralları vardı. İstiklal Marşı'yla açılıyordu televizyon ve marş okunurken hepimizi zorla ayağa kaldırıp hazırola bekletiyordu. Okul olsa neyse ama evin içinde neden ayakta dikildiğimizi anlayamıyorduk. Yine de bütün bunlar dert değildi. Nihayetinde rüyamızda bile göremeyeceğimiz o siyah beyaz

televizyonu Ahmet Amca sayesinde izliyorduk.

Sonra yeniden hafta içi oluyor, yaz tüm sıcaklığıyla hüküm sürüyor, Ahmet Amca işe falan gidiyor ve biz televizyon izlemek için Rabia Teyze'nin mutlu bir ânını yakalamaya çalışıyorduk. Televizyon izleyemediğimiz günler kasaba sokaklarında durmadan gezinip duruyor, arada bir yukarı mahallenin çocuklarıyla kavga ediyor, bazen belediye havuzunda biraz olsun serinlemeye çalışıyor ve bütün bunları yapıp ederken de günden güne büyüyen, beyaz teni daha da beyazlayan Şener'in bütün kızları etrafında toplanmasından olacak, onu mümkün olduğunca aramıza almamaya çalışıyorduk. Fırsatını buldukça ona bulaşıyor, rütbesini kalecilikten top toplayıcılığına kadar düşürüyorduk. Yeşil gözlerinde kapkara bir hüsrana, uzaktan uzağa öylece bakıp duruyordu bize.

Sonra bir gün ne olduysa hepimiz yeniden Ahmet Amcalara doluştuk. Şener'le birlikte mahallenin kızları da peşimize takılmıştı. Aslanlı Yol'da yürüyen askerler, esas duruş, dikkat, İstiklal Marşı ve sonunda çizgi film. Kızlara yaranmak için en çok gürültüyü biz çıkarıyor, abartılı kahkahalar bizim göğsümüzden çıkıyordu. Şener ise, bir köşeye büzülmüş sessizce televizyon izliyordu.

Sonunda dayanamadı. Parmağını siyah beyaz televizyona doğru uzatıp "Biliyor musunuz?" dedi herkesi susturarak. Başımızı televizyondan Şener'in içine bir parça nefret kırmızısı eklenmiş yeşil gözlerine çevirdik. Onca zaman sırf yakışıklı, sırf yeşil gözlü diye itilip kakılmaktan bıkmıştı galiba.

"Neyi biliyor muyuz?" diye sorduk.

"Ben renkli gözlüyüm ya," dedi.

"Eeee," dedik, "ne var gözlerin renkliyse?"

Parmağını yeniden siyah beyaz televizyona doğru çevirip "Ben televizyonu renkli görüyorum," dedi.

Basbayağı uyduruyordu. İnanmadık önce. "Hadi lan," dedik. Ama içimize kurt düşmüştü bir kez. Oysa o siyah beyaz televizyonu renkli gördüğünde ısrarlıydı. Büyük yemin etti. "Annemin ölüsünü," dedi hatta. Sustuk. Hayretle gözlerine baktık. Rahattı. Keyifliydi. Söylediklerinden emindi.

"Mesela," dedi, "şu filmdeki çocuğun tişörtü size göre gri ama ben renkli görüyorum. Kırmızı tişörtü var çocuğun." Bizim ağızımız açık kalınca o daha da abarttı. "Ev kahverengi, çayırılar yeşil, araba gri, deniz elbette mavi..." dedi.

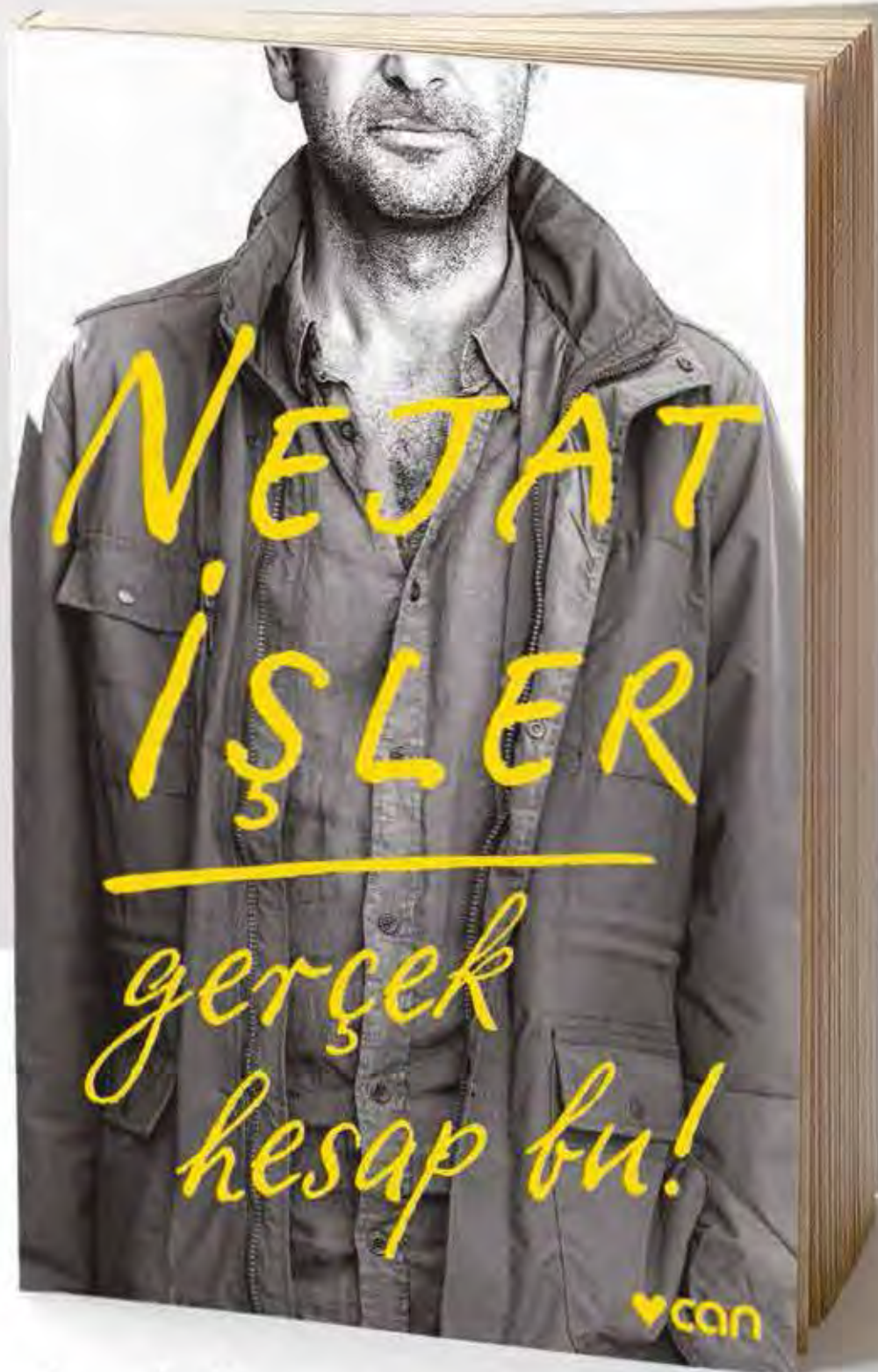
Konuyu tartışacak çok fazla vaktimiz olmadı. Üzerine çullanıp "Yalan söylüyorsun," diye bağırarak Kararlıydı. "Yazık size," dedi, "hiçbir zaman renkli izleyemeyeceksiniz televizyonu." Azat, Şener'in boğazını sıktı. Ramazan bir iki tekme savurdu. Sonuç değişmedi. Pişkin pişkin sırtıp televizyonu gösteriyordu Şener. Kenardan topladığı bütün topraklara bize sayısız gol atmıştı âdeta. Öyle bir keyif vardı yüzünde.

Rabia Teyze, bu sefer ısınan regülatörü değil, kavgamızı bahane edip hepimizi dışarı attı. Ne yarıda kalan film umurumuzdaydı ne de yine kapı dışarı edilmişlik. Aklımızda Allah'ın beyaz bir ten ve ince telli saçlar bahsettiği Şener'in televizyonu renkli gören yeşil gözleri vardı sadece. Kendimizden de, tıpkı Ahmet Amca'nın televizyonu gibi sadece griye hapsolmuş kasabadan da, bir türlü değiştiremediğimiz talihimizden de nefret ettik o yaz boyu. ❀

NEJAT İŞLER

gerçek hesap bu!

Tüm Kitapçılarda!

MUHABBET DENİLEN PÜSKÜLLÜ BELA

Burası sağlığa önem veren bir meyhaneydi. Kimbilir ne zaman biri içerken, sağlık için atlet şart demişti de atlet her derdin devası haline gelmişti.

Meyhanede masa aralarında dolaşan müzisyenlerden, kimsenin bilmediği şarkıları istemekle övünen adamlar vardı. Kemancı, bilmediğini açık etmemek için, “şarkının başını tam çıkaramadım abi” derse, istek sahibi kurumla bakıyordu. Yaa... Öyle kolay değildi bu şarkıları bilmek; bir adap, bir yaşamışlık gerektirirdi. İstek sahibi, “bak şöyle gireceksin esere, hın tırını hintirini...” İstek sahibi aynı zamanda iddia sahibiydi artık. Büyük bir ciddiyetle şarkının taksim kısmından başlıyor, sigarasını küllüğe bırakıp elini ikilik metronom verir gibi kaldırıp indiriyordu. O el ki havaya kalkarken bir ordu yönetiyor, inerken “kararım budur, üstüne tek söz istemem” der gibi masaya vurup çatal bıçağı titretiyordu.

İstek sahibi, bestekârı gelse tanıyamayacağı bir yorumla eseri icra ederken, müzisyenler kulaklarında kalmış sanat müziği ezgileriyle mırıldanılan melodiyi anıştıran bir tını tutturuyor. İstek sahibi, gözünü yummuş, alkolik kırmızısı şah damarını şişire şişire söylemeye devam ediyordu; hın tırını hintirini...

Meyhanenin dev ekranında at yarışı, gece koşusu... Sanata saygı gereği televizyonun sesi kısılmıştı. Masa aralarında rahvan adımlarla dolaşan müzisyenler, nispeten bilinen şarkılar çaldıkça; “Kapın her çalındıkça o mudur diyeceksin,” meyhanede kimsenin bilmediği eski gönül sızılarını hatırlayan adamlar vardı. Bunlardan biri ayılır gibi başını kaldırdı, orta kısımdaki doktorlar masasına seslendi: “Hocam.... Siz istediğiniz kadar araştırın; çağın vebası aşk!” Doktorlar kadehlerini sözün sahibine kaldırırken müzisyenler bu atışmayı istek kabul edip; “Çaresiz derdimin sebebi belli, boşuna yaramda arama doktor” şarkısına geçmişti bile.

Meyhanenin sahibi, kasa başında oturmuş, boşalan rakı şişelerinden birinin ağızlığından, rakının yavaşça dökülmesini sağlayan bilyeyi çıkarıp daha önce boşalmış şişelerin bilyelerini biriktirdiği rakı şişesinin içine koyuyordu. Samatya’nın bu meyhanesinde, yılsonu hasılatı şişede biriken bilyelere bakılarak göz kararı hesaplanırdı.

Meyhanede, istese ve ah imkân verilmiş olsa, bu

İllüstrasyon: Gökçe Erverdi

masa aralarında dolaşan müzisyenlerin zanaatını elinden kapmak ne kelime, duvarlara boy boş afişleri asılacak adamlar vardı. İşte bunlardan biri; “Saz aldınız mı?” dedi meyhaneciye. “Yok abi” dedi meyhaneci. Meyhaneci iyi adamdı ama Kadir Savun değildi ki meyhanede saz bulundursun, buraya gelen de sazı eline aldığı gibi Orhan Gencebay olsun... Orhan Gencebay olamayan adam, akraba düğünlerinde kendini rica minnet sahneye attırıp, sonra da Allah rızası için halka iniyormuş havalara giren adamlardandı. Orkestra üyesinin sazını alıp, akort edeceğim diye yarım saat çevrilmedik mandal bırakmadıktan sonra şarkıya girip programına bir türlü son vermeyerek gittiği her düğünü sabote eden mütevazı yetenek, paketinden bir sigara çıkarıp yaktı. Artık sesi bozulmasın diye eskisi kadar dikkat etmiyordu.

Meyhanede, demlenmeye gündüzden açık havada başlamış adamlar vardı. Öğleden sonra Samatya surlarının alçakça olduğu kısımlara gidiyor, biri ceket cebinden küçük rakıyı çıkarıyor, diğeri gazete kâğıdına sardığı domates peyniri, öbürü çerezi surun üzerine yayıyor, son gelen pilli

radjosunu açarak bu doğaya ankastre meyhanede demleniyorlardı beraber. Bar niyetine yaslanıp içtikleri sur duvarının ardında, barmen konumundaki denize bakarak dertlerini anlatıyor, akşam koşusu vakti yaklaşıncı izlemek için meyhaneye geliyorlardı.

Meyhanede, önceki günlerde gelen müdavimlerin şişesini açıtırıp dibini getiremediği, bir sonraki gelişlerinde içmek üzere dolaba kaldırttığı rakılar vardı. Her şişenin üzerinde etiketle sahibinin adı yazılmış. At yarışı seyretmeye gelen abilerden biri; “oğlum bana Mehmet’in rakısından bir duble koyuver” dedi. Özbek komi işe yeni girmiş. İnisiyatif kullanamıyor. Meyhane sahibine bakıyor. Meyhanecide bir sessizlik. Abi ısrarcı.

- Şu koşuyu alalım, ben Mehmet’i sek rakı denizinde yüzdürürüm be!

Meyhanede veresiye hesabının yanı sıra, gıyabında

diğer müşterilere borçlanan adamlar vardı.

Meyhaneye gediklilerden biri girdi:

- Atletiniz var mı lan?

- Var!

Herkes gömleğinin üst düğmesini açıp beyaz atletinin yakasını yukarı çekip göstererek atlet giydiğini ispatladı. Meyhaneye giren:

- Aferin, atlet şart!

Meyhane ahalisi kadehlerini atlet şerefine kaldırarak bir ağızdan:

- Atlet şart abi.

Evet, burası sağlığa önem veren bir meyhaneydi. Kimbilir ne zaman biri içerken, sağlık için atlet şart demişti de atlet her derdin devası haline gelmişti.

Atlet teftişi yapan müdavim masasına geçerken, orta masada oturan doktorlar, bir müşterinin gündüz hastanedeki ayık doktorlara güvenmeyip akşam bir de meyhanedeki doktorlara göstereyim garanti olsun diye getirdiği röntgen filmini tavandan sarkan avizenin ışığına tutmuş inceliyordu. Röntgeni getiren, yan masalardan bakanlara sertçe bakınca diğerleri önlerine dönüyor. Yan masalarda fısıldaşmalar:

- Karısının göğüs röntgeniymiş abi, bakmayalım uygun düşmez

- Arkadaş, insan nikâhlı karısının çok afedersin memesinin röntgenini de burda bu kadar adamın içinde göstermez ki, sarhoşu var, densizi var...

Müzisyenlerden; “akşam olunca yarelerim sızılar, derdim çoktur değmeyin bana kızlar” şarkısını istemiş bir adam, sigarasından bir nefes çekip anlatıyor: “Memleketten geldiğimizde, daha 16’mdayım. Şu üst cadde yok mu? Orada simit satıyorum tablada. Karşıda bir banka var. Bankanın içinde bir kız, bana bakıp gülümsüyor. Hanım hanımcık da, saçını topuz yapmış böyle, diz altı etek giymiş. Gülmek dediysem, öyle kakhah da değil ha, kibarca gülümsüyor. Bana öyle geliyordur dedim. Bir gün, iki gün... Yok, kız bana gülümsüyor. Ben buna tutuldum mu kardeş... Güya seyyarım, dolaşıp simit satacağım değil mi? Sabahınan bankanın karşısındaki kaldırıma tünüyorum. Bir put o, bir put ben. O bana bakıyor, ben ona. E mahcup da çocuğum, gidip

**Hocam...
Siz istediğiniz
kadar araştırın;
çağın vebası
aşk!”**

TURGOR BASINCI

konuşamıyorum. Bir yandan düşünüyorum, bankada çalışıyor; nerden baksan mürekkep yalamış bir kız... Diyorum diyorum ama, kız boyuna gülümsüyor. Aşkın gözü kör demek. Vardım emmioğlunun yanına. Dedim bir kız var, siz İstanbul usullerini benden iyi bilirsiniz. Gelin bana isteyin. Ertesi gün kızı gösterdim. Emmioğlu başıma bir şaplak indirmesin mi? Tuttu kolumdan, götürüp beni bankanın içine soktu. Kıza bir baktım ki ne göreyim kardeş? Meğer kız bankanın metal reklam panosuymuş. Ama böyle aynı kız şeklinde. Ben onu uzaktan bakıp gerçek sanmışım. Bana gülümseyen ilk kız. Sonra dedim, rujlü mujlü bir kız, sana niye baksın..." Bir sigara daha yakıp, kadehini meyhaneye kaldırarak sesleniyor;

- Atletiniz var mı lan?

- Var abi

- Atlet şart!

Müziyenler bahşişleri beğenmemiş, gitmek üzere toparlanırken, gençliği Samatya'da geçmiş, sonradan yükünü tutup taşınmış, şimdi de istese boğazda içebileceksen fakirlik günlerinde haftada bir gelip yumruk mezesiyle içtiği bu meyhaneye "donat oğlum masayı" demeye haftanın birkaç akşamı gelen adam sesleniyor:

- Oğlum!

Müziyenler yaklaşıyor; kalantor, kemancının cebine banknotu sıkıştırıp; "Gezdiğim dikenli aşk yollarında"yı çal... Muhabbet denilen püsküllü bela, sanmayın başından az gelip geçmişken, meyhanecinin telefonu çalıyor... Meyhaneci telaşla, "Sigaraları kaldırın" diyor. "Denetime geliyorlarmış" Meyhanede homurdanmalar... Sigaralar kalkıyor, komi küllükleri topluyor.

Meyhaneye bir gerginlik çöküyor. Kalantor, "için ulan" diyor, "ben ödeyeceğim cezayı. Parasıyla değil mi? Herkese benden sigara!" Meyhaneci, "bir kere ayakları cezaya alışı mı her gün gelirler abi" diyor. "Az sabrederim." Müziyenler kalanturun bahşişleriyle devam ediyor.

Meyhanedekiler; kapılıp gidiyor bahtının rüzgârına, talihin elinde oyuncak oluyor, o ağacın altını şimdi anıyor, muhabbet bağına gidiyor... Lakin tat tuz yok. "Bu rakı kaçak mı lan?" "Yok abi, bak ben de içiyorum" "Aşçıyı mı değiştirdiniz? Fava yağ içinde yüzüyor." "Yok, aynı aşçı" "Şu Mehmet'in rakısından bana bir duble daha" "Abi bir dur sen de..." "Oğlum kupon yattı, efkâr yaptım" "Böyle istavrit mi olur ya hu!"

Bir telefon geliyor. Meyhaneci komiye; "Küllükleri dağıt oğlum." Meyhaneye dönüp; "denetimciler gitmiş, sigara serbest" Sigarayı ilk yakan ses veriyor;

- Atletiniz var mı lan?

- Var abi

- Atlet şart! 🍀

Beşiktaş star sınıfına çok az itibar eder ve formayı asker yapıda, yani hem çok çalışkan hem amirine karşı disipline ve muti olan futbolcusuna giydirmeyi sever.

İSLAM ÇUPİ BEŞİKTAŞ'IN ŞAMPİYONLUĞUNU ANLATIYOR

Beşiktaş şampiyon oldu ve bir kez daha Fenerbahçe ve Galatasaray'a ders verdi. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Kartal'ın gagasındaki şampiyonluk kokusu, üç büyükler arasında bir verilir bir alınan Türkiye'de en uzun sürmüş bir "kan davası"dır. Bu Beşiktaş ile antrenörün 9 yıldır futbol adına aldıkları en parlak tapudur. (Milliyet, 7 Ocak 1989)

Sizce nasıl aldı Beşiktaş şampiyonluğu?

"Takım" denen kolektif fikir, "fert" denen birey hırsının çok ilerisindedir. Şöyle anlatayım. Cumartesi akşamı 6,5 yaşındaki kızım Deniz'in kolu Florya kampinglerinin yeşillikleri arasında kırıldı. Gazinolardan birisinden gelen "YE-YE" müziği, kızımın ıstırabının çok dışında bir umursamazlık içinde çalışıyordu. Plakla kızımın kolu birbirilerine o kadar yabancı idiler ki... Tıpkı Şenol Güneş'in yerliliğini ve Beşiktaş'ın şampiyonluğunu kâğıt mendil gibi burunlarının üzerinde gezdirip, çöp tenekesine atmak fırsatı kollayan, kafası Batı'ya topatan kavunu gibi uzamış tüketiciler gibi...

Şenol Güneş'in kişiliğinde de Avrupa reklamları yemiş sabunlar yoktur. Yalındır, çıplaktır bu yerli çocuk... Pasaportluların Türkiye'de yüz binler alıp kimseye bir sigara tutmadığı ligde, Beşiktaş şampiyonluğu altında gülünç bir kapital yatmaktadır.

Kızımı "Hospital" yazılı, aristokrasinin gittiği bir kelimeye koşturmak yerine, alın teri ile alınmış bir kat, helal para ile kurulmuş bir salondan geçirip divana yatırdım. Şenol Güneş de köhne Çırağan Sarayı'nın harabeliklerinde tambur ve ney hayalleri görüp, oraya bir "Sadabat" ihtişamı vermek yerine, futbol imar etti. (Tercüman, 3 Haziran 1974)

Hem de bunu stadi olmadan yaptı. İnönü Stadi yıkıldığından beri evinde oynamıyordu Kara Kartal. Siz İnönü Stadi'nı nasıl hatırlarsınız?

İnönü Stadi, 1947 yılının sonunda açılmıştır. 1947'nin sonunda açılan İnönü Stadi'nin açık ve kapalı tribünlerinin seyirci tuvaletlerinden kışın bırakın soğuşunu, sıcak su akardı. Soyunma odalarına giden koridorlar şerit halılı, ışıl ışıl ışıklı, kenarlarında dev saksılı renk renk begonya ve kasımpatı ile örülmüş bir bodrum bahçesini andırırdı. Soyunma odaları pırl pırlı. Bir futbolcunun maç öncesi ve sonrası için gerekli her türlü araç-gereç ve konfor vardı. Zemini, Bünyan ve Kayseri halıları kaplardı. 1985'lerde ise İnönü Stadi'nin dediğim yerlerini

dolaşmaya kalkarsanız, yüzünüze ve burun deliklerinize, bir çöp istasyonunun iğrenç mezbe-lesiği ile, kokuların en çekilmezi yapışacaktır. (Milliyet, 19 Kasım 1985)

Yine yöneticilerin herkesten daha çok konuştuğu bir yıl geçirdik. Nasıl yorumlarsınız?

Fenerbahçe, Beşiktaş ve Galatasaray'da futbol sorumlusu adına şimdiye kadar yaşanmış olay-lar, ortaya patlamış demeçler, sergilenen atraksiyonlar, paketlenmiş ithamlar, Türkiye'de futbolun kendisi demek olan üç büyüklerin tarih ve mazilerine uyacak bir projeksiyon biçimi değildir. Profesyonellik, hele aklı az fiyakası çok bir amonyak savaşına dönüşürse, önu kesilemez bir müsrifliktir. Bir el ile kazanılmış bir serveti on elle dağıtırsanız, elbet para sıkıntısına uğrarsınız. Para ka-zanma usulünde profesyonel kulüplerin başvurduğu her yola saygı

duyarız. Forma göğsünü kirala. TV ile görüntü pazarlığının her türlü pazarlığını yap. Kulüplerin rengi ile ilgili takke, kaşkol, rozet, kravat, tişört, gömlek tüccarlığına soyun.

Çiklet, çikolata, dondurma, bisküvi gibi çok tüketilen şeylere basabiliyorsanız kendi amblemini bas, tıkr tıkr para kazan.

Gözü olanın gözlüğü çıksın.

Fakat 2-3 milyar para kazanacağım diye, futbol sorumluluğunu birtakım zenginlere ihale etme.

Hem tarihe karşı hem de bu işi hakkı ile yapmış eski büyüklerle karşı ayıp oluyor çünkü. (Milliyet, 28 Temmuz 1992)

Eskiden böyle değil miydi gerçekten?

Altmış yıl önce bir İstanbullu olarak Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş'ın sadece hafta sonları sahada boy gösteren on birlerini bilir, takımların antrenörlerini ve hele hele yöneticilerini hiçbir sporsever tanımazdı. O yönetimler, o başkanlar kaç sene için seçilir, nasıl seçilirler gazetelerin bile yazdığı havadislerde geçmezdi. Bizim için sahada oynayanlar biliniyordu. Ve takımlardan söz edilince onlar hatıra gelirdi. Taraftar o zaman ne kulüp başkanını bilirdi, ne tek tek yönetim kurulu üyelerini...

İstanbul o zaman 16 milyonluk bir açık hava tımarhanesi değil, 600 bin kişilik doğru dürüst şirin bir metropoldü. Yeşil ve mavinin en güzel tonu boğazda birlikte yılanır, şehrin neresine gitseniz semt ve vesait olarak tertemiz ve derli toplu idi. Ne seyahatler saatlerce süren bir işkence idi ne de vesaitler pis ve içine girilmez bir havadaydı. Ne büyük maçlardan önce otoparka bırakılan bombalar

vardı ne kalabalık alışveriş merkezlerine konan ve patladıkları zaman asfalta ölü ve yaralı deviren hain bomba koyucular... Ve de futbol taraftarları maç oynanan sahalarda oyuna sırtlarını dönmez ve 90 dakika "yönetim istifa, yönetim istifa" diye bağırılmaz, başkana küfürlü sataşmalar olmazdı. Kısaca İstanbul'da o yıllarda insanlar çıldırmamıştı henüz... (Milliyet, 16 Mart 1999)

Yine Beşiktaş'la bitirelim. Şampiyon oldu ama Siyah-Beyazlıların başkanı hep paradan bahsediyor. Yeni statta her şey el yakıyor. Bilet fiyatları ateş pahası. Şampiyonluğu bile paralı kutladılar. Ama bugünün dünyası da biraz zorunlu kılıyor. Geçmişle bugünü nasıl karşılaştırırsınız?

Bizim neslin İstanbul çocukları için tek ibadet futbol oynamaktır. Her semt arsasında her çocuk ya Cihat'ı ya Hakkı'yı ya Gündüz'ü ya Vefalı Kör Galip'i örnek alarak futbol oynar ve parasız büyürdü. İyi oynayanlar Süleyman Seba gibi futbol yaşamına Beşiktaş'ta devam etti. Yığınla renkli futbol günleri geçirdi, bir sürü oyun hatıraları oldu. Unutulmaz dostluklar ka-zandı. O zamana ait yerli filmdeki İstanbul manzaraları, yahut günlük gazetelerin bazı ilavel-erinde yayımlanan o günün semt görüntüleri, bugünkü sancılı ve sıkıntılı İstanbul nesline ne anlatıyor, ne anlatmıyor, bilme olanağımız yok.

Ama Süleyman Abi futbol oynadığı sürece her şeyi elde etti, bir şeyin yabancısı kaldı, o bir şeyi tanımadan futbolu bıraktı. Türk lirasında milyarı. O milyar Beşiktaş'ta yöneticilik yaparken, umumi kaptanlığa yükselirken Süleyman Abi'nin yanında hiç olmadı. Hatta uzun upuzun başkanlığı bırakmaya hazırlanırken o milyarı göremedi Süleyman Seba...

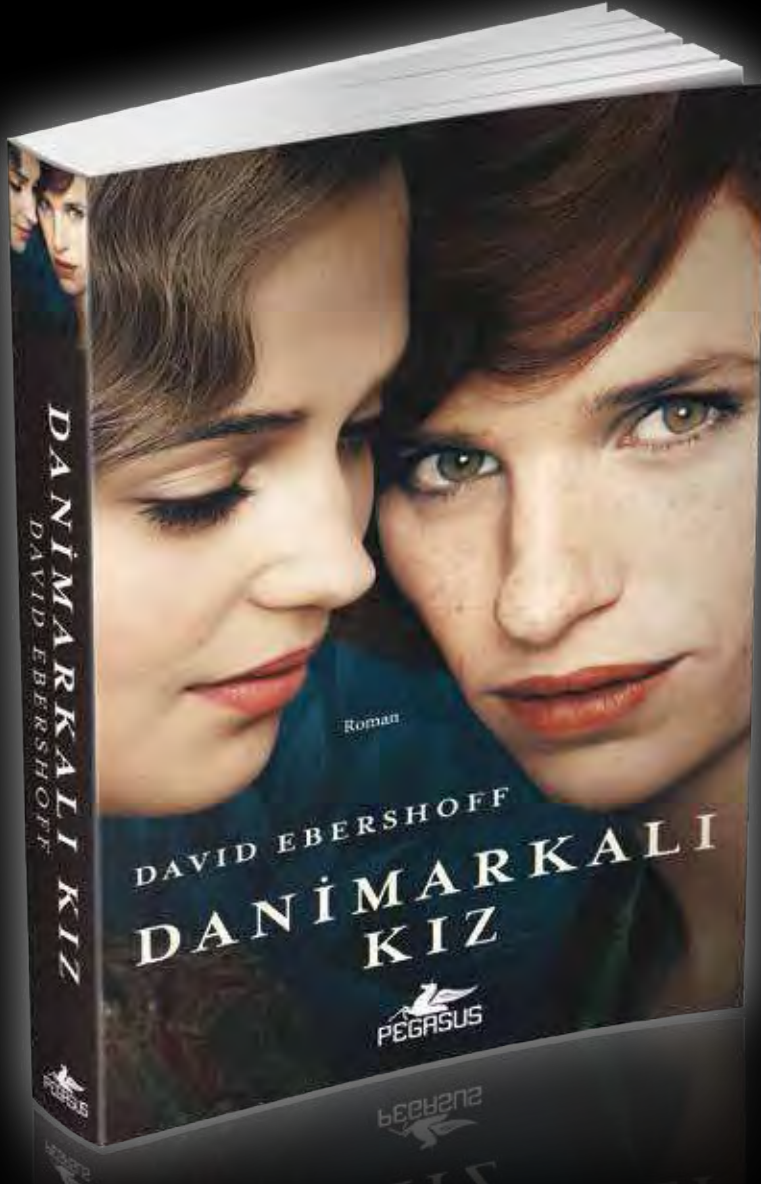
Beşiktaş star sınıfına çok az itibar eder ve formayı asker yapıda, yani hem çok çalışkan hem amirine karşı disipline ve muti olan futbolcusuna giydirmeyi sever. Beşiktaş kurulup lige katıldığından beri futbolu işten çıkarıp sanat haline getiren futbolcuları, meşin yuvarlağı ter içinde değil de dans eder gibi kullanan adamları hiç mi hiç sevmemiştir.

Ne demişti Seba? "Yemek saati gibi, tıraş saati gibi, Beşiktaş'ın saati olmaz... Ve hele Beşiktaş'tan tam ayrılma olmaz. Saatim değil, ancak kalbim durursa Beşiktaşlılığım biter" (Milliyet, 22 Haziran 1999)

NOT: İslam Çupî'nin cevapları, İletişim Yayınları'ndan çıkan Olaylar Sağ Bekin Lahana Dolması Yemesiyle Başladı, Futbolun Ölümü, Mağlubun Anlamak kitaplarından alıntıdır. (Derleyenlere de şapka çıkaralım. Kıvanç Koçak, Barış Karacasu, Yavuz Yıldırım.) Sadece bazı isimler bugünün aktörlerine uyarlanmıştır. ❀

ALIŞILMADIK BİR AŞKIN GERÇEK HİKÂYESİ

“Ebershoff kolay kolay anlaşılamayan psikolojik iniş çıkışların katmanlarını görünür kılıyor. Bu sayfalarda bir yerlerde kimliğe ilişkin gizemli kutunun kapağı açılıyor ve o değişim gerçekliğiyle bizi etkilemeye başlıyor. Yazar, okuyucuyu hayrete düşürecek bir ustalık sergiliyor: Bizi kahramanının bir yanının özgür kalması uğruna diğerinin ortadan kalkmasının sahiciliğine ikna ediyor... İnsan kimliğinin doğasına ilişkin sofistike bir eser.”

Esquire

“Lili Elbe’nin hayatına dayanan bu olağanüstü roman oldukça başarılı bir kalemin eseri. Kesinlikle sürükleyici. Bu kadar zarif, inandırıcı ve zekice yazılmış bir öyküyü anlatmak, deneyimli bir yazarı bile gururlandırır.”

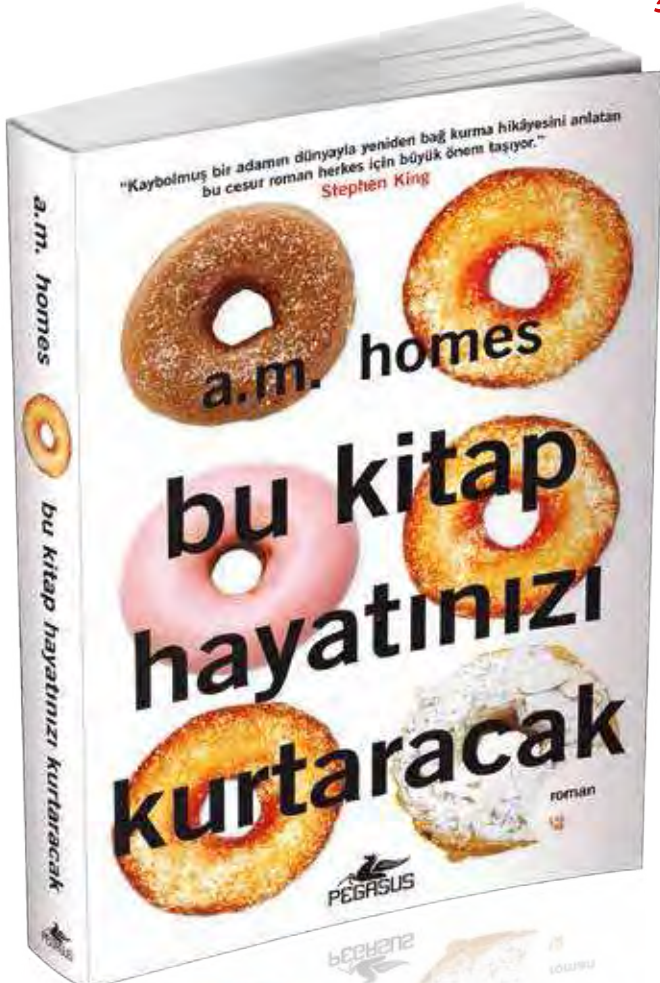
Sunday Express

“Ebershoff, Einar gerçek kimliğini kayıp bir sembol gibi günden güne keşfederken, eşi Greta’nın onun yanında durmasını resmederek, çok şey vadeden bir romana imza atmış.”

Sheila Bright

Gerda ve Einar Wegener’in gerçek hikâyesinden esinlenen *Danimarkalı Kız*, pek çok dalda Oscar’a aday gösterilen bir sinema eserine dönüştü.

ASLINDA HİÇBİR ŞEYİ OLMAYAN HER ŞEYE SAHİP ADAMIN BİR ŞEYLERE SAHİP OLMA MACERASI

“Kaybolmuş bir adamın dünyayla yeniden bağ kurma hikâyesini anlatan bu cesur roman herkes için büyük önem taşıyor.”

Stephen King

“Yeni başlangıçların ve donutların romanı!”

Daily Express

“Los Angeles’ta geçen, absürt komedi tadında harika bir roman.”

Sunday Telegraph

“Hem çok gerçekçi hem çok düşündürücü hem de eğlenceli.”

Irish Times

“Homes, duygusal geçişlerle iyiliğin doğasına müthiş bir gönderme yapmış.”

Independent

“Olağanüstü! Amerika karşıtı, tüketim toplumu karşıtı, bireycilik karşıtı... Bakış açınızı esrarengiz ve eğlenceli şekilde değiştirecek.”

Observer

twitter.com/pegasusyayinevi

facebook.com/pegasusyayinlari

instagram.com/pegasusyayinlari

PEGASUS
www.pegasusyayinlari.com

POLİSİYE EDEBİYATIN KRALİÇESİ

AGATHA CHRISTIE

150+ Hikaye
80 Roman
21 Oyun
8 Diğer İşler

Christie edebiyat dışında da birçok konuya karşı ilgi sahibiydi

Saatler

3

Kitabında

Mücevherler

5

Kitabında

Arkeoloji

4

Kitabında

Tekerlemeler

6

Kitabında

Trenler

5

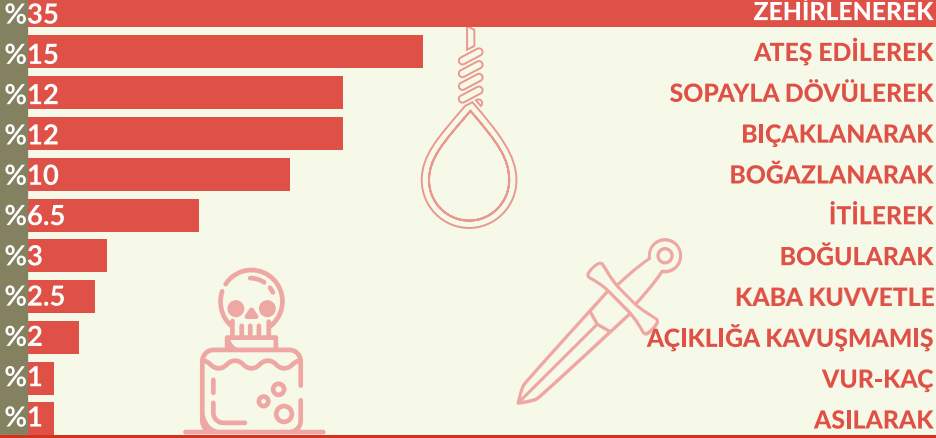
Kitabında

Seyahat

9

Kitabında

Agatha Christie eserlerinde, ölümlerin yüzdesel dağılımı

Agatha Christie eserlerindeki en sıradışı ölümler

Bir Kutu
Çikolata

Üç Perdelik Cinayet (1934)

Elektrikli
Satranç Tahtası

Büyük Dörtler (1927)

Ananas Şeklindeki
Mermer Saksı

Zehri Kim Verdi (1939)

Morfinli
Sandviç

Koltuktaki Ölü (1940)

Elma Avı
Oyunu

Elmayı Yılan Isırdı (1969)

Zehirli
Şampanya

Şampanyadaki Zehir(1945)

Shakespeare'in kitapları
ve İncil'den sonra en çok
Christie'nin kitapları
satılmıştır

Christie'nin yazdığı "Doğu Ekspresinde
Cinayet" romanının esin kaynağı olan
gerçek olaydaki katil hala bulunamamıştır

Christie'nin tüm dünyada
2 MİLYARDAN FAZLA

Christie, Birinci Dünya
Savaşı sırasında revirde
çalışırken birçok ilaç ve
zehrin kimyasal
bileşimlerini öğrenmiştir

AGATHA CHRISTIE SAYESİNDE

Ölüm duygusu bizim için her zaman enteresan ve trajiktir. Ama öldürülme duygusu bambaşka bir şeydir; çünkü orada hikaye vardır.

Agatha Christie...

Agatha Christie, Edgar Allan Poe ve Arthur Conan Doyle'la beraber polisiye edebiyatın kurucuları arasında yer alır. Onun olmadığı bir polisiye edebiyat düşünülemez.

Agatha Christie'yi "Radyo Tiyatrosu" sayesinde tanıdım. 8 yaşındaydım ve televizyon henüz hayatıma girmemişti. Ben de geceleri "Arkası Yarın" ya da "Radyo Tiyatrosu" dinlerdim. İşte o dönemde ilk kez "On Küçük Zenci"nin tiyatro sunumu dinledim. Benim için çok etkileyici bir atmosferdi; çünkü her şey benim hayal gücüne bırakılmıştı. Sadece efektler ve sesler vardı. Bazen bir kapı gıcirtısı ya da bir el silah sesi duyardım.

O, hikayeleriyle bizi bu dünyadan koparmayı başarmıştır. Gündelik hayat bizi sıktığında oturup bir Agatha Christie romanı okursak, Londra'da yahut Britanya İmparatorluğu'nun nüfuz ettiği herhangi bir yerde seyahate çıkmış gibi oluruz. Bu heyecanlı bir seyahattir çünkü bir cinayet işlenmiştir. İçimizdeki katil hemen uyanır ve bu cezbedici ilişiyi riske girmeden yaşamak ister.

Agatha Christie çok bilinmeyenli denklemler oluşturur. Bu denklemlerde sayıların yerini insanlar, işlemlerin yerini de olaylar alır. Ama bunları verirken de zekânı çalıştır, dikkatli ol, analitik düşün ve delilleri iyi değerlendirerek sonuca git demeyi de ihtimal etmez.

Agatha Christie'nin üç eseri beni çok etkilemiştir.

Birincisi ve beni en çok etkileyen eseri, "Roger Ackroyd Cinayeti"dir. Hakikaten benzersiz bir eserdir. Çünkü katili bulmak çok zordur. Hatta bunun üzerine büyük tartışmalar çıkmıştır. Agatha Christie'nin bu eserinin saçma olabileceği, yeterince ayrıntı vermediği ya da verdiği ayrıntıların birbiriyle çeliştiği yönünde bazı eleştiriler gündeme gelmiştir. Bu eser yıllar geçse de biricik olma özelliğini korumaktadır. Hatta ben de bu romana nazire olarak "Beyoğlu Rapsodisi"ni yazdım.

İkincisi polisiyeden ziyade bir korku öyküsü olan "On Küçük Zenci." Bu eser oldukça sıra dışıdır. İnsanların bir tekerleme eşliğinde ölüme gidişi ve yarattığı o korku dolu gizemli atmosfer takdire şayandır.

Üçüncüsü "Doğu Ekspresinde Cinayet." İstanbul'da başlayan bu romanı etkileyici kılan şey vicdanımıza seslenmesidir. Belki de o dönemlerde yaklaşan faşizme karşı bir uyarı, kötülere karşı bir işbirliği çağrısıdır. 🌟

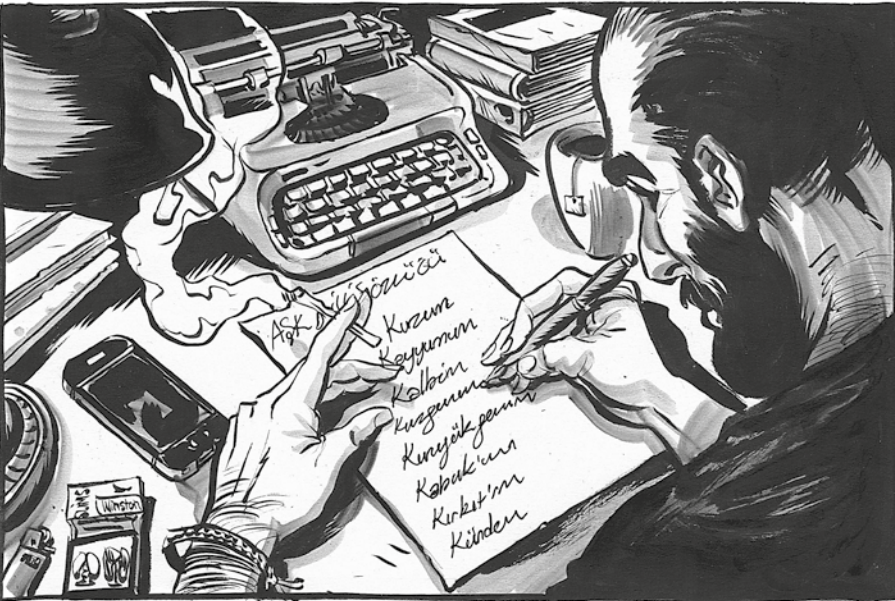

Rakıyı babalar için üretilen bir yumuşatıcı deterjan sandığım zamanlar. Ortaokuldayım. Gırgır'a katikatür götürmüşüm basılmış. İlk telifimi almışım. Evdekileri, karikatürde ekmek olduğuna inandırmak için küçük bir alışveriş yapmışım. Babama küçük rakı, anneme deterjan ve yumuşatıcı. Bu cinsiyetçi alışverişime rağmen annemin gözleri doluyor. Babamın umrunda değil. Babam, "yumuşatıcı alacağına rakıyı büyük alsaydın" diye çıkışırken.

Ayrılığın sevdaya dahil olduğu zamanlar. Daha fenası yakın zamanlar. Köyden organik dertli gezen Dersim tavuğu göndermiş akrabalar: "Sağlıklı ilişki kuramadık, bari sağlıklı beslenelim" diye sevdiceğin kapısında tavukla belirirken.

Ayrılığın ölümden zor olduğu zamanlar, daha da zoru bu zamanlar. Sevdiceğe dair tüm nesneler göç etmiş evden. Bir tek, onca yıl birlikte oluşturduğumuz dil kalmış! Öyle bir dil ki bu, üçüncü kişiler için yabancı dil kategorisindedir. Sevgililer için de kullanılmadıkça körelir. Körelmesin, yaşayan diller familyasına dahil olsun diye bir kağıda diziyorum bu dilin 20'yi geçmeyen kelime haznesini. Ve Fark ediyorum ki çoğu "K" ile başlıyor. Ya ne olacaktı diyorum kendi kendime; K, aşkın son harfi. Çılgın bir dilbilimci gibi dertlenirken.

KİLİS'TE YAŞAMAK

Kilis'te yaşamak;

- 79 Pikniğe seybana, kovaya kadüs, tencereye kuşhana, dolaba mahmil demektir.
- 79 Savaşta kaçan Suriyelilerle birlikte IŞİD'in attığı roketlere ölmektir.
- 79 Şihmehmet tepesinde Cumayı kılıp Mercidabık ovasından Suriye'yi izlemektir.
- 79 Muceddere, lebeni, şihilmahşi, orug, şillik yemektir.
- 79 IŞİD'in şehri bombalamasına karşın Ankara'nın sessiz kaldığını düşünen kadınların omuzlarına pompalı tüfeği alarak terör örgütüne meydan okumasına şahit olmaktadır.
- 79 Yıllardır beraber yaşadıkları Kürtlere Kürdo diye seslenmektedir.
- 79 Yerli nüfusun iki katı savaştan kaçan Suriyeli ile birlikte yaşamaktır.
- 79 IŞİD bombaları altında üniversite sınavına, KPSS'ye hazırlanmasına rağmen sınavlara başka illerde girmek zorunda kalmaktır.
- 79 Cuma günleri Karataş'a gidip gelinlik kız bakmaktır.
- 79 Katyuşa füzelerine karşı abdestle önlem almaktır!
- 79 Nedon babe diye selamlaşmaktır.
- 79 Şehir merkezine atılan bombalara karşı "Biz Fransızlara bayrak açtırmadık iki-üç çapulcudan mı korkucuk" diye meydan okumaktır.
- 79 Kaçakçı kahvesinde sivil polis ile kaçakçıların karşılıklı 51 oynamasıdır.
- 79 Kilis tavayı hangi kasap daha iyi yapar tartışmasına sürekli şahit olmaktadır.
- 79 Yaşar Kemal'in Anadolu'yu anlattığı Bu Diyar Baştan Başa serisinde 'Ben Adanalı Kaçakçı Hasan'ım' diyerek aktardığı kaçakçılık maceralarının sıkça duyulmasıdır.
- 79 Sınırdaki mayınların hâlâ temizlenmemesinden dolayı Türkiye'nin en çok topal lakaplı insanı ile bir arada yaşamaktır.
- 79 Sigara ikram ederek düğüne, kınaya, nişana davet etmektir.
- 79 Şehre özgü kolayı (Meyan şerbeti) sokaktan içmektir.
- 79 Damadı 'yoh' çeke çeke usandırmaktır.
- 79 Yerli nüfusun yarısına yakın motosikletin sesine maruz kalmaktır.
- 79 "Gelorum, gidorum seni evde bulamorum" diye sitem etmektir.
- 79 Çarşı iznine çıkan asker gördüğünde "Aha zengin oldum" demektir.
- 79 Adını bilmediği birine Mahamet diye seslenmektir.

- 79 Türk malı hiçbir şey bulamayacağınız pasajlarda alışveriş yapmaktır.
- 79 Her fırsatta Antep'i beğenmediğini söyleyip bütün hafta boyunca kazandığını hafta sonu orada harcamaktır.
- 79 Gün doğumu ile birlikte kelle paça içmektir.
- 79 Teneffüslerde sınıfın düğün salonuna döndüğü bir lise hayatı geçirmektir.
- 79 13 milyon Suriyelinin tamamının Halepli olduğunu düşünmektir.
- 79 Cami avlularında, parklarda Suriyelileri yaşadığını görmektir.
- 79 Okullarda öğrencinin, hastanelerde doktorun olmamasıdır.
- 79 Suriye'yi ve Suriyeliyi sonuna kadar sömürüp ardından "Ne Şam'ın şekeri ne de Arap'ın yüzü" demektir.
- 79 Garajları üç katı fiyatına savaştan kaçan Suriyelilere ev diye kiralamaktır.
- 79 İl olmak için araya dönemin Genelkurmay başkanını koyup il olduktan sonra hayıflanmaktır.
- 79 Osmanlı Türkçesi'ni Kilis aksanı ile konuşan yaşlı hanımefendi ve beyefendilerle karşılaşmaktır.
- 79 İstanbul gibi bir metropolde üniversiteyi Berber Yaşar ve Mehmet Yıldırım gibi Kilisli işadamları sayesinde çok iyi şartlarda okumaktır.
- 79 IŞİD'in Cuma namazını Kilis'te kılacağına inanacak kadar güvensiz hale gelmektir.
- 79 Kente roketler atıldıktan sonra Ankara'nın sessizliğine sitem edip "Lan acaba memleket satıldı mı satıldıysa bari ucuza gitmeyeydi" diyerek evhamlanmaktır.
- 79 AFAD'ın kente atılan IŞİD füzelerine karşı dağıttığı ne yapmalı broşürlerini okumaktır!
- 79 Atılan bombalardan sonra Ankara'ya sitem eden herkesten "Kilis Türkiye sınırları içinde değil mi yorum" sorusunu duymaktır.
- 79 Hemşerisini bombalayan IŞİD'li teröristi 100 dolar karşılığında sınırdan geçirenlerle aynı havayı solumaktır.
- 79 Minicik bedenleri öldüren IŞİD'in Katyuşa füzelerinin yer çekiminden dolayı düştüğünü(!) söyleyen Vali ile birlikte yaşamaktır.
- 79 Kendisi için değil çocukları için endişelenip çok sevdiği kenti atılan roketler yüzünden terk etmektir.

KASABAMIN ORUCU

Davulcunun temposu gecenin sessizliğinden yankılanarak yaklaşır ve aniden durur.

Tombudu tombak! Tombudu tombak! Tombudu tombak! Tombudu tromp....

Ramazan gediiiiiii!... Hoş geldi!!!!!!....

Baklava tepsisi hoş geldi...

Kalkın bakemmmmm mahalleliiiii!....

Davulcunun cebi boş geldi....

Kremalı pastaya benzeyen beyaz badanalı kasabamın sokağında ışıklar birer ikişer yanmaya başlar. Pencereden uzanıp para verenler, yatağında uykunun derinliklerinden sersemlemiş doğrulanlar, besmele ile elini yüzünü yıkayanlar...

Sonra sokaktan, evlerden evlere birbirlerine sahur yemekleri götüren çocuk trafikleri. Birinde bulgur aşı, diğerinden zeytinyağlı fasulye, başkasından kızartma, bir diğerinin elinde çeyrek karpuz....

Nefsine mukayyet olamayan bazı çocuklar emanet tabaklardan biri iki otlanarak zaten az koyulmuş patates kızartmasını iyice azaltarak ellerinde sadece sahur yemeği değil; duygu, hikmet, komşuluk ve dayanışma taşırlardı. Öğrendikleri 'Komşusu açken kendisi tok yatan bizden değildir' hadisine layık olmak gibi bir sorumluluğa henüz ermeyen çocuklar bu işleri nedense kıpır kıpır gözlerle kikirdeşerek yaparlardı.

Gökyüzü henüz yıldız desenli simsiyah bir atlas halıyı andırırken sahurcular yenilir ellerde denizci fenerleriyle tarlaların yolu tutulur, yaşlılar kendi aralarında 'Allah bu sene de nasip etti, inşallah seneye de nasip eder' temennileri yaparken, kadınlardan da 'Amiiiiin' nidaları, salavat fısıltıları göğe yükselir. Bozuk para delisi maddiyatçı çocuklar daha şimdiden bayram cirosu tahminleri yapardı.

Kasabamın ovasında binlerce ateş böceğinin dansını anımsatan, ısıltı ısıltı fenerlerin eşliğinde gökyüzü yavaş yavaş siyahtan laciverte evrilirken imsak vakti çiğliğini atan top sesiyle uyuklayanlar irkilir, son niyetler, son dualar edilir. Çalışma dolu sıcak ve çok uzun sürecek yaz gününde Allah'tan para ve mutluluk yerine gayret ve dayanma gücü dilenilir. Artık uzun ve sıcak oruç günü başlamıştır, geri dönüş yoktur.

Orucun vakti kapitalizmin bize kakaladığı saatin vaktine benzemez. Oruç mekanik bir şekilde biteviye kendisini tekrar eden saate itibar etmez. Modernitenin günü fasit bir yirmi dört saat iken orucu günü; günden güne, aydan aya, mevsimden mevsime değişebilen diyalektik bir serüvendir. Orucun günü gün doğdu-gün battı olarak özetleyebileceğimiz bir gündür ve güneşi ve doğayı özneleştirebilen, doğayı kendi uygarlığına dahil edebilen kadim bir anlayışın günüdür. Sadece coğrafyayı değil kuşları, horozları, böcek seslerini de dahil eder zamanına. İcada değil doğaya itibar eder. Yani oruç kul yapısı saate değil Allah yapısı güneşe güvenir.

Sinematografik bir tadı vardır oruç gününün...

Önce gökyüzü üstü kıpır kıpır kıpraşan yıldız desenli simsiyah bir halıdan yavaşça lacivert desenli yıldızlı bir haliye dönüşür. Yetmez. Yıldızlar kaybolurken lacivertten turuncuya, oradan da kıza geçilir ve tüm bu süreç tabiatın filtresiyle taçlandırılır. Bu görsel şölen sürerken sesler de boş durmaz. Az önce sakın, sade ve derinlikli biçimde süren çekirge seslerine uzaktan baykuşlar eşlik ederken, güneşin bu hareketliliğine senkronize olarak aniden kuş sesleri yükselir, çoğullaşır ve senfonik bir koroya dönüşür.

Güneşin ilk ışıkları yüksek kavak ağaçları ve cami minarelerinin şerefelerine değer. Kadim kültürler kuş seslerinin bolluğundan dolayı 'kuşluk vakti' derler bu zamana ve oruçta aynı ismi kullanır. Bir de dindarlar için hediyesiyle gelir kuşluk vakti. Kuşluk namazı denilen bu nfile namaz ritüelini sessiz sedasız ifa ederler ölüme bir adım daha yaklaşmış ihtiyarlar. Gökyüzünün rahminden başarıyla doğumunu gerçekleştirmiş güneş, sinemacı deyimiyle bu tek kaynaklı büyük ark; sakın sakın, kımıl kımıl, filtresiz, engelsiz ve mütebessüm biçimde uzun uzun aydınlatarak seyrederek artık tarlaları, kasabaları, insanları...

Güneş, oruç sahiplerine iki vakit daha referanslar gün sonuna kadar. Hiç gölge vermediği öğlenin dik halinden, gölgesinin iki adam boyu uzandığı ikindi vaktine kadar müezzinleri hiç rahatsız etmez. Mümkünse bu saatlerde gölgeye sığınır oruç ve biraz dinlenir. Dik, yatay, kontr, direkt ve endirekt ışık kompozisyonlarıyla akşama yaklaşır. Sabah doğumunda sergilediği o doğumunun seyrini bu kez tersten okunan bir plan sekans gibi patlak ışıktan açık maviye, turuncuya, laciverte ve oradan da siyaha karışır. Yıldızlar yine geri gelir. Bu gidişe kadrain diğer tarafından giren Ay Tanrıçası

Selene de bayrama kaç gün kaldığını müjdeleyerek antre yapar ve kasabamın orucu mesaisini bitirip akşam tatiline girer. Besmeleyle içilen sular, ısıtılan zeytinler, hurmalar, psikopat tiryakilerin yemekten önce yaktıkları sigaralar, dev iştihalarla yenen iftar yemekleri, arzusun zirvesi kadayıf topakları ve bu nimetlerin kıymetini hakikaten ve hasreden kavramış şükür duaları gökyüzüne karışır...

Gündüzleyin kasabayı saran ölgün, yavaş ve uhrevi sükûnet, yerini geceleyin özgüveni artmış bir tempoya bırakır. Beyaz tülbentlerini takmış ecikli çocuklu kadın grupları, kahvehane önünde gün boyu çalışma ve orucun yorgunluğunu hürbültede hürbültede çaylarından çıkartan ameleler, esnaflar, oradan oraya koşuşturan, bisikletlerinin üzerinde cambazlara taş çıkartacak numaralar yapan haylaz çocuklar neşe içinde teravihe koşarlar.

Camilere sığmaz, cami avlularına hasırlar atılır. Özellikle hasırlara otuz üç rekat namaza dayanamayacak haylazlar çöker ki namaz ortasında topuklayabilsinler... O haylazlar ki teravih boyunca kikirderler, birbirlerini dürterler, secdeye duran önündekilerin ayağını gıdıklarlar, dört rekat bitip sağa selam sola selam verildikten sonra cemaatin kubbe akustığının lezzetiyle çoğalan salavat gökyüzüne oruca hasredilmiş bir oratoryo gibi yükselir.

'Allaaaa hümmme sallli alaaaaaa, Seyidinaaaaa aaaaa, Muhammedin innebiiii ümmmiyiiii ve alaaaaaa...'

Sonrasında cami önlerinde, ıhlamurun altında, kahvehane önlerinde elden ele tepsilerle uzatılan çaylar, adaçayları, oraletler, lezzolar çalkalanarak tısıldayan gazozlar...

Kasabada ramazan bir yandan çocuklar için gece özgürlüğü demektir. Teravihten sahura kadar sokak sokak, mahalle mahalle, yarı vahşi küçük sürüler halinde dolaşarak oynarken zamanın nasıl geçtiğini unutup eve geç varılır ki anneden yenen; sesi yüksek acısı alçak, süpürge sapı dayığının lezzetinin tadına varılır.

Ardından davul sesleri tekrar duyulmaya başlar. Sokakta haylazlar elden ele tabakları dolaştırır, sahurcular yapılır, ellerde fenerlerle tarlaların yolları yeniden tutulur, dualar, amin nidaları, salavat fısıltıları tekrar gökyüzüne karışırken top atılır. Hafızalarda bayrama uzanan takvimlere bir çizik daha atılır. Gözlerini bozuk para hırısı bürümüş çocuklar bayram cirosu tahminlerini değişen gazoz, dondurma, çikolata, bisküvi, balon ve mantar fiyatlarıyla yeniden günceller.

Kalabalık amale korusu lacivert gökyüzünün rayısında çekirge sesleri eşliğinde ilerlerken kasabamın orucu tekrar gün ile teşrik-i mesaiye başlar. 🌙

GEÇMİŞLERİN MASALLARI

Günümüzde milliyetçilikler ulus-devletlerin din'i haline geliyor. Yakın zamanlara kadar İslamcılık genel başlığı altında birlikte düşündüğümüz çevreler, bugün ulus-devlet realizmi doğrultusunda düşünüyor, yorumlar yapıyor, mezhepçi mülahazalarla ya da kaygılarla aklı dışlayan, aklı tahfif eden bir geleneği savunuyor.

KİŞİSEL İNANÇ VE KİŞİSEL İBADET

İslam'ı, bilinç düzeyinde tercih ve temsil etmediğimiz için, İslam'ın bütün kavram ve kurumlarını, felsefi/toplumsal/siyasal içeriklerinden, boyutlarından, bağlamlarından boşaltarak, soyutlayarak, kopartarak, ya bireysel bir hobi şeklinde, ya bireylerin vicdanıyla sınırlı, özel bir hayat tarzı şeklinde, ya bir kültür şeklinde, ya da bir sosyal yardım kurumu şeklinde algılıyoruz. Bu tür bir algı yoluyla, toplumsal, siyasal, ekonomik, hukuksal bir talepte/iddiada/ öneride bulunmayan, kişisel inanç ve kişisel ibadetle sınırlı bir "din" icat edilmiş oluyor. Sözü ettiğimiz modern-seküler icat'la İslam bir Zen-Budizme dönüştürülmüş oluyor.

EMPERYAL BİR TARİH, EMPERYAL BİR SİYASET, EMPERYAL BİR DİN

İslami kavram ve kurumların, felsefi/toplumsal/siyasal içeriklerinden nasıl soyutlandıklarına ilişkin kısa/özet bir tarih felsefesi çözümlemesi yapmak zorunludur. Rönesans'tan başlayarak, Aydınlanma çağına, Aydınlanma çağından bugüne gelinceye kadar, istisnasız bütün modern ütopyaların, ideolojilerin, tasavvurların ve projelerin Hristiyan binyılcılığının seküler tezahürleri/yansılamaları olduğu bilinen tarihsel bir gerçektir. Bu noktadan hareketle, ideolojik ve ırkçı öncelikler ve tahayyüller temelinde bir insanlık tarihi yaklaşımı oluşturulmuştur. Aynı şekilde, ırkçı ve ideolojik bir çerçeve içerisinde, Batı felsefesi tarafından, emperyal bir tarihe, emperyal bir siyasete, emperyal bir din yorumuna meşruiyet kazandırılmıştır.

AYRIMCILIKLARIN HAYATA GEÇİŞİ

İnsanlığın dünyası ile ilgili ontolojik ayrımlar ve ayrımcılıkların Rönesans döneminde hayata geçirildiğini, ırkçılığın on sekizinci yüzyıl Avrupa rasyonelizmi tarafından onaylandığını bilmek ve hatırlamak çok önemlidir. Bu dönemle birlikte yoğun ve derin bir uygarlık şovenizmini Avrupalı olmayan toplumlara/kültürlere, kültürel/siyasal ve asgari saldırılar yoluyla dayatıldığını da eklemek gerekir.

ZİHİN DÜNYASINI KUŞATAN ÇİT

Bir yanda "uygarlık misyonu" söylemi, bir yanda "tarihin sonu" söylemi, bugün de "terörizmle savaş" söylemi, küresel çapta uygulamaya konulan, ikna endüstrileri aracılığıyla kitlelerin zihin dünyalarını terörize eden, güçlü - etkili - dönüştürücü ve tahakküm üreten sömürgeci bir

dil - söylem - tarih oluşturmuştur. Batı dışı halkların zihin dünyalarının sömürgeci bir çit'le kuşatıldığı günden bu yana İslam dünyası toplumları zihinsel bir trajedi yaşıyor. Çit'in içerisinde kalanların, çit'in aşılmasının mümkün olmadığına, olamayacağına inananların neyi konuşacaklarına, neyi konuşmayacaklarına, neyi düşüneceklerine, neyi düşünmeyeceklerine kolonyalist/sömürgeci irade/söylem/bilgi/dil/ otorite vb. karar veriyor.

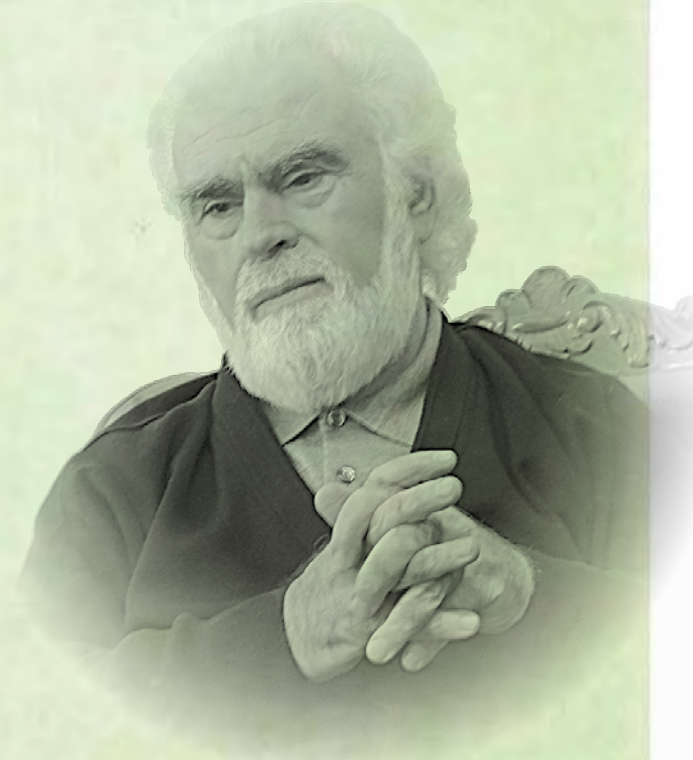
SÖMÜRGEÇİ DÜNYA GÖRÜŞÜYLE SUÇ ORTAKLIĞI

İslam dünyası toplumlarından düşünce hayatı, kültür hayatı, sanat/edebiyat hayatı, dini hayat, akademik hayat, çit'in statükonun, geleneğin, taklidin, konformizmin sınırları içerisinde kalmaya karar verdiği için, sömürgeci bilgi-dil-söylem-tarih ve ontolojiyle/meşruiyetle/vesayetle ve zihinsel kapitülasyonlarla hesaplaşmayı düşünmüyor. Bu noktada İslami bilincin son nefesini vermekte olduğunu söylemek abartılı bir değerlendirme sayılmamalıdır. Bugün, bizler, Müslümanlar olarak, yazmadığımız, çoğu kez okumadığımız, bilgimiz dışında yazılan bir senaryoda kimi rolleri canlandırıyoruz.

Bu nedenle de, sömürgeci dünya görüşüyle suç ortaklığı yapıyoruz. İslam dünyası toplumları yapısal/hayati sorunlarını, yapısal/hayati taleplerini hiç bir zaman kamu'nun gündemine taşıyamıyor. Kamusal entelektüellerimiz olsaydı, bu konular tartışılabilir olacaktı. Kamusal entelektüellerimiz olsaydı, sömürgecilerin düşünmemizi istemedikleri şeyler üzerinde düşünüyor ve çalışıyor olacaktık.

SAYISAL DEĞERLERE SAHİP OLMA MÜCADELESİ

İslami çevrelerin, kavramsal ve kurumsal bütünlüğe sahip olarak İslami ontolojiyi ve epistemolojiyi özgürleştirmedikçe, hakim ideolojik - sömürgeci dile ve kapitülasyonlara meydan okumaları, yeni bir İslami seçenek ortaya koymaları mümkün olamaz. Günümüz dünyasının İslamcıları, solcuları, sağcılar, günümüz dünyasında herkes çit'in içerisinde kalarak anlam bütünlüklerinden bağımsız, muğlak/ belirsiz bir dil kullanarak romantik yerlililikler sergiliyor. Bugünün dünyasında zaman ve mekanı hakim ideolojik unsurlar belirliyor. Bütün kesimler sayısal değerlere sahip olmak için mücadele veriyor. Yakın zamanlara kadar, maddi çıkar peşinde koşmak ayıp sayılırken, bugün, maddi çıkar peşinde koşmamak ayıp sayılıyor.

NİTELİKLİ FARKINDALIKLAR

Gerçek anlamda İslami varoluş, nitelikli farkındalıklarla başlar. İslami farkındalıkları niteliksel anlamda temsil etmediğimiz için, bütün ahitlerimizi yenilememiz gereken, nefsimizin bütün ihtiraslarıyla, bütün bencilliklerimizle, bütün putperestliklerimizle, bütün partizanlıklarımızla, bütün narsisizmlerimizle hesaplaşmamız, mazlumlarla, mağdurlarla, mahrum ve muhtaçlarla bütünleşmemiz gereken, içtenlikli bir şekilde özeleştirme yapmamız ahlaki ve ruhi sorumluluklarımızı yoğunlaştırmamız gereken rahmet ve mağfiret ayı Ramazan-ı Şerif'i, bir maneviyat ve sosyal yardım festivali gibi idrak ediyoruz. Rahmet, mağfiret, özeleştirme, hesaplaşma ayı Ramazan-ı Şerif'te, İslam dünyasının mazlumlarına/mahrumlarına sosyal yardımlarda bulunurken, şiirsel yardımlarda bulunurken, neden siyasal yardımda bulunamadığımızı da çok derin bir şekilde tefekkür etmemiz, cevap bulmaya çalışmamız gerekir.

ZİHİNSEL KÖHNELEŞME

Sömürgeci bilginin/dilin/tarihin vesayetine maruz bırakılan toplumların ve kültürlerin bu vesayeti reddetmedikçe, kendi inançlarını, düşüncelerini, dillerini, hikayelerini yeniden ele geçirmeleri beklenemez. Günümüzde milliyetçilikler ulus-devletlerin din'i haline geliyor. Yakın zamanlara kadar İslamcılık genel başlığı altında birlikte düşündüğümüz çevreler, bugün ulus-devlet realizmi doğrultusunda düşünüyor, yorumlar yapıyor, mezhepçi mülahazalarla ya da kaygılarla aklı dışlayan, aklı tahfif eden bir geleneği savunuyor. Sömürgeci dilin/söylemin meşruiyet ve dokunulmazlığını sürdürbildiği toplumlarda, bu durum, ilgili toplumların biçimsel bağımsızlıkla malûl bulunduğunu gösterir. Esatirü'l-evvelin'i (geçmişlerin masalları) takdis ve tebci ederek "din" haline getiren topluluklar ve kültürler bu duygusal - hamasi bağlılıkları/tercihleri sebebiyle, zihinsel köhneleşmeye maruz kalırlar. Zihinsel köhneleşme içerisinde, hiç bir alanda/anlamda İslami mücadele yürütülemez, fiili İslami varoluşa ulaşamaz... ❀

**Gerçek anlamda
İslami varoluş,
nitelikli
farkındalıklarla
başlar.**

RADYO DAKTİLO VE YÜZÜK

Nâzım Hikmet'e, her gün birçok gazete gelir. Moskova'da, Fransa'da ve Türkiye'de yayımlanan birçok gazeteyle güne başlar. Özellikle, Türkiye'den dostlarının gönderdiği gazeteleri, neredeyse her satırına dek okur. Her sabah, 07.30'da posta gelince, heyecanla posta kutusuna koşar. Ve hep Türkiye'den gelebilecek güzel bir haber bekler.

Stalin döneminde, Sovyetler Birliği içine kapanmış bir demirperde ülkesidir. Radyolarda kısa dalga yoktur. İnsanlar, ancak resmi radyoları dinleyebilir. Gözler ve kulaklar, dış dünyaya kapalıdır. Birisi, kendi radyosuna kısa dalga bağlatacak olsa, müthiş bir biçimde cezalandırılır.

Nâzım Hikmet'in yönetimden iki isteği vardır: İlki, Türkçe klavyeli bir daktilo, diğeri ise Türkiye'yi dinleyebileceği bir radyo. Yönetim, sairin iki isteğini de yerine getirir. 'Memleket' ismini verdiği bu radyo, Nâzım Hikmet'e, yıllarca Anadolu'dan türküler, haberler taşır. Türkçe; Nâzım Hikmet için transistörlü bir radyoda, geceler boyu aranan, bir gidip bir gelen yitlik bir kısa dalga istasyonu gibidir.

3 Haziran 63 sabahı, kapının arkasında yığılıp kalan Nâzım Hikmet'in özel radyosunda hangi memleket türküsünün söylendiği, elindeki gazetelerde hangi haberlerin verildiği pek bilinmese de 27 Mayıs 1960'tan sonra başlatılan bir kampanyayla gücü yeten herkesin parmağındaki nişan yüzüğünü hazineye bağışladığı haberini bu radyodan duyan Nâzım Hikmet'in parmağındaki yüzüğü, tam bir yıl önce 3 Haziran'da gözleri dolarak o günlerde bir kongre için Moskova'da bulunan ekipten Prof. Fahir İz'e, Ankara'ya ulaştırması için teslim ettiği kesindir. ✱

'İYİ BİLİRDİK'

BİR: "Suyu biz böyle geçeriz / Bizi afet sanırlar" diyecek kadar parıltılı söyleyişler ustasıydı. İyi bilirdik...

İKİ: "Düştümse sana bakarken düştüm / nasıl yalnız olduğumuzu anladım -kimseler yoktu ikimizden başka birbirine bakan" diyebilecek kadar aşkın sularına açıldı. İyi bilirdik...

ÜÇ: "Yüzü güneş parıltılı kız" diyecek kadar sinematografikti. İyi bilirdik...

DÖRT: "Seçkin bir kimse değilim / İsmimin baş harflerinde kimliğim / Bağışlanmamı dilerim" diyecek kadar yürek safında bir Abdrurrahman Cahit Zarifoğlu'ydu. İyi bilirdik...

BEŞ: "Bütün acılar yalnızlıktan yontuldu" diyecek kadar yalnızlığın kiblesine dönüktü. İyi bilirdik...

ALTI: "Klasik müzik başlar başlamaz kapatılan radyoların yanında büyüdüm." diyecek kadar bizdendi. İyi bilirdik...

YEDİ: "Halk aşksızsa sokaklar banka dükkânlarıyla doludur." diyecek kadar anti kapitalistti. İyi bilirdik...

SEKİZ: Dilindeki dua metinleriyle, aşk ayetleriyle modernizmin sınırlarını zorlayacak kadar çağının ötesindeydi. İyi bilirdik...

DOKUZ: Yedi Güzel Adam şiirini Sezai Karakoç'un Masal şiirine nazire olarak yazacak, şiirinin ilk bölümünü Karakoç'un Diriliş dergisinde Karakoç'a ithaf edecek kadar incelikler ustasıydı. İyi bilirdik...

ON: Necip Fazıl'dan estetik bakışı, Sezai Karakoç'tan gizemli kavrayışı, Nuri Pakdil'den klas duruşu alan; Erdem Bayazıt'a tok söyleyişi, Rasim Özdenören'e çokselsiliği, Akif İnan'a örgütlemeye bilincini gösteren; Turgut Uyar'a, Edip Cansever'e duygu arkadaşı, Cemal İnan'a örgütlemeye bilincini gösteren; İhan Berk'e imge dostu olan; şiiri ve yüreği İkinci Yeni'de, imzası ve adresi Mavera'da bulunan 'güzel bir adam'dı. 7 Haziran 87'de 47 yaşındaydı. İyi bilirdik... ✱

AKİF NEYZEN VE EMİN

Mehmet Akif ile büyük yergi üstadı, 'neyi şahsına münhasır' Neyzen Tevfik'in aralarında tuhaf bir dostluk vardır. Neyzen Tevfik, Mehmet Akif'e çok saygı duyar ve her karşılaştıklarında onun elini öpmek, onunla sohbet etmek için can atar. Ancak Mehmet Akif, Neyzen'in çok içmesine kızdığı için karşılaştıkları meclislerde ona pek yüz vermez, hatta azarlar: "Üstad, ben Neyzen Tevfik. Beni tanımadınız mı? Niçin elinizi vermiyorsunuz?" Mehmet Akif, sert bir biçimde Neyzen'i tersler: "Hayır, sen Neyzen Tevfik değilsin! Ben, Neyzen Tevfik'i toprağa görmeli çok oldu."

Akif'in bu tepkisi karşısında Neyzen, küçük bir çocuk gibi kenara çekilip ney'ini, acı acı ağlayarak üflemeğe başlar. Öte yanda Akif de bir eliyle yüzünü göremesin diye perdeleyerek için için ağlar. Ney'e mi, Neyzen'e mi kendinse mi ağladığı bilinmez.

İkisinin hayatı da büyük sıkıntılarla geçer. Akif, Mısır'a gitmek zorunda kalır; Neyzen yıllarca kaldırımlarda, hastanelerde, tımarhanelerde sürünür.

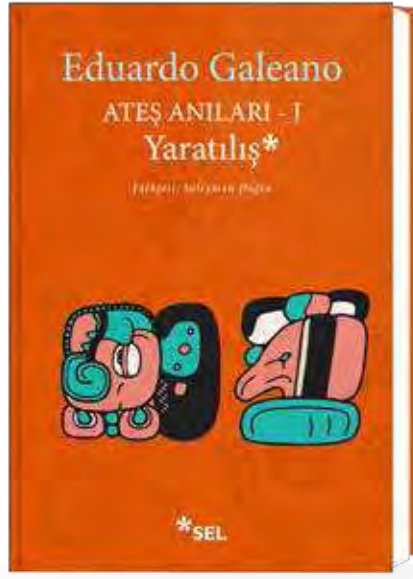
Neyzen, hayatı boyunca Marmara Denizi kadar şarap içtiği halde uzun sayılabilecek bir hayat sürer. Ancak hayatı boyunca ağzına bir tek damla içki koymayan Mehmet Akif, Neyzen'den çok çok önce ve hem de siroz'dan ölür. Bu ölümle tenhalarda neyine yüreğini düşüren Neyzen Tevfik'in yergilerindeki 'gizli ağlayış' edebiyat tarihinde pek yer almaz.

Mehmet Akif, belki de Neyzen Tevfik için üzümlü gözyaşlarını gizlice dökerken yıllar sonra, Neyzen'e benzeyecek oğlu üzümlüyordur. Çünkü, baba dostlarının yardımıyla zaman zaman toparlasa da her seferinde bir şansıza uğrayan; son günlerinde sabahçı kahvehanelerinde yatıp kalkın, yalınayak dolaşan, şarap, ispiro ve esrar parası için hamallık yapan, zabıta tarafından ilk defa 1939'da bir esrarkeş olarak yakalanıp akıl hastanesine sevk edilen Emin isimli bir oğulun babasıdır.

Çetin Altan'ı çalıştığı gazetede ziyarete giden Emin, "tıraşı uzamış, üstü başı bakımsız, yaşlıca, çelimsiz bir adam" görüntüsündedir. Eşini 1966 başlarında kaybedince büsbütün hayata küsen ve kendini yeniden içkiye ve esrara veren Emin, o yılın sonlarında birkaç ay akıl hastanesinde kalmıştır.

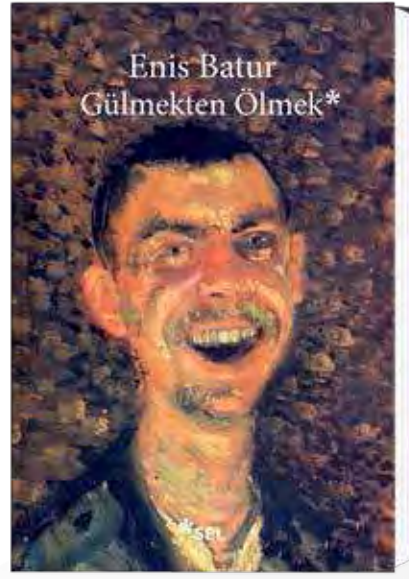
Hazırola benzeyen bir duruşla ve hafifçe boynunu bükerek "Bendeniz Mehmed Akif'in oğluyum!" dedikten sonra ufak bir yardım ister. Çetin Altan, gökler tepesine yıkılmış yahut yer yarılıp içine geçmişçesine allak bullak olduğunu, hemen cüzdanını uzattığını, fakat onun cüzdana dokunmayıp "Siz ne münasip görürseniz..." dediğini, bir onluk veya yirmilik aldıktan sonra "Çok çok teşekkür ederim, rahatsız ettim!" deyip çıktığını anlatır. Aradan bir ay geçer. Gazetelerde küçük bir haber ilişir gözüne: Tophane'de terk edilmiş bir kamyon karoserindeki çöp bidonlarından yanında 24 Ocak 1967 günü Mehmed Akif'in oğlunun ölüsü bulunmuştur.

Emin'in trajik ölümünden sonra, babalar ve oğulları konusu yeniden gündeme gelir. Birçok isim, büyük adamların küçük oğulları için üzüldü. ✱

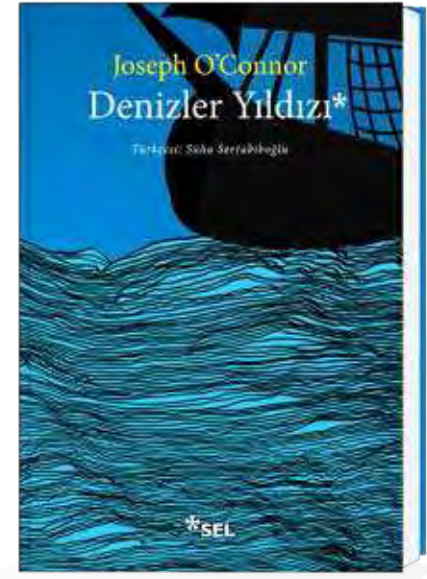
Ateş Anıları-1 • Yaratılış

Eduardo Galeano
Türkçesi: Süleyman Doğru

Gülmekten Ölmek

Enis Batur

Denizler Yıldızı

Joseph O'Connor
Türkçesi: Süha Sertabiboğlu

Eduardo Galeano'nun Amerika kıtasının tarihini rengârenk bir mozaik halinde anlattığı dev eseri Ateş Anıları Üçlemesi'nin birinci kitabı: **Yaratılış**; Büyük Kıtık'ın İrlanda'yı vurduğu günlerde yeni bir vatana ve yaşama kavuşmaya çalışanların destansı hikâyesi: **Denizler Yıldızı**; heyecan uyandıran **Kötünün Estetiği** Dizisi'nin ikinci kitabı **Aydınlanma ve Psikoloji - Şeytanın Yeni Marifetleri**; Kerem Görkem'in bir ailenin dağılıp öyküsünü bir fotoğraf karesinin izini sürerek anlattığı ilk romanı **Aile Fotoğrafı**; Enis Batur'un yeni deneme kuşağı Çekmeceler Kitabı'nın ilk adımı: **Gülmekten Ölmek** ve Orhan Türker'den unutulmuş bir yakın tarihi yeniden hatırlatma çalışması; **Pera'dan Beyoğlu'na: İstanbul'un Levanten ve Azınlık Semtinin Hikâyesi** Mayıs'ta **SEL**'de...

Aile Fotoğrafı

Kerem Görkem

Pera'dan Beyoğlu'na

İstanbul'un Levanten ve Azınlık Semtinin Hikâyesi
Orhan Türker

Aydınlanma ve Psikoloji: Şeytanın Yeni Marifetleri

Peter-André Alt
Türkçesi: Sabir Yücesoy

***SEL**
YAYINCILIK

İSTANBUL'DA BİR ALANYALI

Köşeden görünen taksiye el kaldırdım. Sabahın beşinde gürül gürül Müslüm çalıyordu arabanın içerisinde. Bitirim taksici abi beni süzdü. Gaza yüklendi. Başımı kaldırmadan mırıldandım "otogara abi..."

Karanlık geceyi kan kırmızı bir renk ile yırtan güneş kendini belli ediyordu. Hızla yürüdüm çamurlu yoldan ve mahallemizin meydanındaki kahvenin önünde beklemeye başladım. Ciğerimi cayır cayır yakan o ürperti gitmiş, yerini ağır bir vicdan azabı almıştı. Yaşım daha on altı bile değildi. Başımı kaldırıp baktım geride bıraktığım gecekonduya. Annem, babam, kardeşim... burnumu çektim yutkundum. Köşeden görünen taksiye el kaldırdım. Sabahın beşinde gürül gürül Müslüm çalıyordu arabanın içerisinde. Bitirim taksici abi beni süzdü. Gaza yüklendi. Başımı kaldırmadan mırıldandım "otogara abi..." taksici abi cevap vermedi. Bir süre yol aldıktan sonra teybin sesini kıstı, gözünü yoldan ayırmadan konuşmaya başladı "Bak koçum! İyi dinle. Ailen biraz sonra uyanacak. İlk bakacakları yer otogar olacaktır. Hiç otobüs falan bekleme, karşına çıkan ilk otobüse bin, ilk şehre git, oradan istediğin yere geçersin. Oyalanma, otogarda bir sürü sivil var. Bu saatte, bu yaşta dikkat çekersin, evden kaçtığın yüz metreden belli olur. Anında enselenirsin. Oyalanma. Yazahanelerin önünden uzak dur. Otogarın otobüs çıkışında bekle, karşına ilk çıkana atla"...

Yutkundum. Bir sigara çıkardı taksici abi. Bana da uzattı "yok" der gibi başımı salladım. Devam etti "İlk işin; iki tane büyük şehirler arası jeton al. Bulunsun bir köşende. Ne olur ne olmaz. Anandır, babandır, ailedir. Başına bir iş gelir, onları ara..." Derin bir nefes çekti sigaradan, savurdu dumanları ve devam etti. "Biz de geçtik bu yollardan koçum. Cebindeki parayı üçe böl. Birisi cebinde, bir parçası çorabının içinde, son atımlık barutu da külotunun içine iğnele" ... İlk defa baktı yüzüme "Pek de tıfılmışsın! Bir işe gir, tezgahını kur. Sonra da aileni ara. İyiyim ben de. Merak etmeyin de"...

Gözlerin dolmuş, ağlamamak için kendimi zor tutuyorum. Haykırmak istiyorum "Dön abi geriye. Ben evimi özledim. Annemi özledim!" diyemiyorum. Otogara yaklaşıyoruz. Taksi duruyor. Abiye parasını veriyorum. Bileğimden tutuyor ve tam gözlerimin içine bakıyor. "Bak koçum, İstanbul'a gitme. Adana'ya git, Mersin'e git, Çorum'a git... Nereye gidersen git ama İstanbul'a gitme. İki dakikada top ederler seni orada!" kapıyı açıyorum. Yırtık çantamı omzuma vurup çıkarken taksici abi mırıldanıyor "Allah yardımcın olsun koçum. Korkma; ananın, babanın duaları korur seni!" ... Otogarın çıkışına gidiyorum ve birkaç dakika sonra Adana otobüsüne binip yıllar sürecektir olan yolculuğuma başlıyorum.

Onlarca ülke geziyorum, sokaklarda yatıyorum. Çenemde üç kırık, kolumda

8 cm'lik falçata yarası. Dudak ve burnumda kavgalardan kalan izler, sağ kaşımda kırılan şişe, sol kaşımda suratıma yediğim sopanın hatıraları... Kafamda yirmiye yakın yarık, sağ bacağımda bir tornavida yarası, parmaklarımda ağzını kırıdığım piçlerin diş izleri kalıyor geriye.

Çok işler geliyor başıma. Her yola düştüğümde taksici abinin sözleri çınlıyor kulaklarımda "İstanbul'a gitme... top ederler seni" hep uzak duruyorum İstanbul'dan.

Toplamda dört ay oldu İstanbul'a geleli. Ben kaçtıkça o kovaladı. Çok sular aktı, çok devranlar döndü taksici abiden sonra. Ben kaçtım, İstanbul kovaladı. İlk bir ay harika geçti. Gümüşsuyu'ndan taksiye bindim kafa bi dünya, sağmalcılarda bir parkta uyandım mesela. Nasıl geldim? Nasıl oldu? Hatırlamıyorum. Bir hafta sonra da iki kaburgam kırıldı. Eğlenceliydi anlayacağınız.

Bir acayip şehir burası. Kadıköy, Bakırköy, Erenköy, Hadımköy, Karaköy, Arnavutköy, Ortaköy, Çengelköy, Mecidiyeköy vs. İstanbul'un yarısı köy, sorsan Ankara'yı beğenmezler...

Gerçi bu köy dediğim yerlerde öğrenciye uygun 1+1 evlerin aylık kirası 1000 gaymeden başlıyor. En tırı vırı mekana otursan; bir tost bir ayran desen anasının nikahı...

Biz köy diyelim, diyelim de öyle köyü mü, böyle öğrenciyi mi sikeyim bilemedim.

Bir acayip İstanbul insanı. Mesela her durakta hayvan gibi metroya saldırıyor bekleyen yolcular. İnen yolcular onlara küfür ediyor "bekleyn ya kardeşim, inelim!" Haa... bu isyan eden adam üç durak önce kendisi de inenleri beklememiştir ayrı mesele.

Her taraf, yeni saç ektirmiş Arap turist kaynıyor. Kafası

mosmor, kevgir gibi delik deşik bi sürü göbekli tip.

Ne bileyim biz dürüm yerken sorarlar "her şey olsun mu?" olsun tabii. Soğan, domates olsun! Yok öyle! "her şey olsun" dediğinde ketcap, mayonez, patates kızartma, kırmızı lahana... aklına ne gelirse. Bir de tosta basıyorlar aq.

Garip bir çekiciliği var İstanbul'un. Birkaç gün önce şaşkınlık ile baktığınız her şey birden normalleşiyor. Milyonların içine kapılıp gidiyorsunuz.

Hatta tavuk dürüm için "abi patadisi bol olsun" bile dedim ben bir hafta sonra.

Uzun'a falan küfrediyoruz da, Marmaray olmasaydı halim nice olurdu? Kafa karışıyor işte, gariplikleri bol.

Erkeği pek orospu, kadını da tam pezevenk bazen. Herkes gülüyor, söz veriyor... En çok kullanılan laf "hallederiz, merak etme, o kolay, aaa kafanı taktığın şeye bak!" Onlara da alışıyorsun bir süre sonra. Şahsen bende çok dedim "aynen abi!.. sorun değil ya!.." Söz vermek pek göt vermeye benzemiyor. Takıl kafana göre işte...

Bir markette rombo bıçağı, bir hediyeleşimde ninja yıldızı ve minçika satıldığını gördüm. Çorbacıda sigara da satılıyor kelle paça da... Tespah de satıyorlar, lokumların yanında telefon kılıfı da...

Hisar'da birinin spagetti bolonez'e (salçalı makarna) 48 TL verdiğini gördüm. Bağdat caddesi ve Suadiye'deki yaşamları gördüğümde insanlığımdan utandım. Balat güzeldi. Kadıköy'ün meyhaneleri, Arnavutköy'ün nargile cafe'leri, Sultanahmet'in köfteleri iyiydi.

YEDİNCİ TABLET

Bi sürü tip var. Kırmızı ve mor renkli daracık pantolonların paçalarını kıvrıp çorapsız gezen. Ne bileyim modaymış galiba. Çok af edersiniz de sikeyim ben böyle modayı!

Çekici bir tarafı var bu şehrin. “Hep merak etmişimdir; Halkalı’da yaşayacağına git Yozgat’ta insan gibi yaşa” derdim. Öyle değilmiş. Çekiyor işte bir taraftan.

Taksim’in sokak şarkıcıları, Kadıköy’de biranı yudumlarken yanına gelen sokak köpeği, vapurların peşinden çığlık çığlık koşan martılar... Bar masasında tek başına otururken yer olmadığı için yanına oturan insanların hayat hikayeleri, Tarlaş’ın Laz otelcileri filan...

Bir havası var inkar edemem. Nefret ediyorsun işte! Metrekareye 20 öküz düşüyor. Yolunu tinerçiler kesiyor; hayvanın birisi tutup gününü zehir ediyor. Sonra küsüyorsun bu şehire... Yolda bıçaklansan telefonun şarjı bitmesin diye ambulansı aramayacak milyonlarca insan ile aynı havayı solumak ürkütücü. Tam küsüyorsun, karşına elinde keman ile dünyalar güzeli bir kadın çıkıyor. Taksim’de onu dinlerken gülümsüyorsun. Kızıyorsun öküz tiplere... Birden başında şapkası, üzerinde tayyörü 1950’lerden kalma bir fotoğraf karesinden çıkmış teyze sana selam veriyor, unutuyorsun her şeyi. Vapurda insanlar somurtmuş otururken lanet ediyorsun. Birden bire dört çocuk mızıka çalmaya, haykıra haykıra bir şarkı söylemeye başlıyor, dertlerini unutup martılara gülümsüyorsun.

Biraz yürüyorsun, belediye tabela asmış “kafanıza sütun düşebilir”, ürküyorsun. Kafanı bir kaldırıyorsun; en az 10 tonluk bir Bizans taşı. Kafana düşse, canın yanmaz işte o güzelliğin yanında. Bakıyorsun iç çekerek...

Yüzemediğin, dalamadığın, kulaç atamadığın denizin nesini seveceksin ki? Seviyorsun işte, unutturuyor her şeyi.

Ürkütücü bir yer istanbul. Sanki paranız olduğu kadar yüzünüze gülen bir pavyon orospusu gibi. Para bitince mekandan anında siktir edileceğini biliyorsun ama o orospunun kahkahalarını duymak için basıyorsun da basıyorsun... Hiçbir bok yapmazsan, sevdiğin insan ile Galata’nın gölgesinde bira içiyorsun.

Umutsuzluğa düşüyorsun. Dört toma, onlarca polisin arasında yumruklarını kaldırmış; katillere, hırsızlara, puştalara kafa tutan bir avuç insan görüyor ürperiyorsun. Umut hiç bitmiyor istanbul’da. Bir şey vadetmese de!

Gidenler neden dönmüyor, dönenler neden kafayı yiyor şimdi daha iyi anlıyorum sanırım. Eğlenceli, ürkütücü... Sana hiçbir şey vadetmiyor. Hiçbir söz vermiyor. Tam bir kahpe! Ama hakkını veriyor kahpelğin. İnsan başka ne ister ki? 🌟

7a.

Hayallerin de onları kuranlar gibi ömürleri vardır. Bazısı insan imrüne sığmayacak kadar büyüktür. Bunlara “büyük hayaller” denir. Bazısının ete kemiğe bürünüp hakikat oluvermesi ise çabucak mümkün olur. Bunlar da “küçük hayaller”dir.

7b.

Hayaller, insanı insan yapan şeylerin başında gelirler. Dünyadaki, ölçeği biraz daha büyüteyim hatta, kainattaki her şey, öyle ya da böyle vardır. Yer çekimi insan olmasa da vardır, kış ya da yaz insan olmasa da gelir, demirin ya da cıvanın özgül ağırlığı insan bu dünyada ya da kainatın herhangi bir yerinde olsa da vardır olmasa da. Ama hayal insanı gereksinir. İnsan olmadan hayal olmaz. Hayaller, onları kuran insanlara muhtaçtır. İnsan yoksa hayal de yoktur. İnsan hayal kurar, yanılmak, yenilmek, hayatta kalabilmek için.

7c.

Hayal, karanlık duvarlarda açılmış, yüreklere şenlik veren bir pencere değildir. Hayal, duvarların olmamasıdır.

7d.

İnsan hayatı baz alınarak, gerçeklik bir tarafa ayrılırsa diğer tarafın daha kalabalık kaldığı görülür. Bir tarafta etten kemikten, tunçtan demirden kupkuru gerçek varken öbür tarafta uyurken görülen düşler, uykuyla uyanıklık arasındaki o ince sınırdaki çıkılan seyirler, ateşli havalıyken geçirilen kabuslar, yoku özleten sanrılar, ışıktan sudan dönen yansımalar, sırlı kıpırdanışlar, sulu kuru sarhoşluklar bulunur. Her şey bir hayalle karıştırılacak kadar güzel olabilir, o noktaya kadar yükselebilir. Acı hariç. Gerçek olan tek şey acıdır. Zaten gerçeklik dediğimiz şey, acı hissinden bir türlü kurtulamıyor oluşumuzdur.

7e.

Bu dünyada başımıza gelen/gelmeyen iyi ya da kötü her şeyin, bundan on üç küsur milyar yıl önce gerçekleşmiş bir patlamadan arta kalan rastlantılardan ibaret olduğunu göz önünde bulunduracak olursak gerçeklik dediğimiz şeyin olabilecek en ileri derecede rastlantısal olduğunu görürüz. Oysa hayal kesindir. Rastlantılarla, bağımsız değişkenlerle bağı bulunmaz, nettir. Belki de insanı hayallere bağlayan şey, gerçekliğin bu kadar rastlantısal seyrine karşılık hayalin vadettiği netlik ve bunun yarattığı güven hissidir.

7f.

Hayal, herkesin her fırsatta sığındığı bir liman olsa da genellikle toplumca küçümsenen bir şeydir. Hayal kuranlar, vaktini bir işin gücün ucundan tutmak varken hayalle geçirenler hep alaya alınır. Hayal, sağlıklı insanın yakasını bırakmayan bir illet olarak görünür çünkü toplum tarafından. Belli bir yaşa kadar hoş görülür ama o sınır geçildikten sonra faydasızlığı, asalaklığı temsil eder. Oysa “toplum” dediğimiz insan kalabalığının yaşadığı dünyada bulunmuş, insanlığın ortak faydasına sunulmuş her şey bir hayalin, bir hayalcinin ürünüdür.

7g.

“Perest” takısı, Farsçada “tapmak” anlamına gelen “perestiden” fiilinin şimdiki zaman kökünden türetilmiştir. Asıl anlamı “tapan” demektir ve Türkçede kimi kalıplarda kullanılır. Ateşe tapana “ateşperest”, puta tapana “putperest” denir. Bunların içinde en ilginç belki de “hayalperest” sözcüğüdür. İnsanlar kendi yarattıkları siyasi ve dini figürlere, mallarına mülklerine, kendi egolarına, paralarına ama en çok da paralarına gözü kör olmuştasına tapınırken hayalin böyle bir kullanıma konu olması çok ilginç. Paraperest, malperest, dinperest, liderperest, reisperest, bunların hiçbirisi yok ama “hayalperest” var. Çünkü hayal, kendi zihninin içinde küçücük bir elektrik sıçramasından ibaret de olsa bütün bir ömrü ele geçirecek kadar kudretlidir. Hayalperestlik insanın hayaline tapması değil, tüm ömrünü onun kudretine bırakabilecek kadar acz içinde oluşunun adıdır.

7h.

Keyif verici maddeler, türlü uyuşturucu ve uyarıcılar ve tabii çeşitli oranlarda alkol, insanın gerçeklikle olan bağıni zayıflatmaya yönelik araçlardır. Ademoğlunun her fırsatta gerçekliği terk etmeye meyyal olduğuna bakılırsa hayal denen şahsi ve hudutsuz, kanunsuz ülkenin cazibesi sağlığı feda etmeye bile değer görülür. Çünkü hayal yoksa, zihni puslu bir hülyanın içine devirmenin neşesi yoksa bu dünyanın da hiçbir manası yoktur. Bunu kimi içkiyle cıgarayla yapar, kimi ona cennet hayali sunan diniyle. Hayal, gerçek hayatı yaşayabilmek için gereken yakıtın adıdır.

7i.

Bir de hayalgücü var. Bizi insan olmakta ısrar ettiren şey. Güzel gözleriyle ısl ısl gülen çocuğun dediği gibi: “Hayalgücü iktidara!” 🌟

Hayal, karanlık duvarlarda açılmış, yüreklere şenlik veren bir pencere değildir. Hayal, duvarların olmamasıdır.

NÂZİM

“Ben öğretmenim” diye başlayıp devam etti annem: “Kitaplara yasak koymanın ne demek olduğunu anlayamıyorum. Evimde her tür kitap olmalı oysa. Kapital de okurum Kuran da... İstedğim her şeyi okuma hürriyetim olmazsa, öğrencilerime hayata dair nasıl öğüt verebilirim ki?”

Koca kafalı ortancaların rüzgarda bir ileri bir geri sallandığı, karanfillerin ise rayihalarını teklifsiz sunduğu ferah feza bahçesi olan Adapazarı'ndaki evimizden taşınıp, İstanbul'da apartman dairesi kılığındaki minik bir kutuya yerleşmiştik. Asfaltın ve betonun göğüs boşluğumuza sapladığı sıkıntı, nedense o günlerde her zamankinden daha da rahatsız edici bir hal almıştı. Hayal ettiğimiz gibi denizin ve gökyüzünün mavisine değil, düpedüz griye mülemma günlerin içindeydik ve çevremizde yaşanan gergin telaş, çok da alışık olduğumuz bir durum sayılmazdı. Annem çelik dolabın karşısına geçip kapağını açmış, eline geçen kitapları tasnif ediyor; babam da camlı kütüphanenin önünde kaşlarını çatmış, ses tonunun en sert haliyle katlanmak zorunda kaldığımız bu kötü günlere ağır dolusu sövüyordu.

Kitap, o zamanlarda da kadrini bilenler için kıymetli bir dosttu ve tasnif işlemi tamamlandıktan sonra kenara ayrılmış yığına, her ikisinin de nasıl yürekleri parçalanarak baktıklarını görünce, olup bitenden pek bir şey anlamasam da gözlerim doluvermişti.

Sonra çevresinde sessiz, sakin bir kadın olarak tanınan annem, babama dönüp kendisinden hiç beklenmeyecek kadar sert bir üslupla, tane tane konuşmaya başladı. Kelimeler ağızdan döküldükçe gözleri daha da parlıyor ya da bana öyle geliyordu. Ama her sözünü tartarak dışarı verdiği çok belliydi. Onu o an, yavrularını büyük bir tehlikeden korumaya hazırlanan bir dişi aslanmış gibi hayal ettim. Öylesine özenli ve dikkatli, öylesine güçlü bir savaşıydı çünkü.

“Ben öğretmenim” diye başlayıp devam etti: “Kitaplara yasak koymanın ne demek olduğunu anlayamıyorum. Evimde her tür kitap olmalı oysa. Kapital de okurum Kuran da... İstedğim her şeyi okuma hürriyetim olmazsa, öğrencilerime hayata dair nasıl öğüt verebilirim ki? Hangi kitabı okuyup hangisini okumayacağıma, ne polis, ne jandarma ne savcı ne hâkim ne de it hükümetin bir başka memuru karışabilir. Yanlış olan biz değiliz. Yanlış olanlar, kitaplara silah muamelesi yapıp, toplatıp yasaklayanlar. Fikrimi soracak olursan, kitaplarımız evimizde yaşamaya devam etmeli. Onları yakmayacağımız gibi çöpe de atmamalıyız. Hatta çocuklarımız da bu kitapları okuyarak büyümeli, sayfaları onların eline ve gözüne değdikçe sararmalı.”

Babam, çekiç darbesine benzeyen bu konuşma karşısında, sakinliğini korumak için olağanüstü çaba sarf ediyor gibiydi. Annemi elinden geldiğince sessizce dinlemeye ve anlamaya çalıştı. Muhtemelen söylediklerine hak vermişti ve üstelik bu ülkede hukukun üstünlüğüne dair inançlarını da, o zamanlar büsbütün yitirmiş değildi. Fakat yine de başkalarının başlarına gelenler karşısında hukukçuların nasıl aciz kaldığını bilecek kadar da işin içindeydi. Bir çare, bir

çıkış yolu aradığını, ağır ağır başını sallamasından anladık. Ansızın yüzüne yerleşen hınzır gülüş ise çözüm yolu bulmuş olabileceğine ilişkin önemli bir işaret ve o anda hepimiz rahatladık.

Annemin kitapları koruma güdüsü, babamın ferasetiyle buluşmuş ve kenara ayrılan bu kitap yığınının tamamının, bir süreliğine de olsa ciltleri sökülen başka kitapların içine misafir edilmesine karar verilmişti. Babam büyük bir ustalıkla yasak kitapların kapaklarının yerine yasak olmayan kitapların kapaklarını yapıştırmaya başladı. Eli bu işlere zaten çok yatkındı. Nazım Hikmet'in ‘Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim’ adlı kitabı, bir çırpıda Halide Edip Adıvar'ın ‘Sinekli Bakkal’ının içine gizlenmişti mesela. ‘Memleketimden İnsan Manzaraları’ ise Edmondo De Amicis'in ‘Çocuk Kalbi’ne sığınvermişti.

Babam, önünde tutkal kavanozuyla usta bir ciltçi edasıyla işini yaparken, annem bizi kenara çekip önce büyük bir sevecenlikle başlarımızı okşayarak yanaklarımızdan öptü. Kitapları kurtardığı için mutluydu yalnız bu meselenin aile arasında kalmasının şart olduğunu, anlayabileceğimiz cümlelerle tembihlemeyi ihmal etmedi. Başparmağıyla işaret parmağını birleştirip, ağzının bir köşesinden diğerine doğru çekti ve “Çenelerimizin fermuarlarını kapalı tutuyoruz, sakın ha sakın açmıyoruz,” dedi. Sesi zafer marşı söyler gibi tempoluydu ve ardından tek gözünü kırparak devam etti: “Bu gördüklerinizle ilgili ne okulda ne de başka bir yerde konuşacaksınız. Her şey aile sırrı olarak kalmalı, bu çok mühim.”

Bir günde çok hızlı büyümüş, sırtıma yüklenen bir kütüphane dolusu sırla birlikte olgun bir insana dönüşmüştüm. Oysa 12 Mart 1971 muhtırasının ardından yaşanan talihsiz günlerden birini idrak ediyordum ve henüz on yaşında bile yoktum. Kafamdaki bazı sorular ise yanıtını daha sonra bulacaktı. Babamın anneme bazen şaka yollu neden ‘kızıl’ diye hitap ettiğini öğrenecektim mesela. Bu takılma şeklinin, gerçekte annemin saç rengiyle hiçbir alakasının olmadığını da...

Doğrusunu söylemek gerekirse bir yandan annemle gurur duyarken, evimizin ağzına kadar yasak yayınlı dolu olması da ürkütücüydü. Annem biraz çekindiğimizi anlayınca rahatlamamız amacıyla olsa gerek, Nazım Hikmet'in şiirleriyle nasıl tanıştığını anlattı. “Bu şiirleri Mülkiye'deyken rahmetli Turhan dayınız gizlice ezberlermiş” dedi ve sürdürdü: “Yaz tatillerinde eve geldiğinde bize okurdu. Meğer o

zamanlar Nazım Hikmet'in şiirleri, teksir kâğıtlarına basılıp el altından dağıtılmış.”

Ne yalan söyleyeyim, annemin bu hikâyesi bende de müthiş bir merak uyandırdı. O güzel dizeleri sandviç gibi saklayan kitapları kütüphanemizin arka raflarında buldum ve gece gündüz demeden okudum. Okudukça Nazım Hikmet'i neden 13 yıl hapisshane yatırdıklarını, neden kitaplarını yasakladıklarını, neden bu kadar genç yaşta yaşama veda ettiğini de anlamaya başladım.

Annemin kıyamadığı kitapların yazarı Nazım Hikmet yasaktı çünkü sadece bu zamanlarda değil, o zamanlarda da kitaplar bombadan tehlikeliydi ve çektikleri bir muhtırayla hükümranlıklarını ilan edenler, mimledikleri evleri ardı sıra basıyorlar, adına arama dedikleri talan sırasında eğer bir tane bile yasak yayın bulurlarsa evin sakinlerini alıp götürüyorlardı. Eğer öldürmedilerse önce ağır işkencelerden geçirip, ardından da hapisshanelerde çürüttükleri bu insanları, belki bölücü diye değil ama anarşist, yıkıcı, komünist ya da vatan haini diye damgalıyorlardı. Devlet olmanın sağladığı sınırsız zorbalığın marifetiyle boğazına çökülenler ne kadar fazlaysa, kurulmuş bu acımasız sömürü çarkının devam etmesi de o kadar garanti altına alınmış oluyordu.

Kuşkusuz Nazım Hikmet, kendisini vatan haini olmakla suçlayanlara tam da o nedenle, “Vatan çiftliklerinizse, kasalarınızın ve çek defterlerinizin içindekilerse vatan, vatan, şose boylarında gebermekse aklıktan, vatan, soğukta it gibi titremek ve sıtmadan kıvrnamaksa, vatan, kurtulmamaksa kokmuş karanlığımızdan, ben vatan hainiyim” yanıtını vererek, tüm ezilenler adına taşı gedğine koymuştu. Ama ne gam? Bu yüzüstü sülük takımı böylesi güçlü dizeleri asla üzerlerine alınmayacak ve zorbalıklarını sonraki on yıllara da taşıyacaktı.

Evet, Nazım Hikmet yasaktı çünkü o, memleket şairiydi. Her ne kadar memleketin sahipleri onu sürgün ederek ya da hapsederek yıldırıya çalışsalar da, o vazgeçmemiş, bıkmadan usanmadan yazmıştı. En ağır sözlerini memleketi yönetenlere söylemişti sakinmadan ama bazen dönüp birlikte yürümeye çalıştıklarına da iki çift laf etmekten geri durmamıştı. “Akrep gibisin kardeşim, korkak bir karanlık içindesin

İllüstrasyon: Saydan Akşit

Çünkü o bize, en kötü zamanlarda ve koşullarda yaşasak dahi, güzel günler göreceğimizin, motorları maviliklere süreceğimizin düşünür armağan etti.

USTAM VE BEN

akrep gibi” diye seslenmişti ülkesinin ezilenlerine. Sitemini, “Bu dünyada, bu zulüm senin sayende. Ve açsak, yorgunsak, alkan içindeyse eğer ve hâlâ şarabımızı vermek için üzüm gibi eziliyorsak kabahat senin - demeğe de dilim varmıyor ama - Kabahatin çoğu senin, canım kardeşim!” dizeleriyle dile getirmişti.

Ama asıl akreplerin kimler olduğunu da iyi biliyordu. Nazilerin işgal ordularına karşı direnen Stalingrad savunmasını anlatırken kavradık bunu da. Direnmenin manasını bilelim, neye karşı nasıl bir güçle itiraz etmek gerektiğini anlayabilelim diye yazmıştı sanki. Diyordu ki mesela; “Alman tanklarının karaltısı/20 tane/simsiyah/koskocaman/ Her biri kör bir gergedan gibi yürüyor/öyle acıklı ve korkunç/Ve aptal bir pehlivan gibi çirkin/Ve hiç benzemedikleri halde akrebe benziyorlar.”

Kentleri yakıp yıkmaktan, insanları kahpece öldürmekten gayri hiçbir marifeti olmayan tankların, sadece o zaman değil, her zaman, hiç benzemedikleri halde akrebe benzediğini bu sayede öğrendik ve canlı örneklerini de defalarca gördük.

Doğu Berlin’de 11 Eylül 1961’de yazdığı otobiyografisine, “Yazılarım otuz kırk dilde basılır/Türkiye’de Türkçe’me yasak,” notunu düşü. ‘Vasiyet’inde bir köy mezarlığında Hasan beyin vurdurduğu İrgat Osman ile çavdarın dibinde toprağa çocuklayıp kırkı çıkmadan ölen şehit Ayşe’nin arasına gömülmek isteğini dile getirip ekledi: “Uyarına gelirse, tepemde bir de çınar olursa, taş maş da istemez hani...”

Nazım Hikmet, 3 Haziran 1963’te Moskova’da yaşama gözlerini yumdu. Hiç de vasiyetinde dilediği gibi değil, sevdalı olduğu memleketinden çok uzaklarda defnedildi. Ne var ki, onu ne kadar memleketinden uzak tutmaya çalışsalar da dizeleriyle, cümleleriyle öldükten sonra da yoksulların, mücadele insanlarının yüreğine dokunmaya devam etti.

Bu sayede, yükseldikçe daha çok üzerimize gelen “O duvar, o duvarınız” her defasında ‘vız’ geldi, vız ve sanki tesadüf gibi, gidilmemiş olan en güzel denizi gösterdi hep pusulamız. Henüz büyümemiş en güzel çocuğun umuduyla attı yüreğimiz ve yaşamadığımız en güzel günlereydi bütün özlemimiz.

Ne kadar yasaklasalar ya da sözlerinin içini boşaltmaya çalışsalar da o, kimi kez kitapları bambaşka kitapların içinde mevzi tutarak, kimi kez meydanlarda açıktan açığa “bağır, bağır, bağırarak” yaşamaya devam etti. Muhtemelen annemle beraber başkalarının da, 12 Mart ve sonrasında tüm zulüm anlarında dik durmasına vesile olan gücün kaynağı, onun isyanı haykıran dizelerinde gizliydi.

Şimdi çok daha iyi anlıyorum ki, Nazım Hikmet’in dizeleri yasaklanamaz, atılamaz, yakılamazdı. Çünkü o, binlerce kilometre ötedeyken bile bu ülkeyle aynı tempoda soluk almayı öğrenirken, bize de hep beraber kurşun eritmeyi öğretti. En kötü zamanlarda ve koşullarda yaşasak dahi, güzel günler göreceğimizin, motorları maviliklere süreceğimizin düşünüyormuş armağan etti. ✨

Değil şiirlerine, kitaplarına ulaşmak, adını anmak bile tehlikeliydi o zamanlar.

Adına ilk kez dehşet verici bir gazete manşetinde rastladım. “Komünist şair Nazım Hikmet Moskova’ya kaçtı. Uçaktan iner inmez Rus toprağını öptü.” Orta okul öğrencisiydim. Casusluk filmi gibi bir haberle sarsılmıştı tüm okul. Günlerce konuşuldu, sonra unutuldu.

Edebiyat öğretmenimiz bir gün, “Size bir şiir okuyacağım, ama şairin adını sormayacaksınız, söyleyemem,” dedi, gözleri dolarak okudu. Yıllar sonra ben o şairin Nazım Hikmet, şiirin de Mavi Gözlü Dev olduğunu anladım.

27 Mayıs Anayasası’nın getirdiği göreceli özgürlük ortamında Kurtuluş Savaşı Destanı (Kuvayı Milliye) yayımlandı. Benim ilk okuduğum Nazım şiiri budur. “Onlar ki toprakta karınca, suda balık, havada kuş kadar çokturlar...” diye başlayan şiir beni çarptı. Allah bullak oldum. Resmen titriyorum. Arkadaşlarla eve kapanıp yüksek sesle okuyoruz. “Kapansın el kapıları, bir daha açılmasın. Yok edin insanın insana kulluğunu...”

Bir ozan insanın tüm yaşamını değiştirebilir mi? Şiirin etkisi bu denli güçlü olabilir mi? Evet diyorum, bana oldu, beni ben yapan büyük ölçüde Nazım’dır. Birlikte yıllar süren bir yolculuğa çıktık. Ben onun sesi oldum, o da benim özüm.

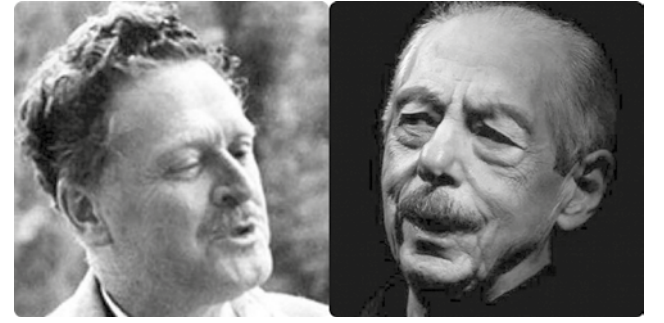
Şiiriyle ilk buluşmamızdan sonra bir arayış başladı. Ne bulduysam okudum. Daha şimdiki gibi bol kitap yoktu. Yıllar boyu yavaş yavaş çıkmaya başladı. Şimdi komik geliyor ama, kitaplarda kimi dizeler sansür korkusuyla (nokta nokta) çıkardı. Derken yaşamıyla ilgili kitaplar yazılır oldu. Ne bulduysam okudum.

İçimde kıpır kıpır devinen şiirler taşıyorum. Bu coşkuyu paylaşmak istiyorum. Tiyatrocuym. Bir şeyler yapmalıyım, ama ne? Sonunda karar verdim, bu şiirleri sahneye taşıyacağım. Bütünüyle şiirlerinden oluşacak tiyatral bir Nazım Hikmet özyaşam öyküsü oluşturacağım. Ülkemizde bir ilk olacak bu. 1975’te Kerem Gibi adıyla ilk Nazım oyunumu sahneledim.

Yasaklamalar, engellemeler oldu. Yargılanıp aklandım ama oyun topluma kabul ettirdi kendini. Uzun turneler yaptık, memleketin dört bir köşesine taşındık Nazım’ı. O zaman anladım egemenlerin ondan neden bu kadar korktuklarını. Nazım’ın şiirinin inanılmaz bir etkisi oluşuyor dinleyenler üzerinde. Halkın ruhunu biliyor, damardan giriyor, sürüklüyor peşinden.

Zaman zaman gümbür gümbür gümbürdeyen bir kavga şiiri bu. Senfonik bir orkestranın tüm olanaklarıyla, melodik ve ritmik zenginliğiyle şahlıyor, kanatlanıp uçuyor, zaman zaman kulağımıza fısıldıyor, yaşamın sırrını dillendiriyor. Umut oluyor, kırgınlık, aşk, mücadele, öfke...

Nasıl bir adam bu? Hatasıyla sevabıyla kendini olduğu gibi şiire dökmüş. Yalancı, numarası yok. Adamın kendi şiiri. Onca güçlük içinde türlü baskılara, yokluğa, on üç yıl mahpusluğa, ardından bir o kadar gurbetliğe, vatan hasretine karşın dimdik ayakta kalabilmek, umudunu yitirmemek, çevreye sevgi, direnç aşılamak insanüstü bir çaba gerektiriyor. Adam bir roman kahramanı.

Nasıl da sevecen, içten.

Memleketimden İnsan Manzaraları örneğin; buram buram sevgidir. “Kitabımın kahramanları padişahlar, generaller değil, katiller, milyarderler değil, benim kitabımın kahramanları bütünüyle emekçiler olacak,” diyor. “Onların ünü hiçbir zaman köylerinin sınırlarını, fabrikaların duvarlarını aşmadı. Onları komşularından başka kimse tanımadı...”

İşte bu insanlardan Arhavi İsmail, Şoför Ahmet, Kartallı Kazım, Galip Usta, Antepli Karayılan gibi ölümsüz kişiler yaratıyor. Kurtuluş Savaşı’nı destanlaştırıyor; oradan Şeyh Bedreddin’in dünyasına dalıyor; Taranta-Babu’nun kocasıyla Roma’da Mussolini faşizmine karşı direniyor; Ferhat’la birlikte Şirin’e kavuşmak için dağları deliyor.

Bir bakıyoruz Küba Devrimi’ne tanık olmak için Havana’da, ardından Tanganika Röportajı için Afrika’da, Hiroşima’da.

Tüm dünyanın ezilen, acı çeken, direnen kitlelerini kucaklayan bir yürek. Ünlü İtalyan tiyatro yönetmeni Giorgio Strehler, “XX.Yüzyıl’ın Dante’si Nazım’dır,” demişti.

Boşuna değil.

Biz ona ne yapıyoruz? On üç yıl hapiste tutuyoruz. Vatandaşlıktan atıyoruz. Adamı yıllar boyu “memleketim, memleketim...” diye vatan hasretiyle inim inim inletiyoruz.

Mezarı bile gurbet ellerde kalıyor.

Çağımızın en büyük ozanına biz “vatan haini” diyoruz. Ne güzel yanıt vermiş ama, “... Vatan kurtulmamaksa karanlığınızdan ben vatan hainiyim...”

Ben de onun peşinden koşturup duruyorum, yıllardır. Kerem Gibi’den sonra, gene şiirlerinden, İnsanlarım, Nazım’a Armağan, Yaşamaya Dair adlı oyunları uyarlayıp sahneledim. Avustralya’dan Kanada’ya, ABD’ye dek bir çok ülkede, tüm Avrupa’da onun şiirini yaşattım. Mehmet Ulusoy’un uyarladığı Sevdalı Bulut’u Türkiye’den sonra Fransızca olarak Paris’te de oynadım. Fazıl Say’la birlikte Nazım Oratoryosu’nu seslendirdim.

Sadece sahnede değil, 1 Mayıs alanlarında, siyasi toplantılarda, mitinglerde, anma gecelerinde onun ağzından geniş kitlelere seslendim. 1. Şube’deki dosyam kocaman bir klasör oldu. Bir vesileyle gösterdiler bana, oradan biliyorum. Gözaltı, yargılama, yasaklama, yurtdışına çıkma yasağı, ne gerekiyorsa uygulandı ki normaldir. Nazım’la bu kadar içli-dışlı olmanın bir bedeli olacaktır elbet. O bedel ödendi. Gerekirse gene ödenir.

Ona çok şey borçluyum. Dürüst olmayı öğretti bana. Tutarlı olmayı, yaşama sarılmayı, boyun eğmemeyi, doğru bildiğinden sasmamayı, zorbalığa karşı direnmeyi, ezilenlerin yanında olmayı... kısacası insan olmayı.

Yürekten teşekkür ediyorum sana koca Nazım, yıllar boyu, kuşaklar boyu daha kim bilir ne çok insanın yolunu aydınlatacaksın. ✨

EN İYİ YABANCI FİLM OSCAR ADAYI
KIRIK ÇEMBER'İN YÖNETMENİNDEN

Belgica

AX'IN MÜZİKLERİYLE

FELIX VAN GROENINGEN'İN YENİ

sundance
film festivali

FELIX VAN GROENINGEN'İN YENİ FİLMİ

10 HAZİRAN'DA SİNEMALARDA

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Seni sevdim.

Gülten Akin'in "Seni Sevdim" şiirinden

Seviyorum seni

denizi ilk defa
uçakla geçer gibi.İstanbul'da yumuşacık kararırken ortalık
içimde kimıldanan bir şeyler gibi,
seviyorum seni "Yaşıyoruz çok şükür!" der gibi.

Nazım Hikmet'in "Seni Seviyorum" şiirinden

Bir moloz yığınının bakınca ne görünür? Kimi inşaat artığı, kimi savaş enkazıdır. Herkesin odası, tarihi birbirine bulanır. Bir tuzluk tıpası araya karışabilir, bir anne ölmüş çocuğunun bedenini de arayabilir aynı yığında.

MOLOZ YIĞININDA NEFES ALMAK

Bir moloz yığına baktığınızda göreceğiniz şudur: Hiçbir şey. Karşınızda küçük bir tepelik ya da bir dağ yükseliyordur, o kütleyle varlığı hissedilir. Neyden müteşekkil olduğunu bilmediğiniz bir bütündür, parçaları ayıramazsınız. Ve bu bilinmezlik yordugundan tamamına moloz denir.

Bir moloz yığınının baktığınızda çok şey görürsünüz. Yazılmamış, belki yazılmaya lüzum bulunmayan tarihin kırıntıları. Yaklaştıkça bir büyüteç anlamı parçaları ayıklar, lakin bütünü yeniden kavramak artık asla mümkün değildir. O iş geçmiştir.

Senelerce oturduğunuz eve, eşyaları boşaltıp kapıyı çekmeden şöyle bir baktığınızda farklı bir yer gibi görünür gözünüze. Badanası kirlenmiş duvarlarda izler, yaslı duran mobilyaların, asılı çerçevelerin hayaleti gibi durur. Odalar hep bildiğinizden çok daha büyük, bir başka kılıktadır karşınızda. Ama her şeye rağmen o ışık, o renk, o koku bir hatıra molozu yığar önünüze. Boşlukla büyüyen bir yığın.

Kimbilir belki 1960'larda, belki 1970'li yıllarda yapılmış binalarının yerine daha yükseğini, otoparklısını, temizini ve büyüğünü yaptırmaya oy birliğiyle karar veren apartman sakinleri moloz işiyle ilgilenmez. El sıkışılan müteahhitin bu hizmet sektöründe filo yaratmış anlaşmalı şirketleri vardır. Tuttukları taşeron işçilere günlerce duvarları parçalara böldürüp, sonra damperli kamyonlara yüklerler. Sıra sıra kamyonlar kentin moloz köşelerinde arka kapaklarını açar, boşaldığı an, yeni bir dönemi işaret eder gibi dann diye çarpar o arka kapak.

Salça sıçramış geometrik desenli mutfak fayansları, parmak izi bırakılmış kapı, pencere pervazları, sırt yaslanmış duvarlar balyozlarla uflanmış, artık odalar birbirine karışmıştır. Herkesin odası birbirine değmiştir o yığının içinde. Ne tuhaf, ne dokunaklı. Sen nefret ettiğim üst komşum, hiç tanımadığım daire 3, apandisitim patlayayazdığı beni hastaneye yetiştiren karşı komşum, hep birlikte ufalanıp sonra da silindirleneceğiz demek. Öyle bir şey varsa, kader diye bu yazılır mı? Herkesin o binadaki tarihi artık bir bulamaç.

Kentler dönüşürken nadiren işin içine irade giriyor. Kaldı ki oy birliğiyle apartmanın yıkılmasına karar vereninki hangi laboratuvar ortamında saf özgür

irade? Yoksullar işini biliyor, kentin en güzel yerlerine çöreklenmişler önceden; böyle düşünüyor birileri. Oysa ki onların gücü belki daha uzağa gitmeye yetmemiş ya da kendini kentin asli sahibi hissedenlerin burun kıvrıldığı yerleri kireçleyip sardunyalayıp güzelleştirmişler, kiminin elli yıl evvel şehrin çeperine kurduğu eve kadar büyümüş merkezin çapı. Velhasıl artık "merkeze" layık görülmeyle iradeleri de cebren o moloz yığınlarında. İçeride unutulmuş bir oyuncak araba tekeri, bir tuzluk tıpası, bir kibrit kutusu da. Belki. Onlar bıraksanız molozlarına sarılırlar, silindir beni de ezsin diye üzerine yatarlar. Başkaca ne kalmıştır çünkü.

Torba yasalarla hukuk kılıfında, bazen hiç müdanasız zorla, bazen kendi haline bırakıp sermaye eliyle... Kentleri molozlaştırmanın askeri yöntemleri de vardır. Vinçten, kepçeden, balyozdan önce panzer, akrep yollanmış mahallelerdir bunlar. Ne yaşadıklarını ne öldüklerini bildiğimiz kimi özel güvenlik birimleri, bir taşla kuş sürüsü vurmaya hedefleyenlerin tayiniyle, sokakları çıkılmaz, evleri yaşanmaz kırlarlar önce. Ucuz briketle çıkılmış üç katlı apartmanla, antik taşları baki cumbalılar yan yanadır; yeni asılmış çamaşır kokusuyla az ilerideki ciğercinin ocakbaşından yükselen duman bir anda yok olur.

Vergilerle sipariş edilmiş mühimmat, mobilyaları dahi boşaltılamamış apartmanları dümdüz eder. Ölüm korkusuyla kaçanların artık geri döneceği bir odası dahi yoktur; devlet zorla hayatlarını molozlaştırmıştır. Misal Dört Ayaklı Minare'nin gerisi Mars yüzeyi kadar insansız ve oksijensiz bir düzlüktür artık. Bu ne cürettir... Tam oralara yeniden dikilecek "tarihi" görünümlü "egzotik" esanslı yeni mahalleleri müjdeleyebilmek ne cüret...

Bir de ölenler vardır. Bir moloz yığınının yakından baktığınızda çok şey görebilirsiniz. Bir oyuncak bebeğin kopuk bacağı değil, inşaat molozuna benzeyen savaş enkazında kendi kızının bacağı arar bazı anneler. Hatıraları değil, canı ciğeri düzlenip damperli kamyonlarla Dicle kıyısına dökülmüştür. Umut denilen böyle bir şeydir artık onun için. Bir umut da kendini cihanın sahibi sananların tarihin moloz yığınının döküleceği gündür. Bazen olur, bazen olmaz. ✨

Bir moloz yığınının baktığınızda çok şey görürsünüz. Yazılmamış, belki yazılmaya lüzum bulunmayan tarihin kırıntıları.

DIKŞIIINN!

Silah mevzusunu bir de silah satan dükkanlara sorduk...

ÖZDOĞAN GÜVENLİK VE ELEKTRONİK MALZEMELER

- Adım Bekir Özdoğan. Silahlara meraklı olduğum için böyle bi dükkan açtım. Ama açıkça söyleyim kurusıkıyı sevmiyorum. Kurusıkıyla cebinde faturayla gezebilirsin ama polis çevirse silahına el koyabilir. İşin yoksa uğraş dur.
- “Kurusıkı gerçeğe çevrilmez” diyorlar, kim söylerse yalan söylüyor, anında değiştiriyorlar. “Tak” diye namluyu değiştiriyor herif. Bana kalırsa kurusıkı silah ne satılsın ne taşınınsın. Şimdi bi mevzu olsa, sen çıkarsan kurusıkıyı, uzaktan bakılınca anlaşılmasın. Karşıdaki adamda da gerçek silah varsa al başına belayı. Bu yüzden kurusıkı satılmasın. Onun yerine gerçek silah satılsa daha mantıklı.
- Gerçek silah yasallaşsın, vergileri düşsün, halkın alımı kolaylaşsın. Ben gerçek silah alamadığım için gidip kurusıkı alıyorum ya da ruhsatsız silah alıyorum. Böylelikle devlet de vergiden oluyor. Ya da ruhsatsız silah aldığım için gayri meşru silah çok kolay bulunamıyor. Ama ruhsatlı bi silahla işlenmiş bir

cinayetin bulunmama ihtimali sıfır. Hepsinin balistik kaydı var. Bu yüzden kurusıkıya sonuna kadar karşıyım. Hepsi gerçek olsun.

- Benim evimde gerçek silahım var. Bu bir tutkudur. Makine Kimya’da silah aldım ama beni “meeeee letti”. Hem avrupa’dan 5 kat fazla fiyata sattı hem de bi ton evrak işi, yok vergi borcun falan var mı uğraş dur. Bi de bana yılda 200 mermi hakkı taniyo. E hakkım bitince n’apıcam, uğraş dur.
- Silahın evde durmasından korkmuyorum. Benim çocuğum 10 yaşında, ben silahımı temizlerken yanımda durur ama bi kere bile ellememiştir. Niye? Çünkü eğitim şart. Merminin silahın ağızında ne işi var, bunu bile bilmiyorlar. Silah alırken 10 tane hastaneden rapor istemesin, psikologdan rapor istesin. Psikolog 3 tane uyduruk soru soruyo sonra geç diyo. Yapsana adam gibi muayeneni. Silah alacak adama ortopedistten rapor isteyeceklerine psikologdan istesinler.

YILMAZ GÜVENLİK SİSTEMLERİ

- Adım İbrahim Yılmaz. 22 yıldır bu işi yapıyorum.
- Küçükliğümden beri silahlara bi ilgilim vardı, ben de silah dükkanı açtım. Silahı toptancılardan alıyorum, sağ olsunlar kolaylık da sağlıyorlar. Her isteyen de gidip alabilir, böyle bi dükkan açabilir.
- Evimde silah yok, çünkü bıktım. Ama bu işi yapmasaydım heveslenip alırdım bi tane. Ruhsat alırken de bi zorluk yok ancak taşıması yasak. Alıp evde bulundurabilirsin. Benim sattığım silahların şu yönden bi iyiliği var, bunlar kurusıkı. Düğünde falan atıyosun,

kurusıkıdan sadece ses çıkıyo, ses korkutuyo.

- Hükümetten isteğimiz internetten direkt silah alacak kişinin sabıkasını “tak” diye görmek. Burda silah alacak kişiden sabıka kaydı falan istiyoz ama direkt bizim görmemiz daha iyi olur.
- Silahların reklamı yeterince yapılyo internetten, meraklısı bakıyo. Ama televizyondan falan reklamını yapılmasını isterim çünkü satışlarımız artar.
- Dışarıda şimdi başka dükkanlar da var, elektronik satıyolar hatta sex shop bile var ama ben öyle bi dükkan açmam. Sex shop açacağıma yine böyle bi dükkan açarım.

VAROL GÜVENLİK ELEKTRONİK

- Adım Ahmet Ulu. 13 yıldır bu işi yapıyorum. Tezgahtarlıktan gelmeyim. Başka yerde çalışmam.
- Erotic shop falan yakışmaz, mutaassıp bir adamım ben.
- Askerlik hariç elime hiç silah almadım, isim de olmaz. 13 yıldır bu işi yaptığım için doydum artık. Silah konusunda beni tek rahatsız eden şey fabrikasyon yağı. Müşteriye sattığım zaman hemen elimi ıslak mendille siliyorum.
- Eskiden kuru sıkı silahları hemen gerçek yapıyorlardı ama şimdi öyle bi şey kalmadı. Yapamıyorlar artık. Namluyu değiştirmek gerekiyor ki olmaz o iş, çok uzun. Malzemeyi alırken falan hiç zorlukla karşılaşmadım, bu işi yapan çok kişi var.
- Silahın şiddetle ilgisi olmasını istemem, eğlencelik olsun. Mesela köyde düğünlerde kurusıkı atmak eğlencelik bir şeydir. Zaten biz ona “mermi yakmak” deriz “mermi atmak” değil. Bence ithal silah daha iyi. İşçiliği falan yerli silahta bulamazsınız.

ÜMİT GÜVENLİK SİSTEMLERİ

- Adım Tolga Karataş. 15 yıldır bu işi yapıyorum. Talep olduğu için böyle bi dükkan açtım. Başka talep olan işler var ama ben böyle bi dükkan açmak istedim.
- Öyle erotic shop falan aklıma bile gelmedi, açmam da zaten. Silahları alırken kolaylık da sağlıyorlar.
- Toptan alıyorum ben. 18 yaşını dolduran, sabıka kaydı ya da e-devlet şifresi olan herkes silah alabilir. Kurusıkı normal silaha dönüştürülemez. El altından yaparlarsa da orasını bilmem.
- Kendime ait bi silahım yok. Çünkü meskun mahalde ya da başka yerde kullanmak yasak, alkollüyen kullanmak yasak. Bi tek ormanlık

alandaki kimseyi rahatsız etmemek kaydıyla serbest. Benim de ona vaktim yok.

- Silah reklamları bence iyi bi şey değil. Gençleri teşvik eder, bizim gençler meraklıdır. Satışlar belli olmuyo. Yaz sezonu düğün falan olduğu için satışlar daha yüksek.

GÖZÜ TAMAMMEN AÇIK ADALET

Korkuyordu, çünkü zaman aşımını pek çok seviyor, hatta teşvik ediyordu...

Yargıcın teki korkuyordu çok.
Cüppesinin her bir ipliğine,
kürsüsünün her bir kıymığına, imzasını
attığı her bir hükmün en kısa satırına
dek...

Korkuyordu, çünkü gelmiş geçmiş suçluların en adisiydi. Ödünç alınmış bir kravata, kumaşı kayışa dönüşmüş bir takım elbiseye, yerden kalkmayan bir çift göze, efendi efendi durmalara, sözde pişmanlıklara sayısız defa iyi hal indirimi vermişliği vardı.

Korkuyordu, çünkü gelmiş geçmiş suçluların en işgüzarıydı.

“Oruçluydum,
ne yaptığımın
farkında
değildim”,
“On yaşındaki
çocuğun
göğüsleri
gelişmiş midir ki
ellesin de istismar
etsin”, “Müvekkilim
verilen emirleri
yerine getirmiştir.

Başbakan bizzat talimatı ben verdim demektedir”, “Sabotaj yapılmak istendiği sırada büyük bir facia yaşanmıştır” ve “Biz de tecavüze uğradık” türünden savunmalara sayısız defa beraat vermişliği vardı.

Korkuyordu, çünkü gelmiş geçmiş suçluların en küstahıydı. Müştekinin ruhsal ve bedensel olarak sağlığının bozulduğunun tespit edildiği, kendisinin ya da ailesinin travma ve mağduriyetinin devam ettiğinin kaydedildiği sayısız adli tıp raporunu çok defa göz ardı etmişliği vardı.

Korkuyordu, çünkü gelmiş geçmiş suçluların en sağırıydı. Mağdurların, “Bir kişi hapisten çıksın, kendimi bu salonda, mahkemenin ortasında asarım”, “Ben daha çocuğum” ve “Benim de oğlumu polisler katletti ben de müdahil olmak istiyorum” türünden haykırışları karşısında kulakları tıkalıymışçasına SESSİZLİK! isteyebiliyordu.

Korkuyordu, çünkü gelmiş geçmiş suçluların en rol keseniydi. Takdir yetkisini açıkça baskı, telkin ve talimatların etkisi altında kullanıyordu. Çocuk odaklı değildi, kadın odaklı

değildi, barış odaklı değildi, hak odaklı değildi, özgürlük odaklı değildi. Adaletin iplerinin yukarılardan çekilmesine izin veriyordu.

Korkuyordu, çünkü zaman aşımını pek çok seviyor, hatta teşvik ediyordu.

Korkuyordu, çünkü gelmiş geçmiş suçluların en örtbasıydı aynı zamanda. Bu milletin birlik ve beraberliği için çekilmesi gereken tetiği çekenlerin, atılması gereken tekmeyi atanların, indirilmesi gere

copu indirenlerin, silinmesi gereken

kamera görüntülerini
silenlerin, kaybedilmesi
gerekten delilleri
kaybedenlerin,
sıkılması gereken
gazı sıkınların ve
yıkınması gereken
olay yerlerini
yıkayanların sırtını
sıvazlıyordu.

Yargıcın teki
korkuyordu çok,
çünkü katildi. Sübyancıydı.
Tecavüzcüydü. Tacizciydi.

Teröristti. Bölücüydü. Gelmiş geçmiş katillerin hepsinden daha beter katildi. Sübyancıların hepsinden beter sübyancı. Tecavüzcülerin hepsinden beter tecavüzcü. Teröristlerin hepsinden beter terörist. Bölücülerin hepsinden beter bölücü. Maşaların hepsinden beter maşa. Korkuyordu çünkü bu liste sonsuz uzuyordu.

Korkuyordu, çünkü salıverdiklerinin aksine, küçük kış delikleri kadar içleri de acıyan çocuklar, amları gibi zorla açılmayan yürekleriyle kadınlar, sözlerinin kendisi gibi barışçıl sesleriyle akademisyenler ve gazeteciler, sevdikleri gibi hayatlarının geri kalan güzel günleri de ellerinden alınmış insanlar bakabiliyordu gözlerinin dosdoğru içine.

Çekip gitmiyordu kabuslarından,
İhmalkârlıkla iskeleden düşmüş işçiler,
mülkiyetin kurşunlarıyla delik deşik
edilmiş kadınlar, düşüncenin suçuyla
dört duvar arasında çürüyen ya
da gelecek güzel günlerin hayaliyle
pusu kurulmuş ve haklılığın verdiği
tevekkülle vicdanlı o insanlar, insanlar,
insanlar. 🐞

**Çekip gitmiyordu
kabuslarından,
ihmalkârlıkla
iskeleden düşmüş
işçiler, mülkiyetin
kurşunlarıyla
delik deşik edilmiş
kadınlar.**

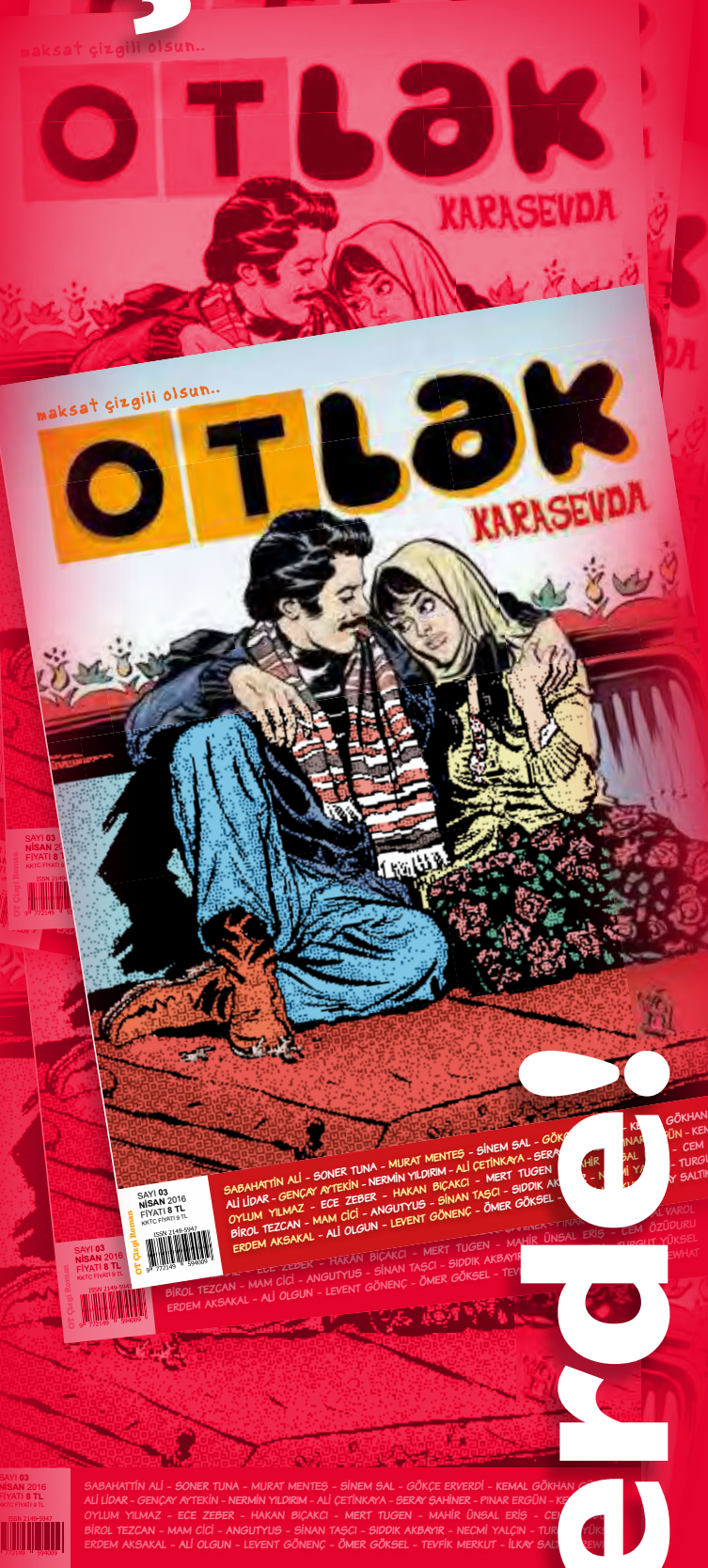
Bugünün Kitapları, 216 sayfa

Kült yönetmenin kendi ağzından portresi

“Türkiş Star Wars” diye global şöhrete ulaşan tam manasıyla bir kült film, *Dünyayı Kurtaran Adam*. Onun yönetmeni Çetin İnanç, kovboy filminden edebiyat uyarlamasına, avantürden türkücü filmine, dinî filminden seks komedisine, yüz elliye yakın filme imza atmış bir sinema emekçisi, sinema delisi. “B sınıfı” denen filmlerin dünyasını anlatıyor bu kitapta. O filmlerin kendisi kadar heyecanlı, tatlı hikâyeler... Tevazuyla ve tutkuyla anlatılan bu hayat hikâyesi, ‘60’ların başından ‘80’lerin ortasına, Türkiye’de sinema tarihinin mahremine ışık tutuyor.

Çıktı!

Bayilerde!

NARKOZ

Tıp...tıp...tıp...tıp...
Hava çok sıcak, her taraf beyaz, belki kırık beyaz, hatta kirli beyaz. Temiz kirli beyaz değil, kirlenmiş beyaz yani.

Bahçede, fazlasıyla olgunlaşmış dutlar yer çekimine dayanamıyorlar. Her biri başparmak iriliğinde. Düşen dutlar, bir arabanın üstüne düşüyor: Pıt... pıt... pıt... pıt...

Aralıksız düşüyorlar. Daha yumuşak olanlar düşer düşmez dağılıyor, dağılırken şlap diye ses çıkarıyorlar.

Hastane bu gece sanılanın aksine pek sessiz. Ve gecesini yaz gecesinden beklenmeyecek bir uzunlukta.

Gün boyu uyumuş olmalıyım. Bir türlü uykuyu tutmuyor.

Pıt... pıt... pıt... pıt...

Biraz ötede yaşlıca bir kadın var. Olgunlaşmış dutlar gibi, hayata tutunmakta zorluk çekiyor. Yer çekimi yasası onun için de işleyecek. Bütün gün iniyor, bir ara dalıyor, kuş uykusu... Sonra inlemeler devam ediyor. Ses, yaralı yerinden çıkıyor gibi, acıya bulanarak, derinlerden... Sürekli inlemekten sesi kısılmış. İstmeden çıkıyor ağzından. İlh... aaahh... ıııhhh...

Yattığı yatakta sadece beyaz çarşafın kabarıklığı var gibi. Yatağın içine gömülmüş incecik bir kadın... Baş, yatağın üstüne atılmış çarşafın bir kıyısında duran kesik bir baş gibi... Cansız. Elmacık kemiklerini de içine alacak genişlikte bir çerçeve, başı yastığa gömüldüğü zaman, gözlerinden iki parmak uzakta kalıyor. Sürekli uyuklamasına rağmen gözlük her zaman gözünde. O yataktan sadece intiler yükseliyor.

Aahhh...ıııhhh...

Pıt... pıt... şlap...

Biraz sonra, mavi önlüklü biri geçiyor. Önce ses uzaktan geliyor, daha sonra belirginleşiyor.

Kendinden emin adımlarla yürüyor. Sessiz ortam yaratma gibi bir derdi yok belli ki.

Tıtır...tıtır...tıtır...tıtır...

Boynunda, ipe asılı bir kart var. Tanıtıcı kart olsa gerek. Fakat üst cebine sıkıştırmış.

İyice işığa yaklaştı. İnce bıyıklarını özenle düzelttirmiş. Bu onu filmlerdeki üçkâğıtçı tiplere benzetmiş. Son yıllarda öğrendiğim bir şey varsa o da şudur: “Bıyığı özenle düzeltilmiş birine asla güvenme.”

“Bakar mısınız? Başparmağım ranzanın demirine takıldı” diyecek, yardım isteyecek oldum, vazgeçtim sonra. Böyle bir hikâye okumuştum, kendimi hikâyenin kahramanı sanıyor olabilirim. İlaçlar, aklımı uyuşturuyor. Belki bu komik yardımı daha güvenilir gözükenden almalıyım. Tedbirli olmakta fayda var.

Aahh...tıp...tıtır...şlap...

Herkesin uyuması gereken bir saat. Şu şişman kadın da uyuyor. Uyumadığı zaman sürekli konuşuyor. Bir hastadan beklenmeyecek bir performans. “Görünmeyenlerden” yardım bekliyor. “Gelseler nasıl anlayacaksın, görünmüyorlar ki” dedim, cevap vermedi. Dudakları kıvıldandı sadece, gözleri tavandaydı. Korktum.

Bir süre sonra cevap verdi. “Çanakale’de” dedi, “yetiştir”, tavana dikerek gözlerini tekrar. Hiç şüphesi

yoktu, geleceklerdi. Bi daha korktum.

Sürekli çocuklarından bahsediyor. Ne kadar iyi olduklarından. Çocukları bazen uğrardı, ama hiçbirini bir sigara içiminden uzun kalmazdı. “Çok işleri varmış, yoksa onu yalnız bırakırlar mıymış, yanı başından ayrılmazlarmış, onu çok severlermiş” falan filan... Evet, şükür ki uyurken konuşmuyor.

Arada bir, ambulanslar ürpertici bir sesle hastane bahçesine giriyor. Mavili-kırmızılı ışığı duvarlara, ağaçlara vuruyor. Herkes bir ağızdan “Allah yardım etsin” diyor. Ardından da “çok şükür”. Bu şükür kendileri o halde olmadıkları için yapıyorlar. Ve o durumdakinin acısını en içten duygularla paylaşıyorlar. Onu, herkesten çok anlıyorlar. “Allah ede de çocuk olmasa” diyor biri. Başlar öne eğiliyor. Herkes kendi çocuğunu düşünüyor.

Koridorda biriken ağır ilaç kokuları, açık kapıdan içeri giriyor. Alkol, tentürdiyot, salvon, rivanol... Hepsi birleşince dayanılmaz bir kokuya dönüşüyor. Yıllarca bu koku gitmeyecek burnumdan. Dışarıdan, pencereden de aynı koku giriyor içeriye.

Ağaçlar pansuman edilmiş gibi kokuyor.

- Hemşire hanım!

Beyaz önlüklü biri! Hem de bıyıksız! Tekrar sesleniyorum, kısık bir sesle. Şişman kadın uyanırsa işte o zaman yandık. Neyse ki, o uyanmadan beni duyuyor. Baş parmağım, diyorum, anlatıyorum. Eliyle bir şeyler yapıyor. “Çıt” diye bir ses çıkıyor. Parmağım kırıldı sanıyorum. Veya onun parmağı. Demiri kıramayacağına göre. Çarşafın ipi dolanmış diyor, umursamaz bir sesle. Utanıyorum. Böyle bir fikre nasıl kapıldım.

Sesler sürekli yükseliyor...

Aahh...ıııhh...tıp...tıtır...

Midemde acı bir boşluk var. Bu ara yemek yediğimi hatırlamıyorum. Bugün yememişim belli ki. Belki de bir aydır açım. Hiç hatırlamıyorum.

Şişman kadın horlamaya başlıyor. Onun yemek yediğini hatırlıyorum ama. Her seferinde gülümseyerek ve bir kurt açlığıyla karşılıyor yemek saatini. Öldürürken haz alan bir katil gibi görünür. Hasta olduğuna inanmıyorum. Burada tatil için duruyor sanki. Verilen her şeyi yiyor, uyuyor ve konuşuyor. Ondan nefret ediyorum. Ellerini, göbeğine kadar sarkan memelerinin üzerinde birleştirip durmadan konuşuyor.

Terlikleri yatağının yanında, biraz uzansam alabilirim. Uzanıp alıyorum. İhtiyar kadının yatağının altına fırlatıyorum. Hasta olduğuna inanmıyorum.

Sabaha iki saat var. Kahvaltı saatine dört. Dayanabileceğimi sanmıyorum. Ne zamandan beri aç olduğumu bilsem, kendime ömür biçebilirim. İnsan, kırk gün aç yaşayabiliyormuş.

Şişman kadının çekmecesinde gofret var, hatırlıyorum. Oğlu gofret fabrikasında mı çalışıyormuş neymiş. Sessizce açtım çekmeceyi. “Görünmeyenler”in görünesi tutmasa bari. Görünürde kimse yok, ama bu durumda bu da korkutucu olabiliyor. Birkaç tane aldım. Belki de bu gofret hayatımı kurtaracak. Çıtır... çatır...çıtır...

Sağ ol şişman kadın ve özürlülerim. Yapabilsem terliğini geri alırdım. 🌸

AHMED ARIF'İN GÖMLEĞİ

REWHAT

İki yakın arkadaş
Ahmed Arif ve Cemal
Süreya her zaman
aynı meyhanede
içerler, dertleşirler,
şiir yazalar...

Bir gün Ahmed Arif
meyhaneye gelmez. İki gün,
üç gün darken, neredeyse
aradan bir hafta
geçer. Cemal Süreya
dayanamaz, garsona
sorar; "Oğlum bizim
Ahmed'i hiç gördün
mü?". Garson, "yok
Cemal Abi hiç görmedim,
bir haftadır uğramıyor
valla" der.

Bunun üzerine
Cemal Süreya, Ahmed'i
aramaya başlar fakat bir
türlü bulamaz. En son,
ispirto içilen üçüncü sınıf
meyhanelere bakmaya
karar verir ve bu
yerlerden birinde bulur
Ahmed Arif'i.

"Nerelerdeydin Ahmed" diye sorar, Ahmed Arif cevap vermez.
"Oğlum söylesene, biz seninle dostuz" diye üsteler. Ahmed Arif, "Cemal,
ben sana çok büyük bir hata yaptım" der sadece. Cemal Süreya "ben
böyle bir hata yaptığımı hatırlamıyorum" dese de, "Yok
yok, yaptım. Ben senin kız kardeşine âşık oldum"
deyiverir Ahmed Arif. Cemal
Süreya da bunun normal
olduğunu söyleyerek,
"senin gibi bir
insandan daha
iyisini bulacak
değil ya Ahmed"
der. Uzun
uzun konuşup
dertleşirler.

Zafer Çarşısı'nda
buluşmak üzere
sözleşirler ama o gün
Ahmed Arif buluşmaya
gelmez. Çok
sinirlenen Ayten,
ağbisine anlatır
durumu. Cemal
Süreya da
sinirlenir.

Cemal Süreya
"Evlen kız, Türkiye'nin en iyi şairi"
diyerek kız kardeşi Ayten'i,
Ahmed Arif ile buluşup görüşmesi
için cesaretlendirir bile.
Ayten önce şaşırır ama ağabeyinin
sözünü de dinler.

Eliyle koymuş gibi
yine aynı üçüncü sınıf
meyhanede içerken
bulur Ahmed Arif'i ve
"neden kız kardeşimi
beklettin" diyerek başlar
söylenmeye... Ahmed Arif
ise "Gömleğim kirliydi be
Cemal, temiz bir gömleğim
yoktu. O gün onun karşısına
kirli gömlekle çıkmak
olmazdı" der sadece. ✱

İYİ UYKULAR

**“Navê min Hesên e. Hasan Yalnız.
Çünkü ben yalnız kurtuldum. Yalnız.” ***

- İyi yolculuklar.
- Size de.
- (Havali) Muhtarım ben. (Çok havali) On sekiz sene oldu.
- (Şaşkın) Tebrik ederim.
- (Gururlu) Sağ olasın. Sen ne iş yapıyorsun?
- Ben öğrenciyim.
- (Şaşkın) E sakalın ağarmış.
- Doktora öğrencisiyim. İlkokulu sayarsak, ben de neredeyse 20 senedir öğrenciyim.

- (Küçümser) Maşallah (!) Sadece öğrenci misin?

- Sen hangi mahallenin muhtarısın?
- Üçler Mahallesi. Sen nerede oturuyorsun?
- Ben başka şehirden geldim de babamlar senin muhtarlık yaptığın mahallede oturuyor.
- Allaalla! (Araştırmacı) Babanın adı soy adı?
- Halil Kemer.
- (Emin) Hah öyle de. Şimdi bildim. 1980 Niğde doğumlusun.
- ?
- (Ukala) Şaşırdın değil mi?
- E şaşırdım tabii.

- Daha bu ne? Bak şimdi, üç kardeşsiniz; biri kız, ikisi erkek. Eviniz annenin üzerine kayıtlı. Babanın küçük bir marketi var. Evlere servis de yapıyorlar. Küçük kardeşin mobilette yapıyor dağıtımı. Geçen seneye kadar ehliyeti yoktu ama bu sene aldı. Yine de dağıtım çıktığında kask takmıyor. Geçen trafik polisleri durdurdu, kardeşin ceza yazacaklarını sandı ama polisler bir uygulama yaptıklarını söyleyerek kardeşine kask hediye ettiler. Sen üniversiteye başlayınca kaydını baban aldırıldı. Aslında öyle olmazdı ama ben yaptım. Sonra da kayboldun gittin. Herhalde kaydın okuduğun yerdedir.

- (Şaşkın) Maşallah (?)

- Maşallah ya. (Gururlu) Mahallemde olup biten her şeyden haberim vardır. (Çok gururlu) Muhtar dediğin, her şeyden haberdar olur. Olmalı da. Az değil, on sekiz sene. Senin okuduğun bölümü de... Dur söyleme... Sosyoloji.

- ?

- Her şeyi bilirim. Benim oğlan hukuk bitirdi. Önce biraz avukatlık yaptı, sonra hakimlik sınavına girip hakim oldu. Zaten benim ağbim de Yargıtay üyesi.

- Torpil mi?

- (Sırıtarak) Öyle demeyelim de... Çalışırsan Allah mükafatını veriyor. Yeter ki devletin, milletin kıymetini bil. Bizim aile zaten köklü bir ailedir. Hepimiz devletimizi milletimizi seven insanlarız. Ben kendim de emekli başçavuşum. Eskiden yıpranma payı daha fazla olduğu için kırk yaşında emekli oldum. E evde boş boş oturup hanım dırdırı dinleyeceğime muhtar olayım dedim, oldum. Makamımı bir görsen...

- Makam derken?

- (Gururlu) Eskiden çok kötü bir yerdedi. Böyle köhne, insanların gelmeye korkacağı bir yer. Ben alttan girdim, üstten çıktım, çocuk parkının bir köşesine bir muhtarlık yaptırdım. Mahalleden

birkaç zibidi karşı çıktı, eylem meylen yaptı ama bizde öyle birkaç çulsuza... lııı, şeye, hah, çapulcuya papuç bırakacak göz yok. Bırakmadık da. Yaptık. Çok güzel bir makam şeysi oldu. Böyle girişte bekleme salonu niyetine bir yer var. Oradan da benim makama geçiliyor.

- (Anlamış) Dayı sen nereye gidiyorsun?

- (Gururlu) Muhtarlar toplantısına.

- Çok merak ediyorum, ne yapıyorsunuz orada?

- Çok önemli şeyler konuşuyoruz. Devletin, milletin refahını, geçmişini, geleceğini, olanı, biteni değerlendiriyoruz.

- Siz mi?

- Biz ya, beğenemedin mi?

- Yok da, ben siz sadece dinliyorsunuz diye biliyorum.

- Aramızda konuşuyoruz. Geçenlerde diploma bile verdiler bize, fahri diploma. Çok gururlandım.

- Siz sonradan geldiniz değil mi bizim memleketimize?

- Evet.

- Biliyorum canım. Laf olsun diye sordum. Aslen Kayserilisiniz. Oradan Niğde'ye, Niğde'den de bizim oraya gelmişsiniz.

- Yok. Aslen Dersimliyiz.

- (Şaşkın) Allaalla! Tunceli yani.

- Yok, Dersim.

- ?

- 38'de sürülenlerden.

- İsyanda?

- İsyan falan yok. Sürmüşler. Öldürebildiklerini öldürmüşler, kız çocuklarını evlatlık vermişler, kalanları da sürmüşler.

- Şimdi yeğenim, o iş öyle değil. Biz de biliyoruz. Şimdi o zamanlar isyanın başındaki adam devletimize ihanet edip İngilizlerle birlik olmuş. O öldürülenlerin hepsi isyancı, anarşist. Sürgün edilenler de öyle.

- Ana kucakında evlatlık verilenler?

- Onlar masum bak. Zaten o yüzden devletimiz onlara sahip çıkmış, arada heba olmasınlar diye evlatlık vermiş.

- Yaşayanlar, öyle demiyor. Orada görev yapan askerler bile anlattı.

- Allaalla! Hiç duymadım. Duysam da inanmam. Bunlar devletimizi yıpratmak için uydurulan şeyler.

- Kim uyduruyor?

- Siz gençler böylesiniz işte. Bizde düşmandan çok ne var? İçeride, dışarıda... Mesela Rusya. Sonra Amerika'nın çok pis oyunları var. Avrupa zaten hiç gülmemizi istemiyor. Devletimiz ne zaman güçlense, bir bakıyorsun böyle oyunlar çıkıyor. Birbirimize düşürüyorlar bizi. Siz okumuş insanlarsınız, sizin bu oyunlara gelmemeniz lazım. Sonuçta hepimiz bu vatanın evlatlarıyız. Kürdü, Arabı, Çerkezi hepsi bizim kardeşimiz.

- Neden siz ağbisiniz?

- Ohoo! Sen lafı nereye çekiyorsun anlamadım ki! Biraz araştırın, gerçekleri görün! Devlet bizim babamızdır. Baba evladına kıyar mı? Kıymaz. Diğer söylenenlerin hepsi yalandır, uydurmadır, iftiradır. Yok Ermeni soykırımını, yok Alevi şeysi... İnanmayın böyle şeylere.

- (İronik) O kadar özeniyorlar ki o yalanlara, yüzlerce ağıt yakıyorlar o yalanın üzerine değil mi? Şiirler yazıyorlar. Öyküler anlatıyorlar.

- Tabii minareyi çalan kılıfını hazırlar.

- He muhtar he. Sen benim dedemi hatırlıyor musun?

- Hatırlamam mı ya, çok muteber bir adamdı. Ağzı var dili yoktu.

- Çünkü tüm ailesini gözünün önünde öldürmüşler. Babasını, amcasını, annesini, teyzesini! Herkesi! Onu da sürmüşler. Kara bir trende aylarca yol gitmiş. Yolda ölenler olmuş. Trenden atlayıp kaçanlar! Bilmediği bir yerde, bilmediği bir dili reddetmiş! Susmuş! Siz de ona 'muteber' demişsiniz! Dünyadan haberiniz yok! Ya da yokmuş gibi davranıyorsunuz!

- (Babacan) Sen yine de devletin, milletin kıymetini bil. Baban gibi ol. Baban senin gibi değil, babana benze biraz. Bak, çok güzel şeyler oluyor. Yollar bile çok güzel, hepsi double. Arabalar da güzel. Çok yol kat ettik, çok. Baksana kahve bile veriyorlar. Her gün biraz daha demokratikleşiyor, her gün biraz daha özgürleşiyoruz. Yeter ki bakmasını bil. Ben şimdi bu söylediklerini dedenin, babanın hatırına duymazdan geliyorum ve yatıyorum. Yol uzun, yatmadan bitmez. Uyuyalım ki yol bitsin. İyi uykular. 🌟

* Özgür Fındık'ın hazırladığı "Kara Vagon" adlı belgeselden.

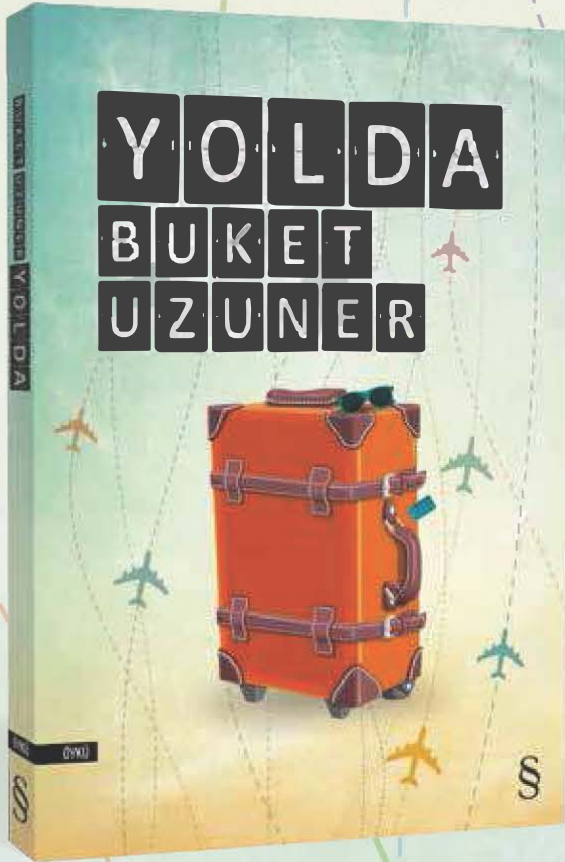
ÖYKÜ

§

YOLDA BUKET UZUNER

Yedi kentin yedi gezgin öyküsü!..

Birbirinden çok farklı kentler, diller, kültürler, yemekler ve karakterler; İstanbullu bir yazarın imgeleminden aynı insanî ve evrensel yolculuğun birer yolcusuna dönüşüyor.

Kitap Satılan Her Yerde...

EVEREST

www.everestyayinlari.com [f/everestyayinlari](https://www.facebook.com/everestyayinlari) [t/everestkitap](https://www.twitter.com/everestkitap) [i/everestyayinlari](https://www.instagram.com/everestyayinlari)

YUMRUKLARIMIN SIKI TARİHİ

Saim Abi, elleriyle gözlerini kapamış yarı eğilmiş bir pozisyonda kendisini korumaya çabalıyorken, çekicin sivri tarafını kafasına geçirdim. “Buyurun ben Ulaaaan?” diye bağırdım.

Yorganların üst üste dizili olduğu sandığın tam karşısında öğleden sonraları soğanlı yemek kokan odada yazdığım bir kitapla dünyaya açılacağıma inanıyordum. Sigarayı, çiçekli tabağın içindeki portakal cesetlerinin üstünde söndürdüm. Bir hikâye anlatacaktım. Aslında bu hikâyeyi anlatmanız için, öncelikle size kapının yanında neden duvara yaslı bir ütü masası durduğunu ve onun beni geceleri üzerine ışık vurduğunda niçin dertlendirdiğini de anlatmam gerekirdi. Hatta aynı duvarda asılı duran aile fotoğrafındaki bireyleri size tek tek tanıtmam, ne kadar acılı bir çocukluk yaşadığımı hepinizle paylaşmam, sonra da ağlatmam gerekirdi. Ama bunu yapmak istemiyorum.

Siz benim okurumsunuz. Dışarıda size kahve ısmarlayacak o kadar insan dururken beni dinlemeye karar verdiyseniz, bana inanıyorsunuzdur. Palavra sıkılmaz bu herif diyorsunuzdur. Huyum değildir zaten. Asla yalan söylemem. Kaldı ki bu dünyayı kurtaracağıma inanan beş insana bunu kesinlikle yapmam. Benim beş okurum var. Kendi aralarında çoğalırlarsa ırkımız genişler. Ama bu sizi ilgilendirmez. Şimdi sizi ilgilendiren kısma geçeceğim ve hikâyemi anlatacağım. Yok, olmuyor. Çünkü bu evdeki hiçbir şey bana ait değil. Odadaki kanepelerden, balkondaki çiçeklerden, yağmur yağdığına pencerenin kenarına konan yün kazağımdan, televizyonun üstündeki dantelden ve içi suyla dolu bulaşık deterjanından ben sorumlu değilim. Bir pencere vardı. O da Lütfiye Teyze'nin balkonuna bakıyordu. Lütfiye Teyze benim arkadaşım değildi ki... bana ilham verecek en ufak bir şey yoktu. Yine de denemeye kalkıştım.

Odanın kapısını kapattığımda, kapının arkasında kot pantolonların, hırkaların ve banyo havlunun takılı olduğu askılık yere düştü. Salonda, güneş alan çiçeklerin ve uçan sineklerin hemen altındaki kanepede uzanmış olan annem, “Cereyan yapıyor, kapat balkonun kapısını,” dedi. Lacivert pullu bir elbisesinin üstüne giydiği açık kahverengi hırkayla burnunu sildi. Tiksinir gibi baktı bana. O bana baktı. Tiksinir gibi. Tuhaftı. Hiçbir şey söylemeden dediğini yaptım. Yapmasaydım, tansiyonu yükselirdi. Yükselmesindi. Hiç gerek yoktu. “Ben çıkıyorum,” dedim. Cevap vermedi. Bizim evde iletişim genellikle uçak modunda gerçekleşir. Kimsenin dediği kimseye

zamanında iletilmez. Aslında ondan para isteyeceğimi düşündüğü için beni yanıtlamadı annem. Para filan istemeyecektim oysa. Yedi aydır biriktirdiğim bütün parayı, omuzdan çapraz bir şekilde asılan kadife çantamın içine tıkmıştım.

*

Yeşil kepenkli dükkânın önünde durdum. Mavi tenekeden yapılmış çatısında güvercinler tepiniyordu. Camın üstünde “Yardımcı Aranıyor” yazıyordu. Gülümsedim. Dükkâna dalıp neşeyle, bağırdım:

“Me-merhaba, Saim Abi.” Saim Abi'nin umurunda değildim. Sesimi tanımasına rağmen arkasını dönmedi. Tabloların tozunu almaya devam ediyordu. Duvarda asılı duran tablolar, en pahalılarıydı. En orta yerdeki, Allah'ın 99 isminin yazılı olduğu tabloyu asla satmazdı Saim Abi. O, dükkânın uğuruymuş. Palavra. Aslında Saim Abi, o tabloyu gelen müşterilerle köken birliği, din kardeşliği yakalamak için asmıştı. Neşemi kaçırarak değildim. Daha yüksek sesle bağırdım bu kez: “Saim Abi?” Bezi silkelemek için, tezgâhın benden yana olan tarafını tercih etti. O sırada göz göze geldik. Annem gibi baktı bana. Tiksinerek. Sesini de bakışlarına göre ayarladı. Nişan aldı beni hem gözleriyle hem de sözleriyle.

“Yine mi geldin ulan?” dedi. “Ulan” benim adım gibidir. Çocukluğumdan bu yana bana yöneltilen her sorunun ve söylenen her cümlenin sonunda ya da başında muhakkak bir “Ulan” olmuştur.

Bir yıl kadar önce bu dükkânda Saim Abi'nin yardımcısı olarak çalışıyordum. O zamanlar, kendimi daha iyi ifade edebilmek ve hükmümdeki kelime sayısını arttırabilmek için, gelmeden önce sözlük okurdum. Yokuş aşağı koşarken okumayı geçen sene öğrendim ben. Zamanla, kendini basit kelimelerle anlatmanın en faydalı yol olduğunu gördüm.

“Ben geldim Saim Abi. Bir çayını içeyim dedim. Sonra da şu tablo işini konuşuruz. Parayı hazırladım.” Suratını buruşturdu. Suratını buruşturduğu zaman, havası inmiş balona, içi çürümüş kayısıya benziyordu yanakları.

Herkes benim efendimdi. Sanki bu dünyanın tek kölesi bendim de yaşayan tüm canlılar bana buyuruyordu.

“Peh... Parayı hazırlamışmış... İstemez. Hadi başka kapiya.”

Başka kapı olsa giderdim. Ama tezgâhın arkasında, yerde duran sarı tablodaki sarı oğlanın resmi hiçbir dükkânda yoktu. Bizim semtin en güzel dükkânıydı Saim Abi'nin yeri. Diğerleri bakkalı, kahveydi, tuhafiyeydi, pastaneydi. Tıklım tıklımdı. Ama benim ilgimi çekmezdi. Burası başkaydı. Sarı oğlanın resmi bütün meselem. Bir yıl önce, dükkâna geldiğimde, Saim Abi sarı oğlanın tablosunu tezgâhın üstüne atmıştı. Ben de toz alıyordum. Her yeri silip süpürdükten sonra dükkân kapısını çekip eve gidecektim ki tabloyu görmüştüm. Sapsarı bir oğlan... Soluk mavi gözleriyle bana bakıyordu.

Birdenbire yıllar öncesine gitmiştim. İlkokuldaydım. Çişimi yapıyordum. Kapıyı açmıştı. Çok sonra bir 23 Nisan töreninde adını öğrenmişim: Tekin. Babasının tayini çıkmıştı. Gitmişti. Ben kalmıştım.

Edebiyat ve sinema tarihi benim gibi heriflerle doluydu. Hepsisi de öldükten sonra çok sevilip sayılmıştı. İnşallah bu durumdan haberleri olmuştur. Pek sanmıyorum ama neyse... Neticede Metin Erksan'ı bile gömmüştü bu insanlar. Ben kimdim ki?

Hemen kükreyerek cevapladım: Beeeee Yumruklaaarin Halil'diiiiim!

Sesli söylediğimi, Saim Abi gözlerini açarak bana döndüğünde anladım. Hiç kimseye indirememiştim yumruğumu şimdiye kadar ama hep sıkılı kalmıştı. Babamı kendi borçlarını kancaladığı için hapse sokan dayım, çocuklarına ev aldığında da sıkıştım yumruklarımı. Ortaokuldaki tarih sınavında bir sorunun cevabını arkadaşşımdan baktım diye, kendi alın terimle yaptığım altı sorumu heba eden hocadan dayak yediğimde de sıkıştım yumruklarımı. Daha

İllustrasyon: Ece Zeber

SEVİCİ ZÜMRESİ, LEBİBE ve ZELİHA ve CIGAL

da geriye gidecek olursam, tekerleği kırık olan bisikletine binmem için bir turluk izin veren kuzenim, düşmeme sebep olduğunda da sıkıştırm yumruklarımı. Yumruklarımı sıkmanın bir tarihi vardı. Başka da bir şey yoktu.

“Para burada işte...” dedim ve tezgâhın üstüne mal varlığını döktüm: “Tam 320 lira.”

Göz ucuyla paraya baktı. Kelini saklamak için kafasına taktığı bez şapkayı düzeltip “Ya sabır!” der gibi başını yana doğru salladı ve tabloların tozunu almaya devam etti.

“O tabloyu almak istiyorum. Paramı biriktirdim,” dedim. Oturduğu tabureden ve tepesine eğildiği tablonun başından kalktı. Evet, ikisi aynı anda oldu. Tezgâhın başına geldi.

“Bak, Halil... burada benimle beş ay çalıştın. Verdiğim parayı da helal ediyorum. Etmeyorum değil. Ama bu kadar. Daha fazlasını bekleme benden. Kim bilir nereden buldun bu parayı da...”

“Abi, sigarayı bıraktım. Bu tabloyu alacağım diye sigarayı bıraktım ben. Eeee, çaycıda çalışıyorum biliyorsun. Bizim mahallenin hikâyesini yazacağım ben. Çok okunacak. O zaman ben, çok zengin olunca ben, yani para kazanınca ben, yazar olunca ben, belki senle ortak oluruz abi? Daha geniş bir dükkân açarız. Cihangir’e filan böyle...”

“Hadi işim var benim.”

Son cümlesi bu olsun istemezdim. O yüzden birkaç saniye daha bekledim. Ona zaman tanıdım. Konuştu.

“Hadi, diyorum hadi, işim var oğlum.”

Son cümlesinin bu olacağı varmış. Tezgâhın yanında duran, tabloları duvara asmak için kullandığı çekici Saim Abi’nin kafasına geçirdim. Önce hiçbir şey olmadı. Çünkü çivilere vurduğumuz tarafıyla vurmuşum. Kafasını tutup bağırdı, “Ulaaaaan!” diye. “Efendiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiim?” dedim. Benim adım Ulan’dı. Saim Abi, elleriyle gözlerini kapamış yarı eğilmiş bir pozisyonda kendisini korumaya çalışırken, çekicin sivri tarafını kafasına geçirdim. “Buyurun ben Ulaaaaan?” diye bağırdım. Herkes benim efendimdi. Sanki bu dünyanın tek kölesi bendim de yaşayan tüm canlılar bana buyuruyordu. Saim Abi, tezgâhın arkasında, az önce tozunu aldığı tabloların arasına düştü. Çok kan kaybediyordu. Ambulans çağırdım. Aceleyle tezgâhın arkasındaki sarı oğlanlı tabloyu aldım. Yokuşu koşarak çıktım.

Yokuşu koşarak çıktım ve eve geldim. Anneme Saim Abi’yi yaraladığımı söylemedim. Şekeri yükseldi. Yükselmesindi. Dükkândan getirdiğim çekiçle tabloyu ütü masasının üstünde duran çivilerden birine sabitledim. Aile fotoğrafımızı indirdim. Yazmaya başladım. Acele etmeliydim. Hapse girecektim. Bana ait olmayan bu odada, çok sevdiğim bir şey olsun istemişim. Duvardaki tabloya baktım. Artık vardı. Sarı oğlanın resmine baktım ve adını “Yumruklarımın Sıkı Tarihi” koyduğum hikâyemi yazmaya başladım. Acele etmeliydim. Polis gelirdi. Gelmesindi. ✱

Osmanlı’da erkek eşcinselliğiyle ilgili hayli çok hikâye anlatılsa da, kadın eşcinselliğine dair kaynak pek yoktur. El ele gezen iki kadının, el ele gezen iki erkekten daha az dikkat çekmesi gibi, kadın eşcinselliği, günümüzde pek kullanılmayan tabirle sevicilik, cinsel içerikli metinlerde pek yer bulmaz. Ancak buna karşın erkek eşcinselliğinin, oğlanlığın her türlü ayrıntılı anlatımını bulmak mümkündür.

Normal mi karşılanır, görmezden mi gelinir yahut genelde ev içlerinde yaşandığı için pek dikkat çekmez mi bilinmez ama sevicilikle ilgili anlatım pek yoktur. Hübanname ve Zenanname adlı kitaplarıyla meşhur olan, anlattığı oğlanlar ve kadınlar kadar maceralı bir hayat yaşayan Enderunlu Fazıl bile sevicilerden kısaca bahseder: “Ortaya eski zaman kadınlarında olmayan, sevicî zümresi denilen yeni bir bölük çıktı” der ve kadınların böylesi bir ilişkiye meyletmesini “galiba zekerin her çeşidini görüp birbirlerine âşık olurlar” diye açıklar. Kadınlarla aynı mecliste bulunmayı bile utanç sebebi sayan Fazıl, sevicilerin ilişki vaktinde bile hile yaptıklarını ve zıbk denen yapay erkeklik organı kullanarak tatmin olduklarını söyler.

Enderunlu Fazıl, maceralı bir hayattan sonra 1810 yılında açlık ve sefalet içinde ölür. Bundan sekiz yıl sonra patlak veren ve “Cariye Vakası” diye adlandırılan olay, Osmanlı’daki en büyük sevicilik “rezaleti”dir. Reşat Ekrem Koçu’nun İstanbul Yosmaları kitabında bahsettiği bu olayın kahramanları ulema ve kibar ailelerine mensup iki kadın ve bir Gürcü köledir.

Kadınların seviciliğe meyletmesini çok erkek görmüşlüğü yorarak bunun nedenini yine erkeklerde arayan çoğunluğa Reşat Ekrem de katılır: “Omzundan topuğuna kesme billurdan narin ve zarif” Lebibe’nin kocası Muradzade Arif Efendi’yi “kısa boylu, göbekli, kara çember sakallı, Beberuhi kılıklı bir kılıbık” olarak tanıtarak kadının seviciliğe meyletmesini kocasının durumuna bağlar. Cariye vakasının diğer kahramanı Zeliha’nın kocası ise “kıllı bir ayı”, bir “cinsi sapık”tır ve oğlanlardan başka bir şeyle ilgilenmez. Nitekim Zeliha bir yıl kadar dayanabildiği durumu babasına açar ve nihayetinde boşanır.

Zeliha, boşandıktan bir süre sonra Lebibe’nin Salacak’taki yalısının yanındaki yalya kiracı olarak gelir. 1816 yılında tanışan iki kadının da “yüzü mahzundur, dertleşirler, ağlaşıp açılırlar, gözyaşları derin samimiyetin zinciri olup iki tazeyi öylesine bağlar ki, kocalarında bulamadıkları aşkı birbirlerinde bulurlar.” İlişkileri ilerler ve çoğu geceyi Lebibe’nin odasında geçirmeye başlarlar. Lebibe’nin kocası durumu anlasa da kılıbık yaradılışlı olduğundan sesini çıkarmaz ve üç gün üç gece karısını görmediği olur.

Buraya kadar her şey görece normaldir. Yaklaşık iki yıl süren bu ilişkinin bir “rezalete” dönmesi,

bu iki kadının aralarına bir üçüncü kadın aramalarıyla başlar. Lebibe, esir pazarından on dokuz yaşında Gürcü bir cariye satın alır. Çok güzel bir yüzü olan, ancak “bakışlarında mağrur bir vahşet bulunan” Cıgal, hayli uzun boylu, iri kemikli, elleri ve ayakları büyük, kalçası ve memeleri yerinde bir kızdır. Hatta Cıgal o kadar iridir ki, Lebibe ona uygun bir ayakkabı bulamaz ve tulumbacı yemenisi giydirerek eve getirir.

Tek kelime Türkçe bilmeyen kıza Afet ismini koyarlar. Anlattıklarını anlamasa da isteklerini anlayan Cıgal kadınlara karşılık vermez. Gün geçtikçe tatlı dille alamadıklarını zorla almaya çalışırlar, bu süre boyunca Cıgal hiç ses etmeden gördüğü kötü muameleye katlanır, ancak yine de teslim olmaz. Bu kızdan umduklarını alamayacaklarını anlayan Lebibe’nin sabrı sonunda taşar. Cıgal’ın saçlarını kazıtır, üstüne kara bir ferace geçirerek Karacaahmet’teki Miskinler Tekkesi’ne bırakır. Cüzamlıların, düşkünlerin kaldığı tekkeden sorumlu kadına on altın verir ve, “Bu cariye dil bilmez asi bir melunedir. Bir müddet burada eza ve cefa görüp yola getirilmesini istiyorum” der.

Tekkeye girdikten sonra devamlı ağlayan Cıgal’ın başına gelenler bir şekilde anlaşılınca, tekkeden sorumlu kadın durumu bütün Üsküdar’ın diline düşürür. Gürcü kızin durumuna acıyan Üsküdar halkı ayaklanarak Miskinler Tekkesi’ni basar, Cıgal’ı kurtarır ve güvenilir bir kadına emanet ederler. Ardından durumu anlatmaları için aralarından seçtikleri bir heyeti II. Mahmud’a gönderirler. Olan biteni öğrenen padişah Lebibe ile kocasını Mihaliç’e, Zeliha’yı da Tekirdağ’a sürer. Ancak bu sürgün kısa kesilir. Lebibe’nin abisi olaydan iki ay sonra şeyhülislam olunca padişahın huzuruna çıkar ve “Hanımlar tövbekâr olmuştur, namus ve iffet libasının eteğine sürülmüş bu lekeyi nedametle döktükleri gözyaşlarıyla yıkamışlardır” diyerek kadınların affını ister. II. Mahmud şeyhülislamın ricasını kırmayarak kadınları affeder ve ayyuka çıkan bu sevicî hikâyesi böylece sona erer. ✱

**El ele gezen
iki kadının, el ele
gezen iki erkekten
daha az dikkat
çekmesi gibi,
kadın eşcinselliği,
cinsel içerikli
metinlerde pek
yer bulmaz.**

35: YOLUN YARISI

Rodney Smith

1. Doğduğumda dünya 4.5 milyar, annem 20, Erdal Eren 17 yaşındaymış. İstanbul 41 enlem, 28 boylamdaymış. Ekmeğin fiyatı 7 lira, enflasyon oranı %107, asılan kardeşimin güneşle mesafesi 149.6 milyon kilometreymiş. Her şeyin sayılardan oluştuğu bu dünyada ben bir anlam aramaya çıkmışım.

2. İnsanın üç hali varmış, katı sıvı ve gaz. Çoğu insan katı gelmiş, katı gitmiş. Çok azı suya dönüşmüş. Fakat yaratmak için ilk önce erimek, sonra da yok olmak gerekmiş. Bir derviş Hallac'a, "Aşk nedir?" diye sormuş zindanda. Hallac, "Aşkın ne olduğunu bugün, yarın ve öbür gün göreceksin" demiş. O gün katletmişler, ertesi gün ateşe atmışlar, üçüncü gün külünü göğse savurmuşlar.

3. Ben hep sözcüklerimin, bakışlarımın, sevmelerimin kendime ait olduğuna inanırdım. Oysa ne büyük bir yanlışlığa içindeymişim. Yıllarca başkalarının düşüncesini, bakışını, sevmesini kendime ait sanmışım. Şimdilerde öğrendiğim her şeyi unutmaya çalışıyorum.

4. Kusurlarım vardı benim de herkes gibi. Senelerce kusursuzlaşmaya çalıştım. Lakin kusursuz oldukça herkese benzedim. Oysa eksikliğimmiş beni farklı yapan. Anlam kusurdaymış.

5. Ne güzel demiş üstat; Kendini tanı. Astım evimin girişine. Her sabah bakabilmek için kendime.

6. "Bu dünyada gördüğün her şey sensin aslında" demişti yaşlı bir adam. Büyük bir çınarın altında oturmuş, bozkıra bakıyorduk. "Ağaca bakarsan ağaç, kuşa bakarsan kuş, suya bakarsan su olursun. Yaşadığımız her acı keskin birer baltadır. Bütün gücüyle ruhumuza iner. İnsanın da olgunlaşması için budanması gerekir."

7. Kendi içine bakamayan, başkasının dışını bakıyormuş. Kendindeki eksikliği başkasında arıyormuş. Söylediği yalan, kıldığı kalp, aldattığı dünya yine kendisindeymiş.

8. İnsanlar hatalarından teşekkül eder. Arkadaşlar bu hataları görmek ve söylemekle yükümlüdür. Birisi, bir arkadaşımın benim nerde yanlış yaptığımı kendisine anlattığını söyledi. Sonra da "E ne diyorsun?" diye sordu. "Demek ki arkadaşım değilmiş" dedim. "Çünkü arkadaşım olsaydı ilk önce bana söylerdi."

9. Bu dünyada her şeyin bir ezgisi varmış. İnsanın, ağacın, taşın. Kırılmaçların, rüzgârın, suyun. Bu ezgilerimiz bizi birbirimize âşık, dost, düşman eden.

10. Her şeyden biraz kalırmış...

11. Sözcüklerle anlaştım. Sözcüklerin arasındaki boşluklarla hissettim.

12. Çok sonra öğrendiklerim arasındadır. Dünyayı kurtarmak için ilk önce bu fikirden vazgeçmek gerektiği.

13. Kâinatın sırrı şiirde gizliymiş. Şair sırrı kelimelerin altına gizlermiş. Her kim ki bir şiiri gerçekten severse, şair kalbine sırrını üflermiş.

14. "Kuş kafeste doğarsa, uçmanın bir hastalık olduğunu düşünür." demiş Alejandro Jodorowski. Acaba bu yüzden mi vazgeçemiyoruz kendimizden.

15. Herkesin bir şey olduğu bir dünyada, hiçbir şey

olmanın kıymetli olduğunu öğrendim.

16. Hiçbir şeyin görüldüğü gibi olmadığını, hakikat dışı değil içte olduğunu öğrendim.

17. Öğrenmek dediğin mevhumun, unuttuklarını hatırlamak olduğunu kavradım.

18. Ne söylesem, ne yazsam, nereye gitsem... Her şey olması gerektiği gibi oluyor. İnsanın dilemması yine kendisi.

19. Neden susar bir insan. Neden suskunluğun derviş hanesine yazılır. Belki de söylenecek o kadar şey varken söz yetmediği zaman.

20. Hiç günlük tutmadım. Hiç anı defterim olmadı. Ama geçen gün, her sabah yapılacaklar listesi yaptım kendime. Şiir oku. Gökyüzüne bak. Ağaçla konuş... Çiçek topla Mori'ye.

21. Dua ettim bazı sabahlar güneşe bakıp.

Değiştiremeyeceklerim için sabır, değiştirebileceklerim için güç, ikisinin arasındaki farkı anlamam için akıl vermesi için.

22. Yolda kabullenmeyi öğrendim. Yola boyun eğmedim. Yolu gördüm.

23. Küçük şeylermiş, bizi büyük şeylerden kurtaran.

24. Hep başucumdaydılar: Edip Cansever, William Shekaspere, Turgut Uyar...

25. Hep başımın üstündeydiler: Didem Madak, Fıruğ Ferruhzad, Gülten Akın...

26. Bazı soruların cevabını hala bulamadım. Belki daha zamanı var, belki cevabı hiç yok, belki de ne soru var ne cevap.

27. Yolun yarısı eder demiş Cahit Sıtkı, 35 yaş şiirinde. Kırk altı yaşında ölmüş. Bir bildiği vardır elbet.

28. Sadece şarkı söyleyerek dünyanın değişebileceğini öğretenler korosundandır Kazım Koyuncu.

29. "Dalgalar" dedi denize bakarak bir dostum. İntihar etmeden iki gün önce. "Her şey orada... Getirdi bıraktı bizi kıyıya. Bir zaman sonra gelip alacak bizi tekrar suya.

30. Goethe'nin dediği gibi, insan ancak kendisini bir başka insanda tanıyormuş. Bazen dostunda, bazen âşık olduğu kişide, bazense kendinde.

31. En yakın dostum oldular. Bin yaşasınlar... Sabahattin Ali, Wolfgang Borchert ve Oğuz Atay.

32. Ölülerin konuşamayacağını yaşayanların söylemesi ne tuhaf.

33. Âşkmış bizi kurtaracak tek şey.

34. Mirata bakınca hayallerine ulaşmış bir adam görüyorum. Güzel bir heykeli seyrediyor gibi. Fakat sadece ben biliyorum, o taşın o heykele dönüşürken ne kadar acı çektiğini.

35. Bir gün, Rıfat diye bir adam geldi, hakikatle hayalin aralığından. Sizden iyi olmasın. Çok güzel baktı bana. Sonra eğildi kulağıma, fısıldadı. "Hepimiz bir resim olmayacak mıyız sonunda?"

6

Ben hiç 6 görmedim

Bir 6 olduğunun
herkes kadar farkındayım
Hep bahsedilirken duydum
erken kalkılan 6'ları
Taze simitler yenilen
Yanında yeni demlenmiş çayla
Bir o kadar da geç yatılan 6'lar duydum
Sarhoşken özellikle bütün günü kusmak

15 dakika arayla

Ben hiç 6 görmedim

Ve tabii işe gitmek için
metrobüse binenleri sırayla

Yine de bence sabahın

en sempatik saatidir 6

9'un tersi olduğunu bile bile vakur

Şişman olduğunu

kabul edecek kadar alçakgönüllü

Ve kamburundan

utanmayacak kadar cesur

Yangınlar söndürüldüğünü duydum 6'da

Ormanlar kurtarıldığını

Tecavüzler de duydum

Kadınların yakıldığını

Barikatlar yıkıldığını duydum

Lakin bir türlü suçlayamadım 6'yı

Ben hiç 6 görmedim

9 biliyorum ben

7'ye programlıyım

Karakterim 2 belki ama

Koy kantara 1 kadar endamlıyım

Ben hiç 6 görmedim

Görmedim ezan vakti uyanan çocukları

Görmedim onca gazeteler basıldı

Bir köprüye plastik

kürt bir manken asıldı

Ben hiç 6 görmedim

Sıyrılırken kazanın dibinden

özgürlüğün dibi

Ben görmedim

Ki görenler de

Pek görememiş gibi

IŞIL CİNMEN

TÜRKİYE’NİN EN UZUN SÜRE HAPİS YATAN MAHKUMU

Geceleri gökkuşağına boyamak mıdır suçum?
herkes bağırırken şiirler okumak mı,
susmak mı sözün bittiği yerde, kusmak mı sindirebildiklerinizi?
apansız uykum kaçıyor kaç gece, bu da mı aleyhime kanıt?
hep olmayacak düşler görüyorum,
yenileceğim kavgalara giriyorum durmadan.
İtiraf ediyorum...

Dostoyevski, Suç ve Ceza

TERZİ TAHİR CANAN

Türkiye’nin en uzun süre hapis yatan siyasi mahkumu. 27 yaşında girdiği cezaevinden çıktığında 60 yaşındaydı. 32,5 yıl boyunca yoktu buralarda... Şimdi 63 yaşında ama gözlerine bakmalısınız, sanki üç yaşında...

Öyle yersiz bir umutla, öyle tuhaf bir hüznle, öyle meraklı bir masumiyetle bakıyor ki... Yıllanmış bedenine, haksızlıkla bir olmuş on yıllarına, adaletsizliğin tanımı hayatına uymuyor gözleri...

Hiç haksızlığa uğramamış gibi öfkesiz, sanki yaşamı çalınmamış gibi intikamsız bakıyor.

Bakışlarının bende yarattığı duyguyu anlatmaya çalışıp, “Nasıl böyle bakıyorsunuz?” diye soruyorum.

“Ben üç yaşındayım da ondan öyle bakıyorum” diyor. “Üç yıl önce, o demir kapıdan çıktığımda doğdum ben. Yeniden doğmak diye bir şey var, ben de onu yaşadım...”

Tahir Canan, 1979’da Gaziantep’te genç bir terziyken Türkiye Devrimci Komünist Partisi’ne üye olmaktan ve faili meçhul cinayetin üzerine yıkılması sonucu kanıtsız bir şekilde tutuklandı. İşlediği ispat edilemeyen bu cinayetten 36 yıl hapis cezası aldı. “Ben kimseyi öldürmedim” diye bağırırsa da, adalet gözünü kulağını ona çoktan kapamıştı.

Arada olanlar... Mevzu bahis cinayetin 1980 sonrası PKK tarafından üstlenilmesi, Canan’ın serbest bırakılıp tekrar tutuklanması vs. bunlar önemsiz.

Önemli olan şu: Tahir Canan, iki yaşındayken ayrılmak zorunda bırakıldığı oğluyla rakı masasına oturabildiğinde, “Baba deyince aklıma demir kapı geliyor” diyen oğlu, 34 yaşında tanımadığı bir adamdı.

Ve o... Terzi Tahir Canan, artık ‘Özgürlük’ adını verdiği küçük kitabevinde, okumaya bundan sonra ömrünün yetmeyeceği kitapların arasında, özgür olmanın anlamını kaybetmiş, evladiyelik bir tutsak olarak kalmıştı.

Cinayet işlediniz mi?
Kimseyi öldürmedim.

Öldürülen kişi kimdi?
Kapı komşumdu... Gaziantep Karşıyaka’daki evimizin yanındaydı onun evi... Ülkü Ocakları üyesiydi. Bir sağcıyı öldürüp, solcunun üzerine atmayı amaçladılar. Nitekim onun öldürülmesi benim üzerime kaldı.

Öldürdüğünüz iddia edilen kişinin

ailesi sizi tanıyor. Sizden intikam almak istemediler mi?

Neyin intikamını alacaklardı? Onlar da, onu benim öldürmediğimi biliyorlar. Beni içeri attırmak için polisle iş birliği yapmışlardı. Beni ihbar eden adamı ödül olarak polis yaptılar... Onların benden almak isteyeceği bir intikam yoktu.

Ya sizin?

Hayır. Onlardan değil... Ben sadece işkencecilerden intikam almak istedim. Bana en büyük işkenceleri yapanlardan biri hastalanıp öldü, diğeri bekçiydi. Bekçiyle bir gün Antep’te bir otobüs durağında karşılaştık. Beni görünce tabana kuvvet kaçtı...

Kaçmasaydı o adama ne yapardınız?

Hiçbir şey yapmazdım... Çünkü biliyorum ki meselem onun şahsıyla değil, o yapmasaydı başka biri yapacaktı aynılarını. O yüzden kimseyle kişisel intikamım yok. Bazen işkencecilerimle karşılaşıyorum; sanki sıradan biriymiş gibi gözlerine bakıp, geçiyorum. Sadece selam vermiyorum, selama değer olmadıklarını biliyorum.

Nasıl bu kadar öfkesiz olabilirsiniz?

Öfke, ancak sisteme yöneldiğinde doğru hedefe gider.

Hâlâ anlamıyorum, 32 yıl boyunca haksızlığa uğramış bir insan nasıl çıldırmadan ayakta kalır?

Haklılık sayesinde...

Haklılık ispat edilemediğinde bu kadar iyi bir dayanak olmaya devam edebilir mi?

Ben inandığım ve hayal ettiğim dünyanın ayarlarıyla hiç oynamadım, zaman geçti ama benim ütopyam hiç değişmedi. 32 yıl boyunca her gün, ezen ve ezilen mücadelesi içinde nerede durduğumu sorguladım. Yerim belliydi; ezilenlerin yanındaydım. Direnmem gerekiyordu; teslim olsaydım, o zaman biterdim.

Öfke,
ancak sisteme
yöneldiğinde
doğru hedefe
gider.

Umutsuzluğa kapıldığınız, “Burada ölüp kalacağım” dediğiniz bir dönem oldu mu?

İnanır mısın bilmiyorum ama olmadı. Ben suçsuzdum, bunun ispatlanacağını biliyordum. Hak, er ya da geç yerini bulur.

Ama siz hukuken hâlâ aklanmış değilsiniz. Aklanmak sizin için hâlâ önemli mi?

Suçsuzluğumu ispatlama mücadelesi benim bunca yıl boyunca öfke kontrolüm için en iyi ilacım oldu. O ilacı kullanmaya devam ediyorum, devam hala Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde duruyor. Yaşadığım sürece mücadelemi sürdüreceğim.

İlk çıktığınız gün ne hissettiniz?

Boşluk, tanımadığım bir gezegene düşmüşüm gibi... İlk sabah uyandığımda çay yapmak istedim. Kettle’ı demlik diye ocağa koymuşum, evi yakıyordum.

32 yıl sonra aynı değerlere inanan bir adam olarak, eski ‘dava arkadaşları’nızı nasıl buldunuz?

Değişmişler... Kimi reklamcı, kimi iş adamı olmuş. Ama politik değişim yaşansa da, geçmişten kalan iyi şeyler insanı birlikte tutuyor.

Onların ideallerinden vazgeçmiş olması sizi incitti mi?

Onlar vazgeçmediklerini iddia ediyorlar; “Gerekirse varız” diyorlar.

Çocuklarınızın nasıl insanlar olduklarını biliyor musunuz? Çıktığınızda onlarla her şeyi konuştunuz mu yoksa konuşmaya gerek kalmadan mı anlaştınız?

Oğlum İlhan’ı ilk bıraktığımda 2 yaşındaydı sonra karşımda 34 yaşında bir adam buldum. Bazı duvarları yıkmak uzun sürer, çoğu zaman hayatına giremedim. İrademiz dışında aramızda örülen duvarları yıkmak kolay değil. Ağladığında, acı çektiğinde, sevindiğinde yanında değildim. Çocuklarımda arayacağım şeyi torunlarımda arıyorum. En iyi iletişimi en küçük torunlarımla kurabiliyorum. Onlarla konuşmak benim için daha kolay...

Şu andaki hayatınız nasıl?

Bütün hayatım bu kitapçı... Günlük politika üzerine yazıyorum, ziyaretçilerimle, dostlarımla sohbet ediyorum. Buradan fazla çıkmadığım için torunlarımla da çok az vakit geçirebiliyorum.

Kendinize neden bunu yapıyorsunuz?

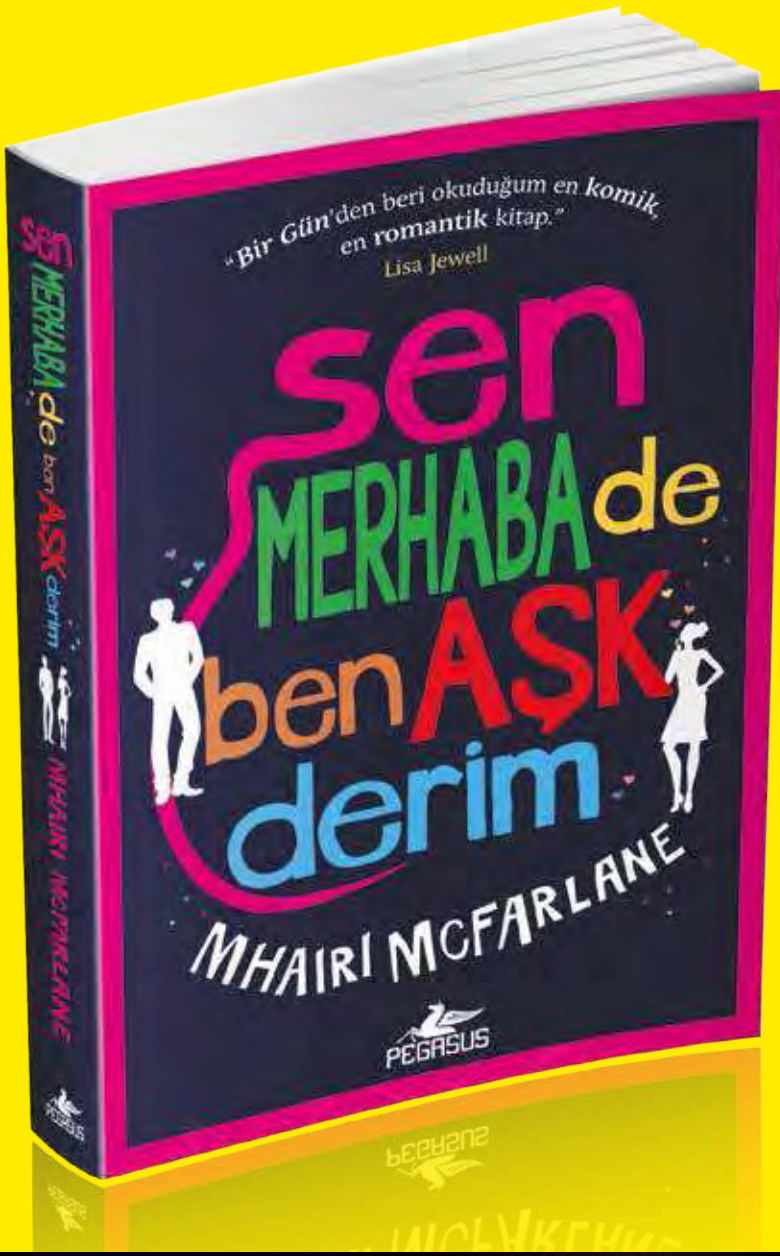
Bu kitabevi beni yeni bir mahkumiyete götürdü.

Ama adı Özgürlük!

Ama bu benim yarattığım bir hapisane, bu hapishanede mahkum olmak çok zevkli.

Hayata sıfırdan başlasanız neyi farklı yapardınız?

Hayata zaten sıfırdan başladım. Hapisten çıktığım günü doğum günüm ilan ettim; 30 Nisan artık benim doğum günüdür. Daha yeni başladım ve vazgeçmeyi hiç düşünmüyorum. ✨

Rachel ve Ben üniversite yıllarında ayrılmaz iki dostken birden hayat her ikisini de farklı yönere savurur. Biri gider, diğeri kalır. Aradan yıllar geçtikten sonra yeniden yolları kesişir. Ama bu kez her şey çok değişmiştir. Ben, artık evli bir adamdır. Rachel ise nişanlısından daha yeni ayrılmıştır.

Yağmurlu bir Manchester gününde yeniden karşılaşan Rachel ve Ben eski arkadaşlık günlerine geri dönmeye çalışırlar. Ancak bu durum Rachel'in, yıllar önce kırılan kalbinin hâlâ iyileşmediği ve içinde bir şeylerin hep yarım kaldığı gerçeğiyle yüzleşmesine neden olur.

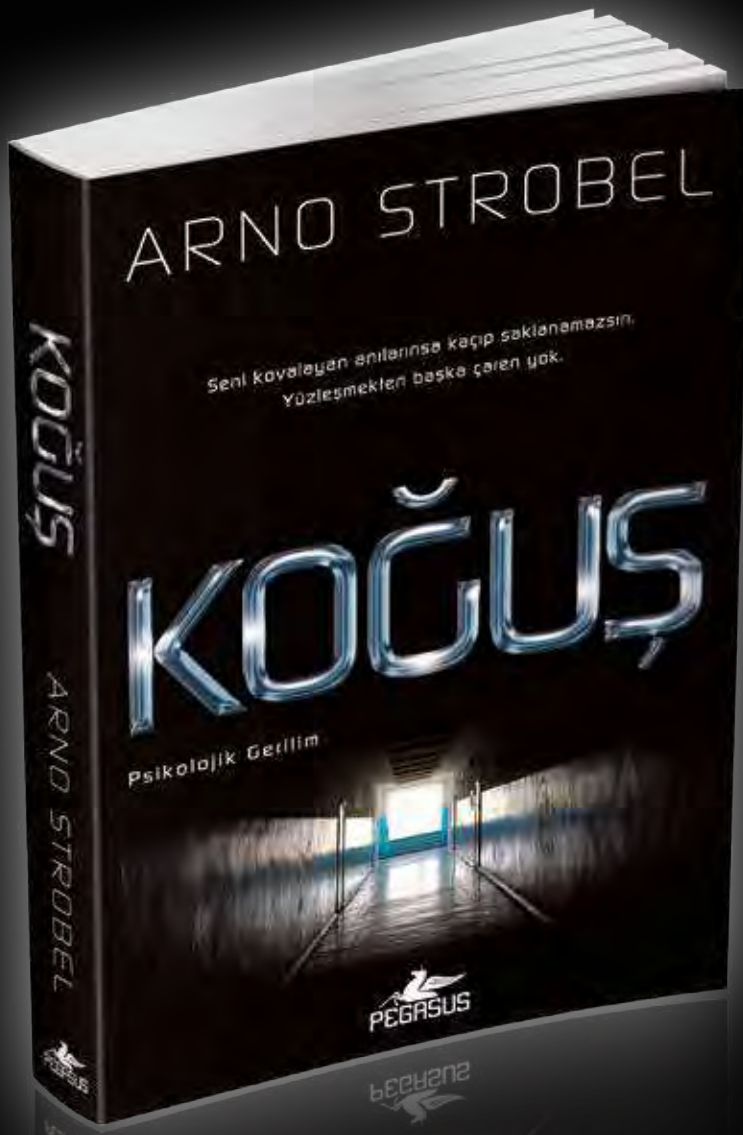
"Çok esprili bir dili var ve inanılmaz eğlenceli.
Tam bir hazine, bayılacaksınız."

Marian Keyes

"Bayıldım. Beni epey güldürdü ve aşk söz konusu olduğunda
her şeyin mümkün olduğunu hatırlattı."

Minnie Driver

BİRİ ONUN ELİNDEN HER ŞEYİNİ ALMIŞTI. KORKU HARIÇ.

"İlk sayfasından itibaren okuyucuyu kendine çekiyor ve
yakasını bir an olsun bırakmıyor."

Huffingtonpost.de

"Heyecan dozu yüksek bir psikolojik gerilim, size doğru
sandığınız her şeyi unutturacak."

Bücherrezensionen.org

"Strobel tüm kitap boyunca şeytani zekâsını sonuna kadar
kullanmış. Normallik ile delilik arasında gidip gelen, insanı
diken üzerinde tutan bir hikâye."

Krimi-couch.de

twitter.com/pegasusyayinevi

facebook.com/pegasusyayinlari

instagram.com/pegasusyayinlari

www.pegasusyayinlari.com

İyi ki...

NURHAK KAYA

KALBEN

İyi ki gördüm: Annemin renklerini

İyi ki dinledim: Patti Smith'i, The Cure'u, Radiohead'i, Sevinç Tevs'i, PJ Harvey'yi ve daha nice eşsiz müzisyeni, şairi...

İyi ki izledim: Bulduğum her filmi

İyi ki okudum: Behrengi'yi, Cemal Süreya'yi, Sabahattin Ali'yi

İyi ki gittim: O güzel sahillere...

İyi ki tanıştım: Şimdi dostum olan birkaç güzel insanla...

İyi ki sevdim: Berkant Ali'yi...

İyi ki nefret ettim: Eşitsizlikten ve ayrımcılıktan...

İyi ki biliyorum: Fani olduğumuzu...

İyi ki yapıyorum: İçimden geçenleri, kötü niyetleri ciddiye almadan...

İyi ki uzaklaştım: Kibirden

İyi ki anlıyorum: Ciddiye alınmaması gereken her şeyi...

İyi ki yiyorum: İnce hamur işlerini...

İyi ki içiyorum: İhlamuru...

İyi ki bıraktım: Kendime kötü davranmayı...

İyi ki anlatıyorum: İnsanlara yalnız olmadıklarını hissettiren hikayeleri

İyi ki buldum: Aşkın kardeşliğini

İyi ki kaybettim: Kafamda yarattığım ve hep havalı, ketum olmasını umduğum o yalandan benliği... 🌱

KAMU SPOTU

TEVFEK
MERKUT

KİŞİN YEDİĞİMİZ
DÜRÜMLERİN
YAZIN BİZE
PORTAKAL
KABUĞU
OLARAK GERİ
DÖNDÜĞÜNÜ
BİLİYOR
MUYDUNUZ?

DÜNYAMIZ GERÇEKTEN
İNANILMAZ BİR UYUM
İÇİNDE! PORTAKAL
MEVSİMİ BİTİYOR,
YERİNE!
SELÜLİT
MEVSİMİ GELİYOR!

VİZESİZ
AVRUPA
GEYİĞİNDEN
SONRA EN ÇOK
UÇAK BİLETİ
BAKILAN ŞEH-
İRİN AMSTERDAM
OLDUĞUNU
BİLİYOR
MUYDUNUZ?

VİZELERİN
KALMAMA-
SININ NEDENİ
TORBACI LOBİ-
SİNİN FAALİ-
YETLERİ OLAR-
K BİLİR Mİ?
UYAN TÜRKİYE!
BUNDA
BASKINCI
PLATFÖRME

KAÇ DEFA SPOR SALONUNA
YATILDIM DEVAH EDEMEDİM
BİSİKLET ALIM DE HEM GEZE-
RİM. HEM TOMBİLİĞİNE
DUR DERİM DİYEN-
LERİN OPTALAMA
7 SÜPÜŞ SONRA
LAHMACUNLA
ÖRÜLMÜŞ
HAYATLARINA
GERİ DÖNDÜK-
LERİNİ BİLİYOR
MUYDUNUZ?

BİSİKLET YİNE
İYİ. YA KOŞU
BANDI ALSAYDINIZ?
BETERİN BETERİ
VAR, ALLAH
SAKLASIN!

ÖZLEM KUMRULAR

- Eğer asker sınıfından bir genç adamsan, düşmanını silah altına almadan babanla aynı masada oturup yemek yemen mümkün değildi.

- Öncelikle masada domates, patates, yeşil biber, sakız kabağı, mısır olamayacaktı. Ne de olsa bütün bunların gelmesi için öncelikle Kolomb'un Yeni Dünya'yı keşfetmesi gerekiyordu. Kakao mu? O da ne? Yani şöyle kapının önünde bir çekirdek bile yiyemeyecektin. Çünkü ayçiçeği de Amerika'dan gelecekti. Keza yerfistiği. Yani biranın yanında ne patates ne fistiğin olacaktı.

- Çatal da neymiş! Ortaçağ'da saray masalarında kralların bile elinde olmayan bir nesneydi çatal, senin elinde ne gezecek. Ete elinle dalacaksın, sulu yemeklere kaşıkla gireceksin.

- Yine de şarabın, biranın, peynirin en güzelini üreten manastırlardı. Yapacak daha iyi işi olmayan bir rahibe ya da keşiş olsaydın ellerinde kalan tek dünyasal zevk olan bu mecrada başarılı çalışmalar yapıyor olacaktın. Biraya şerbetçiotunu katmayı akıl edenler de keşişlerdi ne de olsa. Rahibeler ise tatlı konusunda uzmanlaşmışlardı.

- Erken Ortaçağ'da yaşasaydın masadaki seçenekler daha da zayıf olacaktı. Şeker, muz, patlıcan, ıspanak, gülsuyu, badem, kolakas gibi tatları, kıtaya Araplar yaydığı için eldekiyle yetinecektin.

- Alkol hiç tahmin etmediğin birileri tarafından getirilip hayatını değiştirecekti. İnancı güç olmakla birlikte elma şarabı, şarap ve biranın sıkça tüketildiği kıtada sert içkiler yoktu. Alkolün ve damıtımın bu dönemdeki mucidi olan Araplar gelmeden önce bir hiçtin anlayacağın.

ORTAÇAĞ AVRUPA'SINDA MASADA TIKINIYOR OLSAYDIN...

- Sıradan biriysen öyle meyve filan yiyemezdin. Ne de olsa meyve bir lükstü. En güzelleri kralların ve soyluların masalarını süslüyordu. Papalar, krallar birbirlerine hediye olarak meyve sepetleri gönderirken sen meyveyi rüyada görürdün ancak. Boşuna çıkmamıştı "Köylüye, armutla peynirin nasıl güzel gittiğini söyleme" diyen atasözü. Masası peynirle dolu köylü meyvesini satmaktan vazgeçmesin diye. O beğenmediğin armudun meyvelerin en soylusu olduğunu görüp şaşacaktın.

- Domuzlar en yakın arkadaşın olacaktı çünkü şehrin içinde, sokak aralarında, dükkânların içinde, hayatın dört bir yanında yaşıyorlardı. Mezarlıklara girip toprağı eşeledikleri için duvarlar yükseltilmişti. Günün yirmi dört saati etrafında dolaşan bu hayvancıklar en yakın dostun, en sık gördüğün canlı olacaktı. Kazanlar ve tencereler içinde en sık gördüklerin de bu yakın arkadaşların olacaktı.

- Manastır masasına otursaydın her yeni gelen tabaktan önce dua etmek zorunda olduğun için sürekli dua etmekten yemek yiyemeyecektin. Katı kuralları vardı sofranın: Ekmeğin kabuğunu lezzetli olduğu için yemeyecek, İsa'ya bırakacaktın mesela. İlk bakışta saçma görünen bu geleneğin mantıklı bir açıklaması vardı tabii ki; nefsi eğitmek. Masaya peynir, meyve ve tatlı gibi hoş bir lezzet geldiğinde buna da direnmen gerekecekti. Bedenin ihtiyacı yoksa bırakılacaktı. Hiçbir yiyecekten iki tane yiyemeyecektin.

Ortaçağ'da manastırda yaşamadığın için şükretmekle başlayabilirsin işe sanki...

- Açlık, veba, kıtlık, savaşlar ve bitmek bilmeyen felaketlere maruz kaldığından artık sanrılar geliştirip yarattığın cenneti yiyeceklerle süsleyecektin. 13. yüzyılda eski Fransızca bir manzum eserde doğan Cogne'de; evlerin duvarları levrek, somon, karagöz balıklarından, zikzak çatıları mersinbalığından, çatılar salamdan mürekkep olacaktı. Kızarmış et ve jambonlarla çevrili buğday tarlaları, sokakları kendi kendilerine şişte dönerek kebab olan kazlar, beyaz masalarla dolu yolları ve üstelik bütün bu hizmetleri bedava olan bu çılgın dimağların eseri olacaktı.

- Yediğin portakallar çaresiz acı olacaktı çünkü tatlı portakalların gelmesi için Portekizlilerin Güneydoğu Asya'dan bu leziz meyveyi getirmesini beklemek zorunda kalacaktın. Pek çok ülke bu tatlı meyveye onu getiren ülkenin adını verecekti: Portugal (Portekiz). Osmanlı ise ülkeyi de, meyveyi de aynı şekilde anacaktı: Portakal!

- Genel olarak manastırda kendini Tanrı'ya adanların midelerini şenlendiren dört tip yiyecek vardı: Tahıl, süt ürünleri, sebze-meyve, balık. Oruç tutulan günler "çelimsiz günler", tutulmayan ise "şişko/yağlı günler" olarak geçiyordu Kilise'nin dilinde. Çelimsiz günler seni hayatından bezdirecekti.

- Şarap, halkın masasında sürahide elden ele dolaştığı ve sırayla içildiği için sürahiye ağzını değdirmeden önce ağzını silmen gerecekti. Komün hayatın tatlı halleri, mâlum...

- Şampanya yoktu ama biranın kralı vardı. Bira da şarap gibi rayihalı otlarla tatlandırıldığı için envaiçeşit seçenek vardı: Adaçayı, yabanmersini, meşe ağacı kabuğu, pelinotu, termiye, beyaz turp, defne ve ballı bira...

SEVİM GÖZAY

YEŞİLÇAM'IN DUYGUSAL EKOSİSTEMİMİZE ARMAĞAN ETTİĞİ 13 KALICI HASAR

Ülke sineması toplum karakterini belirleyen, eğilimlerimizi ortaya koyan en güçlü referanslardan biri. Geleneksel sinemamız Yeşilçam'ın hayranıyız ve de hastasıyız. Ona olan sevgimiz, bağlılığımız tarifsiz. Yeşilçam bizim ailemiz, çocukluğumuz, evimiz, tüm kahramanları da aile üyelerimiz. Hepsini ayrı ayrı seviyoruz, onları yapamıyoruz. Defalarca izlediğimiz tüm o filmler bizi birbirimize yaklaştıran, nesilden nesile toplumsal karakterimize şekil ve yön veren, nice ilhamlarla dolu besleyici birer kaynak. Hayat bizi hasta eder, filmlerse iyileştirir. Dünyanın kötülüğünden kaçır, filmlere sığınırız. Ancak her ilacın olduğu gibi sinemanın da yan etkileri olur. Kaş yaparken göz bile çıkarabilir. Bu listenin amacı işte bu yan etkilere göz atmak...

1*Eskiden tüm insanların ve yaşamın çok masum olduğu, tüm aşkların hormonlardan irak, çayırılı çimenli, çay bahçeli ve de gözü yaşlı birer romantizm abidesi olduğu.

2*El ele tutuşmanın ve yanak yanağa gelmenin bir aşkın erişebileceği en yüksek zirve olduğu ve fakat bu zirveye göz diken çiğ süt emmişlerin maalesef ki karanlık pusularda ellerini ovuşturarak beklediği.

3*Evlenmeden sevişmenin muhakkak canavarca bir saldırı ya da gazozlu bir kandırmaca sonucu ortaya çıkan korkunç bir felaket olduğu.

4*Biraz eğlenmeye, güzel vakit geçirmeye kalkışan genç kızların, bu dünyevi merak ve hevesin bedelini mutlaka ama mutlaka iffetiyle ödeyeceği ve sabah bilmedikleri bir yatakta çarşafı dolanarak uyanacağı.

5*Saf ve cahil insanların büyük şehirde aşırı şekilde alay konusu olduğu ve intikamlarını bir gün mutlaka; güzel elbiseler, kürkleri, manken yürüyüşü ve assolistliğe layık güzel sesleriyle alacakları ancak yine de bedbaht olmaktan kurtulamayacakları.

6*Zengin gençlerin havuz başı partilerde abidik gubidik dans ederek, dünya iyisi fakirlerle dalga geçmekten başka bir halta yaramayan gerizekâllılar sürüsü olduğu.

7*Fabrikatörlerin aşktan tiksindiği ve etrafta evlenmek isteyen âşık bir çift varsa gidip ayırmaya, hayatı onlara zehir etmeye yeminli oldukları.

8*Zenginliğin, aşkın önündeki en büyük engel olduğu ve aşkı seçen zengin bir gencin bundan sonraki hayatına mutlaka çulsuz, ama artık nihayet mutlu devam edeceği.

9*Güzel kızların ölümüne şımarık ve insanlıktan zerze nasibini almamış tipler olduğu ve mutlaka ama mutlaka fakir ve yanık sesli bir maçonun aşkıyla terbiye edilmeye muhtaç olduğu.

10*Güzel ve fakir kızların kaderinde mutlaka çok zengin ve çok yakışıklı bir kısmet bulunduğu ve zamanı geldiğinde tüm mahallenin bu aşk için seferber olacağı.

11*Fakir genç erkeklerin aşırı gururlu olduğu ve gururun bu tür lüsünün dünyadaki en soylu bir şey olduğu.

12*Sonradan paraya kavuşanların muhakkak bozulacağı ve o eski halinden eser kalmayacak şekilde insanlıktan çıkarak olmadık kötülöklere bulaşacağı, bu uğurda can dostlarını ve kardeşlerini dahi tanımayacağı.

13*İyi, tatlı, güzel, yaşamaya değer ne varsa fakirlikte olduğu, tüm kötülöklere ve ihanetlerin zenginlik denen lanetin yeşerttiği içkili müzikli danslı alafranga ortamlardan doğduğu.

Benim aklıma geliverenler böyle. Eklemek istediğiniz maddeleri @otdergi twitter hesabına yazıp listeyi zenginleştirmeye ne dersiniz? İyi seyirler herkese. 🌟

Hayat bizi hasta eder, filmlerse iyileştirir. Dünyanın kötülüğünden kaçır, filmlere sığınırız.

BUGÜN DOKUNMATİK TELEFONUNUZA MI DAHA ÇOK DOKUNDUNUZ, YOKSA SEVGİLİNİZE Mİ?

Gelmeyen Pazartesi

Barış Efendioğlu

İlk kitabı Neden Evlenmedim'le büyük ilgi gören Barış Efendioğlu Gelmeyen Pazartesi'yle artık bizden biri olan; kaktüsleri çiçeklere tercih eden, giden sevgilisinin ardından, "Nasıl bulmak istiyorsan öyle bırak!" diye bağırarak, Susam Sokağı ile büyümüş, gömlek ütüyemeyen, tombul elleriyle teknolojiye uyum sağlamaya çalışan ve bunaldıkça yollamadığı mektuplar yazan "Ekspert" in hayatını kendi mizahi ve eleştirel üslubuyla anlatmaya devam ediyor.

Yazarın yayınevimize yayımlanan diğer kitabı:

NEDEN EVLENMEDİM

Bizden önceki nesil; ablalarımız, abilerimiz Bizimkiler izledi sadece. Üniversitelerini bitirdiler, evlendiler, çocuk yaptılar. Düz ama huzurlu bir hayat yaşadılar. Bizden sonraki nesil Bizimkiler'i hiç izlemedi. Nip Tuck'la büyüdü. Aile kurmayı düşünmüyor. Stüdyo evlerinde kendileriyle barışık yaşayacaklar. Zira onlar kendilerinden iki nesil önceki değer yargılarını bilmiyorlar. Mutlular; internetleri, stüdyo evleri ve modern hayatlarıyla. Peki ya biz neyiz? Biz ne yapacağız?"

yitiK ülke yaYınLArı

genel dağıtım

PUNT

İŞ OLSUN DA

**“Çalışmak, abartılmış bir erdemdir.”
Bertrand Russell**

Yağmur poğaçayı ıslatıyordu. İşe geç kalmıştım. Soğuk ve nemli lokma ağzımda büyüdü. Nasıl olduysa alarm çalmamıştı. Kupkuru boğazıma yapışan lokmayı açlıktan kazınan mideme zar zor indirdim. Belki de alarmı kapatıp geri yatmıştım. Mecburen bir ısırik daha aldım. En olmayacak günde uyuyakalmıştım. Toplantıya on beş dakika vardı. Yetişmeme imkân yoktu. Aylardır hazırlandığım sunuma geç kalacaktım. Gözümün önüne yarı karanlık toplantı odasında kol saatlerine bakarak beni bekleyenler geldi. Kalbim sıkışır gibi oldu. Üstlerimden onları hayal kırıklığına uğrattığım, altımda çalışanlardan onlara iyi örnek olamadığım için utanıyordum. İki ayrı utanç türü, midemin bulanık boşluğunda birbirine dolanmıştı. Islanarak hamurlaşan poğaçadan gönlüsüz bir ısırik daha aldım.

Trafik fena halde sıkıştı. Göz ucuyla boş taksi arayarak her taşı ayrı oynayan, her taşı üzerime tüküren bozuk kaldırımda seri adımlarla ilerlemeye çalışıyordum. Taksilerin içleri görünmüyordu. Kamburu çıkmış, aklını kaybetmiş, topal kalmış bir evsiz gibi yanaşıyordum camlarına. Sırayla. Arka koltuğun karanlığında son anda beliren her karaltı beni biraz daha kahrediyordu. Boş taksi yoktu. Sunum zamanı neredeyse gelmişti. Saatlerine bakanlar bir kez daha gözümün önüne geldi. Bu sefer toplantı odası daha karanlıktı. Taksi içleri gibi. Kollardaki saatler de büyüştü sanki. Gergin olduğunu tahmin ettiğim yüzlerden çok, geç kaldığım belgeleyen iri saatler seçiliyordu.

Sonunda camına yapışırca yaklaştığım bir taksinin boş olduğunu gördüm. İyice emin olduktan sonra kapıyı açıp bindim. Günaydınımı karşılık alamadım. Yoğun trafikte, yüksek sesle Trafik FM dinleyerek adım adım ilerliyorduk. Yarım poğaçayı kâğıdına sarıp çantama kaldırdım. Birden aklıma geldi. Cebimi kontrol ettim. Korktuğum gibi. Para yoktu. Ölecekmişim gibi bir panik. Neyse ki yolumuzun üstünde ATM vardı. Şoföre durumu anlattım. Zaten araç çok ağır ilerlediği için sorun olmadı para çekmek için inmem. Ancak başka bir sorun vardı. Küçük ekrandaki, geçici olarak hizmet dışı olduğu için özür dileyen mesaj. Neyse ki yolumuzun üstünde bir ATM daha vardı. Ancak trafik berbattı. Tahmin ettiğimden çok daha kötü... Bu şekilde olmayacaktı. Metroyla gitsem çok daha erken varacaktım. En azından toplantı bitmeden orada olacaktım. Normalde suratına bakmayacağım adamın suratını çekerek bin bir özür dileyip durumu anlattım. Şoför hiçbir şey söylemedi.

**Korkuyla karışık
büyük bir şaşkınlıkla
baktı yüzüme.
Biriyle rastlaşma
ihtimalinden
bağımsız bir diyarda
yaşıyormuş gibi.**

Anlattıklarımı duymamış gibi öylece duruyordu. Taksi de duruyordu. Açıp kapıyı iniverdim. Arımda yükselen belli belirsiz küfür kapıyı vurmamla kesildi.

Metro istasyonuna doğru hızla ilerlemeye başladım. Daracık kaldırımda açılan şemsiyeler insanların arasından sıyrılmamı güçleştiriyordu. Yanından geçip gidemeyeceğim kadar hızlı, arkasında kalamayacağım kadar yavaş bir ihtiyar beni epey oyaladı. Tam onun yanından sıyrılıp geçerken duvarın dibinde duran kafası kazınmış küçük bir çocuk balgam söküp ayağımın dibine tükürdü. Yaşı hesap soramayacağım kadar küçük, yaptığına kayıtsız kalamayacağım kadar büyüktü. Hızla köşeyi döndüğümde kabarık saçlı bir kadınla burun buruna geldik. Korkuyla karışık büyük bir şaşkınlıkla baktı yüzüme. Biriyle rastlaşma ihtimalinden bağımsız bir diyarda yaşıyormuş gibi. Evinin koridorunda karşısına çıkmışım gibi.

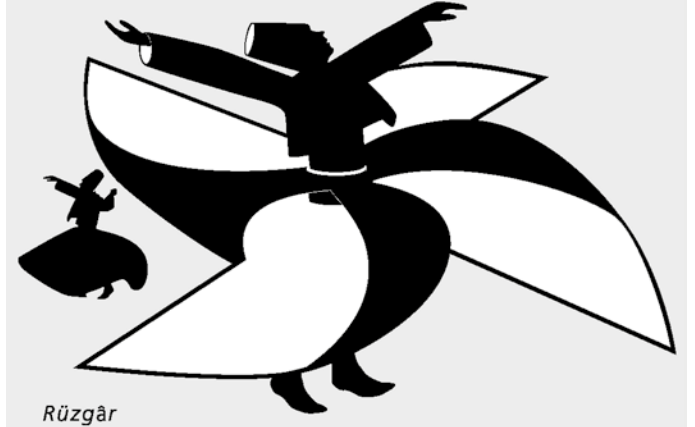
Korna seslerini yukarıda bırakıp yürüyen merdivenle aşağıya indim. Darbuka çalan metro müzisyenlerinin aksak ritmiyle koridorda ilerliyordum.

Ter içinde kalmıştım. Sunum için akşamdan seçip ütülediğim gömleğimin koltuk altları ve sırtı sırlıslılandı. Her şey evde güzeldi. Gömlek üzerimde ter içindeyken değil, evde giymeyi bekleyerek huzur içinde asılıyken. Yağmur, dışarda poğaçamı ıslatırken değil, evde pencereyi ıslatırken. Turnikelerin devamında çanta kontrolü vardı. Hızlı ilerleyen bir sıra. Önümdeki adam abartılı hareketlerle öfleyip püflüyordu. Çantasında sakıncalı bir şey olmadığını biliyordu. Öyleyse neden aranıyordu? Kendine başkasının gözüyle bakamadığından duruma sinirleniyordu. Aptallığıyla öfkesi doğru orantılıydı.

Güvenlik kontrolünden geçip trene doğru hızlandım. Çok geç kalmıştım. Toplantı başlamıştı. Özür dileyerek sessizce katılacaktım artık bir yerinden. Yapacak bir şey yoktu. Sonra birden istasyondaki yol ayrımının önünde kalakaldım. İki ayrı yöne giden trenlerin duraklarının alt alta yazılı olduğu duvarın önünde. Sağa mı sola mı gideceğimi bilemedim. Yıllardır işe bu metroyla gitmemiştim. İş yerimin nerede olduğunu unutmuştum bir an için. Ezbere ilerleyen adımlarım kasılıp kalmıştı. Önümdeki istasyon isimleri hiçbir şey ifade etmiyordu. Başka bir dille gibiydi hepsi. Geç kalma paniğindendir diye düşünerek kendimi sakinleştirmeye çalıştım. Sakinleşmişim ama hatırlamıyordum. İşimin yerini de, işimin ne olduğunu da. Hatırlamadıkça da daha geç kalıyordum. Toplantı odasını gözümün önüne getirmeye çalıştım yine. Belki hatırlamama yardımcı olur diye.

İçerdeki yüzler tamamen karanlığa karışmıştı. Yalnızca kol saatleri görünüyordu. Durmadan büyüyen.

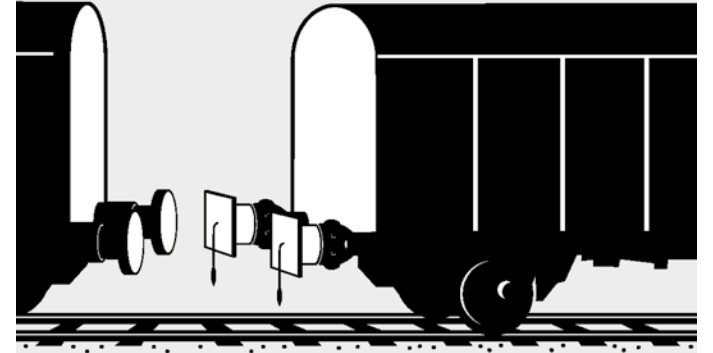
LEKE OYUNLARI Cemil Cahit Yavuz

Rüzgâr

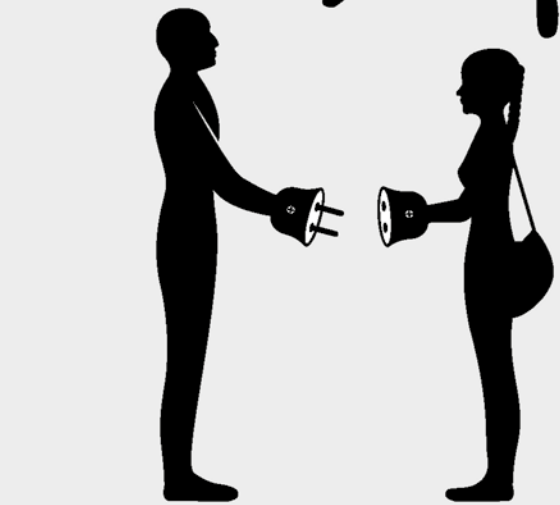
Açlık!

İş deneyimi edinmek

"Eller havaya"

"Elektirik almak"

NASSIR GHAEMI, *BİRİNCİ SINIF DELİLİK*'TE AKIL HASTALIKLARI İLE LİDERLİK ARASINDAKİ GÜÇLÜ BAĞLANTILAR HAKKINDA CÜRETKÂR YORUMLARDA BULUNUYOR.

Churchill, Lincoln, Gandhi, Roosevelt, Kennedy, Hitler gibi liderler hakkında birçok şaşırtıcı olguyu öğreneceğiniz çarpıcı bir kitap!

“*Birinci Sınıf Delilik* derinlikli bir psikoloji eseri, ama aynı zamanda ünlülerin tarihine ilişkin dedikoducu bir eser, şaşırtıcı bir kim kimdir çalışması.”

—*New York Observer*

Anormal zorluklar,
anormal liderleri
gerektirir!

ithaki

www.ithaki.com.tr | İnternet satış: www.ilknokta.com

twitter.com/ithakiyayinlari

facebook.com/ithakiyayin

Genel Dağıtım

DÜNYANIN EN BOKTAN HİKAYESİ, KENTUCKY'Lİ MARRY İLE NASIL EVLENEMEDİM?

- Afedersiniz, hostes hanıma bir sorum olacaktı, rica etsem siz sorabilir misiniz?
- Anlamadım, neyi soracaktım?
- Erkek arkadaşı var mıymış?

Yerden yaklaşık olarak üç milyar feet yüksektydik, hayatımda ilk defa uçağa binmiş, New York'a giderken, efendi efendi domates suyum yudumluyor ve konuşulanları kafamda bir mantık silsilesine oturtma konusunda ciddi sıkıntılar yaşıyordum.

Uçağa bindiğimizden beri viskisinden birasına içmediği kalmayan, damarlarında dolaşan aşırı dozda alkolden gözlerinin biri kuzeye, biri güneye bakmaya başlayan, öğrenci olduğunu tahmin ettiğim arka koltukta oturan genç, yanımda oturan kadını omzundan dürterek sormuştu bu soruyu.

İlk defa uçağa bindiğim için, uçak kabinini bir tür evlenme programı zanneden yolcuların mevcudiyetini normal olup olmadığı hakkında bir iç hesaplaşmaya girmiştim. Evet, hostes çok güzeldi ve Amerikalıydı, sanki güney eyaletlerinde yeni meşhur olmuş, Kentucky'li Country şarkıcıları kadar güzeldi, sapsarı saçlarını toplamış, nazar boncuğunun açık mavisinden daha da çarpıcı renkteki büyük gözleri büsbütün ortaya çıkmıştı.

Peki arkamdaki geri zekâlı, eğer öğrenciyse, hiç mi İngilizce bilmiyordu da, başkasından onunla konuşmasını rica etmişti? Tabii ki hayır, sadece utanmıştı. Utanmaz utangaçlık içinde debeleniyordu. İki viski, üç bira tüm maskelerini indirmiş, içindeki yüzüstü ve aptal ergeni ortaya çıkarmıştı. O kadar alkole rağmen utanma duygusunu kaybetmemesi bütün yolcular için mucizeydi. Benim gözümde ilk defa gördüğü hostesin erkek arkadaşı olup olmadığını başkasına sordurarak öğrenmek ile, üzerinde sadece kırmızı tanga ve aynı renkte kravatla uçağa binmek arasında rezillik katsayısı olarak hiçbir fark bile yoktu.

Domates suyumdan bir yudum daha alıp yanımdaki kadının ne diyeceğini merak ederek hafifçe döndüm. Kadın da muhtemelen oğlunu ziyarete giden birisiydi ve hiç de İngilizce bilecek bir tipi yoktu, ancak hostese hafif bir aksan ve büyük bir yüzüstülikle "Pardon, arkamda oturan genç adam sizin erkek arkadaşınız olup olmadığını öğrenmemi istedi" diye sorunca domates suyunun pipetinden istemsizce art arda iki yudum daha aldım ve genzime kaçan domates suyundan dolayı şiddetli bir şekilde öksürdüm, o kadar şiddetli ve ani öksürmüştüm ki, püskürttüğüm domates sularıyla beraber gırtlığımdan çıkan iğrenç bir katı/sıvı forma sahip parça ön koltuğun arkasına uzaylı bir organizma gibi yüzüstüce yapışmış ve dünyalar güzeli Mary bunu görmüştü.

Allah belanızı versin sizin kadın manyağı ergen gibi de, yanımda oturan çöpçatanlık heveslisi kadın gibi de... Ulan hiçbir suçum yokken durduk yere rezil oldum,

sakin sakın Avrupa manzarası izleyerek yolculuk etmek, koltuğumda hafif uyuklarken New York hayalleri kurmak varken, şimdi bir gözüm sinsice hosteste, mendilim olmadığı için ön koltuktaki derginin ucuyla ön koltuğa yapışan iğrençliği temizlemeye çalışıyordum.

Mary'nin kafası çoktan gitmişti zaten, benim kustuğum, bir gece önce New York'a gideceğim diye heyecandan iki paket içtiğim sigaranın koltuğun döşemesine yapışan kimyasal artığına mı baksın, yanımdaki kadının gerzek, densiz, aptal, had bilmez sorusuna mı cevap versin şaşırmış, herkesi idare etmeye çalışıyordu. O arada arkadaki ayı oğlu ayı büsbütün delirdi ve daha Mary'den cevap bile gelmeden "siz"den, "sen"e geçerek

- Sorsana evli mi?
diye üsteledi kadına bu sefer de. Napıcaksın lan hayvan? Evlenme mi teklif edeceksin, kabul ederse pilota havada nikâh mı kıydıracaksın? Amacın ne ayyaş köpek!

Derginin ucuyla pisliğimi temizleyip onun verdiği minik huzurla arkama yaslandım, Marry bir şeyler deyip gitmişti, tam duyamamıştım. O huzurun verdiği hafif zevzeklikle yanımdaki kadına sordum, "Duyamadım ben ne dedi?" diye, "Teklif için teşekkür etti, şu sıralar ciddi bir ilişki düşünmüyormuş" dedi kadın da. Nazik teklif için

Dönüş yolculuğunda beni çok tatlı bir sürpriz bekliyordu, çünkü uçağa binerken bileti kontrol eden hosteslerden biri Mary'di.

teşekkür edilen gencin tipine bir bakayım dedim, ama o çoktan kurumuş sümük gibi tipiyle sızmıştı bile. Bu arada Mary'nin de verdiği cevaptan uzun bir ilişkiden çıktığını kafamın bir köşesine yazdım, yazmışım daha doğrusu, bunu on beş gün sonra fark edecektim.

New York'a inene kadar başka bir şey olmadı, uzun ve sakın bir yolculuktan sonra New York'a indik, aradaki on beş günde yaşadıklarım telefonla sevgilimden ayrılmam haricinde çok güzeldi. Neymiş, tek başına yurt dışına çıkmam ona verdiğim değeri gösteriyormuş, bence benden ayrılmak istiyordu, bu da bahanesi oldu, çünkü hiç kimse normalde bu kadar geri zekâlı olamaz.

Dönüş yolculuğunda beni çok tatlı bir sürpriz bekliyordu, çünkü uçağa binerken bileti kontrol eden hosteslerden biri Mary'di. En kral aşk filminde bile karşımıza çıkmayacak tesadüfler zincirinin (Sevgilimden ayrılmam, Mary ile uçağa tekrar karşılaşmam, çok

çirkin bir tipim olmasına rağmen Mary'nin dünya güzeli olması gibi) içindeydim. Artık tek yapmam gereken on saatlik yolculuk boyunca muhteşem İngilizcemle Mary'yi etkilemek ve onu İstanbul'da yemeğe çıkarmaktı. Ve tabii ki daha sonra evlenmek!

Ancak çok stratejik davranmalı, ilk yolculuğumdaki aptalın düştüğü rezil duruma düşmemeliydim. O yüzden bütün yolculuk boyunca Mary ile en ufak bir göz teması bile kurmamaya, yapılan ikramlarda sadece kibarca teşekkür etmeye, ancak uçak İstanbul'a inerken, büyüleyici Boğaz manzarasından da haliyle etkilenmiş olan minik meleğime Bizans surlarına saldıran Yeniçeriler gibi saldırıp onun minik kalbini fethetmeye karar verdim.

Yolculuk ve stratejim müthiş güzel gidiyordu, Atlantik Okyanusu'nu geçerken yanımdaki kitaplardan birini bitirdim. Kitabı okurken gözümün ucuyla çok sinsi bir şekilde Mary'yi izliyordum, çünkü stratejim derinlikli bir stratejiydi, eğer benim kitap okuduğumu görürse tabii ki beni entelektüel biri sanacak ve yemek teklifimi reddetmesi çok daha zor bir hale gelecekti.

Uyku zamanı gelmişti, uçağın ışıkları kapanmış ve etrafımdaki herkes yavaş yavaş uykuya dalmıştı, biraz uyudum, kaç saat bilmiyorum ama gözlerimi açtığımda Avrupa'nın üzerindeydik. Nefes kesici bir manzara vardı karşımda, koca kıtanın üzerinde güneş tüm heybetiyle doğuyor, ilk ışıkları yemyeşil tarlaların üzerini yavaş yavaş aydınlatıyordu.

O sırada Mary'yi gördüm, kahvaltı servisi başlamıştı uçağa, servislerini yaparak yavaş yavaş benim olduğum sıraya yaklaşıyordu. Çok fazla bir şey yemeyecektim, beni hayvan sanmasını istemiyordum, ama içim bayağı yanmıştı, çay yerine portakal suyu isteyebilirdim. Kafamdan neler isteyeceğimi planladım, bir yumurta yerdim, yanına da az yağlı bir tost ve portakal suyu. Yeterdi bunlar bana İstanbul'a kadar. Zaten akşam Mary ile yemeğe güzel bir yere gidecektik, orada yerdim. Ben bunları düşünürken Mary geldi yanıma, "Yımırta" diye ağzımı açacakken önüme küçük, fındık kadar bi paket bıraktı gülümseyerek ve ne içeceğimi sordu, bunla

kim doycak Mary bu bir, ikincisi de portakal suyu lütfen, yani orinc juys pliz, bu ne ya, ne kadar küçük bi portakal suyu bu, neyse. İçim çok yandığı için kafaya dikip bir saniyede yok ettim portakal suyunu, aşırı soğuk olduğunu hatırlıyorum, gerçekten çok çok çok soğuktu ve sikerim akşam yemeğini de diyerek, tüm utanma duygularımı yok sayarak gözümü karartıp ikinci portakal suyum istedi Mary'den, "Ah siz yaramaz yolcular" ifadesiyle ikinci şişeyi de verdi eksik olmasın. Onu da kahvaltının sonuna sakladım ki, zaten kahvaltıyı bitirmem iki saniye sürmüştü ve o da çok soğuktu.

İstanbul'a yavaş yavaş yaklaşıyorduk artık, ben Mary ile uçaktan inerken konuşmaya karar vermiştim, en son çıkacaktım uçaktan, etrafta yolcu olmamalıydı ki, kızcağız yemek teklifimi kabul ederken etrafındaki yabancılardan utanmasın.

Kaptan pilot İstanbul'a yirmi dakika kaldığını -yani Mary ile olan muhteşem aşkımızın muhteşem başlangıcına

kalan süreyi- söylerken başladı felaket. Unutmuş, sabahın köründe soğuk iki bardak portakal suyu içmiştim. Unuttuğum; sabah soğuk bir şey içtiğimde bağırsaklarımın bana adice ihanet ettiğiydi, yıllar önce ÖSS'de sınava girmeden önce buz gibi bir limonata içtiğim için sınavın onuncu dakikasında iyi bir mühendis olmakla, sınıfın ortasında altıma sıçmamak arasında bir seçim yapmak zorunda kalmış ve sınavdan ağlayarak kaçmıştım.

İşte aynı kalles karın ağrısı beni yine bulmuştu. Reçete belliydi, tuvalete gitmek, ama biraz daha bekleyeyim belki geçer diye bir umutla bekledim, buz gibi ter döküyordum, "lütfen kemerlerinizi takın, inişe geçiyoruz" anonsu duydum hayal meyal. Hayır, hayır ızdırabım geçecek gibi değildi, tuvalete gitmeliydim, yerinden aceleyle kalktım, hosteslerden biri "Bayım, lütfen yerinize oturur musunuz, inişe geçiyoruz" dedi, yüzüne bile bakmadan yanından geçtim, tuvalete on metre mesafem kalmıştı, tek derdim bir an önce oraya varmaktı, zira artık karnımdaki basınç dayanılır gibi değildi, iki metre kalmıştı, elimi kapının koluna uzattığımda bir çift dünyanın en güzel gözü önüme dikildi ve "yerinize gidip kemerinizi takmalısınız, iniyoruz" dedi. Ve ben orda -belki az şansım vardı tamam, biliyorum, muhtemelen yemeğe çıkmayacaktık Mary ile ama yine de milyonda bir bile olsa ufak bir şansım vardı işte, valla vardı- Mary'nin gözünde kendimi, kariyerimi, ailemi, şanımlı, şerefimi, kutsal bildiğim ne varsa hepsini bitiren cümleyi kurdum, çünkü karnım ağrıyordu, çünkü İngilizcem o kadar da iyi değildi, çünkü Mary'nin karşısında altıma sıçsam diye çok korkmuştum. "May es iz veri bed" dedim.

Götüm çok kötü ne demek ya, Allah belasını versin bu ne kadar salak bir cümle, bu ne kadar bir intermediate İngilizce, hani derler ya, derdimi anlatacak kadar İngilizce biliyorum diye, bana sorsalar, hayatımı sikecek kadar İngilizce biliyorum derdim o an herhalde.

Mary benden bu nefis haykırışı duyunca yolunu saniyesinde boşalttı, dapdar kabine kendimi atıp panik halinde kapıyı kilitledim. Duyuyordum, uçak İstanbul'a iniyordu, havaalanına inerken uçağın tekerleri yere ilk değdiğinde koltuğunuzda hafif bir zıplarsınız hani, işte ben o sırada tuvalete kıçım sert klozet kapağına çat çat çarparken, zıplamanın etkisini biraz daha yavaşlatabilmek için engelliler için tuvaletlere konulan metal tutunma çubuğuna sıkı sıkı yapışmış vaziyette "bit lan, n'olur bit lan, lütfen bit lan!" diye resmen götüme yalvarıyordum. Yalvarmalarım karşılığını bulmuştu, portakal suyunun bana yaptığı tüm kötülüğü İstanbul semalarına bırakmıştım ama bitmişti, her şey bitmişti.

Tüm hayallerim boktan bir mevzuya kurban gitmişti, iki şişe buz gibi portakal suyu hayatımı karartmıştı resmen. İnsan içine çıkacak halim yoktu, bir süre daha kaldım içeride, uçağın boşalmasını bekledim, Mary ile karşılaşmamam lazımdı, artık ben onun gözünde çok kötü götü olan sıradan bir yolcuydum. On on beş dakika sonra uçak sessizleşti, sinsice çıktım saklandığım yerden, kimse yoktu uçakta, kaçarcasına çıktım körükten. Telefonumu açtım, anneme indiğimi haber vermeliydim, merak ederdi kadıncağız.

Tam annemin numarasını çevirecekken telefona bir mesaj geldi. Sevgilim -eski sevgilim- atmıştı. "İndin mi?" diye soruyordu.

İndim dünyalar güzeli, indim sevgilim, ne varsa Türk kızlarında var canımın içi, seni çok özledim balım, Allah Kentucky'lilerin belasını versin güzelim. Benimle evlenir misin hayatım, evet tüm yolculuk boyunca bunu düşündüm bebeğim. 🌸

ODTÜ'DE BİR EFSANE KASA

Ben uzak bir memlekette öğretmenim. Babamı ben lisedeyken kaybettik. Bir ablam vardı gelin oldu gitti. Ben de öğretmen oluncaya kadar okudum da okudum. Sonunda öğretmen oldum. Şimdi annem ile beraber okul lojmanında yaşar gideriz.

Araba almayı kafaya koymuşum. Annem, Ankara'da ahabamız Mısdafa Abi'ye gönderdi beni. Adı Mustafa, namı Mısdafa, yarı usta, yarı tüccar, yarı komisyoncu bi şey. Ağzında laf çok, "Benim ODTÜ üniversitesinde tanıdığım bir hocanın arabası var. Efsane kasa derler bu modele. Arabaya ben kefilim. Bu markanın en tutulan modeli budur. Başka arabalar hızlandıkça yükselir ama bu hızlandıkça köpek gibi yere pisar. Yola yapışır yani" dedi.

Ve biz yola düştük. Sonunda ODTÜ'ye vardık. Mısdafa Abi yine konuşuyordu. "Burası ODTÜ üniversitesidir. Ankara'da o kadar üniversite okulu vardır. Amma burası birinciye gelir. Şöyle kampüs bahçesi kimde var? Kampüs böyle güzel olunca vatandaş evinde bakamadığı kedi, köpeğini buraya bırakır kaçır. Madem bakamayacaksın neden alırsın kedi, köpeği? Haydi, aldın diyelim oyuncak mı bu? Atıp gitmek ne demek değil mi?"

Hocayı bulduk. Hoca dediği, boyu boyuma denk, saçları örgülü, gözleri sürmeli bir hatun kişi imiş. Adı; Nedret. Arabaya bakmam lazım ama ben arabaya değil sahibine bakıyorum. Mısdafa Abi ha bire anlatıyor. "Bu kasa efsane kasadır. Araba alıyorum değil, yatırım yapıyorum say." Ben büyümüş gibiyim. Kokusu, bakışı ne kadar tıslımlı görmeniz lazım. Mısdafa Abi ile Nedret konuştular. Ben saf saf seyrettim. Pazarlık bile etmeden Nedret ne demişse tamam dedim. Nedret, "Bu benim telefonum bir sıkıntı olura ararsınız." dedi ve kartını verdi. Yeni araba almışım havaya uçmam lazım değil mi? Ne gezer. Nedret ayağımda taş oldu beni suyun dibine çekiyor da çekiyor. Düşün, arabada Nedret'in kokusu var diye yıkatmadım bile arabayı.

Anneme, olanı biteni onun anlayacağı lisan ile anlattım. "Anne ODTÜ diye bir okul var. Kocaman bahçe içinde koca koca binaları düşün. O binalarda talebeler hocalar var. Sonra hocaların çocukları da okusun diye özel mektep yapılmış. Her yerde kedi, köpekler dolu." Ben ODTÜ dedikçe annem güldü. "ODTÜ dediğin yer kuş ötüşü gibiyim. Öttü, öttü! Cık cık ötsün bakalım. Bahçeli yere kuş ötüşü yakışır. Öttü'nün bahçesindeki eriği, elmayı çocuklardan kıskanırlar mı acep? Gerçi onlar okumuş hocalar, çocukların göz hakkını verirler herhal. Öttü bahçesindeki kedi, köpeğe bakanların sevap hanelerine yazılır, bu belli bi' şey. Neden dersin o yavruların ağzı var da dili yok. Yani onları yaradan lisan belletmemiş amma gözleri var oğlum. Bakarsan görürsün neler der o kediler, köpekler

gözleriyle." Sonra ben lafı Nedret'e getirdim. Kokusunu, duruşunu, gülüşünü anlattım. Annem "Kızın adı da Nedret Dayı'nın adındanmış." dedi. "Evet," dedim "...unisex bir isim." Ben sex deyince kuşkulandı anam. Güldüm. Dedim ki hem kadına hem erkeğe konulan isme öyle denir. Annem yine de itiraz etti. "Olsun, sen söyleme öyle şeyler. Bak ne güzel adı varmış." Sonra biz hayaller kurduk. Kız istedik, bayrak kaldırıp düğün başlattık. Evlensem de seni bırakmam diye yemin ettim anama. "Sağol aslanım!" dedi. Sarıldık birbirimize.

Efsane kasa arabamın önce aküsü arızalandı. Sonra fren balatası, triger kayışı falan derken efsane kasa arabam resmen döküldü. Meğer bu bir dümenmiş. Sistem şöyle; Mısdafa Abi arabayı bana sattı. Nedret'ten komisyonunu aldı. Ve ben arabamın arızalarını giderdim. Yani efsane kasa her müşteride biraz daha tamir olarak devam ediyor yoluna. Mısdafa Abi her müşterisine aynı şeyi söylüyor. "Satmak istersen bana haber et!" diyor.

Ve böylece her satıştan hem komisyon alıyor. Hem araba her sahibinde yeni bir yeri tamir edilmiş oluyor. Yani tam efsane!

Arabada kandırıldım ama Nedret'i aramak için bahane bulmama gerek kalmadı. Yağın ne zaman değiştirmiştiniz? Suyuna baktırmış mıydınız diye ben her arızada telefon açtım Nedret'e. Hani dalgalar her çarptığında kayadan bir parça alır ya işte biz de her telefonda samimiyeti biraz daha ilerlettik. Badem krakeri ezip toz haline

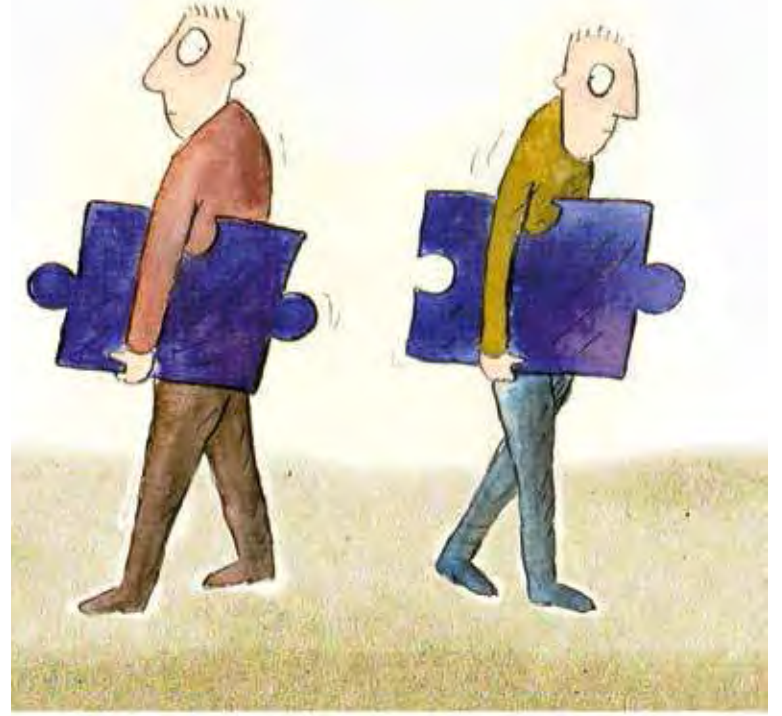
getirdikten sonra yediğini bile öğrendim. O kadar detaylı konuştuk yani. Sonunda bu iş telefonla olmayacak deyip yola düştüm. Cenge gider gibi hazırlandım. Ankara yoluna bakıp hayırlar diledi Annem. ODTÜ'ye vardım. Nedret şaşırdı beni görünce. Ben bir şey diyemedim, baktım sadece. Ve Nedret anladı. Bak yemin ediyorum, şerefsizim derdimi anladı. "Bahçeye çıkalım mı?" dedi. Kız sen nasıl bir şeysin? Cesarete bak. Benim elim ayağım şal dokur. O beni bahçeye davet eder. Bahçede yürüdük bir zaman. Neden bilmiyorum, ben annemi anlatmaya başladım. İnsan annesinden bahsedince yarasına merhem sürülmüş gibi rahatlıyor. İşte ben o rahatlamanın da verdiği cesaretle, "Öğle yemeğini beraber yiyelim mi?" diyebildim. Gülmüsedim. "Tamam." dedi. On ikiye doğru gelirsiniz." Gelmek ne kelime sultanım. Öl desen ölmem mi?" diyemedim. "Tamam," dedim. "Gelirim!"

O yemekten sonra biz sanki akıp giden bir su üstünde saman çöpü olduk. Öyle kolay oldu işlerimiz. Evlendik. Ben tayinimi Ankara'ya aldırıldım. Annem de yanımda tabii. Anneme kampüsü gezdirdik. "Öttüğü kadar varmış bu ODTÜ'nün." dedi, gülüştük. Ha bu arada biz efsane kasa arabamızı satmadık hâlâ. Ne de olsa hatırası var. Şimdi uzun kahvaltılı sabahlarda laf dönüp dolaşıyor ve bize efsane kasa araba satan Mısdafa Abimize geliyor. Anlatıp anlatıp gülüyoruz. Ne efsaneymiş ama... ✨

DERS: EDEBİYAT

ŞENOL BEZCİ

KONU: Sembolizm

KONU: Hal-i Pürmelalimiz

Sulukule'nin yakışıklılığına faça atılmadan evvel, İstanbul'un çiçeği, havası, nefesi, kavgası, müziği ve hüznü buradan gelirdi. Evlerin yerini molozlar aldığında, hepimize geçmiş oldu. Şimdi renksiz, ahenksiz, mızımız bir şehrin sakinleriyiz.

AĞIR AKSAK

Düm te ke düm tek... İstanbul'a kulak kabartırsanız, bu ritmi duyarsınız. Bir zamanlar kulak kabartmanıza gerek kalmaksızın bu ses surlara vurur, yankısı Fatih'ten seker, Beyoğlu'na varırdı. Dü me düm heek tek.

Durduramadığınız bir hisle, yakanıza karanfil, saçınıza gül ilıştirmek gelirdi içimizden. Düm tek ka dü me tek ka.

Veznecibaşı'ndan binilen tıklım tıkış otobüsler, bu ritme koşan yolcularını sallardı Edirnekapi'da.

Yoksul ayların şingirtısı peşinde koşarken çocuklar, aylar biraz daha yorulur, çocuklar biraz daha kabalaşır, hayat böyle akar giderdi.

Çiçekçi mezarlarının, hurdacıların sabah mesaisiyle uyanan kadınlar, teneke tekerlerin altında gırç gırç ezilen yollar, şehrin dışından içine doğru göçün sesleriyken, tık. Kesildi.

Öğlen kalkanlar şaşırdı bu işe. Telaşsız elleriyle Kuran-ı Kerim'in altında duran raftan bir teneke aldılar. Tohumları ayıklayıp tütünlere harmanladı, zuladan çıkan sigarayla düşünedurdular.

Pes doğrusu, bu masal böyle bitsin.

Bir şehrin ahengini kesmek kolay değildir. Ses yalnızca havada kalmaz, mezar taşlarına, pencere aralarına, genç kızların ahlara saklanır da, unuttuğunuz bir zamanda kapını çalabilir.

O zaman üzerinde eski bir hırka da olsa, çıkman lazım. O sesle yürümen, koşman, dans etmen lazım.

Düüüm teek tek.

Sulukule'ye varman lazım.

Ayakkabıcı Selo'ya gerdan kırman, falcı Hayriye'yle barbut atman, eğlence evlerinden birinin tahta tabanına topuğunu küt diye geçirmen lazım.

Rivayet o ki, ta İstanbul'un fethedildiği gün bohça bohça doldurup gelen Romanların Sulukulesi bu.

Şimdi şu sözümü dinleyip, hırkası sırtında Sulukule kapılarına varan karşısında demirden bir kapı, içinde kutu kutu evler bulur. Hayat bizi hep yalancı çıkarır.

Sulukule'nin sur dibinden Kayakent'in kuytusuna atılan Gülден, apartman hayatına alışmamış çocuklarını mandal gibi topluyor balkondan.

Hadi'yle Kamil yatalak babalarının ağırlığı üstlerine kalmamış gibi gevrek kahkahalar peşinde. Kamil'in tevellütü Sulukule'ye yetişmişti. Gülден'e kalırsa, "molozların tepesine doğdu".

Şehrin kervan bile geçmez mahallesinde çöp toplamaktan başka yapacak işleri yok. Gülден sıkça bozuyor ağzını: "Dürzüler dürzüler. Bizi attılar buraya, evlerimizi elimizden aldılar. Bizim o evlere yerleşemeyeceğimizi bile imzalattılar sözleşmeleri. Boyları devrilsin de altında kalsınlar."

"Sulukule neşe demektir, ses demektir. Kaç göbek İstanbulluyuz biz. Dağdan gelen kıyırıklar bizi kovdular."

Gülден bütün büyük assolistlere yetişmiş. Gençliği, şimdi 40 yaşında olduğunu bilenler için çocukluğu, Taksim'in sokaklarında.

Çiçek satmış, assolistler için yaprak gül satmış, mendillere pul işlemiş, mimoza, leylak toplamış, süt incirleri soyup reçel yapmış. Darbuka çalmış. Üç beş sekiz.

Eskiden "kapı çıkırtısına" oynayan heyecanından geride karamsar bir küfür var: "Şerefsizin döller."

Aslında mahalleye taşınan dizi dizi entel alayları gidişatın vahametini göstermişti. Ortada hayli gezindi 'kentsel dönüşüm' lafları.

Anlaşılan, bir zamanlar kahkahaları İstanbul'u çınlatan Sulukule yine yoksulluktan payını alacak, Fatih'in en tatlı yerinde dişlenmeye hazır bir but gibi duran mahallesini, bir akşam öğününe meze edecekti.

Günler, aylar, yıllarca kapıları aşındı mahallenin. Bir o tarafa bir bu tarafa uçtu dilekçeler. "Yapmayın etmeyin"ler insafsızların eline kaldı.

Sonra bir gün bir vinç evlerden birine bir delik açtı.

Delik fare gibi evden eve sıçrarken, yine de mahallesini bırakmayan insanların hayatlarını kemirdi.

Evlerde takur tukur kaynadı tencereler, çocuklar sokak aralarında oynadı ama her geçen gün onlara ayrılan sürenin sonuna geldiklerini, yüzyıllardır kendilerine ait olan, saçları, dişleri, tırnakları harcına karışan bu mahalledeki son demleri olduğunu bildiler.

Adanalı göçerlerin teneke evleri, barakalar, turfandaların ilk durağı bostanlar yavaş yavaş eridi.

Kuru Çınar Mahallesi ağladı yıkılırken. İnattı kararlılıkla evlerine kapananların kapısı kâğıt gibi uçtu. Başlarında dam kalmayanların sesi buldozerleri bastırdı.

Molozlar kanalizasyonları tıkadı, yıkıma gelenlerin lağım oldu her yanı. Kader, "Beter olsunlar" dedi.

Kader Sulukule'den taşınmazdan evvel, Bergen'e, Müslüm Gürses'e keman çalan abisi gibi piyasaya çıkacak, kim bilir bir müzikholde artist olacaktı. Taşlar birbiri üzerine yıkılırken, o giderek solan sesiyle, "Dur abi, dur bi konuşalım" diye lafı lafa ülüyordu.

Ne duruldu, ne dinlendi. Kader kendine diktiği payetli elbiselerden vazgeçmedi. Taksim'de değilse de, Çorum'da artist şimdi.

Sancaktepe'ye kadar giden Ali'yle ailesi bir süre daha uğraştı Sulukule'de yaşamak için. İlk ay su faturasıyla başa çıkamadı. İkinci ay elektrik öyle bir geldi ki, Ali "Sanki mahalleye boydan boya ampul döşedik" dedi. Gide gele kapılarını aşındırdı taksitler. Öncekilerle beraber biriken borçlarının altında ezilmemek için, üstlerinde ne var ne yoksa parça pinçik sattılar.

"Zaten" diyor, "Sulukule neşe demektir, ses demektir. Yazdan kışa kadar düğün bayram olurdu. Kimsenin derdi kimsede kalmazdı. Herkes bir susuz zeytin olsun götürürdü komşusuna. Kavgada çok olurdu. Birbirini hacamat eden de vardı. Olur o kadar, biz kanı tez insanlarız. Sonra uyuşturucu dediler, fuhuş dediler, burada hiç olmayan şeyleri olmuş gibi gösterdiler. Hepimiz gittik. Evlerimizi otururken başımıza başımıza yıktılar. Aman be. Bizim atalarımız hep buralarda büyümüş. Öyle filmlerde anlatıldığı gibi çadırdan çadıra göçmek değil bizim âdetimiz. Kaç göbek İstanbulluyuz biz. Dağdan gelen kıyırıklar bizi kovdular."

Cami Çıkma'nın telefon kutusu bile gitti.

Son kalan ayakkabıcı Selo giderken yere düşürdüğü gözyaşıyla Sulukule aynı anda çöktü.

Yıkılan Sulukule'ye gazetelerin verdiği kartondan evler gibi evler dikildi. Duvardan duvara kahkaha sıçrayan evlerin yerinde savaşta yıkılan dünyalarını bırakmış Suriyelilerin kederleri var.

Vitrinleri dolduran Arapça yazıların altında başka bir yıkımın çocukları dinleniyor. Ne ritim ne şenlik uğramaz.

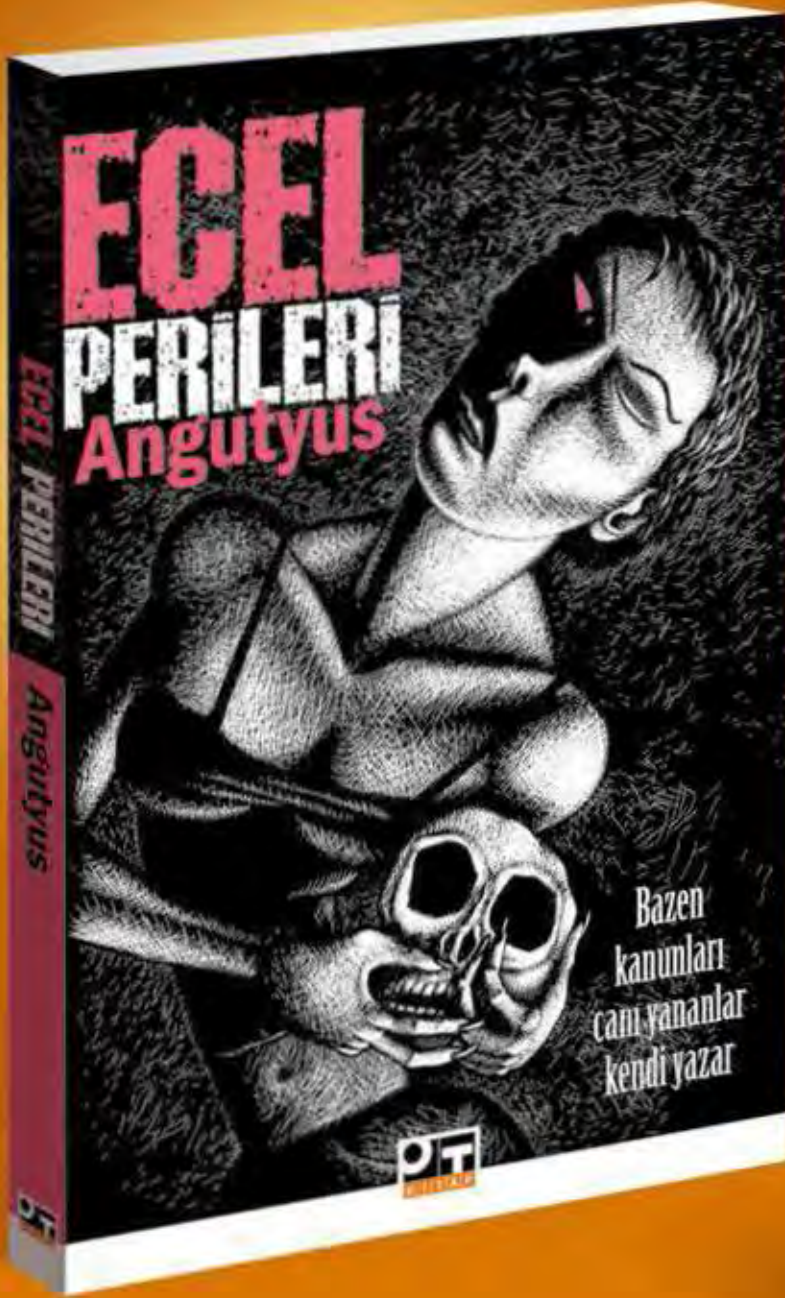
Şehrin sesi azaldı, hayaleti sürüyor. Düm tek tek düm tek.

Gacılar ve barolar naşlasın. ❀

Fotoğraf: Mustafa Elmas

"maksat okumak olsun"

Ankara'da bir şeyler oluyor...
Boynu kırılmış cesetler her kör delikten çıkıyor...
Profesyonelce işlenmiş cinayetler...
Cinayet Büro polisleri, bu bilmeceyi çözmeye çalışıyor...
Tecavüzcü ve sapıkları avlayan bir katil...
Bulunamıyor...

Angutyus yeni romanında bilmecelerle dolu bir labirente davet ediyor herkesi. Adaleti ararken kendi adaletini yaratmak hiç böyle ölümcül olmamıştı.

Ercan Uğur'un ilk romanı Kıskanmak Öldürmenin Yarısıdır şaşırtıcı derecede yetkin bir kitap. Yaprak yaprak açılan güzel hikâyesi kadar yazarın benzersiz dili de övgüyü hak ediyor. Bir cinayet hikâyesi hiç bu kadar tatlı anlatılmamıştı.

Kemal Varol

"Yaşam sevincinizin kaynağı olan işinizdeki çocuk, sinerjinin konatılarını koparıp bacakları yokmayı bıraktı mı? Ryu Murakami'nin so usu bu."

Hakan Günday

"Tokyo gecelerine benzersiz bir turistik tur. Kesilen ses telleri, yırtılan damarlar, parçalanmış iç organlar, kurtulmuş kan... Her şey dahil!"

Hakan Bıçakçı

Bu kitap, kötü çocuklar olmadığımızı ispat etme ve bize verilen gazları kolayca yuttuğumuzun hesabını verme çabası aslında.

4. BASKI

"Baba Öyküleri"ni anlatmayı kabul etmiş yirmi güzel insan Jehan Barbur'un yürek sesiyle, susamadıkları, şaşırtıcı, coşkulu, derin sohbetler ediyorlar. Kimi babasına sevdalı, kimi küskün, kimi yaralı. Kimi özlüyor, kimi unutmak istiyor... Onlar anlattıkça, yalnızlığımız azalıyor.

Jehan Barbur sordukça, kendi öykülerimiz dile geliyor.

4. BASKI

www.otkitap.com

otdergi.com

instagram.com/dergiot

twitter.com/otdergi

facebook.com/otdergi

1- Gazete: Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu veya yorumsuz, her gün veya belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayın.

2- Bülten: Özel veya resmî kurum, kuruluş ya da yetkili kişilerce herhangi bir durumla ilgili olarak süreli/süresiz yayımlanan duyuru.

3- Halkla ilişkiler: Bir işletme ile hedef kitle arasında karşılıklı iletişimi, anlayışı oluşturmaya ve sürdürmeye yardımcı bir yönetim fonksiyonudur. Temelinde ikna ve retorik yatmaktadır.

4- Halkla ilişkiler ile propaganda arasında bazı farklar vardır. Halkla ilişkilerde esas olan doğru bilgi, iyi niyet ve dürüst harekettir. Propaganda ise tek yönlüdür ve abartma üzerine kurulmuştur.

5- Halkla ilişkiler gerçekleri açıklama yoluyla hedef kitleyi ikna etmeye çalışırken propaganda çok tekrar yoluyla ikna eder. Yanıltıcı ve yıkıcı olmayan halkla ilişkiler çalışmalarına karşın propaganda yanıltıcı ya da kandırıcı olabildiği gibi gerektiğinde yıkıcı da olabilir.

6- Halkla ilişkiler ile gazetecilik birbirinden farklıdır. Her ikisinin de amaçları, hedef kitleleri ve iletişim kanalları birbirinden ayrıdır.

7- İktidar: Devlet yönetimini elinde bulundurma ve devlet gücünü kullanma yetkisi.

8- Şirket: İki veya daha fazla kişinin sermaye, emek, bilgi ve becerilerini bir araya getirerek oluşturdukları ve kişilerden bağımsız olarak tüzel kişiliğe sahip olan ortak girişim.

9- Devlet ve şirket aynı şey değildir, aynı olsalardı her ikisi için farklı kelime kullanılmazdı.

10- Şirketler, devletler ve siyasi partiler halkla ilişkiler firmalarından hizmet alır veya kendi bünyeleri içinde bu faaliyeti yaparlar.

11- Madde 2'de belirtilen bülten bu yapılan halkla ilişkiler faaliyetinin bir parçasıdır.

12- Bülten ve gazete arasında fark vardır. (Bkz. M.1-2) Bültene gazete, gazeteye bülten denilmez.

13- Bülten (örn.) bir firmanın yaptıklarını aktarır. Firma hep aynı şeyi yaptığı için bültenin içeriği de bir önce yayınlanan nüshayla aynıdır.

14- Bu içerik yapısal olarak firmaya ve yaptıklarına övgü biçimindedir.

15- Bu süreç tekrarlanınca bülteni oluşturan kelime sayısı sabit kalır. (M.13)

16- Bu sabitlik, dil ve düşünce bileşiminden oluşan "bilinç" in zamana eşlik etme fonksiyonunu koparır. Buna şuursuzluk denir.

17- Bu nitelik durması ve kaybına karşı nicelik artırılmasına gidilir. Bu da içerik aynı olsa bile söyleme sayısının artması anlamına ve bu da 5. madde de belirtilen "çoklu tekrar" a yol açar.

18- Bülten propaganda yapmaz. Yaparsa bülten tanımdan çıkar. Bülten belirli bir ölçüde mübalağa yapabilir ama olmayan bir şeyi olmuş gibi gösteremez.

19- Bunu yaparsa suç işlemiş olur.

20- Önceden olduğu gibi halihazırda gazete

olduğunu iddia eden halkla ilişkiler bülteni, bülten olduğunu iddia eden propaganda nesneleri vardır.

21- Kavram karmaşası yaratmak ve kelimelerin anlamlarını unutturmak, neden-sonuç ilişkisinin (sistematiik düşüncenin) önünü kesen en etkili yöntemlerden biridir. Buna maruz kalmamak için kelimelerin anlamlarını bilmek gerekir. Örneğin; masanın masa olduğunu bilmemiz ve unutmamamız gibi... Bunu unutursak dilimizin realizmi içine akıl dışılık-mitolojik-doğmatik vb. unsurlar girer ve masa birden kurban verdiğimiz bir tanrı olarak karşımıza çıkar.

22- Çoğu medya grubu gazete adı altında halkla ilişkiler hizmeti verir. Çünkü medya grubu bir holdingin parçasıdır ve holdinglerin de enerji, maden, inşaat vb. gibi faaliyet alanları vardır. Bu faaliyet alanlarının sürekliliği de iktidarla bir arada olmayı gerektirir. Bu medya gruplarının yayınladıkları neşriyatlar da lanse ettikleri gibi gazete değildir. Bülten de değildir, günlük propaganda nesneleridir. (Yedi ayrı neşriyatın aynı cümleyi manşet yapması ve yazı içeriğinin de tıpkı olması karşılaşılan çoklar arasında akla gelen basit bir örnektir.)

23- Bu propaganda nesnelerini hazırlayanlar kendilerini gazeteci olarak adlandırırlar. (Bkz. M.21)

24- Gazetecilik: Bir olayın haber haline getirilip kitlelere iletilmesidir.

Olayın içeriğini iletirken haberi alan hedef toplumun konuyu anlaması için belirli temel sorulara (en basitinden 5n1k) haberi ile cevap getiren kişidir.

25- Kısa zaman içinde karşılaştığımız büyük siyasi iddia, ifşa, suikast vb. içeren sunumları düşünün. Kaçı bu 5n1k'nın cevabını içinde barındırıyor?

26- Makale yazarı gazeteci değildir.

27- Gazeteci olmayıp kendini gazeteci olarak görenler ya "mitomani" ya da "Dunning-Kruger sendromu" içindedirler.

28- Bilinç oluşmadığı zaman (M.16) vakıf olunan kelime sayısı sınırlı kalır. Bu da algılanan dünyanın sınırlarını gösterir. "Dilimin sınırları dünyamın sınırlarıdır." Witgenstein

29- Nitelik eksikliğinden ortaya çıkan propaganda, uygulayıcıları için bu az sayıdaki kelimeyle methiye düzmek gibi bir iş oluşturur ve çoğunlukla bunu haftanın beş günü yapmak zorundadırlar.

30- "Dil düşünceyi hastalandırabilirdiği gibi, düşünce de dili hastalandırabilir" George Orwell (Bkz. M.27)

31- Bu kısır döngü içinde hastalığı başarı ve doğru olarak görme ihtimali kaçınılmaz olarak gerçekleşir.

32- Her dönemin böyle kişileri olmuştur; ama dönemin doğruluğu böyle kişilerin çokluğuyla ters orantılıdır. Bkz: Hitler, Mussolini, Franco, Salazar, Pinochet, Videla vb. dönemleri ve ardıllarının neşriyatları.

33- Gazetecilik devlet tarafında tanımlanamaz. Eğer tanımlanırsa mesleğinden dolayı hapse atılan gazetecilere; "Onların hiçbir gazetecilikten tutuklu değil" derler.

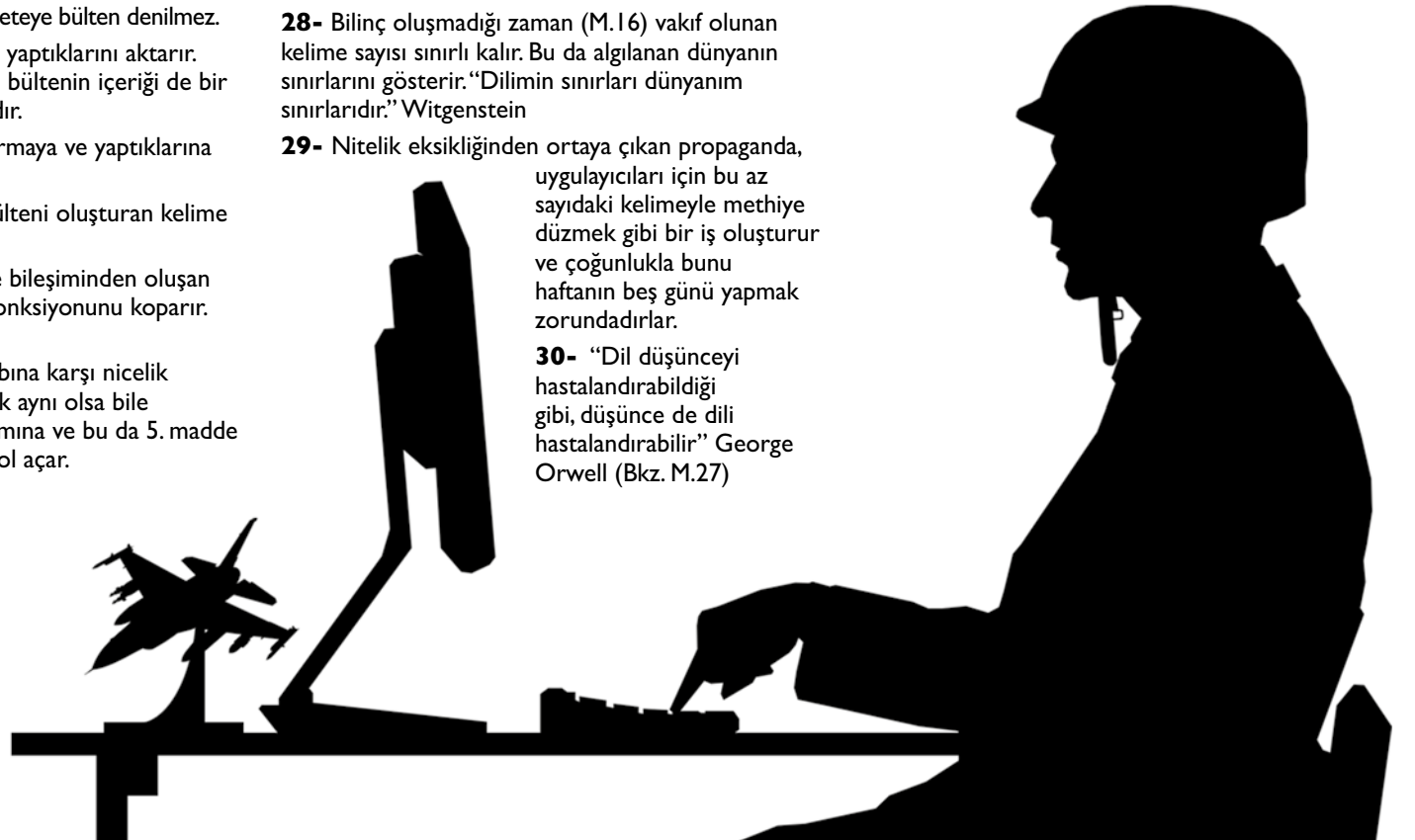
34- Son olarak:

"Bir avuç küçük cazgır -her zamanki gibi- savaş çığlıkları atacaklar. Dini bütün yüksek makam sahipleri -ihtiyatla ve dikkatle- karşı çıkacaklar... önce. Büyük, kocaman, gabi ekseriyeti halkın mahmur gözlerini oğuşturacak ve neden bir savaş olması gerektiğini anlamaya çalışacak ve, bu arada, azimle ve biraz da içerlemiş, diyecekler ki, "Hem gayriadil, hem de onursuzca bu; üstelik gerek de yok savaşa."

Sonra bir avuç küçük cazgır daha çok bağırarak. Öte yandan birkaç iyi insan konuşarak ve kalemleriyle savaşa karşı çıkacaklar ve başlangıçta kulak verenler de olacak onlara, hatta alkışlanacaklar, ama uzun sürmeyecek bu; diğerlerinin çığlıkları onların seslerini bastıracak ve nihayet savaş aleyhtarları eriyip gidecek, dinleyen kimse kalmayacak onları. Çok geçmeden, şöyle tuhaf bir şey de göreceksiniz: Konuşmacılar taşlanacak ve ifade özgürlüğü de kudurmuş bir güruh tarafından boğazlanacak.

Derken, devlet adamları ucuz yalanlar icat ederek kabahati saldırıya uğrayacak devletin üzerine atacaklar, herkes bu vicdan rahatlatan yalanlar karşısında memnun olacak ve onları iyice içine sindirecek, o yalanlara karşı çıkanların söylediklerine kulak vermeyi reddedecek ve böylelikle çok geçmeden savaşın adil olduğuna inanacak ve bu grotesk kendini kandırma sürecinin ardından daha iyi bir uyku çekeceği için Tanrı'ya şükredecek." *

MarkTwain (Çeviri Şerif Erol)

KAÇINILMAZ SON: UYKU

Öyküleştiren: NURHAK KAYA
Çizen: ALİ ÇETİNKAYA

Tarihler 1960 yılını gösteriyordu...
Psikiyatrist Ian Oswald, Edinburgh Üniversitesi'nde
uyku üzerine bir takım çalışmalar yürütüyordu...

Oswald insanların her koşulda uyuyup
uyuyamayacağını merak ediyordu...

İnsanlar her koşulda
uyuyabilir miydi?
Oswald bu soruyu bir deneyle
cevaplamayı tercih etti...

Özel olarak laboratuvarına topladığı deneklerin
gözlerini kapatmalarını engelledi ve her birinin
gözbebeklerinin önüne flaş ışıklar yerleştirdi...

Bununla da yetinmedi; deneklere elektroşok
uyguladı ve yüksek sesli müziğe maruz bıraktı...

Dr. Oswald şaşkındı;
Denekler, elektroşoka,
yüksek sesli müziğe ve
gözbebeklerinin önündeki
flaş ışıklara rağmen birer
birer uykuya dalıyordu...

Dr. Oswald aklındaki sorunun cevabına ulaşmıştı...

Ritim kalıpları düzenli aralıklarla tekrarlandığında
hangi koşul altında olursa olsun insanın uykuya dalması kaçınılmazdı...

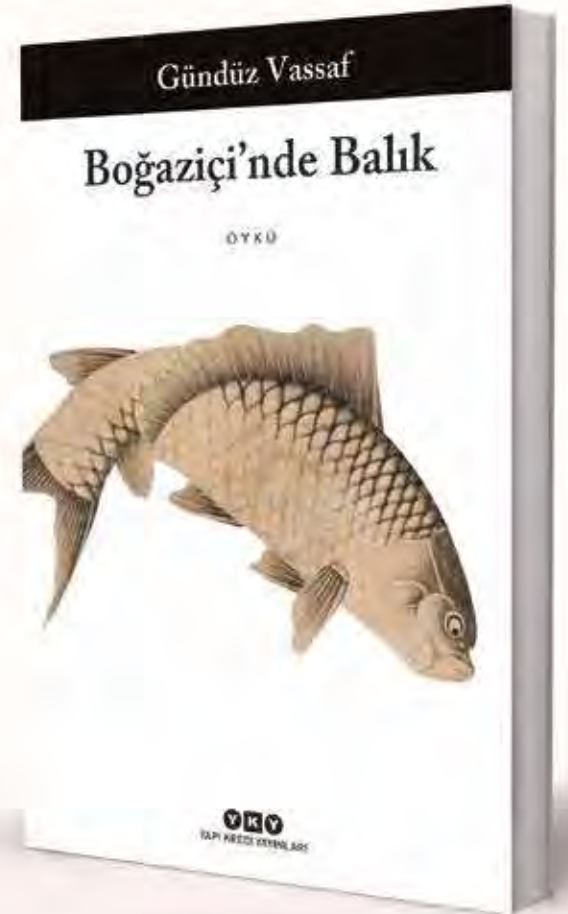
Boğaz'da hem zamaniçi hem zamandışı bir yolculuğa çıkaran “balıksırtı” öyküler

İstanbul'da Kedi'den sonra gelen Boğaziçi'nde Balık, Boğaz'ı ve Boğaz'ın sularında yaşayan balıkları başkahramanı seçerken tarihten, mitolojiden, gündelik yaşamdan besleniyor. İnsanoğlunun her yeri fethetme hırsını hicveden bu şiirli, bilimkurgusal, gerçeküstü öykülere birbirinden özel resimler eşlik ediyor. Boğaziçi'nde Balık, okuru gerçeğe düş sınırında capcanlı bir yolculuğa çıkarıyor.

Boğaziçi'nde Balık

Gündüz Vassaf

Öykü, 194 s.

**Yaralarım kapan!
Kapan yaralarım!
Bu devinimledir ki yoksa,
Yine kendimi yaralarım...**

Bir yanlışın içinde
Kime seslenilmişse
Düğüm gibi durur
İki sokaklı bir evde

Ev ki, bir boşluk...
Odalar açılır birbirine

Yekpare kapının
hesapsız eninden
Yolu görür pencere
Göğü dillendirir kadın
Göğsü tutar gecenin üçünde
Aklında bir leke
Su içtikçe büyür,
dağılır ellerine

Kalbimde bir tüy
Nefes aldıkça kaşır içimi
Kandıkça hatırlarım...
“Çok sevdim seni”
der adam
Salona dökülen bir
Türk filminden

Yokluğa sığınır, taşırım ‘hiç’i
Ağırlığına su dökerim
Tutulurum birine ki
tutmasın elimden
Böyle bilir, böyle severim
Durduğum yere fazlayım
Türkan Şoray ağladıkça
Bil ki ben de ağlarım

Sabahın dokuzu,
öğle sonrası üçüm
Günün iki saatidir,
içimi yontarım
Oturup kalkar,
öperim birini ağzından

Say ki herkes gibi
Ben de yaşamaya çabalarım

Kalbimde bir çivi
Nefes verdikçe değer içimi
Eşeledikçe kendimi
Gariptir!
Başka biriyle karşılaşırım

Bu yaralar benim değil
Benim değil bu yaralar
Açık dursunlar ve
nefes alsınlar
Başka bir evin kubbesinden
Beni hep ben yapanlar

Ben ki, bir yokluk...
Anahtarın deliğe bileşmesi
Yahut mekanik bir uygunluk

**Kalbimde başkasına ait
bir meşe
Yine de yontarım,
kendi ellerimle...
Canım acıdikça
Böğrümeye bakarım
Ve eksikse
Bir çentik de
ben atarım
Budur hiçliği
doldurmaktan
Sakatça anladığım...**

Yoğum, yoksun, yoğuz
Yoksun, yoksunuz ve
yoktular...

**Biter bir dua,
besmelesidir bu;
var olmak adına**

EDİTÖR NOTU / HAKAN BIÇAKCI

Selamlar. Gönderilen tüm yazıları tek tek okuduğumdan emin olabilirsiniz. Yanlış seçimler yapmış olabileceğimden de. Kişisel ölçütlere dayanan her seçkide olduğu gibi. Ayrıca tüm beğendiklerime yer yoktu. Bu sayfadakiler, beğendiklerimin sadece bir kısmı...

NİNİ / Atiye Çakmak

Devir karanlık, devir gece
Vakit uyanık bir gece yarısı
Yıldızları söndürmüş, gökyüzünü ağlatmış birileri,
Devir yorgun, devir hastalıklı...

Gökyüzünde yarım kalmış ay,
Yeryüzü küskün ve havada kan kokusu
Devir uykusuz, devir mutsuz
Yastığı gözyaşlarıyla ıslanmış ülkem
Devir yasaklanmış özgürlük,
Devir yasak yemiş sokaklar...

Bu lanetli karanlıkta uçuşan yarasalar kim?
Kan kokusunu alan bu kurtlar kim?
Barışı fısıldayan ninnide uyanık kalmış ülkem
Boş bir sokağın çöpünü karıştıran kim?

Kim bu lanetli yelin nedeni?
Nedir bu kargaşanın sebebi?
Peki bu, yabancı gelmeyen kısık sesli ağıtlar?
Neden insanlığı bombalıyor birileri?

Devir darbe,
Devir sessiz sinema,
Devir maskeli güneş bu aralar.
Bir ninni söyle, uyusun ülkem bu gece
Uyusun ve uyanamasın kirlenmiş eller.
Uyanamasın lekelenmiş yüzler
Bir ninni söyle ülkeme
Uyusun da barışa uyansın.
Barış düş olmasın,
Barış düşlerde kalsın...

BAŞKA SOKAK / Berfin Karabay

Neden gitmek istiyorsun?
Bu şehrin sokakları sana yetmiyor çünkü artık.
Ya da ne bileyim, sonu hep aynı yere varıyor işte.
Sıkıldın artık ezbere bildiğin kaldırım taşlarından,
defalarca okuduğun duvar yazılarından. Sokak kö-
pekleri bile tanıdık diye havlamıyor lan sana. Dilenci
vazgeçti artık "Ne muradın varsa versin" demekten.
Ve Bakkal Kenan hâlâ darılıyor dibindeki marketten
alışveriş yaptığını gördükçe.

Gerçekten bu mu? Her şey aynı diye mi gitmek
istiyorsun? Yoksa bu şehrin sokaklarına her geçti-
ğinde göğsünü daraltan anılar mı bıraktın? Alışmak
istemiyorsun kalbine batan bu kırıklara. Vazgeçmek,
aynı sokakları süpürmek yerine yepyeni, bambaşka

sokaklara atmak istiyorsun kendini. Sonunun ne-
reye çıktığını bilmeden, hiçbir yere yetişme telaşın
olmadan yürümek... Sokak köpekleriyle arkadaş
olmak, dilenciden dua almak istiyorsun. Umutlarını,
hayallerini başka bir şehrin sokaklarında tazelemek,
yaralarını sarmak istiyorsun. Ya da yararı saracak bir
yol arkadaşı...

Bu şehir sana tanıdık olduğu kadar yabancı artık.
Gitmek istiyorsun çünkü sen böyle hayal etmemiş-
tin. Bu sokaklarda böyle yürümeyecektin, ağlamaya-
caktın. Bu bankta tek başına oturmayacaktın...

Git. Gitmek zorundasın. Herkes gibi. ✿

ŞU SIKINTININ YAPTIĞINA BİR BAK / Recep Arıoğlu

İçimdeki sıkıntıyı dışarı çıkarabilmek için bede-
nimi bıçakla yarmaya karar vermiştim. Ve dü-
şünmemle masada duran bıçağı göğsüme sal-
lamam bir oldu. Birkaç santim kestikten sonra
sıkıntının bedenimden çıkmasını bekledim ve
bekledim. Beklerken fark ettim, bıçağı sapladığ-
ım yerin tam da sıkıntının üstü olduğunu.
Hemen acile gittim. Doktorlar "sıkıntı patlama-

ısı" teşhisi koydular. Çok geçmeden tüm vücu-
dumu sarmaya başladı sıkıntı. Ellerimi, ayakla-
rımı ve hatta kafamın içini... Sıkıntıdan yatağa
düstüm ve çıkamadım. Bu seferki teşhis "sıkıntı
felci"ydi. Sonraki evreyi sorduğumdaysa, sıkın-
tıdan ölebileceğim söylendi. Ve ben şu aralar,
yüzümde aptal bir gülümsemeyle sıkıntıdan öl-
meyi bekliyorum. ✿

KİBRİT SUYU / Nuran Ertaş

Kaç zamandır buradayız bilmiyorum. Bu
dipsiz karanlıkta sessiz bir bekleyiş içindeyiz.
Sıranın bana geleceği korkusu içime içime
işliyor gün geçtikçe. Üstelik, üzerimdeki
şu ağırlık yok mu? Başımın üzerinde kaç
baş var kim bilir. Ne zaman o keskin ışık
aralayacak olsa bulunduğumuz kara kuru
mahzeni, birimizin yandığının resmidir. Bir
el, içimizden birini çekip alır. Sonra yine aynı
karanlık...

Bazıları hiç dönmedi. Bazıları da içleri
geçmiş, kararmış, kurumuş ve beli bükülmüş
haldeydi döndüklerinde. Boynu bükük haya-
letlere dönmüş yığınlarla, ıssız bir bekleyiş
devam etti uzun bir süre.

Yine sıra hangimizde diye korkuyla bek-
lerken açıldı kapı. Bir el boynumdan tuttuğu
gibi çekip aldı beni. Deli gibi çırpınıp kur-
tulumaya çabalarırken başımı sert bir duvara
sürttü. Kafamın içini alevler almıştı sanki.
Yüzüme bir kağıt tutuşturdu. En son gör-
düğüm, kafamdan kâğıda akan sarı sıcaklığın
ilerlerken yuttuğu dikey, kıvrımlı, yuvarlak
çizgiler ve başım gibi dolu bir nokta. ✿

YOLCULUK / Hikmet Uzun

Tren istasyonunda bekliyordu. Etrafındaki birkaç insana
göz gezdirdi, dikkat çeken birini gördü. Bu, garip görü-
nülü ve sanki Kamil'in zihnini ürettiği hayali bir adamdı. Uzun,
krem rengi pardösüsü, kibar kovboy şapkası, yuvarlak güneş
gözlükleri ve kalın, gri bıyıkları olan biri... Adam
Kamil'e yaklaştıkça Kamil'in kalp atışları hız-
lanmaya başladı. Tam da Kamil'in karşısında
durdu ve yanına oturmak için izin istedi.
Kamil izin verdi. Bir süre sessizlik oldu,
ardından Kamil lafa girdi:
"Ne tarafa gideceksiniz?"
"Gideceğim yer buraya ait bir taraf
değil."

Kamil sevindi, çünkü karşısında pek de
normal ve sıradan düşünceleri olan biri
yoktu. Böylesini bulmak, bu aralar zordu.
Sonra o da bu absürt sohbete katılmak is-
tedi: "Ben de gideceğim yere karar veremedim.
Bana gideceğiniz yerden bahsedim, belki beraber
gideriz." "Gideceğim yerden bahsetmeme gerek yok, çünkü
orası hakkında pek çok şey duydun."

Bir süre sessizlik oldu. Ardından ne tarafa gideceğini düşün-

meye başladı Kamil. Yanındaki adamsa diğer insanlardan farklı
olarak hiç aceleci değildi. Sanki zamanı geldiğinde biri gelip
onu alacak ve gitmesi gereken yere götürecekti. Kamil cüz-
danını çıkardı, azın çoğu parasına baktı ve kalkıp bilet gişesine
yöneldi.

Yeni bir başlangıç istedi, bunu o an düşündü.
Eskişehir'e bir bilet aldı. Tren bir saat son-
raydı. Kamil yine eski yerine döndü, adam
hâlâ orada oturuyordu. Kamil hiçbir şey
demeden onun yanına oturdu. Elli daki-
ka boyunca hiç konuşmadan oturdular.
Kamil durumdan memnundu çünkü
hayatı boyunca boş boş konuşup canını
sıkan insanlara maruz kalmıştı. Elli be-
şinci dakikada yerinden kalktı ve trene
yöneldi. Trene doğru giderken arkasını
döndü ve adama selam verdi. Adam da
elini kaldırdı ve ileri geri salladı. Bu tam da
Kamil'in tasarladığı selam şekliydi. Gülümsedi
ve trene bindi. Biletine baktı, bilet numarası korido-
run ortasındaki odaydı. Odadan içeri girdiği anda cam kena-
rında adamı gördü. O an her şeyi anladı. Şaşkınlık ve teslimi-
yetle adamın karşısına oturdu. ✿

Bir süre
sessizlik oldu,
ardından Kamil
lafa girdi:
"Ne tarafa
gideceksiniz?"
"Gideceğim yer
buraya ait bir
taraf değil."

ALIŞILMIŞIN DIŞINDA BİR PERİ MASALI / Şeyma Nur Şentürk

Dilek perili masalları bilirsiniz. Genelde aynıdır olay örgüsü. "Dile benden ne dersen" klişesiyle başlar dilek perisi. Ve peşinden bir uyarı: Yalnız bir dilek hakkın var.

İşte böyle bir masal daha. Soru aynı soru. Ancak küçük çocuk "Büyümemek" der, birden fazla sözcük kullanırsa dileği gerçekleşmez endişesiyle, kısaca: "Büyümemek".

O yaştaki çocukların isteklerinin tam tersi olduğunu bilen dilek perisi "Büyümemek mi demek istedin?" diye sorar. Çocuk yanlış dileğin gerçekleşeceği korkusuyla düzeltir: "Hayır, isteğim büyümemek."

Çocukların büyümemek istemediği bir dünyanın çirkin gerçekliğini nereye koyacağını şaşırıp ortadan kaybolmayı diler peri. Dilek perisi, ilk defa bir dilek dilemiştir. ✱

İLK İNTİBA / Feyzanur Yılmaz

Sımsıkı çektiği kadife perdeleri var. "Bir Sevede kadife perde varsa mutlaka kılıç çiçeği de vardır" tezimi çürütmüş mü diye etrafıma bakınmama gerek kalmadan sağ köşedeki sehpanın üstünde, bana her zaman gücü hatırlatan, hayran olduğum koyu yeşil yapraklarını görüyorum. Başka bir yere bakmama gerek yok. Bu güçlü iki nesne bana nerede olduğumu anlatıyor. Porselen çaydanlıkları kendime saklamaya karar veriyorum. Porselen çaydanlık bile gideremez artık bu evin kasvetini. Bazen ihtiyaç duyduğum bu kadife kasvetten şimdi arkama bakmadan kaçmak istiyorum. Geri adım attığımda, bu odada oturmak istiyorsam ışıkları yakabileceğini söylüyorsun. "Eminim yakabilirsin, mis gibi haziran güneşinden faydalanmak için perdeleri açamazsın ama" demiyor, mutfığa yanına gelsem daha iyi olacağını söylüyorum.

Aynalı beyaz dolabın durduğu koridordan geçerek mutfığa varıyoruz ben daha kahverengi

tahta mutfak dolaplarına ve tezgahdaki kirli kül tablalarına hazırlayamadan kendimi. Girer girmez hayret, camı açıyorsun, kettle'a kahve suyu koyuyorsun. Telaşla tezgâhta bir şeyler arıyorsun, maalesef buradan bakınca aslında yüzüme dönmek için oyalandığın belli oluyor. Sonunda eline kurtarcın olarak çıkmak geçiyor, çıktığın an kettle'dan müjde sesi geliyor. Kedin pencereden koridora atlıyor. Ben kalkıyorum.

Apartmanın zayıf sarı ışığında ayakkabılarımı giyerken belli ki ince esmer yüzün bir açıklama bekliyor. Açıklamıyor ama "Bir gün sen de bana gel, porselen çaydanlıklarından çay ikram ederim sana" diyorum adeta, kapı aralığından görünen kılıç çiçeğine meydan okuyarak. Gelmiyorsun. Bir daha senden haber alınamıyor. Zaten ben de kadife perdelerin kuralının açılmamak olduğunu bildiğimden, merak etmiyorum. ✱

GARİP BİR YOLCULUK / İbrahim Polat

Uzun ve soğuk bir gecenin ardından gün ağır ağır göstermeye başlamıştı yüzünü. Hava geceye göre ısınmış olsa da hâlâ soğuktu. Otobüsteki hiçbir yolcunun daha önce görmediği kadar soğuk. Sanki tamamen kardan ve buzdan oluşan bir gezende yapayalnız kalmışlardı. Ürkütücü uçurumlarla süslenmiş dağlar arasında, katı sessizliğin ördüğü ve bir türlü aşılamayan görünmez bir duvarlarla çevrilmişlerdi. Bu beyaz okyanusun içinde, otobüsün hareket ettiğine dair şüphelerle, donmuş düşünceler eşliğinde, halka halka yayılıp sinsi sinsi beyinlere sızmış ürkeklikle, düştüymüş gibi, gerçekliği sorgulayan bakışlarla, sessizce, küçücük bir alevle duyulan özlemle ama sanki bu alevin hiçbir zaman görülmeyeceği korkusuyla üşüyerek, içten içe kırılarak ve dağılarak ilerliyordu otobüs.

Başta daha dirayetliydi yolcular. Soğukla şiddetli bir karşılaşma olacağını sezmış ve gerekli tepkiyi önce muavine, sonuç alamayınca şoföre iletmışlerdi. Ancak sorun çözülmemişti. "Donduk be kardeşim, nasıl kalorifer bu! Kısıksa açın, bozursa da mola yerinde yaptırın. Böyle yolculuk mu biter!" sözleri karşısında şoförün tepkisi anlamsız bir baş sallamasından ibaret olmuştu.

Öfkeli sesler ilk olarak geçen gün, hareket saatinden bir saat kadar sonra otogardan, dolayısıyla ılık deniz havasından, uzaklaşıp Anadolu'nun keskin soğuğuyla karşılaştıkları andan itibaren yükselmişti. Sorun tam olarak belli değildi. Şoför kafa sallamaktan başka bir şey yapmamıştı çünkü. Ya kalorifer bozuktu ya da bu durum şoförün hoşuna gidiyordu. İkinci seçenek şoförün hiçbir şeyi umursamayan halini düşününce uzak bir ihtimaldi. Yüzünde bu durumdan hoşnut olduğuna dair belirti yoktu. Kendisine öfkelenenlerde dâhil kimsenin yüzüne bakmıyordu. Otobüs ilk olarak geçen akşam altıda mola vermiş ama kalorifer tamir edilmemişti. Mola boyunca çevrede gezinip ayaklarını açan, ciğerlerine bol sigara dumanı çeken yolcular bu sorunla ilgili en ufak bir girişim bile görmemişlerdi. Kalorifer, yani uzun yolculukları boyunca sıcaktan mahrum kalacak olmaları, kimsenin umurunda değildi.

Bazı yolcular ilk mola yerinde bu sorunla ilgilenen bir tamirci bulunamadığına, dört beş saat sonraki ikinci mola yerinde sorunun mutlaka çözüleceğine inanmışlardı. Ancak mola verdikleri andan on beş dakika sonra herhangi bir adım atılmadığını gören bazı sinirli yolcular söylene söylene muavinle şoförün yemek yediği bölüme gitmiş "Şu kaloriferi tamir ettirmeyi düşünüyor musunuz, yoksa gece donalım mı?" demişlerdi. Şoför yine başını sallamış, muavinse sessizce yemeğine devam etmişti. Yapacak bir şey kalmadığını anlayan yolcular bavullarından en kalın giysilerini çıkartıp giyinmişlerdi. Gece çok soğuk geçmiş, dişlerin takırdaması hiç kesilmemişti.

Geceye göre hava ısınmış, içerdeki dış takırdamaları henüz kesilmemişti. Çoğu yolcunun bakışları donup havada asılı kalmış, sabah olmasına rağmen erimemişti. Kimse gideceği yeri veya orada yapacaklarını düşünmüyordu artık. Herkes sadece keskin

soğuktan korunmanın yollarını arıyor, buldukları her seçeneğe can simidiymiş gibi sarılıyordu. Otobüsün ana yoldan sapıp dar bir yola girmesine de bu nedenle çoğu yolcu dikkat etmemişti. Ana yolda bile don yüzünden zar zor ilerleyen otobüs bu daracık, üstü kalın buz örtüsüyle kaplanmış toprak yolda sarsılarak ilerliyor, yolcular da otobüsle birlikte sağa sola sallanıp duruyordu. Otuz iki kişilik bir beşik... Bazı yolcuların uykuya dalmasına neden olan...

Otobüs uçsuz bucaksız bir beyazlık içinde, ağır ağır, sanki can çekişiyormuş da son nefesini ücra bir köşede, kimsenin göremeyeceği ve bulamayacağı bir alanda vermek istercesine ilerliyordu. Bu gidiş, sadece pencereleri görünen mola yerine kadar sürdü.

Sahibi ve aşçısı olduğu anlaşılan bir adam kirli önlüğüyle kapıda durmuş tütün sarıyordu. Yolcular garipsemiş gözlerle kısa bir süre çevreyi izledikten sonra lokantaya dolmuştu. İçerisi dar ve havasızdı ama bu kimsenin umurunda değildi. Yanan küçük sobanın çevresini sarmıştı hepsi. Herkes sıcaktan bir parça koparmanın derindeydi. Bu sırada kar başlamış, uçsuz beyazlık puslu bir görüntünün içinde yitip gitmişti. Lokantaya dolmuş otuz iki kişi hiç konuşmadan sadece sobaya bakıyordu. Şoför ve muavinse pencereye yakın küçük bir masada oturmuş çorbalarını içiyor, yolculara hiç bakmıyorlardı. Yolcular da aynı şekilde şoför ve muavini unutmamış, sıcaklığın yaydığı hoşluk içinde, sobanın yaydığı ince alevlerin görüntüsünü izliyordu. Kemikleri biraz ısındıktan sonra yolculardan biri bakışlarını lokantanın içine kaydırdı. Acıkmıştı. Sobanın yanından ayrılıp şoförle muavinin oturduğu masanın arkasındaki masaya oturdu. Elinden tütünü hiç düşmeyen aşçı, yolcunun önüne istememesine rağmen mercimek çorbası bıraktı. Yolcu itiraz etmeden içmeye başladı. Sonra sobanın çevresinden başka bir yolcu da gruptan çıkıp başka bir masaya oturdu. Aşçı onunda önüne mercimek çorbası bırakıp gitti. Böyle teker teker kopuşlarla sobanın çevresindeki kalabalık azalmış, lokantanın yedi sekiz masası dolmuştu. Aşçı hepsinin önüne mercimek çorbası bırakmış, kimse itiraz etmeden sessizce içmeye başlamıştı.

**Otobüs
uçsuz bucaksız bir
beyazlık içinde, ağır ağır,
sanki can çekişiyormuş
da son nefesini ücra
bir köşede, kimsenin
göremeyeceği ve
bulamayacağı bir alanda
vermek istercesine
ilerliyordu.**

Yolcular çorbalarını içerken aşçı kapıya çıktı. Kar fırtınası şiddetini artırmış, otobüs dahi görünmez olmuştu. Kapkara bulutlar gülercesine ilerliyor, yüzüne kar yüklü fırtınalar kusuyorlardı. Aşçı bakışlarını uzaklara, puslu görüntünün arkasında belli belirsiz görünen kocaman çam ağaçlarına dikti. Bir grup savaşı gibi, kalkanlarıyla, kılıçlarıyla, fırtınaya meydan okuyarak ağır ağır ilerliyor gibiydiler. Savaşçılar, bu gizli savaşı gördüğü için ara sıra aşçıya doğru öfkeli öfkeli dönüyor ama uzun sürmeden yollarına devam eder gibi diğer tarafa savruluyorlardı. Öyle ki aşçı da bundan ürkmüş, istemsizce birkaç adım geri çekilmişti. Fırtına şiddetlenip ağaçlarla arasındaki görüş mesafesini sıfıra indirince rahatlayıp önceden sardığı tütünü yaktı. Tüten dumanın arkasından fırtınaya dikti bakışlarını. Fırtına, bembeyaz bir dev gibi ağzını açmış, üzerlerine geliyordu. ✱

N'APÇAZ LAN ŞİMDİ?

Bakmak ve görmek arasındaki fark dünyanın Ben klişe mevzularından biridir belki de. Ama unutmamak gerekir ki klişeler genelde yanılmaz. Bıktırabilirler çok tekrarlandıkları için ama yanılmazlar. Velhasıl çok ciddi bir fark vardır bakmakla görmek arasında. Ve tabii iştirmek ve duymak arasında da. Varmış. Geç de olsa anladım!

İki yıl kadar önce, ilk kitabım çıktıktan bir müddet sonra imza için çağırıldılar beni Tüyük kitap fuarına. Hayli tereddüt ettim teklif geldiğinde. Ulan dedim, blog yazılarını toplamış basmışlar, kıcı kırık bir kitap çıkmış ortaya, kim ne yapacak senin imzanı! Fakat editörüm Burak, benim gibi düşünmüyor olacaktı ki hayli ısrar etti. El mecbur kalktıktı gittik Eskişehir'den İstanbul'a. Gittiğimiz yerin (Beylikdüzü) İstanbul olmadığını yaklaşık üç saatte Beyoğlu'ndan fuar alanına vardığımızda fark ettim. Tabii o macera başka bir yazının konusu olacak bilahare okursunuz...

Neyse işte bir şekilde fuar alanına ulaşmış standı yaklaştığımda gördüğüm manzara kelimenin tam manasıyla ürküttü beni. Yüze yakın insan sıra olmuş, imza saatine on on beş dakika kalmış olmasına rağmen sabırla birini bekliyorlardı. Kimi bekliyorlardı? Bu kadar insan beni bekliyor olamazdı çünkü. Burak'a sordum, "hacim kimi bekliyor bu insanlar" diye. Bu kadar insanın beni görmek, imza almak için bekliyor olmasını aklım hafsalam alamıyordu bir türlü. Dersine girdiğim çocuklar bile mecbur olmasalar derse gelmezler diye düşünen adamım ben sonuçta, beni kim n'apsın? "Senin imzan var abi burada başka kimi bekleyecekler" dedi o da. Vay anasını diye mırıldandım, şimdi n'apçaz lan?

İnsanları daha fazla bekletmemek için hemen geçtim bana ayrılan masanın başına. Önümde yığılı kitaplar, sıraya girmiş bana bakan insanlar, birkaç kalem, su ve ben; şaşkın, telaşlı! Kafamda hep aynı soru, n'apçaz lan şimdi? İlk okuyucu ilk kitabı uzattığında adını sordum ve bilmem kime sevgilerle yazıp imza atarak kitabı uzattım. Bir, iki, üç... On kadar imza atmıştım sanırım. Çok hızlı hareket ediyordum çünkü insanların sırada beklemesi beni inanılmaz mahcup ediyordu ve onlar sırada ne kadar çok beklerse o kadar çok ayıp ediyordum gibi hissediyordum. O yüzden olabildiğince hızlı hareket edip sırayı bir an önce bitirmek için çabalıyordum. On civarında imza atmış olmalıyım ki o geldi. Yine klasik sorumu sordum, isminiz nedir? Söyledi. Sevgilerle yazıp imzamı attım ve kitabı uzattım. Birkaç saniye sonra biraz kızgın bir ses tonuyla seslendi kızcağız? "Bu kadar mı abi?" Şaşırdım ve kafamı kaldırdım ilk kez, ne olacaktı ki başka? Göz göze geldik önce, sonra arkasındaki adamı gördüm. Babasıymış kızın. Tekerlekli sandalyenin arkasındaki tutamakları tutuyordu. O konuşmaya başladı. Onlar da yaklaşık üç saate gelebilmişler, kız beni çok seviyor, taa blogu ilk açtığım zamanlardan beri okuyor, takip ediyormuş. Omurilik felçlisi olduğu için doğduğu günden beri yürüyemiyormuş su gibi, dünya güzeli

**Bakmakla
görmenin,
duymakla iştmenin
ne kadar farklı şeyler
olduğunu derin bir
mahcubiyet ve
utançla beraber
mıh gibi çıktım
beynime.**

kız. Lise sona gidiyormuş... O an yer yarılıyordu magmaya kadar inerdim utançtan. Anladım kızın "bu kadar mı abi?" derken ne demek istediğini. Sen engelli bir insan için dünyanın en yaşanamayası şehrinde saatlerce mücadele edip bir uçtan bir uca gel, okuduğun, takip ettiğin, abim gibi seviyorum dediğin adamı görmek, imzasını almak, iki çift laflamak için karşısına çık, karşındaki allahın öküzü yüzüne bile bakmayıp, adını sorup sevgilerle yazıp on saniyede geçiştirsin. Efendi kızmış yine de, ben olsam "sikerim senin imzanı" der kitabı kafasına fırlatıp giderdim! Şerefsizim giderdim...

Evet valla billa niyetim kötü değildi. Derdim insanları daha fazla bekletmemek, bir an önce imza faslını bitirmekti. Çünkü bekleyen insanları gördükçe utaniyor, eziliyordum. Ama bunu yaparken de bir şeyi unutmuştum. İnsanların yüzüne bakmayı. O gün o kız ve babası hayatımın dersini verdiler bana.

Sonrasında epeyce konuştuk tabii kızla, numarasını da aldım, ara sıra konuşuyoruz hâlâ. (Abim diye kaydetmiş beni telefonuna) Bu yazıyı yazmadan hemen önce onu aradım yine, tanıştığımız günü yazacağımı söyledim, abi n'olur ismini yazma çok utanırım dedi. O yüzden ismini yazmıyorum güzel kardeşimin. Üniversiteyi kazandı, şimdi hukuk okuyor. Neyse dediğim gibi o gün hayatımın dersini aldım. Şartlar ne olursa olsun, zaman ne kadar dar olursa olsun, yanıma gelen insanların yüzüne, gözlerinin ta içine bakmam gerektiğini öğrendim neredeyse kırk yaşına gelmişken. O gün bu gündür birlikte imzaya gittiğimiz dostlarımız bazen sitem ederler, imza sırasının bende tıkanıp, biraz acele etmemin iyi olacağını söylerler nazikçe. Onlara hiçbir şey demedim şimdiye kadar. Şimdi demiş olayım. Edemem abicim, hayatta acele edemem. Ben o utancı bir kez yaşadım, insanların yüzüne bile bakmadan iş yapmanın nasıl berbat bir şey olduğunu deneyimledim bir kere. Gelen herkesin yüzüne de bakarım, halini hatırını da sorarım, bir söyleyeceği varsa da sonuna kadar dinlerim. Sıra mı tıkanıyormuş? Afedersiniz ama umurumda bile değil artık benim sıra mıra!

Velhasıl bakmakla görmenin, duymakla iştmenin ne kadar farklı şeyler olduğunu derin bir mahcubiyet ve utançla beraber mıh gibi çıktım beynime. Allah size benzer utançlar yaşatmasın.

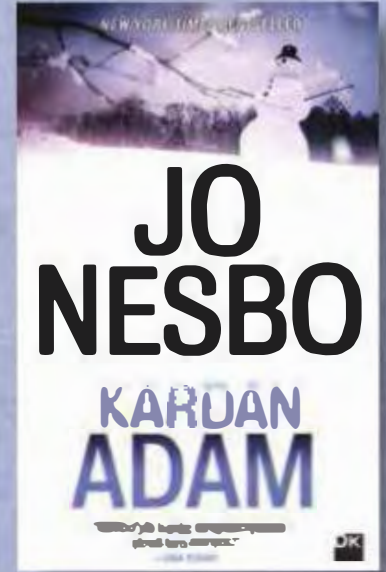
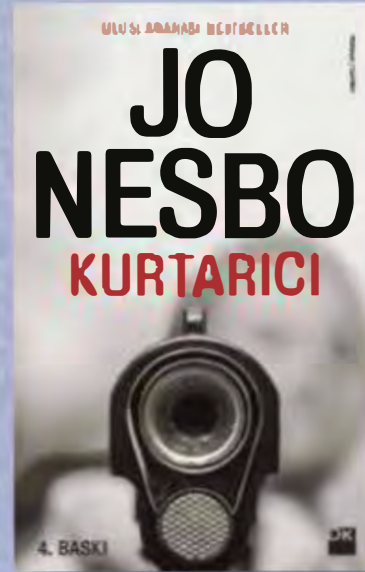
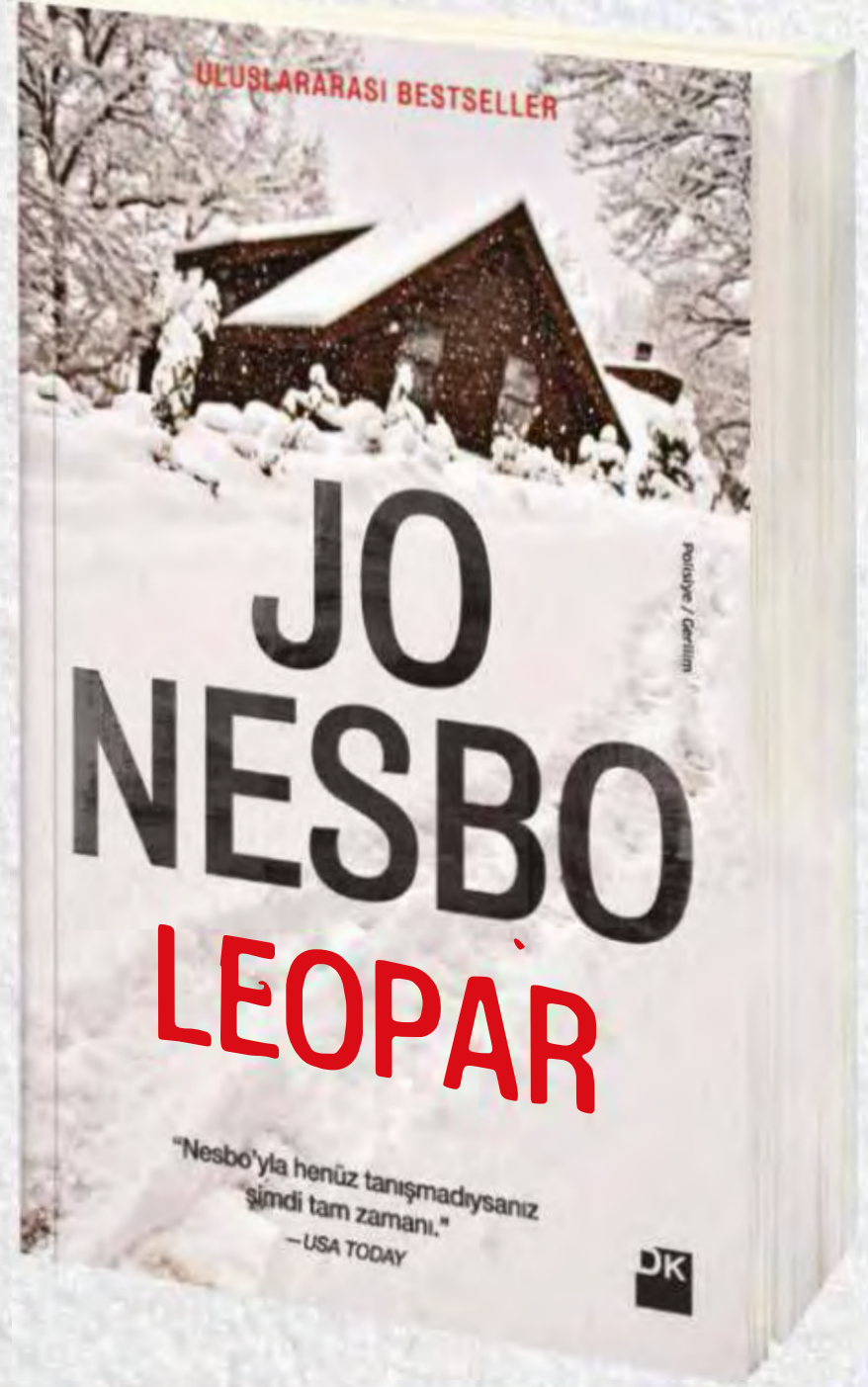
Haa sahi geçen ay İzmir kitap fuarına gitmiştik yine imza için. Orada otelden fuar alanına gitmek için taksiye bindim. Yolda taksici abimle lafladık biraz. Yazar olduğuma inanmadı başta, ikna olunca da dergide taksicilerin sorunlarını da yazsana dedi. Ah be abim dedim yazarım yazmasına da, kim sallars benim yazdıklarımı? O da bari benden bahset de arkadaşlara hava atayım dedi. Eyvallah abim dedim, ayıp ettin. İzmirli taksici Cüneyt abim, kral adamsın valla buradan sana ve duraktaki abilere bin selam olsun... 🌸

- Sanki Niyork Tayms'da editörsünüz, havanız kime gencolar!
- **Biraz kilo biraz gözlük, istesem ben de entel olurum oolum!**
- Pikseli bitirdik moruk, farklı teknoloji kullanıyoruz biz artık!
- **Abicim çay yok çay, nasıl bir dergidir bu anlamadım ki!**
- Bıkmadınız mı sabahlamaya, 5. günün şafağında iyicene gerildik, kusura bakmayın ben gidiyorum!
- **O ne biçim dövme öyle, pilot kalemle mi yaptın!**
- Annemgilin vitrinde duran viski şişesindeki çayı getireyim de gariban partisi yapaalım, allaarızası için biriniz de yanına kurabiye neyin yapın!
- **OT'un kapağında ilk defa gerçek ot var, teşekkürler Aykut, büyüksün!**
- Dergi bitince bize gidek mi, pileysiteyşin oynarız kankitolar!
- **Ortama hipstır sokmasanıza, bütün enerjimizi emdi adam!**
- Bu sayı Nazım ve Cahit zimba gibi geliyor, aman zimbalara dikkat, Saydan reyiz uğraştı çizdi o kadar, usul usul çıkarın annem!
- **Özgün işleri eleştirecek kadar densiz değilim beybiboy!**
- Sanatsal bilgi veriyorum hiç almiyosunuz, bi dahaki sayıya kadar Gombiriç'ten sorumlusunuz, tüm kitap komple!
- **Sende Meksikalı saç var hafız, zaten onun bi tık ilerisi eski Fenerbahçeli Faruk, aman diyiim!**
- Evde daktilom var ama elle çiziyorum!
- **Abi gibi abi, Ertuğrul Abioğlu!**
- Dünyanın en büyük silgisiyle sildim, istesenez de hatırlayamazsınız artık o çizdiklerimi!
- **Ünlem değil oolum, üç nokta koy, üç nokta daha romantik!**
- Peki sen dertli Dersim Ördeği nasıl öter bilir misin; Vah Vah Vah!
- **Seninle vatsap dilimiz çok kuruymuş cidden, bana bir yıl boyunca toplamda yazdığın mesajın 10 katını 35 saniyede matbaacıya yazdın gözümün önünde!**
- Manisa'nın Orta Çağı nasıldı ki, yok mu arkadaşım hatırlayan!
- **Çok güzel müzik buldum, bi buçuk saat aralıksız dıpp tıslı, tam dergi yapmalık panpalar!**
- Ohhh bi dergi daha bitti, bırakın mausları topluyorum bilgisayarları!

KARDAN ADAM'IN YAZARINDAN

ULUSLARARASI BESTSELLER

Dedektif Harry Hole
bu kez hem
mesleki yeteneklerini,
hem de kişiliğini
sınayan psikopat
bir katille
karşı karşıya...

Ne dersek diyelim, ne iddia edersek edelim, dünya gerçekten çekip gitmeden çok öncesinde terk ediyor bizleri.

Daha önce de en çok meraklısı olduğumuz şeylerden, günün birinde artık gitgide daha az söz eder oluveririz, ille de konuşmak gerektiğinde zorlanırız. Hep kendi sesimizi duymaktan gına gelmiştir...

Kısa keseriz... Vazgeçeriz... Otuz yıldır konuşuyoruzdur zaten...

Haklı çıkmayı bile umursamamaya başlarız. Zevkler arasında kendimize ayırdığımız o küçük yeri bile koruma arzusunu yitiririz... Kendimizden öğreniriz...

İnsanlar o boktan anılarından, çektikleri sıkıntılardan bir türlü vazgeçmek istemezler ve ne yaparsanız yapın bunun dışına çıkmalarını sağlayamazsınız. Ruhlarını böyle oyalarlar. Bugün yaşadıkları haksızlıklardan intikam almak için geleceği bokla sıvamaya uğraşırlar kendi içlerinin derinliklerinde. Hem adil hem de ödektirler aslında. Doğaları budur...

Boşuna heveslenmemekte yarar var, insanların aslında birbirlerine söyleyecekleri hiçbir şey yoktur, karşılıklı olarak yalnızca kendi acılarını anlatırlar, bu böyledir.

Herkesin derdi kendine, dünyanınki de hepimize.

